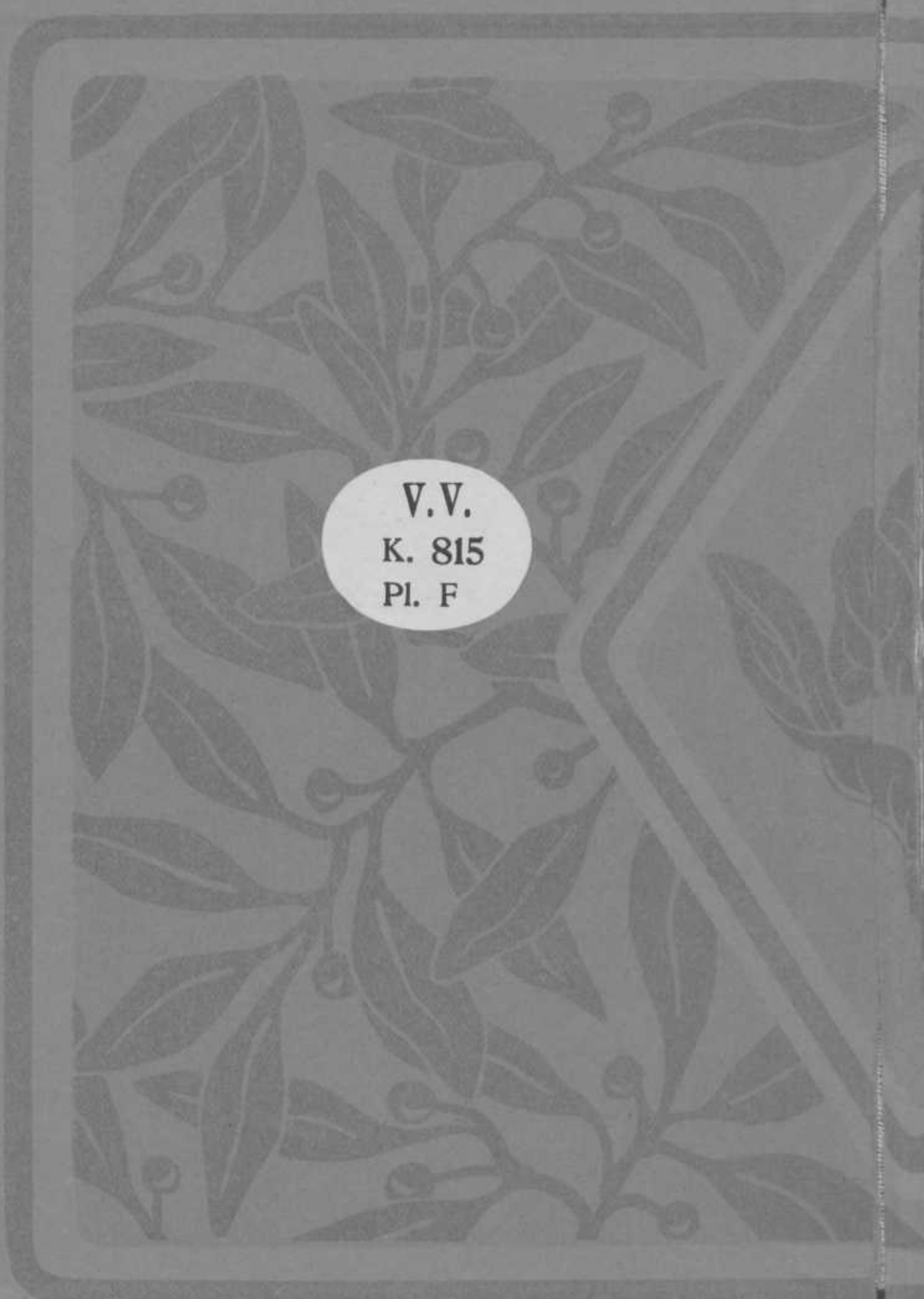
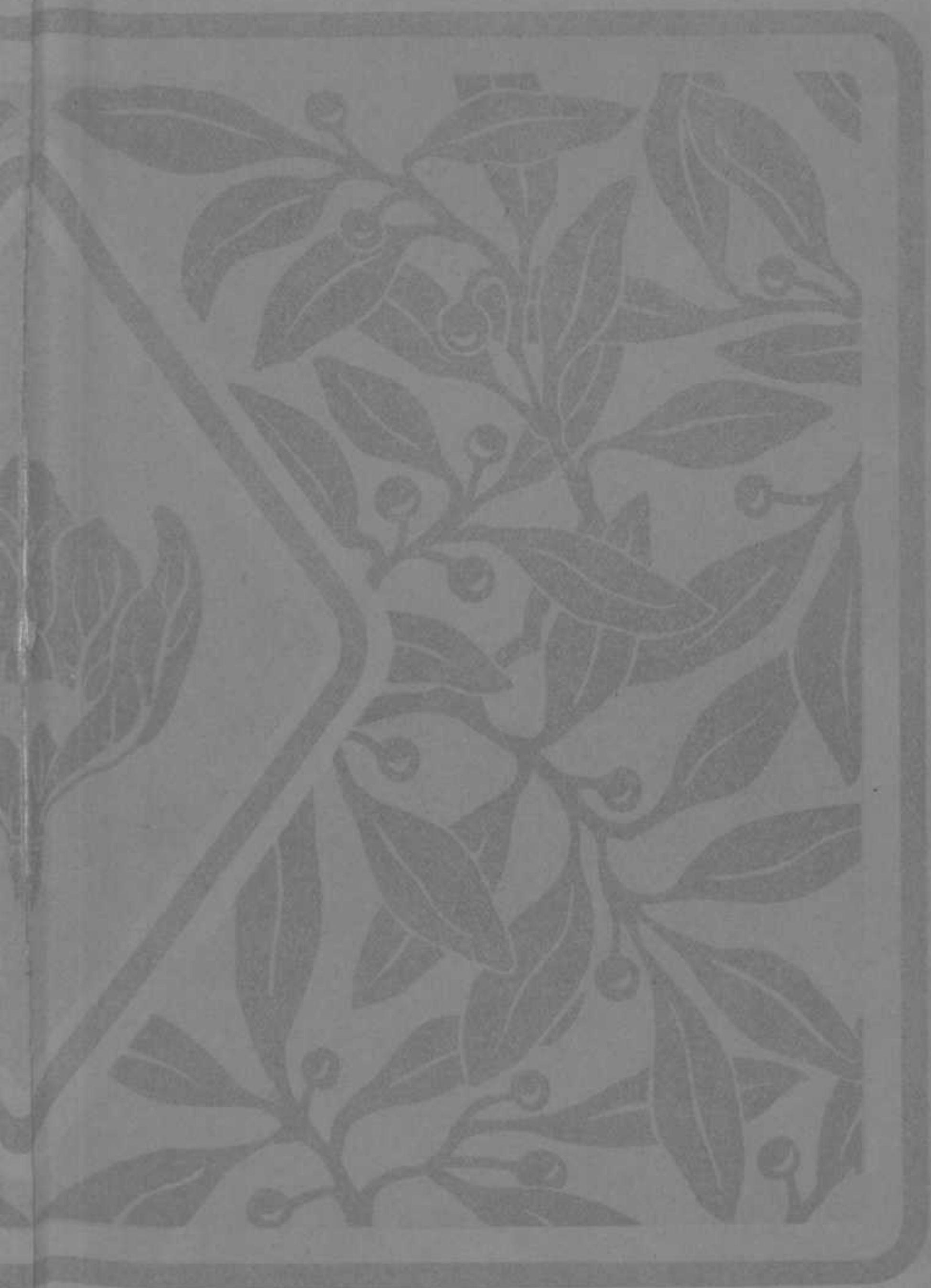
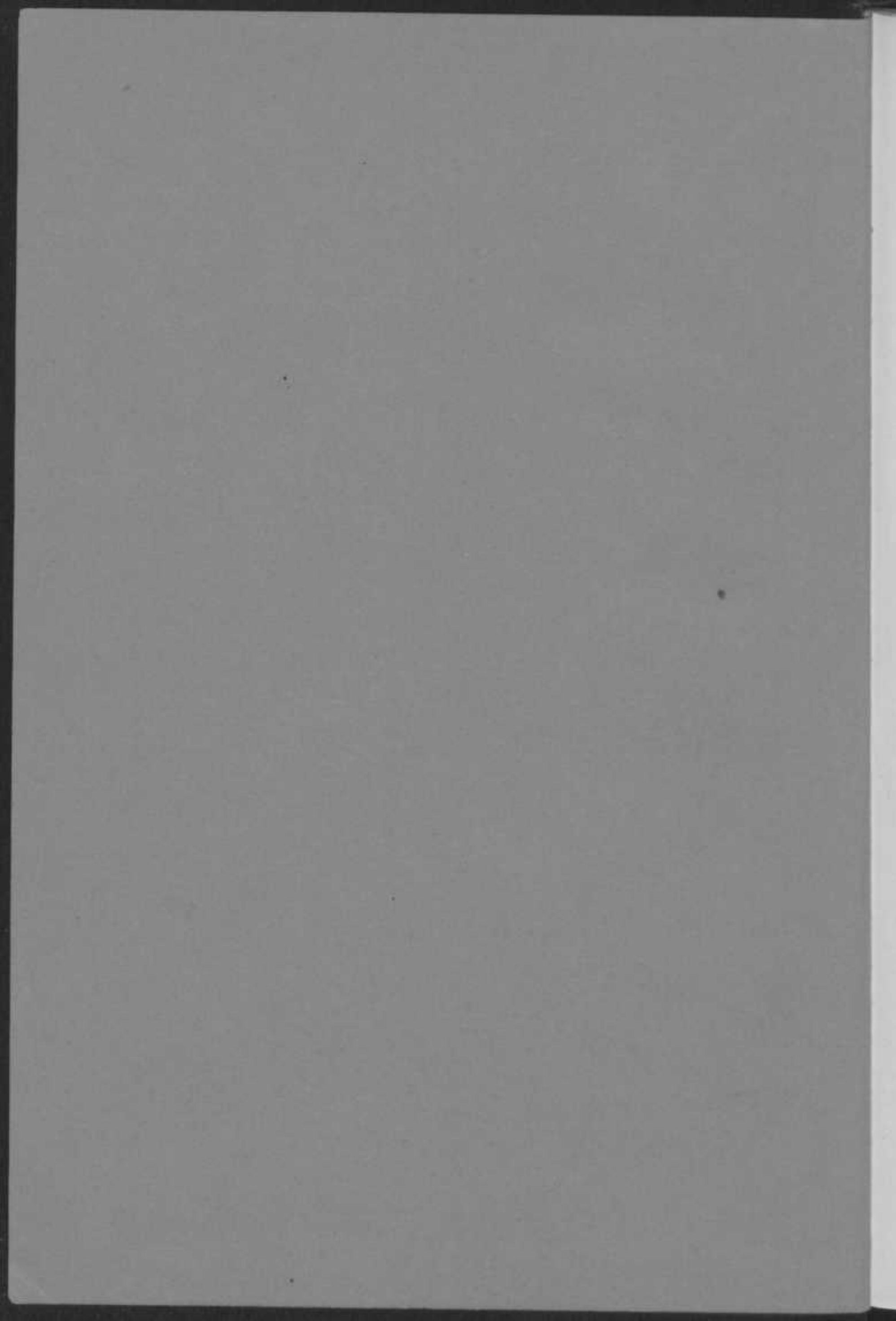

DEFTSCHE
STUDENTEN
ALMANAK
VOOR 1902

V.V.
K. 815
Pl. F

DELFTSCHE STUDENTEN-ALMANAK.

AANGEBODEN AAN

de Bibliotheek

van de Polytechnische School

DOOR DE COMMISSIE TOT REDACTIE

VAN DEN DELFTSCHEN STUDENTEN

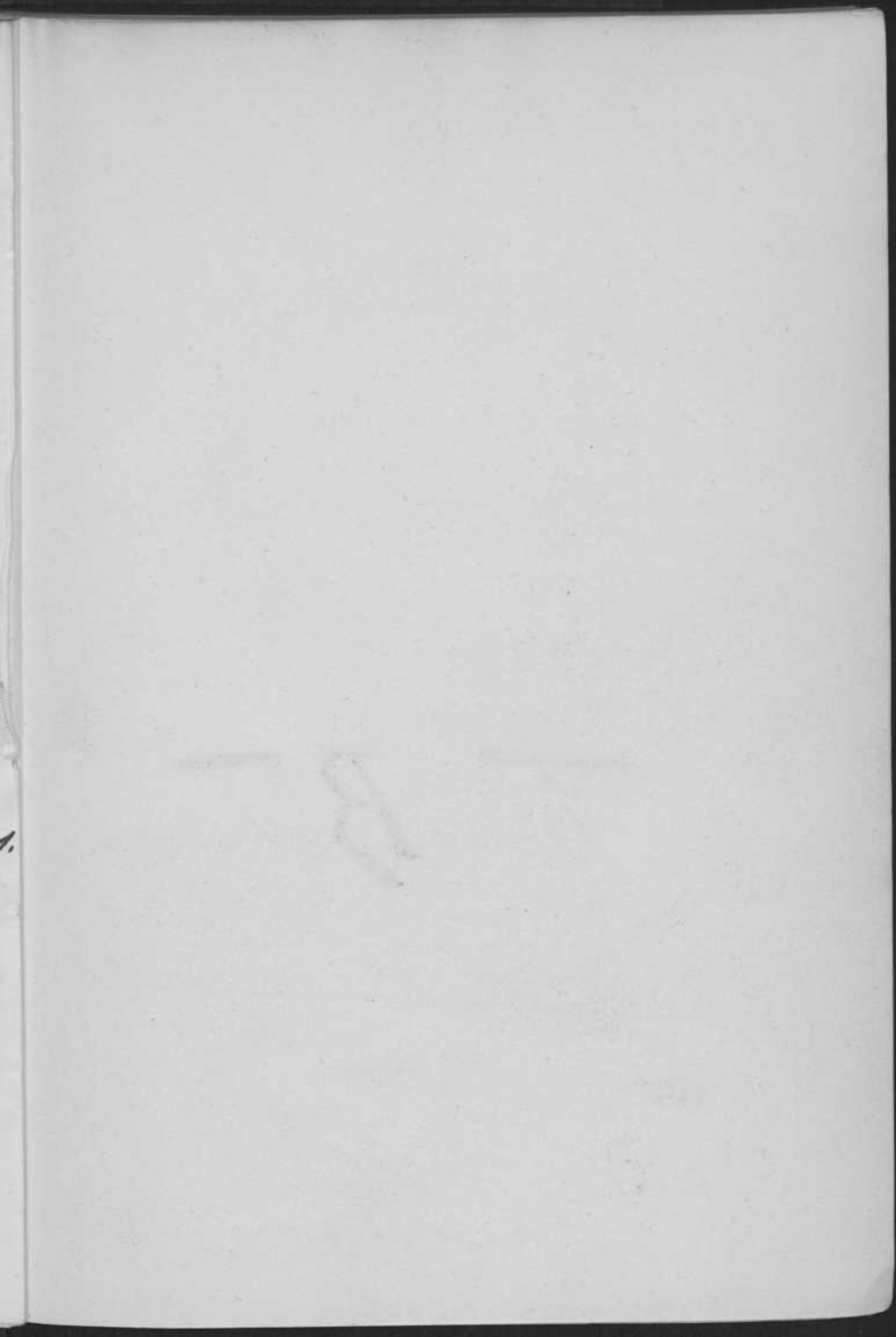
ALMANAK VOOR 1902.

Frans Bodenheing.

President.

J. H. P. Roskopf

Secretaris.

Oct 1901.

ALT. 64

C. J. Horne.

DELFTSCHE
STUDENTEN-ALMANAK

VOOR

1902.

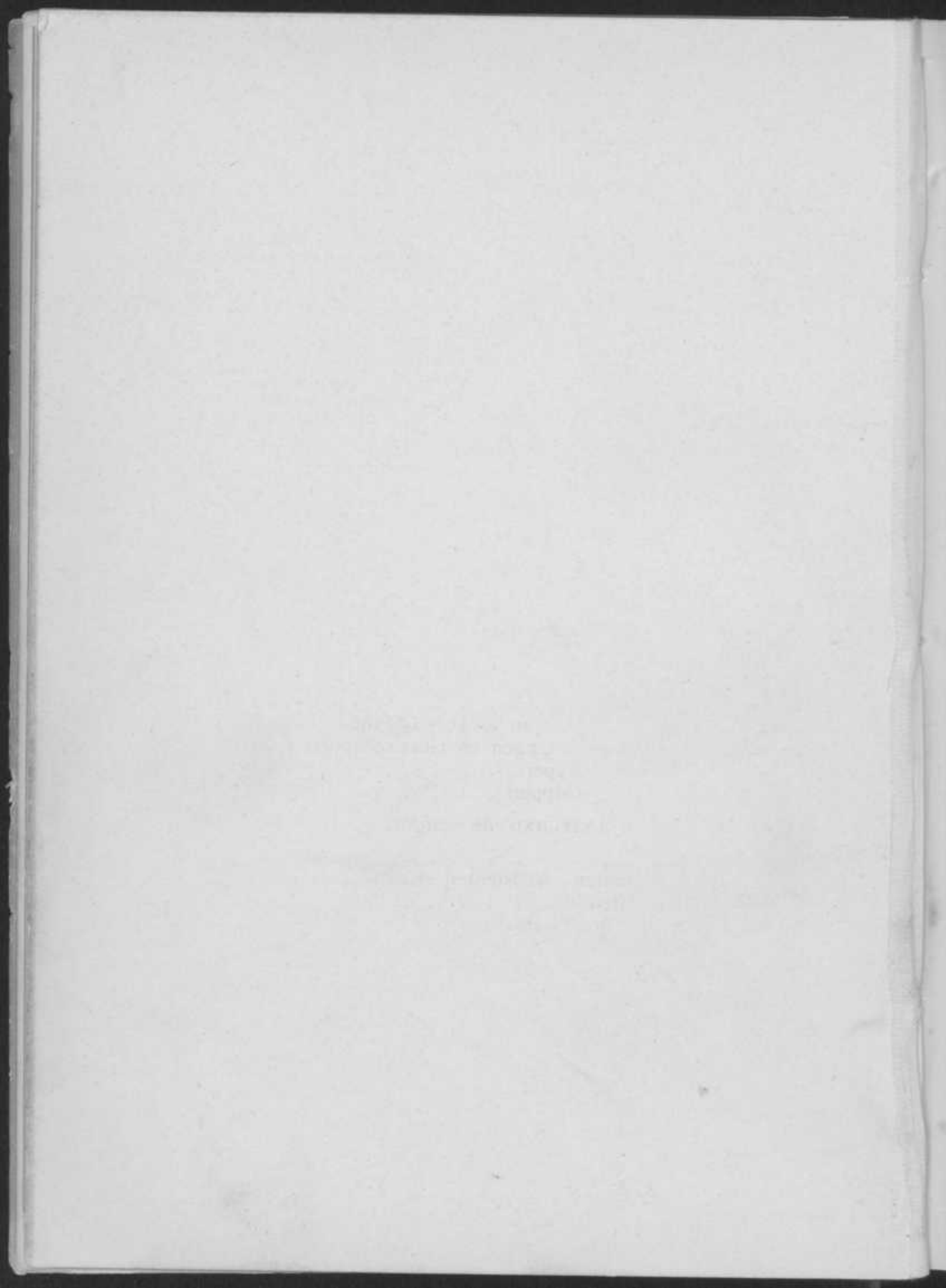

J. WALTMAN JR.
DELFT.

*Indersing
A23*

INHOUD.

KALENDER.

	Bladz.
Kalender	9
Verjaardagen Koninklijk Huis	21
Academische Gedenkdagen	22
Paaschtafel	22
Kerkelijke Feestdagen	23
Eclipsen	24
Schijngestalten der maan	25
Tabel op- en ondergang der zon	27

DELFTSCH STUDENTENCORPS.

Commissiën in het Corps	31
Openbare Gezelschappen	38
Studentenbladen	45
Gezelschappen	46
Vervolg op de geschiedenis van het D. S. C. (1900—1901)	53
Jaarverslagen der Vereenigingen en Gezelschappen . .	70
In memoriam J. H. Schepers	121
„ H. L. Schippers	123

POLYTECHNISCHE SCHOOL.

Bestuur	127
Hoogleraren, Leeraren, Assistenten enz.	127
Uittreksels der wetten	135
Toelichting op het programma 1901—1902	145
Bijzondere voorwaarden voor benoembaarheid tot Ingenieur bij het Mijnwezen in N.-I.	151
Eenige feiten uit de geschiedenis der Polytechnische School.	154
G. H. de Vries Broekman, Rede.	161

EXAMENS.

Modellen van aangifte	183
Kennisgeving aan Ingeschrevenen voor S. I. B ¹ en B ² .	187
" " " " W. I. B ¹ en B ² .	187
" " " " M. I. B ¹ en B ² .	188
" " " " B ¹	188
Examen B Commissie	190
Uitslag	191
Commissieverslag	196
Examen C Commissie	211
Uitslag	212
Commissieverslag	216

Inlichtingen	233
Verschillende vereenigingen	234
Repetitoren	245

Versje. — M.	249
Uit het dagboek van een hanenhater. — Fr. B.	250
Dansliedje, — Leidsche Flesch.	259
Mijnleven. — M. I.	260
Liefdedroom. — A.	272
De wind. — T.	279
Rarekiek. — E ⁿ	280
Hoffnung. — Poes.	283

Ingeschrevenen	aan	de	Polyt. School,	Leden	v.h.	D. S. C.	295
"	"	"	"	Oud-Leden	"	"	321
"	"	"	"	Niet-Leden	"	"	325

KALENDER.

JANUARI.

1 Woensd. ☾	Nieuwjaar.
2 Donderdag.	Laten wij.
3 Vrijdag.	
4 Zaterdag.	Oprichting Delftsche Academie.
5 ZONDAG.	Eens.
6 Maandag.	Doorgaan aan de kalender.
7 Dinsdag.	
8 Woensdag.	Stichting Athenaeum Amsterdam 1632.
9 Donderd. ☺	
10 Vrijdag.	Groningen ijs: dus gewonnen. Studiebelangen outworpen.
11 Zaterdag.	
12 ZONDAG	
13 Maandag.	
14 Dinsdag.	
15 Woensdag.	{ Oprichting U. L. I. 1886. Avondsfeest. Pegel brandt zich
16 Donderdag.	{ aan het ijs.
17 Vrijdag. ☾	
18 Zaterdag.	Het wordt wanhopig.
19 ZONDAG.	
20 Maandag.	
21 Dinsdag.	
22 Woensdag.	
23 Donderd. ☺	
24 Vrijdag.	Roland Holst op S. D. P. C. Holst op college.
25 Zaterdag.	
26 ZONDAG.	
27 Maandag.	
28 Dinsdag.	{ Deze pantemine was gek. Ueberkalendermop.
29 Woensdag.	
30 Donderdag.	
31 Vrijdag. ☾	

F E B R U A R I.

1 Zaterdag.	
2 ZONDAG.	Oprichting Bond 1898.
3 Maandag.	
4 Dinsdag.	Oprichting G. S. C. 1815.
5 Woensdag.	
6 Donderdag.	Oprichting Vrije Studie 1862.
7 Vrijdag.	De bruijom en bruid die reden vooruit.
8 Zaterdag. ☹	Oprichting Hoogeschool Leiden 1575.
9 ZONDAG.	Oprichting Minerva 1876.
10 Maandag.	
11 Dinsdag.	{ Eigenlijk voor 7 Februari. Optreden van sergeant P..p; moet zijn een andere P.
12 Woensdag.	
13 Donderdag.	Oprichting Practische Studie 1894.
14 Vrijdag.	Brand S. P. 1876. Daaf goddank uit weekblad.
15 Zaterdag. ☺	
16 ZONDAG.	Vergadering Senaten in Groningen.
17 Maandag.	
18 Dinsdag.	
19 Woensdag.	
20 Donderdag.	{ 6 weken geleden Kruger in het land. Engelschman sneu- velt in manege.
21 Vrijdag.	
22 Zaterdag. ☹	
23 ZONDAG.	
24 Maandag.	Oprichting I. G. O. V. 1895.
25 Dinsdag.	{ Oprichting Carrousel 1878.
26 Woensdag.	{ Oprichting Gothiekdrinkers
27 Donderdag.	
28 Vrijdag.	Voor 29 een leuke mop.

MAART.

1 Zaterdag.	{ Oprichting S. P. 1847. — Oprichting L. S. C.
2 ZONDAG. ☾	{ Uitvoering Tooneel bijna Schakespeare.
3 Maandag.	3 maanden geleden verscheen het theosophische uniform.
4 Dinsdag.	
5 Woensdag.	
6 Donderdag.	
7 Vrijdag.	Oprichting Odin 1848. Whist- en billardconcours.
8 Zaterdag.	Cornelie Huygens en salvatorbier.
9 ZONDAG.	
10 Maandag. ☼	Eerste steen, S. P. 1877.
11 Dinsdag.	De kroeg verloor zijn achtersteven.
12 Woensdag.	Intocht lord Metjoen in Leeghwater.
13 Donderdag.	{ Van Kol op Debating. Muller in zijn naakie. Stoffel in Birma.
14 Vrijdag.	
15 Zaterdag.	Jubeleum van prof. Ravenek.
16 ZONDAG. ☾	
17 Maandag.	Oprichting Utrechtsche Hoogeschool 1636.
18 Dinsdag.	
19 Woensdag.	
20 Donderdag.	
21 Vrijdag.	
22 Zaterdag.	Oprichting Weerbaarheid 1890. Corpsdies het was weer dun.
23 ZONDAG.	{ Collation. Diverse zoontjes worden a priori elkaars clubgenooten nie.
24 Maandag. ☼	
25 Dinsdag.	
26 Woensdag.	
27 Donderdag.	
28 Vrijdag.	{ Feest op de P. S. $\frac{1}{12}$ flesch de man.
29 Zaterdag.	{ $\sqrt{1} = 1$ gevonden in Pompei. Leibnitz.
30 ZONDAG.	
31 Maandag.	Hampie—Poolmanavond. Ueberpee. Geschikte typen die hun B niet hebben, gevraagd.

A P R I L.

- 1 Dinsdag. ☾
 2 Woensdag.
 3 Donderdag.
 4 Vrijdag.
 5 Zaterdag.
 6 ZONDAG.
 7 Maandag.
 8 Dinsdag. ☺
 9 Woensdag.
 10 Donderdag.
 11 Vrijdag.
 12 Zaterdag.
 13 ZONDAG.
 14 Maandag.
 15 Dinsdag. ☾
 16 Woensdag.
 17 Donderdag.
 18 Vrijdag.
 19 Zaterdag.
 20 ZONDAG.
 21 Maandag.
 22 Dinsdag. ☺
 23 Woensdag.
 24 Donderdag.
 25 Vrijdag.
 26 Zaterdag.
 27 ZONDAG.
 28 Maandag.
 29 Dinsdag.
 30 Woensd. ☾

Installatie Almanak Redactie.

Dit is heusch geen grapje.

Ieder zegt wat hij wil.

Pawnee-Bill.

Dit is een gril.

Mijn naam is Piet.

Als ik 't wel «naga».

Oprichting «Laga» 1876.

Mascotte had

'k Heb nog geen mop gevonde'

D. S. V. V. slaat Dordt.

Wat nooit herhaald wordt.

Piets te water. Vrijstellingen lossen op.

Nu wordt 't te gek.

Ik houd mijn bek. Als je blijft, die 's goed.

M E I.

- 1 Donderdag.
- 2 Vrijdag.
- 3 Zaterdag.
- 4 ZONDAG.
- 5 Maandag.
- 6 Dinsdag.
- 7 Woensd. ☹
- 8 Donderdag.
- 9 Vrijdag.
- 10 Zaterdag.
- 11 ZONDAG.
- 12 Maandag.
- 13 Dinsdag.
- 14 Woensd. ☺
- 15 Donderdag.
- 16 Vrijdag.
- 17 Zaterdag.
- 18 ZONDAG.
- 19 Maandag.
- 20 Dinsdag.
- 21 Woensdag.
- 22 Donderd. ☹
- 23 Vrijdag.
- 24 Zaterdag.
- 25 ZONDAG.
- 26 Maandag.
- 27 Dinsdag.
- 28 Woensdag.
- 29 Donderdag.
- 30 Vrijdag. ☹
- 31 Zaterdag.

Alle vogels leggen weer 'n ei.

Behalve wij.

Dus geen vogel blijft van eieren leggen vrij.

Pijn in de linkerzij.

Wijst op 't leggen van 'n ei.

Die is niet van mij.

Het midden van { Mei.
 } mij.

Blijft van moppen vrij.

Zelfs van examengerij.

Deze maand een ei van P . . . au
Was' chak nou.

J U N I.

1 ZONDAG.	
2 Maandag.	{ Races in Haarlem. Bedenk toch steeds de eer is dijn, wanneer ge op 't Spaarne wint. Na 11 jaar.
3 Dinsdag.	
4 Woensdag.	
5 Donderdag.	
6 Vrijdag. ☹	
7 Zaterdag.	
8 ZONDAG.	{ Inriggat. Jonge acht 3 dagen jong toen oud.
9 Maandag.	
10 Dinsdag.	
11 Woensdag.	
12 Donderdag.	
13 Vrijdag. ☾	Oprichting Debating 1865.
14 Zaterdag.	
15 ZONDAG.	
16 Maandag.	
17 Dinsdag.	{ Odin Someruitvoering. Goedgeslaagd ijsfeest.
18 Woensdag.	
19 Donderdag.	
20 Vrijdag.	
21 Zaterdag. ☺	
22 ZONDAG.	
23 Maandag.	Oprichting T. S. K.
24 Dinsdag.	{ Nu weerde zich dapper. Onze Pim de Hofkapper.
25 Woensdag.	
26 Donderdag.	
27 Vrijdag.	
28 Zaterdag. ☾	
29 ZONDAG.	
30 Maandag.	Begrafenis Academie 1864. Maas: alweer jonge acht.

JULI.

- 1 Dinsdag.
- 2 Woensdag.
- 3 Donderdag.
- 4 Vrijdag.
- 5 Zaterdag. ☹
- 6 ZONDAG.
- 7 Maandag.
- 8 Dinsdag.
- 9 Woensdag.
- 10 Donderdag.
- 11 Vrijdag.
- 12 Zaterdag. ☾
- 13 ZONDAG.
- 14 Maandag.
- 15 Dinsdag.
- 16 Woensdag.
- 17 Donderdag.
- 18 Vrijdag.
- 19 Zaterdag.
- 20 ZONDAG. ☹
- 21 Maandag.
- 22 Dinsdag.
- 23 Woensdag.
- 24 Donderdag.
- 25 Vrijdag.
- 26 Zaterdag.
- 27 ZONDAG.
- 28 Maandag. ☾
- 29 Dinsdag.
- 30 Woensdag.
- 31 Donderdag.

Stichting P. S. 1864.

Op (ten) zicht in functie.

Op (per) man.

Op (pie) nog steeds aan het praktisch werken.

AUGUSTUS.

1 Vrijdag.
 2 Zaterdag.
 3 ZONDAG. ☹
 4 Maandag.
 5 Dinsdag.
 6 Woensdag.
 7 Donderdag.
 8 Vrijdag.
 9 Zaterdag.
 10 ZONDAG.
 11 Maandag. ☺
 12 Dinsdag.
 13 Woensdag.
 14 Donderdag.
 15 Vrijdag.
 16 Zaterdag.
 17 ZONDAG.
 18 Maandag.
 19 Dinsdag. ☹
 20 Woensdag.
 21 Donderdag.
 22 Vrijdag.
 23 Zaterdag.
 24 ZONDAG.
 25 Maandag.
 26 Dinsdag. ☹
 27 Woensdag.
 28 Donderdag.
 29 Vrijdag.
 30 Zaterdag.
 31 ZONDAG.

Is er nog volk aan den steiger.

Ja.

Maar aan het practisch werken.

Andere autoriteiten komen over.

Ik verheug me op de schouw.

Ik verheug me ook.

Ik ook.

Ik ook.

4 maanden later.

Heeee.

Stichting Hoogeschool Groningen 1614.

Hiermee sluit ik het officieele gedeelte nau.

Wat is het verschil tusschen Pau en Mau.

SEPTEMBER.

1 Maandag.
 2 Dinsdag. ☹
 3 Woensdag.
 4 Donderdag.
 5 Vrijdag.
 6 Zaterdag.
 7 ZONDAG.
 8 Maandag.
 9 Dinsdag. ☾
 10 Woensdag.
 11 Donderdag.
 12 Vrijdag.
 13 Zaterdag.
 14 ZONDAG.
 15 Maandag.
 16 Dinsdag.
 17 Woensd. ☹
 18 Donderdag.
 19 Vrijdag.
 20 Zaterdag.
 21 ZONDAG.
 22 Maandag.
 23 Dinsdag.
 24 Woensd. ☾
 25 Donderdag.
 26 Vrijdag.
 27 Zaterdag.
 28 ZONDAG.
 29 Maandag.
 30 Dinsdag.

Geen Zondag.

Inschrijving. Knoppert komt.

De brullende Maas-avond.

Maas = onbelangrijke rivier ontspringt te Schiedam.

Houders.

Geen brancard. Zie Dec. 8.

De kranten zeggen het toch.

Pa vond 'm goed.

22 jaars donderjool.

Na Maas komt Pouw.

Groenen lijden honger.

Er wordt gebarnumd en gebailied.

Enrico F2 O3.

Opening eetzaal. Panje en brand. Eetje pompt.

Er ontstaan knorren.

Weerbaarheid. De la Rive verschiert al zijn kruid.

Kluitmans nu geen groen.

Streur rein leven en geheel-onthouder behalve van zie
Donderdag.

Enrico F2 Cl3. Veltman draaiboet. Oom in doodsangst.

Cats. Tooneel. Meelbommen en meelpotten

Plechtig dus inauguratie. Fakkeloptocht. Jaap op een bieck.

Rijjool. Studenten en rijtuigen hebben 'm om.

Jongens.

12 jaars meneer.

En Student.

OCTOBER.

1 Woensd. ☺
 2 Donderdag.
 3 Vrijdag.
 4 Zaterdag.
 5 ZONDAG.
 6 Maandag.
 7 Dinsdag.
 8 Woensdag.
 9 Donderd. ☾
 10 Vrijdag.
 11 Zaterdag.
 12 ZONDAG.
 13 Maandag.
 14 Dinsdag.
 15 Woensdag.
 16 Donderdag.
 17 Vrijdag. ☺
 18 Zaterdag.
 19 ZONDAG.
 20 Maandag.
 21 Dinsdag.
 22 Woensdag.
 23 Donderd. ☾
 24 Vrijdag.
 25 Zaterdag.
 26 ZONDAG.
 27 Maandag.
 28 Dinsdag.
 29 Woensdag.
 30 Donderdag.
 31 Vrijdag. ☺

Oprichting Studenten Weekblad 1898. Enrico F(ri).

Oprichting D. D. D. 1895.

Leiden en de Minerva-redactie ontzet.

Sam in 't bad. Noodig.

Weer vuil. Laatste inspuiting.

Wester storm.

Zie 11 November.

Enrico. Wat is het verschil tusschen Ferri en Ferro.

Vraag aan Piet.

{ Deze is wel voor den Almanak.

{ Oprichting Tooneel 1881.

Amateur Fotografen 1891.

De D. S. V. V. begint.

Paul gaat om 10 uur naar bed.

's Ochtends 6 uur. Paul staat op.

Oprichting Universiteit Amsterdam 1877.

Geen gecostumeerde kroegjool kwa-dekker.

Pa zat in de beereboom.

Ik stond er onder.

Pa schudt jij je beurs eens leeg.

Op mijnen donder.

Dank u.

Aanneme Frans.

{ In no Sensius. Onderlinge Laga. Vrije borrel. Privaat
bevuuld a f 1,50.

{ Piet en het statistiekje. Immaginaire medailles.

Zwijgen en spreken en zilver is goud.

NOVEMBER.

- 1 Zaterdag.
 2 ZONDAG.
 3 Maandag.
 4 Dinsdag.
 5 Woensdag.
 6 Donderdag.
 7 Vrijdag.
 8 Zaterdag. ☾
 9 ZONDAG.
 10 Maandag.
 11 Dinsdag.
 12 Woensdag.
 13 Donderdag.
 14 Vrijdag.
 15 Zaterdag. ☺
 16 ZONDAG.
 17 Maandag.
 18 Dinsdag.
 19 Woensdag.
 20 Donderdag.
 21 Vrijdag.
 22 Zaterdag. ☾
 23 ZONDAG.
 24 Maandag.
 25 Dinsdag.
 26 Woensdag.
 27 Donderdag.
 28 Vrijdag.
 29 Zaterdag.
 30 ZONDAG. ☺

Begin slachtmaand.

Laatste kwartier.

Oprichting D. S. V. V. 1889.

Oprichting Merwe 1890. Oprichting Velocipedclub 1885.

Oprichting Dodo 1891 of Dronte. Op hoop van zegen.

Oprichting O. K. W. Ontstaan G. D. U 1894.

Oprichting C en B Leesgezelschap 1893.

1e gat wat is dat. Vee, D. S., vee, vee.

Eind slachtmaand.

DECEMBER.

- 1 Maandag.
 2 Dinsdag.
 3 Woensdag.
 4 Donderdag.
 5 Vrijdag.
 6 Zaterdag.
 7 ZONDAG.
 8 Maandag. ☾
 9 Dinsdag.
 10 Woensdag.
 11 Donderdag.
 12 Vrijdag.
 13 Zaterdag.
 14 ZONDAG.
 15 Maandag. ☺
 16 Dinsdag.
 17 Woensdag.
 18 Donderdag.
 19 Vrijdag.
 20 Zaterdag.
 21 ZONDAG. ☾
 22 Maandag.
 23 Dinsdag.
 24 Woensdag.
 25 Donderdag.
 26 Vrijdag.
 27 Zaterdag.
 28 ZONDAG.
 29 Maandag. ☺
 30 Dinsdag.
 31 Woensdag.

Oprichting IJclub 1885.

Ambulantes 1877. Ik heb nog nooit zoo'n lol gehad.
 Almanak uitreiking. Kennst du herr Jansen.
 Ik wacht op de lijkwagen.

Oprichting Technologisch Gezelschap 1890.

Oprichting "Leeghwater" 1867.

Slappe week. De geruchten loopen nog steeds. (Zie vorige
 Almanak en daarvoor).

Student Delftman in element. Klapperboomen gevraagd.

Het nieuwe jaar gaat in. 12 uur.

VERJAARDAGEN
DER
LEDEN VAN HET KONINKLIJK HUIS.

- 19 April Z. K. H. HENDRIK, WLADIMIR, ALBRECHT
ERNST, Prins der Nederlanden, Hertog van
Mecklenburg-Schwerin, Gemaal van H. M. de
Koningin, geb. 1876.
- 5 Juli. H. K. H. Prinses WILHELMINA FREDERIKA ANNA
ELISABETH MARIA, Gemalin van Z. D. H. Prins
WILLEM ADOLPH MAXIMILIAAN KAREL, Vorst van
Wied. geb. 1841
- 2 Augustus. H. M. ADELHEID EMMA WILHELMINA THERESIA VAN
WALDECK-PYRMONT, Koningin-Moeder geb. 1858
- 31 „ H. M. WILHELMINA HELENA PAULINA MARIA,
Koningin der Nederlanden, geb. 1880.
-

ACADEMISCHE GEDENKDAGEN.

4 Jan.	1843,	Stichting van de Academie te Delft.
	1893,	" " het Lipkensfonds.
8 Jan.	1632,	" " het Athenaeum te Amsterdam.
8 Febr.	1575,	" " de Hoogeschool te Leiden.
26 Mrt.	1636,	" " " " " Utrecht.
27 Mei	1864,	" " " Indische Instelling.
1 Juli	1864,	" " " Polyt. School te Delft.
23 Aug.	1614,	" " " Hoogeschool te Groningen.
25 Sept.	1816,	" " " " " Gent.
15 Oct.	1877,	" " " " " Amsterdam.

PAASCHTAFEL VOOR 1902—1911.

1902		30 Maart.
1903		12 April.
1904		3 "
1905		23 "
1906		15 "
1907		31 Maart.
1908		19 April.
1909		11 "
1910		27 Maart.
1911		16 April.

KERKELIJKE FEESTDAGEN.

ALGEMEENE CHRISTELIJKE.

Nieuwjaarsdag	1 Januari.
Goede Vrijdag	28 Maart.
Paschen	30 en 31 Maart.
Hemelvaartsdag	8 Mei.
Pinksteren	18 en 19 Mei.
Kerstmis	25 en 26 Dec.

KATHOLIEKE.

Driekoningen	6 Januari.
Septuagesima	26 „
Vastenavond	11 Februari.
Aschwoensdag	12 „
Palmzondag	23 Maart.
Maria Boodschap	25 „
H. Sacramentsdag	29 Mei.
Maria Hemelvaart	15 Augustus.
Allerheiligen	1 Novemb.
1 ^e Advent	30 „
Quatertempers	19 Februari, 21 Mei, 17 September en 17 Dec.

ISRAËLIETISCHE.

Purimfeest	23 en 24 Maart.
Paschen	22 April.
Pinksteren	11 Juni.
Nieuwjaar (5663)	2 October.
Groote Verzoendag	11 „
Loofhuttenfeest	16 „
Vreugde der Wet.	26 „

ECLIPSEN.

Er zullen dit jaar drie zon- en twee maaneclipsen plaats hebben.

I. 8 April. Eene gedeeltelijke zoneclips onzichtbaar in Nederland.

II. 22 April. Eene totale maaneclips, gedeeltelijk zichtbaar in Nederland.

De maan komt dien avond te 7 u. 10 m. totaal verduisterd op; het einde der totale eclips heeft plaats te 7 u. 53 m., het einde der geheele eclips te 9 u. 3 m.

III. 7 Mei. Eene gedeeltelijke zoneclips, zichtbaar in de Stille Zuidzee, in Nieuw-Zeeland en de Societeits-eilanden, onzichtbaar in Nederland.

IV. 17 October. Eene totale maaneclips, gedeeltelijk in Nederland zichtbaar.

Begin der eclips, des morgens te 4 u. 34 m., begin der totale eclips, des morgens te 5 u. 36 m.

De zon gaat, te Delft, te 6 u. 35 m. totaal verduisterd onder.

V. 31 October. Gedeeltelijke zoneclips, gedeeltelijk in Nederland zichtbaar.

Te Delft komt de zon dien dag des morgens te 6 u. 58 m 5 s., gedeeltelijk verduisterd op; het einde der eclips heeft plaats te 7 u. 27 m. 18 s. middelbaren tijd te Delft, terwijl de zon eene schijnbare hoogte van $4^{\circ} 21'$ bereikt heeft.

SCHIJNGESTALTEN DER MAAN.

Januari	1	's avonds	4	uur	25	minuten,	L.K.
"	9	"	9	"	32	"	N.M.
"	17	's morgens	6	"	56	"	E.K.
"	23	"	0	"	24	"	V.M.
"	31	's avonds	1	"	26	"	L.K.
Februari	8	"	1	"	39	"	N.M.
"	15	"	3	"	14	"	E.K.
"	22	"	1	"	21	"	V.M.
Maart	2	's morgens	10	"	57	"	L.K.
"	10	"	3	"	8	"	N.M.
"	16	's avonds	10	"	30	"	E.K.
"	24	's morgens	3	"	39	"	V.M.
April	1	"	6	"	41	"	L.K.
"	8	's avonds	2	"	8	"	N.M.
"	15	's morgens	5	"	43	"	E.K.
"	22	's avonds	7	"	7	"	V.M.
"	30	"	11	"	15	"	L.K.
Mei	7	"	11	"	3	"	N.M.
"	14	"	1	"	57	"	E.K.
"	22	's morgens	11	"	4	"	V.M.
"	30	's avonds	0	"	18	"	L.K.
Juni	6	's morgens	6	"	28	"	N.M.
"	13	"	0	"	11	"	E.K.
"	21	"	2	"	34	"	V.M.
"	28	's avonds	10	"	9	"	L.K.
Juli	5	"	1	"	17	"	N.M.

Juli	12	's avonds	1	uur	4	minuten,	E.K.
"	20	"	5	"	3	"	V.M.
"	28	's morgens	5	"	32	"	L.K.
Augustus	3	's avonds	8	"	35	"	N.M.
"	11	's morgens	4	"	42	"	E.K.
"	19	"	6	"	21	"	V.M.
"	26	"	11	"	22	"	L.K.
September	2	"	5	"	37	"	N.M.
"	9	"	10	"	32	"	E.K.
"	17	"	6	"	41	"	V.M.
"	24	"	4	"	49	"	L.K.
October	1	"	5	"	27	"	N.M.
"	9	"	5	"	39	"	E.K.
"	17	's morgens	6	"	19	"	V.M.
"	23	's avonds	11	"	16	"	L.K.
"	31	's morgens	8	"	31	"	N.M.
November	8	's avonds	0	"	48	"	E.K.
"	15	"	5	"	24	"	V.M.
"	22	's morgens	8	"	4	"	L.K.
"	30	"	2	"	22	"	N.M.
December	8	"	6	"	44	"	E.K.
"	15	"	4	"	5	"	V.M.
"	21	's avonds	8	"	18	"	L.K.
"	29	"	9	"	42	"	N.M.

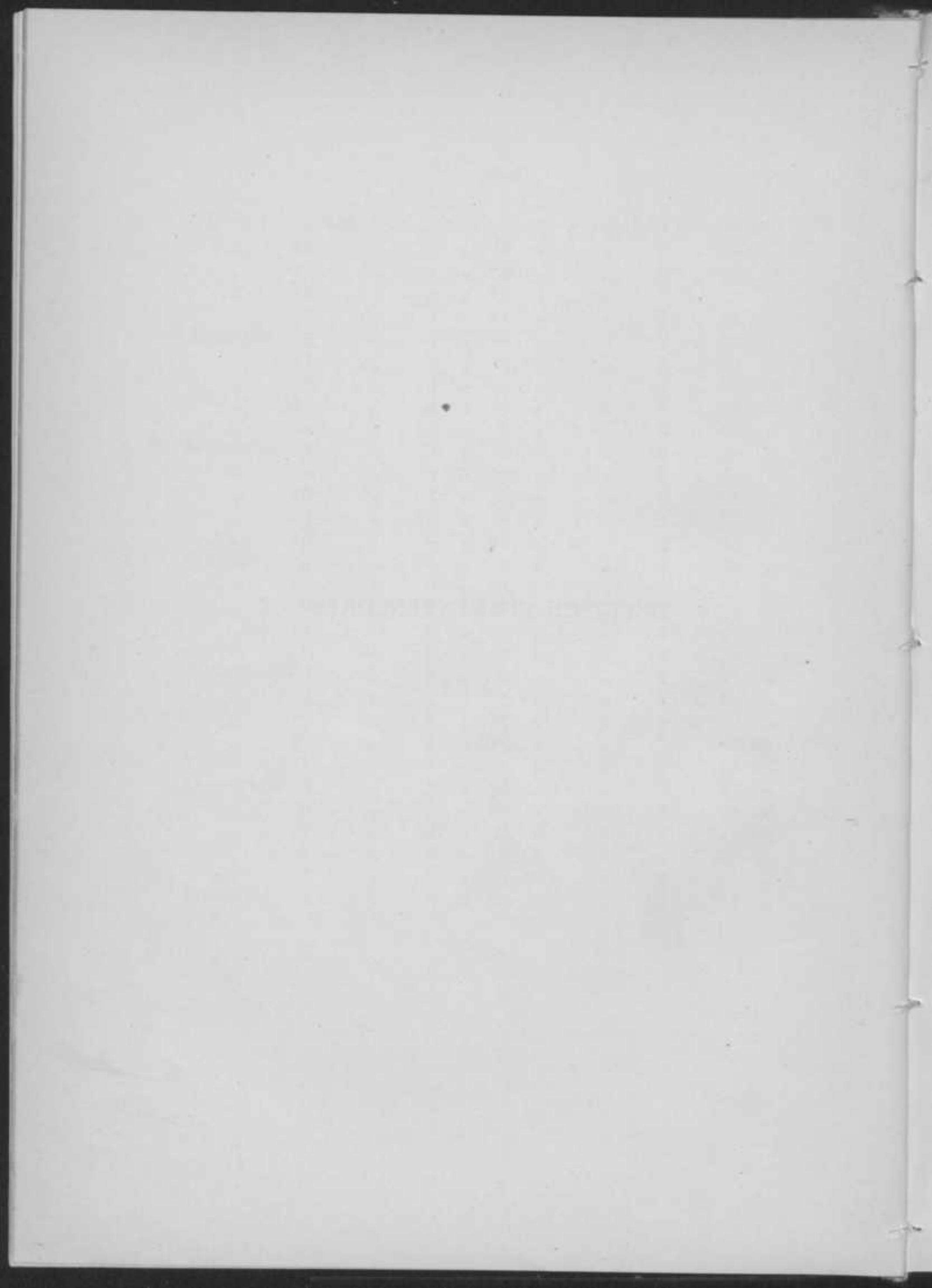
TABEL

VAN DE OPKOMST EN DEN ONDERGANG DER ZON,
VAN 6 TOT 6 DAGEN BEREKEND.

		1 'smorgens	8 uur	12 min	'savonds	3 uur	55min.
Januari							
"	7	"	8	10	"	4	3
"	13	"	8	6	"	4	12
"	19	"	7	—	"	4	21
"	25	"	7	53	"	4	32
"	31	"	7	44	"	4	43
Februari	6	"	7	34	"	4	54
"	12	"	7	22	"	5	5
"	18	"	7	10	"	5	17
"	24	"	6	57	"	5	28
Maart	2	"	6	44	"	5	39
"	8	"	6	30	"	5	50
"	14	"	6	17	"	6	1
"	20	"	6	2	"	6	11
"	26	"	5	48	"	6	22
"	31	"	5	34	"	6	32
April	7	"	5	20	"	6	43
"	13	"	5	7	"	6	53
"	19	"	4	53	"	7	4
"	25	"	4	41	"	7	14
"	31	"	4	29	"	7	24
Mei	7	"	4	18	"	7	34
"	13	"	4	9	"	7	43
"	19	"	4	—	"	7	52
"	25	"	3	52	"	8	1
"	31	"	3	46	"	8	8
Juni	6	"	3	42	"	8	15
"	12	"	3	40	"	8	19
"	18	"	3	39	"	8	22
"	24	"	3	41	"	8	23
"	30	"	3	44	"	8	23

Juli		6 's morgens	3 uur	49 min	's avonds	8 uur	20 min.
"	12	"	3	"	56	"	8 " 16 "
"	18	"	4	"	5	"	8 " 8 "
"	24	"	4	"	12	"	8 " 1 "
"	30	"	4	"	21	"	7 " 52 "
Augustus	5	"	4	"	29	"	7 " 43 "
"	11	"	4	"	39	"	7 " 31 "
"	17	"	4	"	49	"	7 " 19 "
"	23	"	4	"	59	"	7 " 6 "
"	29	"	5	"	9	"	6 " 53 "
September	4	"	5	"	19	"	6 " 39 "
"	10	"	5	"	29	"	6 " 25 "
"	16	"	5	"	39	"	6 " 11 "
"	22	"	5	"	49	"	5 " 57 "
"	28	"	5	"	59	"	5 " 43 "
October	4	"	6	"	9	"	5 " 30 "
"	10	"	6	"	20	"	5 " 15 "
"	16	"	6	"	31	"	5 " 1 "
"	22	"	6	"	42	"	4 " 48 "
"	28	"	6	"	53	"	4 " 36 "
November	3	"	7	"	4	"	4 " 25 "
"	9	"	7	"	15	"	4 " 14 "
"	15	"	7	"	25	"	4 " 6 "
"	21	"	7	"	35	"	3 " 58 "
"	27	"	7	"	45	"	3 " 52 "
December	3	"	7	"	54	"	3 " 47 "
"	9	"	8	"	1	"	3 " 45 "
"	15	"	8	"	7	"	3 " 45 "
"	21	"	8	"	11	"	3 " 47 "
"	27	"	8	"	13	"	3 " 51 "
Januari	2	"	8	"	12	"	3 " 55 "

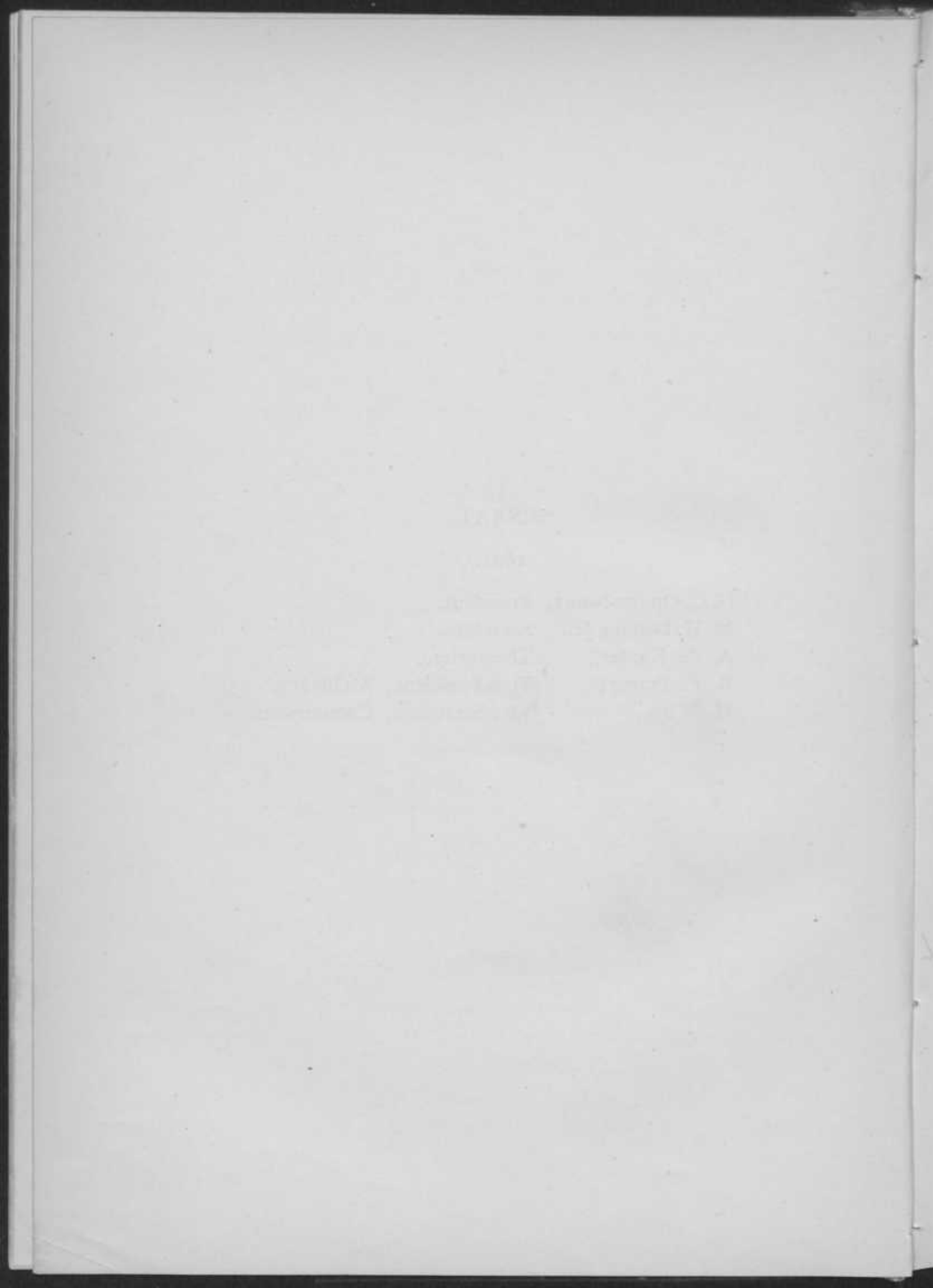
DELFTSCH STUDENTENCORPS.

SENAAT.

1901.

G. C. Op ten Noort,	President.
M. H. Damme Jr.,	Secretaris.
A. de Kanter,	Thesaurier.
B. F. Prager,	Vice-President, Archivaris.
H. Wirix,	Vice-Secretaris, Commissaris.

SENAAT.

1902.

A. S. C. Stoop,	President.
J. T. C. Etty,	Secretaris.
C. E. van der Stok,	Thesaurier.
R. P. Vos,	Vice-President, Archivaris.
C. J. Schram,	Vice-Secretaris, Commissaris.

COMMISSIE TOT REDACTIE VAN DEN ALMANAK.

F. A. Bodenheimer,	President.
Th. Roskopf,	Secretaris.
C. Menschaar,	Vice-President.
S. P. J. A. van Hoogstraten,	Vice-Secretaris.
H. W. Snijders,	Commissaris.

STEM- EN SCHOUWBURG-COMMISSIE.

J. A. Reus, Secretaris.	
C. W. J. Hoyer,	} Commissarissen.
O. C. A. van Lidth de Jeude,	

REUNIE-COMMISSARISEN

Permanent.	Reserve.
	1885.
Cd. F. Stork.	W. F. Druyvestein.
P. Joosting.	A. Spakler.
	1886.
W. A. C. de Jonge.	F. van der Goot
H. P. Maas Geesteranus.	M. Triebels.
	1887.
J. A. Kalff.	†A. F. van Seters.
A. J. Korthals Altes.	A. G. van Steeden.
	1888.
R. van Harencarspel.	J. C. van Reigersberg Versluys.
D. A. Kampschreur.	E. van Konijnenburg.
	1889.
W. A. E. van Geuns.	H. ter Meulen.
S. Mulder.	P. J. Ott de Vries.
	1890.
A. van Driel van Wageningen.	N. M. de Kanter.
W. L. Sluyterman van Loo.	A. P. Petrie.
	1891.
J. A. Romkes.	F. Smit.
J. J. Oolgaardt.	A. K. M. Martis.
	1892.
P. H. G. Montenberg.	J. P. G. Thiebout.
D. Bisschop.	P. Louwerse.
	1893.
J. van Poelgeest.	B. J. Haitsma Mulier.
G. H. Broekman.	J. C. van Hærsolte.

	1894.
F. K. J. Beukema.	A. J. Hoeffelman.
P. Bakker Schut.	S. Piek.
	1895.
F. s' Jacob.	P. C. Boogaerdt.
A. Heybroek.	J. C. Déking Dura.
	1896.
H. P. G. den Tex.	H. Strick van Linschoten.
C. P. Kesper.	G. J. Langhout.
	1897.
W. C. G. H. van Mourik.	C. G. van den Wall Bake.
Broekman.	P. H. V. Bongaerts.
G. C. Op ten Noort.	
	1898.
A. B. Hulshoff Pol.	A. G. van Waveren.
A. de Kanter.	A. S. C. Stoop.

Bediende van het Corps: J. Schipper, Voorstraat 23.

OPENBARE CORPSGEZELSCHAPPEN.

SOCIETEIT PHOENIX.

1 Maart 1847.

Contributie *f* 20.—, in 5 termijnen, entrée *f* 5.—

G. C. Op ten Noort,	President.
A. G. van Waveren,	Secretaris.
F. Feith,	Thesaurier.
D. de Jongh Wz.,	Bibliothecaris.
H. M. Engelhard,	Comm. v. h. Consumabel.
P. H. Hendriks,	Comm. v. d. Inventaris.
B. F. Prager,	Archivaris, Vice-Secretaris.

SCHERM- EN GYMNASIEK-GEZELSCHAP ODIN.

7 Maart 1848.

Contributie *f* 8.—, in twee termijnen, entrée *f* 2.50

M. H. Damme Jr.,	President.
J. E. Moltzer,	Secretaris.
F. R. A. Stoll,	Thesaurier.
C. F. de Leau,	} Commissarissen.
W. M. de Jonge,	

MUZIEKGEZELSCHAP APOLLO.

14 Nov. 1849.

Contributie *f* 6. — in 2 termijnen. Geen entrée.

J. T. C. Etty,	President.
H. Lebret,	Secretaris.
W. J. A. Reuhl,	Thesaurier.
C. van der Hoeven,	Vice-Secretaris.
W. K. M. de Kat,	Commissaris.

DISPUUTGEZELSCHAP VRIJE STUDIE.

6 Febr. 1862.

Contributie *f* 4. — in 2 termijnen.

C. E. van der Stok,	President
A. Plate,	Secretaris.
W. J. A. Reuhl,	Thesaurier.
R. A. Hulshoff,	Vice-President.
Jac. Kakebeeke,	Commissaris.

DEBATING-CLUB.

13 Juni 1865.

Contributie *f* 1. —. Geen entrée.

Eere-Voorzitter.

Prof. Mr. B. H. Pekelharing.

D. de Jongh Wz.,	President.
H. M. W. Werker,	Secretaris-Thesaurier.
R. A. Gorter,	Vice-President.

ROEIVEREENIGING LAGA.

13 April 1876.

Contributie *f* 10.— in 2 termijnen, entrée *f* 2.50.

Twee achtereenvolgende jaren lid geweest zijnde, betaalt men voortaan slechts *f* 5.— contributie.

J. J. Canter Cremers,	President.
J. Versluys, ,	Secretaris.
G. A. Abendanon,	Thesaurier.
F. A. Bodenheim,	Vice-President.
L. Mangelaar Meertens,	Commissaris.

Proefcommissie.

J. J. Canter Cremers, Pres.	A. L. J. Breebaart.
L. Mangelaar Meertens, Secr.	J. T. C. Etty.
J. Versluys.	S. P. J. A. van Hoogstraten.
G. A. Abendanon.	H. W. ter Horst.

Instructie-Stuurlieden.

A. P. Petrie.	J. T. C. Etty.
H. W. Dammers.	A. Plate.
J. C. Déking Dura.	D. de Iongh Wz.
J. J. A. Knoote.	J. P. van der Leeuw.
J. A. Reus.	G. A. Abendanon.
J. J. Canter Cremers.	L. Mangelaar Meertens.
J. Versluys.	A. L. J. Breebaart.
S. P. J. A. van Hoogstraten.	J. P. Delprat.
F. A. Bodenheim.	L. C. Schram.
C. J. Westenenk.	F. R. A. Stoll.
H. W. ter Horst.	T. E. Bischoff.

STUDENTEN-CARROUSELVEREENIGING.

25 Febr. 1878.

Contributie *f* 3.— entrée *f* 1.

O. C. A. van Lidth de Jeude,	President.
C. J. van Randwijck,	Vice-President.
G. A. Brender à Brandis,	Secretaris.
F. H. Fentener van Vlissingen,	Thesaurier.
J. M. Kakebeeke,	Commissaris, Vice-Secr.

TECHNISCH LEESGEZELSCHAP.

7 Dec. 1880.

Contributie *f* 6.— voor Candidaatleden *f* 3.—In 2 termijnen, entrée *f* 2.—

Th. Roskopf,	President.
C. E. van der Stok,	1 ^e Secretaris.
J. T. C. Etty,	2 ^e Secretaris.
A. S. C. Stoop,	Thesaurier.

DELFTSCH STUDENTEN-TOONEELGEZELSCHAP.

10 Oct. 1881.

Contributie *f* 5.— in twee termijnen, entrée *f* 1.—

H. W. Snijders,	President.
L. Mangelaar Meertens,	Secretaris.
F. H. Fentener van Vlissingen,	Thesaurier.
A. Plate,	Vice-President.
G. A. Abendanon,	Commissaris.

DELFTSCHE STUDENTEN-IJSClub.

3 Dec. 1885.

Contributie *f* 3.— na 1 Nov. *f* 4.— Geen entrée.

O. C. A. van Lidth de Jeude,	President.
W. Smit,	Secretaris.
D. J. C. Meyeringh,	Thesaurier.
W. M. de Jonge,	} Commissarissen.
C. van der Hoeven,	

DELFTSCHE STUDENTEN CRICKET- EN VOETBALVEREENIGING.

5 Nov. 1889.

Contributie *f* 3.—. Geen entrée.

B. F. Prager,	President.
R. P. Vos,	Secretaris.
K. M. A. Enthoven,	Thesaurier.
H. W. ter Horst,	} Commissarissen.
R. Canters,	
R. Welcker,	} Captains.
B. F. Prager,	
H. W. ter Horst,	

DELFTSCHE STUDENTENWEERBAARHEID.

22 Maart 1890.

Contributie *f* 4.— in 2 termijnen, revolverbaan *f* 1.50,
entrée *f* 1.—

W. H. D. Segboer,	President.
I. G. Pouw,	Secretaris.
H. Wirix,	Vice-President.
J. H. Gehlen,	Thesaurier.
J. G. Larive,	Commissaris.

Proefcommissie.

W. H. D. Segboer.
J. W. de Brussel Assé.
E. J. van der Meulen.

DELFTSCHE STUDENTEN AMATEUR-PHOTOGRAFEN

VEREENIGING.

13 Oct. 1891.

Contributie *f* 3.50, entrée *f* 0.50.

H. Meelhuyzen,	President.
Th. J. J. Kreunen,	Secretaris.
F. C. Kist,	Thesaurier.
H. Momma,	Comm. v. h. Materieel.

CIVIEL- EN BOUWKUNDIG LEESGEZELSCHAP.

14 Nov. 1893.

Contributie *f* 6.— voor Candidaatleden *f* 3.50
in 2 termijnen, entrée *f* 1.—

H. Wirix,	President.
A. Plate,	Secretarissen.
D. L. ten Bosch,	
R. P. Vos,	Thesaurier.

IGOV.

24 Febr. 1895.

Contributie f 2.50.

A. G. Ferf,	President.
W. M. de Jonge,	Secretaris.
A. R. Hulshoff.	Thesaurier.
J. J. Swens,	} Commissarissen.
Jac. Kakebeeke,	

DELFTSCHE STUDENTEN HOCKEY- EN BANDYCLUB.

Opgericht Oct. 1898.

Contributie f 3.—

J. H. C. Salberg,	President.
A. S. C. Stoop,	Secretaris.
A. J. Bergsma,	Thesaurier.
C. J. van Randwijck,	} Commissarissen.
Th. F. Vreede,	

NEDERLANDSCH TOONEELVERBOND.

Afdeeling Delft.

Studenten Bestuursleden.

P. H. Hendriks.

STUDENTENBLADEN.

MINERVA.

Leiden, 24^e Jaargang.Abonnement per jaar *f* 3.50, na Sept. *f* 2.—

Redactie voor Delft:

C. van der Hoeven, Praeses.

J. M. Kakebeeke, Ab-actis.

W. J. Hoffmann, Fiscus-Bibilothecaris.

VOX STUDIOSORUM.

Utrecht, 7^e Jaargang.Abonnement per jaar *f* 3.50, na Sept. *f* 2.—

Redactie voor Delft:

H. F. Grondijs.

Th. F. Vreede.

F. H. Fentener van Vlissingen.

STUDENTEN WEEKBLAD.

Delft 4^e Jaargang.Abonnement per jaar *f* 3.50.

Redacteuren:

G. A. Abendanon.

F. A. Bodenheim.

D. de Jongh Wz.

A. C. A. Plasschaert.

C. E. van der Stok.

J. F. C. Wrede.

GEZELSCHAPPEN.

WANDELGEZELSCHAP AMBULANTES.

5 Dec. 1877.

G. L. Piek, Eere-Voorzitter.

G. E. Hoeffelman,	President.
H. W. Dammers,	Secretaris.
C. P. Kesper,	Thesaurier.

DELFTSCHE STUDENTEN-SCHAAKCLUB PARIS.

C. E. van der Stok,	President.
H. W. Snijders,	Secretaris.
A. R. Hulshoff,	Thesaurier.

U. L. I.

15 Jan. 1886.

H. Strick van Linschoten,	President.
J. F. Ligtenberg,	Secretaris.

DE GOTHIEKDRINKERS.

25 Februari 1889.

Onder de leus: „Drink en Werk”.

J. D. Bierens de Haan,	Voorvader.
F. L. C. van Doorn,	Eere-Voorzitter.
G. L. Piek,	President.
P. C. Boogaerdt,	Secretaris.
G. E. Hoeffelman,	Thesaurier.
J. P. G. Thiebout,	} Leden.
J. H. H. Verloop,	
A. Hoeffelman,	
A. Coster van Voorhout,	
J. H. O. Bunge,	
C. P. Kesper,	
H. W. Dammers,	
E. P. Wellenstein,	
J. H. C. Salberg,	

DISPUUTGEZELSCHAP MERWE.

10 Nov. 1890.

A. van Oven Jr.,	Kapitein.
A. Bos W.Azn.,	Stuurman.
D. de Iongh Wz.,	Bakenmeester.

DISPUUTGEZELSCHAP G. I. O.

1 Februari 1897.

P. Persant Snoep, President.
 G. v. d. Koogh, Secretaris.
 R. Heering, Thesaurier.

DISPUUTGEZELSCHAP DE DERTIEN MANNEN.

13 Oct. 1897.

E. Waller, President.
 H. Strick van Linschoten, Secretaris.
 H. P. G. den Tex, Thesaurier.

SNJEUNTOJOUNSSELSKIP FRISIA.

11 Slachtmoanne 1898.

Omkes:

Freark ien.
 Freark twa,
 Baetele.

Foarsitter:

Sjoerd Meyeringh.
 Treitien Berntsjes.

DELFTSCHE CHRISTEN-STUDENTEN-VEREENIGING.

C. W. E. van Voorst van Beest,	President.
Adr. Bijl,	Secretaris.
E. C. Verschoor,	Penningmeester.

DELFTSCHE STUDENTEN VEREENIGING „ZELANDIA”.

Opgericht in 1880, heropgericht in 1899.

D. L. H. van Raalte,	Dijkgraaf.
J. H. C. Kakebeeke Gz.,	Gezworene.
H. Steketee,	Ontv.-Griffier.

DISPUUTGEZELSCHAP „DEDETEKA”.

Opgericht 14 October 1901.

J. Lely,	President.
J. A. K. van Hasselt,	Secretaris.

„TRES.”

Opgericht 28 September 1900.

Motto: Zeg lig jij in de goot?

J.,	Woordvoerder.
Fl.,	Penvoerder.
M.,	Drankvoerder.
F.,	Leden.
Th.,	
H.,	
Meer niet.	

GEZELSCHAP „ANTI-VETCOLLEGE”.

Motto: Drink en Eet.

De Zuigflesch,	President.
't Wijngrogje,	Secretaris.
't Biervat,	Penningmeester.

Verdere leden:

't Bolskruikje.	
't Broodje met Kaas.	
't Kopje koffie.	
De Salmiakpastille.	
De Grenadineflesch,	} Candidaatleden.
Het Croquetje,	

Reglement. Art. 1.

De Vetten zijn zedelijk verplicht de Niet-Vetten naar huis te brengen.

PING-PONG CLUB.

„'t Zwangere haasje”.

Motto: 't Teefje Gijsbert is ballenjongen.

Bestuur:

Loopertje,	Praeses.
Pluimpje,	Secretaris.
Bolletje,	Penningmeester.
Lepeltje,	Commissaris.

Leden zeer beperkt.

Vrouwelijk eerelid: „Je moer”.

Clublied:

Wijze: Al is ons prinsje nog zoo klein.

(Bij uitstek weinig bekend).

„Zoo lang de ballenjongen blaft, Hoezee” etc.

DE PING-PONG CLUP.

„Het Klaverblad van vier,”

onder de leuze:

„Sla raak en zie niet om,”

niet te verwarren met:

„Sla om en zie dat je raakt.”

Bestuur:

Wimpie Pong,

President.

Jantje (niet v. d. kroeg) Ping,

Secretaris.

Zonnetje Ping-Pong,

Raker, (dubbelzinnig)

en Penningmeester.

Baby Pong Ping,

Comm. v. h. Consumabel.

Leden:

Venus.

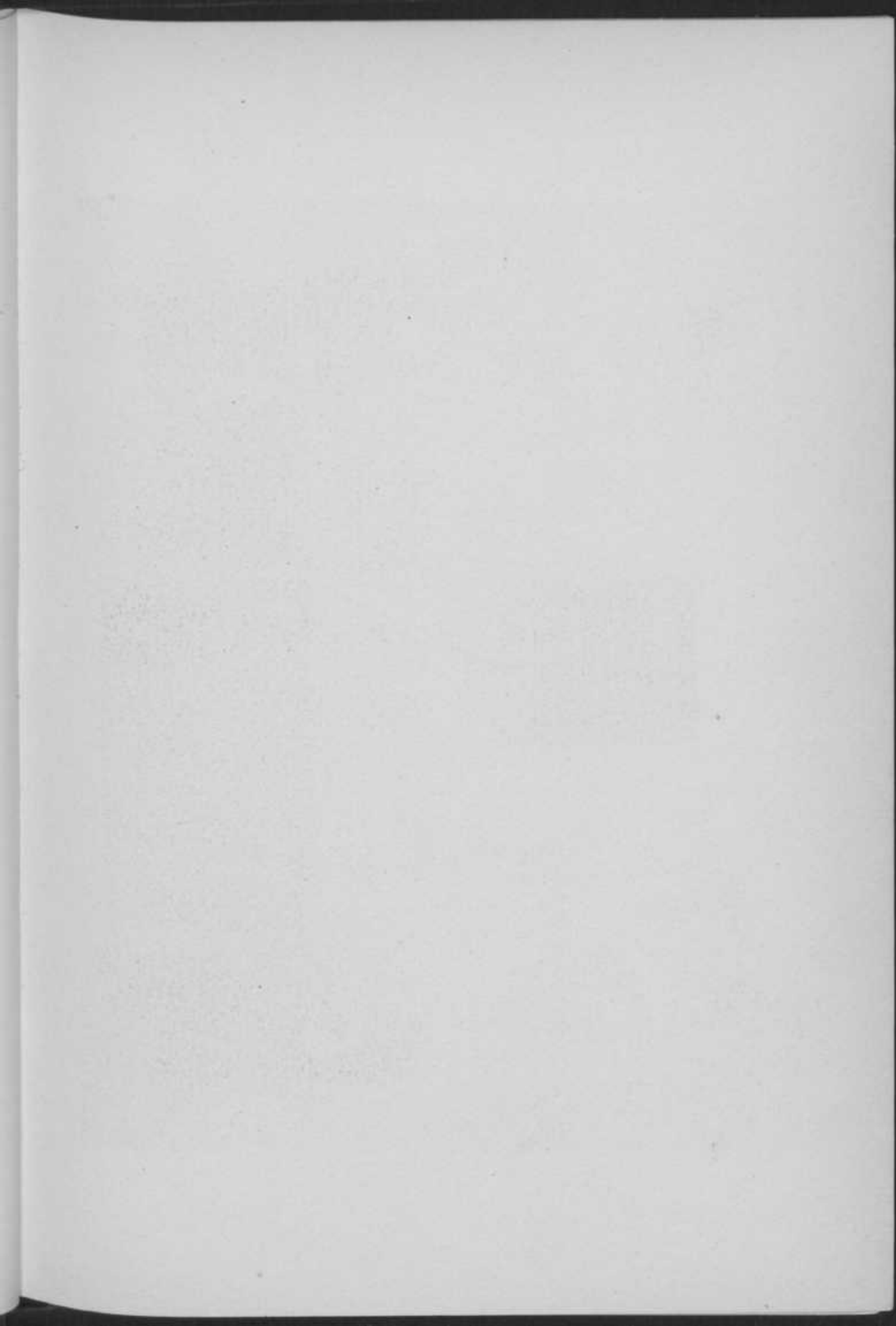
Eau de Cologne.

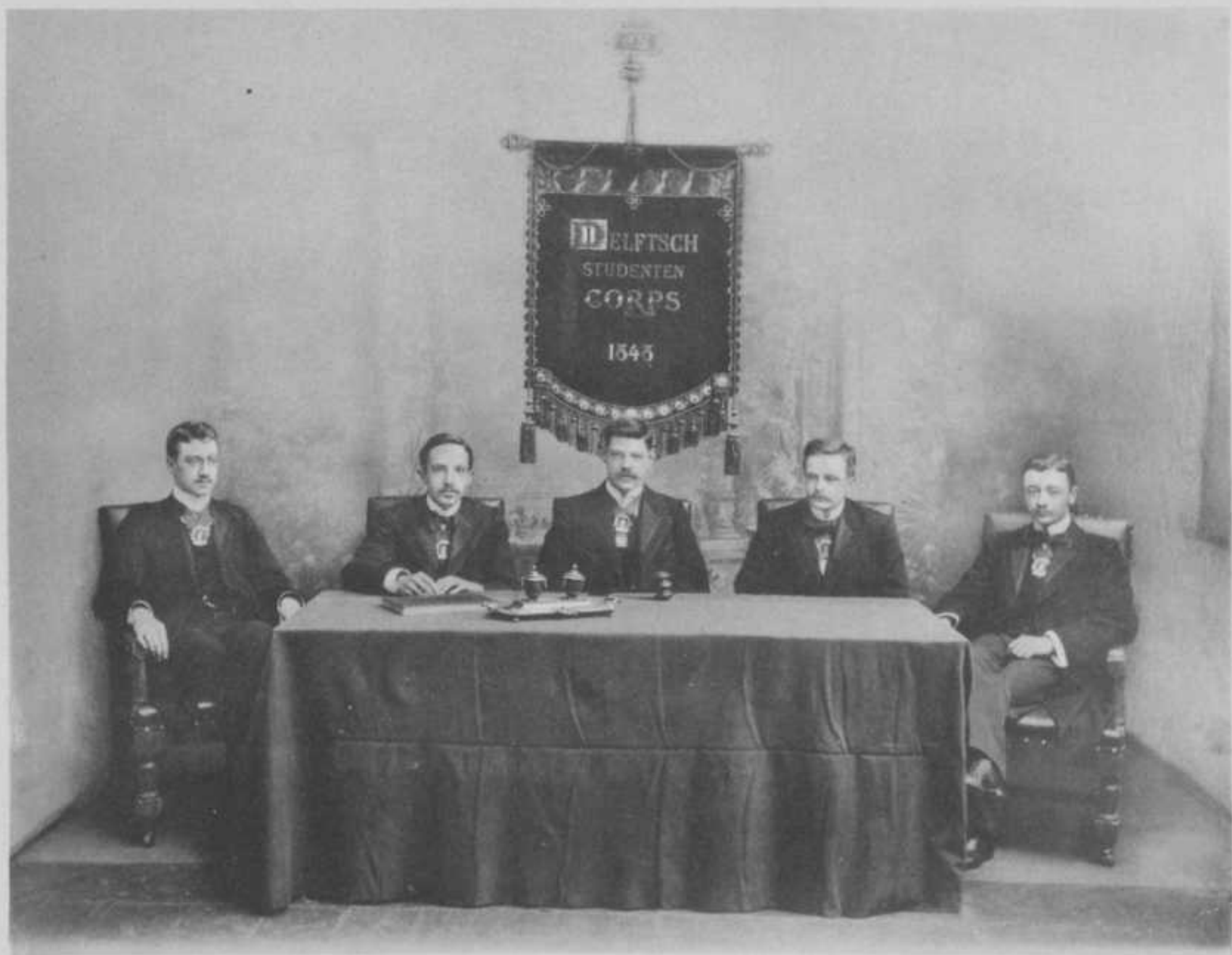
Smoel dertien.

.....

VERVOLG OP DE GESCHIEDENIS VAN HET
DELFTSCH STUDENTENCORPS.

Waar we vroeger de Corpsgeschiedenis slechts beschouwden, als een aantal officieele veranderingen, die geïsoleerd op zich zelf stonden; daar beschouwen we haar thans als eene langzame verwording, terwijl we in de officieele veranderingen slechts zien, de laatste fasen van een langen emancipatie-strijd van de nieuwere denkbeelden over de oudere.

Mochten wij in later tijden nog eens zien, naar wat ons Corps geworden is, zoo zullen wij het waarschijnlijk nauwelijks meer herkennen. Zou het beter geworden zijn? Zou het mooier geworden zijn? Neen, daarvoor zijn geen redenen; strevend en zijn er ten allen tijde en de mensch van den éenen tijd is niet beter of slechter, dan de mensch van een anderen tijd. Maar de tijden zullen essentieel veranderd zijn en met hen ons Corps.

Ook wij zijn vreemden voor hen, die ons Corps stichtten. De verouderde begrippen zijn niet slechter dan de heerschende; maar ze zijn onzuiver geworden. We beschouwen, hen die ze schiepen met piëteit; maar strijden tegen allen, die in deze tijden nog aan die begrippen hechten.

Ons eenig streven moet zijn ons Corps zooveel mogelijk te doen voldoen aan de behoeften van onzen tijd.

Dit doen we niet, omdat we zoo goed zijn of omdat we zooveel liefde tot onzen naasten gevoelen; maar alleen uit egoïsme om eigen geluk. Zoo brengen we door onze geluksvisie, de evolutie der groote maatschappij over op ons Corps; want onze geluksvisie bouwen we op uit de ideeën van het maatschappelijk milieu, waarin wij zijn opgevoed. Wij toonen ons hier duidelijk te zijn factoren, te gelijk gevolgen en oorzaken, van onzen tijd.

De hamerslag van den president van den Senaat had een 130-tal groenen toegang gegeven tot ons Corps; nog eenige te laat aangekomenen werden nageinaugureerd en verhoogden nog dit aantal.

De Corpsleden, die zich als één geheel hadden getoond en gevoeld tegenover de groenen, gingen ieder weer hun eigen weg in studiën en liefhebberijen, allen bezielde met de beste voornemens.

In dezen voor opname van nieuwe ideeën en veranderen van versleten toestanden zoo gunstigen tijd, kwam de heer G. D. Jordens met zijne Corpswetswijzigingen. Deze betroffen 3 Artikels, die door veroudering, onzuiver of dubbelzinnig waren geworden.

Het eerste te wijzigen Artikel (Art. 4 Hoofdstuk 1) schreef voor, dat: „alleen zij, die als studeerende aan de P.S. zijn ingeschreven en bij geen andere inrichting van onderwijs te Delft" lid van het Corps konden worden. Reeds was, door het plaatsen van de Commissie tot behartiging van studiebelangen buiten het Corps gebleken, dat de tendens van onzen tijd was: het Corpsleven geheel en al af te scheiden van het P. S.-leven. De wijziging van dit Artikel moest dus noodzakelijk volgen. Hierbij kwam nog, dat door de opheffing der Indische Instelling, het Artikel, stammend

uit den tijd van de Indische kwestie, overbodig was geworden. Allen waren dan ook vóór de wijziging. De bepaling echter die er aan toegevoegd was, n.l. dat dit Artikel alleen gewijzigd kon worden door $\frac{2}{3}$ van het aantal stemgerechtigde leden, gaf aanleiding tot veel gedachtenwisseling, daar men geen kans zag deze meerderheid te verkrijgen, dan door eene onwettigheid. Twee dingen waren slechts mogelijk: of, het Artikel te behandelen, als eene gewone wetswijziging, zonder op de bij-bepaling acht te slaan; of bij de bus de $\frac{2}{3}$ zien te krijgen. Daar dit laatste minder op eene revolutionaire daad geleek, werd heirtoe besloten. Met veel moeite en geloop kwamen de $\frac{2}{3}$ bij elkaar en was het Artikel gewijzigd.

De beide andere Artikels; het eene handelend, over eene dubbelzinnige kwestie van corpseer; het andere over het gedwongen zijn van de leden van den Senaat om tegen wil en dank te vertegenwoordigen, bleken nog te vroeg te komen, en leden schipbreuk.

Op de Corpsvergaderingen van 16 en 19 October werden verder, zonder eenig noemenswaard debat, eenige technische wijzigingen in de kieswet aangenomen.

Door deze wijzigingen hadden de verkiezingen voor de Verificatie commissie reeds in October plaats; gekozen werden de heeren:

C. P. Kesper.

W. C. Köhler.

H. P. G. den Tex.

Intusschen was de heer W. C. G. H. van Mourik Broekman als thesaurier van den Senaat afgetreden en werd in zijne plaats de heer A. de Kanter gekozen.

Door het uit de Almanak-Redactie treden der heeren

J. A. de Bordes en S. P. J. A. van Hoogstraten, wijzigde zich hare constitutie en werd:

J. H. C. Salberg,	President,
J. F. Ligtenberg,	Secretaris,
P. H. Hendriks,	Vice-President,
M. H. Damme,	Vice-Secretaris,
A. G. van Waveren,	Commissaris.

Tot leden van de „stem en schouwburgcommissie” werden gekozen de heeren:

B. F. Prager,
J. A. Reus en
H. Wirix.

Het eerste, dat nu aan de orde was, waren de Senaatsverkiezingen, die dit jaar voor het eerst in November plaats hadden. De uitslag der verkiezingen was:

G. C. Op ten Noort,	President.
M. H. Damme Jr.,	Secretaris.
A. de Kanter,	Thesaurier.
B. F. Prager,	{ Commissarissen.
H. Wirix,	

Voor de vacaturen in de „stem en schouwburgcommissie”, ontstaan door het zitting nemen van de heeren B. F. Prager en H. Wirix in den Senaat, werden gekozen de heeren: C. W. J. Hoyer en O. C. A. van Lidth de Jeude.

7 December zag de Almanak het licht met een bloemkool-speech van den heer Hendriks en een kroegjool bijna zonder weerga, dank zij de welwillende medewerking van eenige Professoren en de uitstekende leiding van den president.

19 December had de openbare Senaatsinstallatie plaats. De aftredende president, de heer P. L. Dubourcq had voor

het laatst gelegenheid nog eens zijne denkbeelden over Corps-zaken en corpsleven uit te zeggen. Hij schetste zijn jaar als een tot rust komen na de storm-periode van Jan van der Waerden; deels als eene reactie, daar waar van der Waerden te ver was gegaan, deels als een zich ontwikkelen van een nieuw ideeënleven. Het officieele corpsleven toch groeit niet gelijk op met de verandering van de denkbeelden der leden; het blijft telkens achter, totdat de nieuwere ideeën zich belemmerd gevoelen op hun evolutie-weg; dan moet het evenwicht hersteld worden, het officieele- en het ideeën-leven zich niveleeren.

Eene dergelijke niveleering had onder hevige stormingen plaats gehad onder Jan van der Waerden; toen volgde weer een tijd van rust, rust omdat het evenwicht hersteld was, omdat de nieuwere ideeën zich vrijelijk konden ontwikkelen. Dubourcq gaf blijk volkomen te weten, dat het monnikenwerk zou zijn geweest, toen, individueel willend, wijzigingen te forceeren. Met het erkennen dat Dubourcq in den geest van zijn tijd handelde, toont het stuk „Aan Delft” van Jan v. d. Waerden in het S. W. zich als onlogisch, hoewel volkomen eerlijk en open.

De nieuwe president, de heer G. C. Op ten Noort, dankte den heer Dubourcq voor zijne welgemeende woorden, aandringend op de welwillendheid van de corpsleden onderling, tot het samenbrengen der partijen.

Op het terrein der vereenigingen vertoonde zich na den groentijd weer nieuw leven. De vereenigingen namen hare nieuw-verworven krachten in oogenschouw en begonnen met haar de oefeningen voor wedstrijden en uitvoeringen.

Laga gaf, zooals gewoonlijk, in October haar onderlingen

wedstrijd, eene gewoonte, daarom zoo goed, omdat ze de nieuwe leden gemakkelijker inburgert en hun tevens een hechter enthousiasme geeft voor den bloei der vereeniging.

Weerbaarheid toonde zich in de zelfde maand zoo krachtig, dat ze op de interacademiale wedstrijden alle eerste corps-prijzen behaalde.

De Societeit Phoenix zuchtte ondertusschen onder het te groote gewicht van de vele bezoekers; maar zij droeg dien druk met groote gelatenheid, denkend aan de op handen zijnde uitbreiding. De feesten konden echter niet op de uitbreiding wachten.

Half November gaf I. G. O. V. eene soirée, die uitstekend slaagde en 30 November vierde de kroeg haar diës met een café-chantant, zooals gewoonlijk.

Vergelijken we den Igov-avond met den diës-avond, dan zien we, dat de café-chantant-diësviering verouderd genoeg is om de meesten niet meer te bevredigen. Bijna ieder toch was het eens over de grootere gezelligheid van den Igov-avond. Dit toch was een feest door ons zelve gegeven; waar we al onze studentikoze neigingen bot vierden, maar waar we dit deden eerlijk en open en niet zaten te gapen naar meiden, die dansten en geniepige knipoogjes gaven. En afgezien nog van het minder opene in ons optreden, lijkt me de grond, waarop deze viering gebaseerd is, n. l. daarop, dat wij in eigen kring geen krachten genoeg zouden hebben dezen avond zonder onnatuurlijken prikkel te vieren, eene schande voor ons kroegleven.

December was weer de maand voor de uitvoeringen der corpsvereenigingen.

Odin gaf eene pootige uitvoering met een lieflijk bal. Apollo eene kamermuziek- en eene groote uitvoering.

Het uitstekende slagen van de beide Apollo-uitvoeringen toont genoeg over hoeveel goede krachten deze vereeniging beschikt; het is daarom te betreuren, dat de leden zich niet meer aaneensluiten om trio's of kwartetten te spelen, in plaats van uitsluitend voor eene uitvoering te werken. Misschien brengt de groote wispelturigheid van de meesten, die niet geregeld één avond in de week over hebben, om zich aan de muziek te geven, mee, dat hiervan in Delft zoo weinig sprake is.

Wat de P. S. betreft, betreuren wij allen ten zeerste den onverwachten vroegtijdigen dood van den directeur, Prof. Jean Marie Telders. Den 30^{en} October stierf hij in den ouderdom van 58 jaar, tengevolge van eene verkoudheid, waarschijnlijk gevat bij de begrafenis van den administrateur der P. S., den heer H. L. Verschoor, die den 19^{en} overleden was.

Het beste, wat er van een mensch te zeggen is, kunnen we van Prof. Telders zeggen: dat hij er naar streefde al de energie, die hij in zich voelde, aan het leven te offeren. Een jaar of veertig geleden reeds, toen hij lid van ons Corps was en toen dit en onze vrije studie bedreigd werd, toonde hij zich een voorvechter voor beider vrijheid. Zijn loopbaan als Ingenieur en na 1884 als Professor was roemvol, zoowel door de door hem gewrochte werken, als door zijne vele geschriften. Het is dan ook geen wonder, dat hoewel er geen redevoeringen aan het graf zouden worden gehouden, Minister Goeman Borgesius zich niet kon bedwingen eenige woorden van innige sympathie aan den gestorvene te wijden.

Gedurende de Kerstvacantie deed Delft zijn winterslaap.

Op de Corpsvergaderingen van 24 en 30 Januari werd eene wijziging in de Corpswet aangenomen, waarbij de Corpscontributie voor hen, die 3 jaar lid waren geweest tot *f* 10,— verlaagd werd. Dit geschiedde, volgens sommigen om een minder monopolistisch karakter aan ons Corps te geven; volgens anderen om het vele bedanken van ouderejaars tegen te gaan.

In Februari hadden de verkiezingen voor de Almanak-Redactie plaats. Deze constitueerde zich als volgt:

F. A. Bodenheim, President.

Th. Rosskopf, Secretaris.

C. Menschaar, Vice-President.

S. P. J. A. van Hoogstraten, Vice-Secretaris.

H. W. Snijders, Commissaris.

Na een rusttijd in het openbaar Corpsleven, kwam 22 Maart de Corpsdiës. Het eerste jaar, dat wat anders wilde geven dan de gewone diës-comedie, hield zich onledig met het houden van voordrachten, die echter voor het grootste gedeelte mislukten. De geheele tooneeldoening slaagde slecht en waar bij een diës-comedie nog een zekeren gang was te bespeuren, kon men hier slechts van een chaos spreken.

Na de 12 slagen op den gong en het „Uren, dagen, maanden, jaren” sprak de heer Op ten Noort zijne diës-rede uit. Hij liet de vereenigingen de revue passeeren, hare overwinningen scherp teekenend; ons gevend een schouwspel van haren bloei. Na ons dezen Corpsroem te hebben getoond, schetste hij ons de taak van den Senaat en wel als zijnde: het zorgen voor het dagelijksch beheer der dingen, het handhaven der wetten en het veranderen der wetten als de omstandigheden en de tijd dit wenschelijk maken en ten

slotte het onderhouden van betrekkingen met andere Studenten-Corpsen.

Verder wees hij op de vermindering van contributie voor hen, die 3 jaren lid van het Corps waren geweest en deelde tevens mee dat de eerste zorg van den volgenden Senaat, contributie-verlaging, zou zijn.

Ten slotte sprak hij over de verplichtingen der corpsleden, om de vereenigingen te steunen, elkaar te helpen en eendrachtig saam te werken tot het niveleeren der partijen.

Den 21^{en} Mei ontviel het Corps de heer J. H. Schepers door den dood.

Hem volgde de heer C. F. Loke en hoewel deze ons Corps reeds lang verliet, mogen wij zijn naam niet ongenoemd laten; deels, omdat wij hem nog zoolang om ons hebben gezien, als assistent aan de P. S.; deels en voornamelijk, omdat hij een der voorvechters was van die stroomingen, die onder den Senaat v. d. Waerden de uitbarsting en de zuivering hebben bewerkt. Voor ouderen, die het S. W. lazen en die op Debating kwamen, is hij geen onbekende.

De vereeniging, die ons na de Kerstvacantie het meest te genieten gaf was wel de Delftsche Studenten IJclub. De banen werden goed onderhouden en de vorst hield dit jaar geruimen tijd aan.

Een paar dagen na onze terugkomst in Delft kwam uit Groningen de heerlijke tijding: Delft heeft op de interacademiale ijswedstrijden den Corpsprijs benevens alle persoonlijke prijzen behaald. Nadat de overwinnaars in Groningen feest hadden gevierd, werden ze hier luisterrijk ingehaald en naar de S. P. geëscorteerd.

De zelfde maand gaf de D. S. IJ. ter gelegenheid van haar 15-

jarig bestaan een allergeuoeglijkst gekostumeerd avond-ijsfeest.

Tijdens de huwelijksfeesten van de koningin maakte Weerbaarheid zich verdienstelijk door het vormen van eene eere-wacht. Dat de leden zich geamuseerd hebben, blijkt wel uit de bewering, dat zelfs het slechte weer van die dagen hunne goede gehumeurdheid niet kon bederven.

Begin Maart gaf het Studenten-Tooneelgezelschap hare uitvoering met een stuk „Kriezis” van Emants. Alhoewel dit stuk nog niet geheel en al voldeed, zoo moeten we de keuze ervan werkelijk beschouwen, als een stap in de goede richting. De medespelers gaven zooveel zij konden en velen speelden heel goed. Het was verder een gezellige avond en een gezellig bal.

In April maakte deze vereeniging eene tournée naar Dordrecht, waar zij ten bate van Armenzorg hetzelfde stuk opvoerde. Deze uitvoering trok een volle zaal en had veel succes.

Toen het weer lente werd, zagen de Lagaleden met verwachting de Haarlemwedstrijden te gemoet. Angstwekkende verhalen van bijna ongelooflijke tijden door ploegen van andere academies gemaakt, deden ons bijna alle hoop op eene overwinning opgeven. Onze ploegen oefenden echter geregeld en liepen soms heel mooi.

Eindelijk kwam de 2^e Juni en met anstig kloppende harten togen wij naar Haarlem; maar toen wij terugkeerden had die angst plaats gemaakt voor een groot enthousiasme. Laga had alle eerste prijzen behaald: acht, vier en skiff.

Na deze overwinning zaten onze roeiers echter niet stil, want tegen de vacantie zou Laga zijn 25-jarig bestaan vieren met roeiwedstrijden aan de Zweth en dáár wilden zij weer alle eerste prijzen behalen. In dezen tusschentijd was de Lagaloods den geheelen dag gevuld met opgewonden race-

roeiers. De overmoed was in die dagen zelfs zoo groot, dat nog 3 dagen voor den wedstrijd een jonge acht in elkaar gezet werd.

Zaterdag 8 en Zondag 9 Juni hadden de feestelijkheden en de wedstrijden plaats. Laga had weer zijn beau jour, want behalve de betreuenswaardige neerlaag van de jonge vier, wonnen onze roeiers alle wedstrijden, waarin zij uitkwamen: oude acht, jonge acht, jonge twee en inrigged vier.

Het was een heerlijk jong feest; jong omdat alles zoo van zelf, zoo natuurlijk ongedwongen was; al dat enthousiasme langs de kanten; al die meisjes in lichte kostuumpjes, die zoo van harte meejuichten; al die oud-roeiers, die waren komen kijken en die hun lust niet konden bedwingen, nog eens in de boot te stappen om de acht van Henley te vertoonen.

Het was een schitterend einde van het Corpsleven voor de groote vacantie.

Wat de P. S. betreft moeten we nog vermelden, dat den 25^{en} Maart Prof. H. A. Ravenek zijn 25-jarig hoogleeraarschap aan de P. S. vierde. Hem werd door de werktuigkundige faculteit een cadeau aangeboden.

Zien we eens terug op de dingen van meer geestelijken aard, die in Delft voorvielen, dan moeten wij ten eerste betreuren den plotselingen omkeer in het gedrag van den voormaligen directeur der P. S. aangaande de kwestie van de colleges van Prof. Bolland. Daar waar alles in gereedheid was voor de ontvangst van den hoogleeraar, die ons zou brengen „de spraakkunst der wetenschappen”, stuitte dit alles af op de hardnekkigheid, waarmede de directeur weigerde aan Prof. Bolland eene zaal aan de P. S. af te staan.

Wij brengen hier echter nogmaals hulde aan den heer Meyll, die zooveel energie aan deze zaak gegeven heeft.

Het Studenten-Weekblad bloeide maar had te klagen over gebrek aan medewerking van niet-socialistische zijde. Dit verschijnsel schrijf ik toe aan de bijna afwezigheid van doorvoelde anti-socialistische levensbeschouwingen. Dit in acht nemend lijkt mij werkelijk grond te bestaan voor de bewering dat Delft uit der aard rood getint zou zijn en dit wel deels door de natuur-wiskundige d. i. materialistisch-logische studie voor Ingenieur; deels door de door velen gevoelde noodzakelijkheid van het bestudeeren der arbeiders-toestanden om, ten minste eenigszins, op de hoogte van deze te zijn bij hun komen in de praktijk. Ook kunnen we misschien door de keuze van de betrekking van Ingenieur, eene betrekking, die toch zoozeer verschilt van die, waarvoor aan andere universiteiten gestudeerd wordt, bij velen reeds een meer proletarischen ondergrond veronderstellen.

Met het erkennen, dat onze studie eene socialistische tendens in zich voert, is het duidelijk, dat al onze begrippen worden afgerond in socialistische richting. Daardoor zullen de levensbegrippen der socialist-beginnenden steeds meer doorvoeld worden, terwijl de levensbeschouwing der anti-socialisten hoe langer hoe meer zal beginnen te wankelen en dikwijls tot een frasenleer zal worden, waaruit de geest geheel en al verdwenen is.

De enkelingen, die nog eene doorvoeld niet-socialistische levensbeschouwing bezitten, voelen zich zwak, doordat zij zich moeten uiten in een socialistisch getint milieu, daar toch het grootste gedeelte van de strevenden wordt gevormd door socialist-beginnenden.

Eenige redacteuren en oud-redacteuren van het S.-W. sloten

zich half Februari tot een comité aaneen met het doel sprekers van verschillende richting in Delft te doen spreken, om de uit nature eenzijdige voordrachten op de S. D. P. C. aan te vullen. Hun voornemen is uitstekend geslaagd, wij danken hun eenige mooie uren.

Ook Debating gaf ons een paar heerlijke avonden. Als inleiders traden op de heer J. Th. Gerlings over „Staats-exploitatie van spoorwegen” en de heer H. van Kol over „Koloniale politiek”. Vooral laatstgenoemde spreker wist door zijne gloeiende inleiding en de bravour, waarmede hij het debat leidde ons groot en goed te doen genieten.

De voordrachten van „Vrije Studie” waren dit jaar weinig bezocht; maar ten onrechte; want hoewel de heer Speenhoff ons eenigszins teleurstelde, vergoedden de heeren van Eeden en Boutens deze eerste teleurstelling dubbel en dwars. Vooral de heer Boutens wist in zijne voordracht over Maeterlinck, door het sympathieke van zijn onderwerp en vooral door zijne fijn gestyleerde zeggingswijze, ons bewondering af te dwingen.

Verder moeten wij hier nog vermelden de oprichting van de Anti-Militaristische-Propaganda-Vereeniging, die zich ten doel stelt: de bestrijding van den militaristischen geest en van alle verkeerdheden der huidige legervormen. Zij verheugt zich in de sympathie van velen.

In het begin van de groote vakantie trokken vele Delftenaars naar Utrecht om het lustrum mee te helpen vieren. Zij werden er hartelijk als corpbroeders ontvangen.

In September kwamen wij weer in Delft. We vonden weer al het intiem-bekende; de zelfde menschen op straat, de zelfde smalle grachtjes, de winkels met de bekende namen

en opschriften, de ons dierbare scheeve toren. Alles was nog hetzelfde, alsof gedurende de vacantie Delft weggeborgen was geweest en nu weer te voorschijn was gehaald. Wij vonden weer onze vrienden en we drukten ze de hand en ook anderen drukten we de hand; menschen, die we nauwelijks kenden, alleen maar omdat we zoo blij waren weer in Delft te zijn.

De groenen kwamen in groote getale.

De groentijd leek misschien dit jaar bijzonder humaan; maar was meer lauw te noemen. Het protegeeren was de hoofdbezigheid der meeste studenten, eene lamelendige gewoonte, die het grootste gedeelte der groenen buiten de circulatie houdt. Daardoor ook werden veelal donderjolen in souperavondjes herschappen.

De laatste week van den groentijd was meer gewijd aan de kennismaking met de corpsvereenigingen.

Weerbaarheid gaf zijn groenenschietconcours met bestormingen en Laga zijn roeiwedstrijden met waterballet. Het waren heerlijke dagen voor de groenen, waarop ze nog eens dol, als een troep kwâjongens konden stoeien, voordat ze student en mijnheer waren.

De groenenworstelwedstrijd op Odin gaf ons dit jaar weinig interessante partijen. Wij werden echter in verrukking gebracht door het worstelen van eenige Odin-leden, die den groenen eens wilden laten zien, wat dit eigenlijk was.

De Apollé-uitvoering was dezen keer zeer slecht en dit zegt nog zooveel meer, als we weten, dat de heer de Kat met bijna bovenmenschenlijke moeite de stukken erin trachtte te heien; alleen Biljardt muntte in zijn pianospel uit.

Zoo kwam 27 September de Inauguratie met eene rede van den heer Op ten Noort.

's Avonds werd eene serenade gebracht aan de Professoren Morre en de Vries Broekman.

Den volgenden dag speelden onze pas-geïnaugureerden rijjool en toen waren ze student.

Ik heb hier slechts gegeven de officiële feiten en enkele door mij genoeg interessant gedachte gebeurtenissen en ik heb die wat doen afsteken tegen den achtergrond van mijne eigen stemmingen; daardoor is natuurlijk, zonder veel verder betoog, dit verslag subjectief geworden.

Mocht één in later leven nog eens dit verslag opslaan, zoo hoop ik dat hij achter deze feiten en te midden van deze stemmingen zijne vreugde en hartstocht zal zien, zijn leven zal voelen gaan.

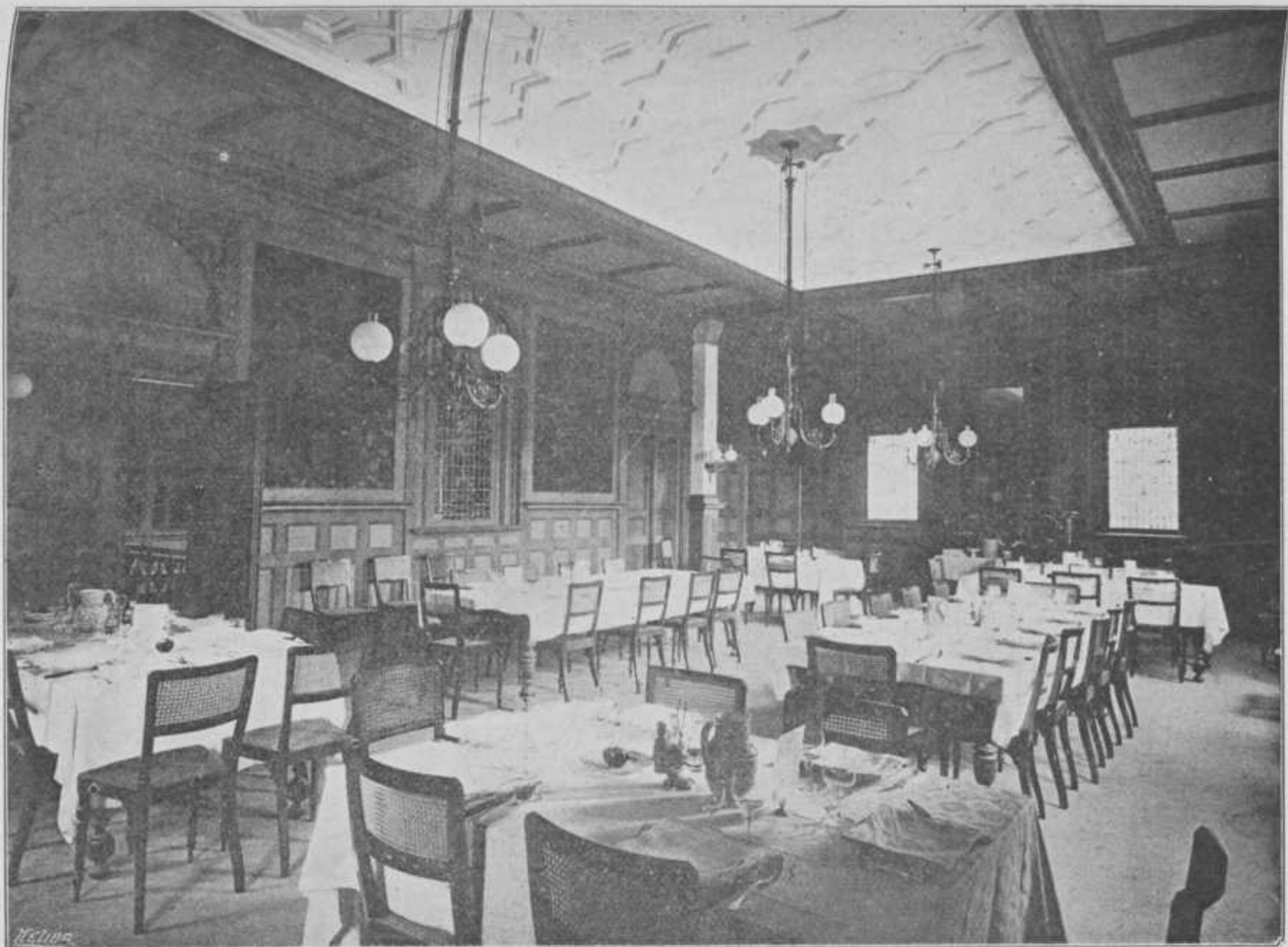
SOCIETEIT PHOENIX.

DE SOCIETEIT PHOENIX IN VOGELVLUCHT.

De rustige dagen van zijnen vacantiетijd waren weer voorbij. Onze Phoenixvogel schrok op uit zijn zalig gesoes. Vreugdeutingen van elkaar terugzien, gebrul tegen groenen, piano-orgels, 't neersmakken der kegels, ziehier dan ook middelen in overvloed om iemand uit zijn rust, plotseling tot de uiterste bedrijvigheid te brengen.

EETZAAL.

Al spoedig echter meende hij redenen te hebben tot ontevredenheid. De donderjolen waren niet zooals ze wezen moesten, een gevoel van apathie scheen zwaar te drukken op de donderaars, de groenen werden verwaarloosd, en er waren er te veel. Hoe zou hij aan allen, als 't zoo door bleef gaan, een gezellig plaatsje kunnen beloven! Wel was er al sprake van eene uitbreiding, maar hij wilde zekerheid hebben.

Deze kwam op 1 October 1900, toen op eene algemeene vergadering enthousiast besloten werd tot eene uitbreiding, welker uitvoering werd gegeven in handen der heeren Leliman en Van der Lee.

Eene leening was daartoe natuurlijk noodzakelijk, maar de vergadering was er vast van overtuigd, dat eene dergelijke vriendschapsleening ten bedrage van f 40000 spoedig volteekend zou zijn.

Vreugde was in aller harten, waarvan intieme feestavondjes 't natuurlijk gevolg waren. Ook de eetzaal vierde hoogtij toen een flink aantal nieuwelingen zich schaarden om den disch.

't Behoeft dan ook geen verwondering te baren, dat bij het bekend worden van 't engagement onzer jonge koningin de vaderlandsliefde en oranjegezindheid van velen de vreugde-roes ten top deden stijgen, welke zijne uitbarsting vond op den gecostumeerden kroegjool van 17 October.

Sierlijke ridders bewogen zich in joviale stemming onder Congonegers en paljassen. Schooner gevoelsharmonie was zelden gekend.

Na dit schitterend feest kwamen de gemoederen weer een weinig tot rust en trad de levensernst als van zelf op den voorgrond. Op enkele Vrijdagavondpretjes na bleef 't vrij kalm.

CONVERSATIEZAAL.

Ondertusschen had eene wijziging in 't societeitsbestuur plaats gehad. Het constitueerde zich nu als volgt:

G. C. Op ten Noort,	President.
A. E. Jurriaanse,	Secretaris.
F. Feith,	Thesaurier.
J. J. Canter Cremers,	Bibliothecaris.
H. M. Engelhard,	Comm. van 't consumabel.
F. E. Wijnmalen,	Comm. van den inventaris.
A. G. van Waveren,	archivaris, vice-secretaris.

Van dit bestuur trok een tweetal leden in de maand November naar Utrecht om als afgevaardigden bij de inwijding der nieuwe Utrechtsche Studenten Soceteit aanwezig te zijn. Later op 't eind van November kwam eene tweede wijziging tot stand, namelijk:

G. C. Op ten Noort,	President.
F. E. Wijnmalen,	Secretaris.
F. Feith,	Thesaurier.
J. J. Canter Cremers,	Bibliothecaris.
H. M. Engelhard,	Comm. van 't consumabel.
A. G. van Waveren,	Comm. van den inventaris.
P. H. Hendriks,	Archivaris, vice-secretaris.

Eene welkome afleiding in de zich reeds weder openbarende eentonigheid van bestaan was op 8 November 't officieel whist- en biljardconcours, dat zich als van ouds kenmerkte door eene enorme gezelligheid. 't Is verwonderlijk hoe de anders zoo uitgelaten jongeling op dien avond de gemoedelijke ernst der oude heeren over zich voelt komen.

Als overwinnaars traden uit den strijd de volgende heeren: M. v. d. Horst en Wefers Bettinck met den 1e prijs, Van Ammers en ter Horst met de premie, Hartjens en Hulshof Pol met den verliezersprijs, A. de Kanter en F. Feith met de verliezerspremie.

BUFFET IN CONVERSATIEZAAL.

Later, in begin Maart, was 't de kwestie, wie of er nu eigenlijk officieel 't beste kon billarten. 't Resultaat was als volgt: de heeren Hendriks en F. Begeman sleurden respectievelijk bij 't zakkenbillard den 1e en 2e prijs. Van de werkelijk goede spelers n.l. de seniores carambole-billard waren de besten: D. J. Ch. Meyeringh (1e prijs) en F. P. C. S. v. d. Ploeg (2e prijs). Van de junioren wonnen de heeren G. A. Guffroy (1e prijs) en F. E. Wijnmalen (2e prijs).

Voor den Phoenixstudent is er toch altijd wat te doen; hij heeft 't werkelijk veel te druk, want ziet, nauwelijks was dit afgelopen, of daar had zich alweer een jolige champagnekurk boven de horizon uitgewerkt. Het was I. G. O. V. Ze zou nu eens toonen tot wat, eene vereeniging als deze in staat was. En werkelijk op 23 November kwam ze voor den dag met een smoking-concert zonder weerga. 't Was een schitterend succes, en 't kon dan ook niet anders of 't café-chantant van den Societeits-diës op 30 November moest tegenvallen, en zoo gebeurde het ook.

Het eenige lichtpunt van dien avond was de kranige speech van den heer G. C. Op ten Noort.

Maar de lezer zal zeggen: dat Societeitsleventje is nu wel heel mooi en prettig: ik heb nu al kennis gemaakt met den feestvierenden, met den whistenden student, met den biljardspeler, met den oranjegezinde, enz., maar zijn er nu ook geen letterlievende studenten op eene societeit, die zulk een prachtige bibliotheek heeft?

Stel u gerust. Al sedert een paar maanden waren eenige weinigen met noesten vlijt bezig een almanak in elkaar te zetten.

Kort na den jaardag der societeit kwam hij klaar en werd op 7 December na een keurige bloemkoolspeech van den

SCHOUW CONVERSATIEZAAL.

heer P. H. Hendriks aan de nieuwsgierigen getoond. 's Avonds tijdens 't officieele gedeelte van den Almanakkroegjool toonde zich de heer Salberg een waardig president, the right man on the right place.

De Kerstvacantie kwam en deed zwaren afbreuk aan 't kroegbezoek. Het was er dikwijls ijselijk stil en koud. Gelukkig dat die vacantie maar zoo kort duurde en 't gezellige kroegleventje in begin Januari weer in vollen bloei was.

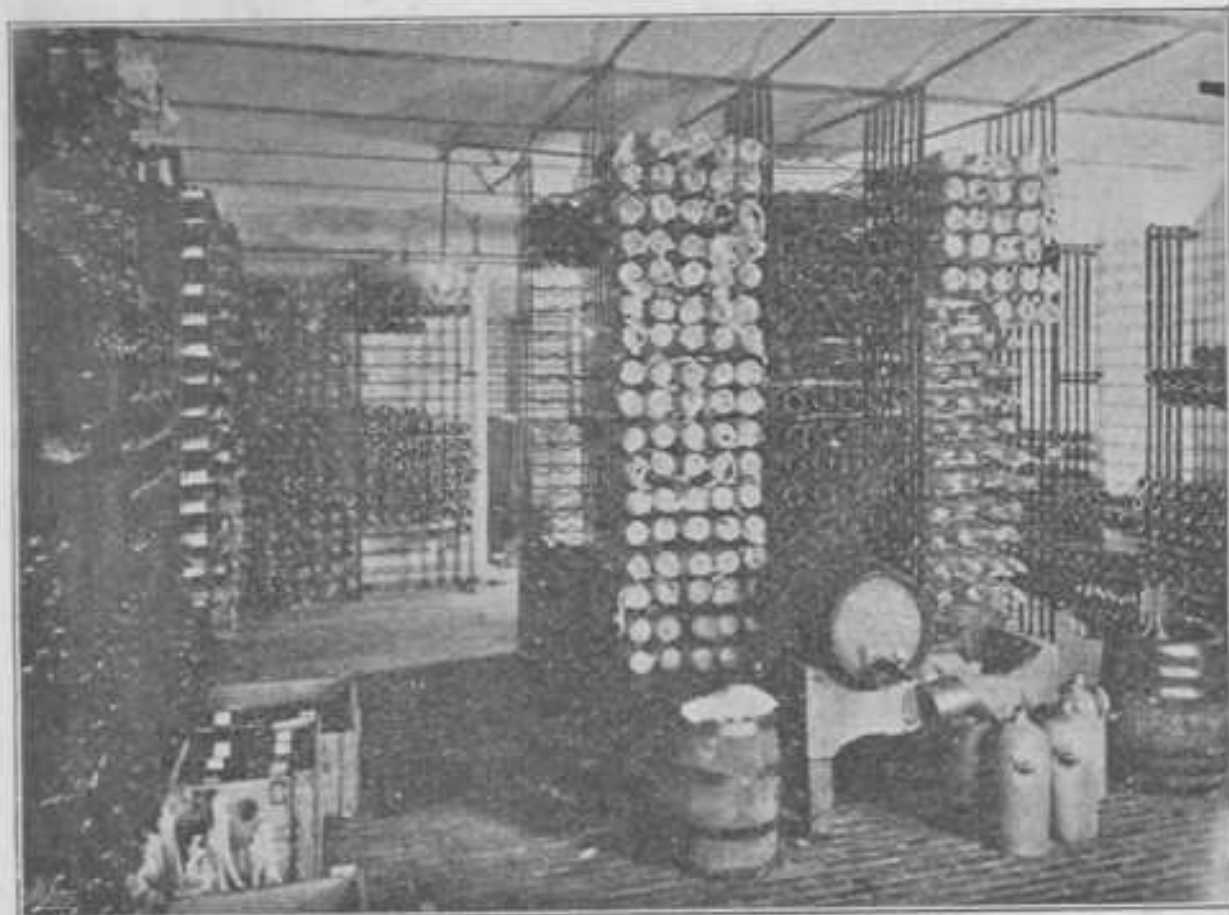
SHERRYWAGEN.

Schaatsenrijders met kolossalen eetlust na flinke tochtjes waren de gezellige mensen.

Een feestelijke intocht der overwinnaars van de wedstrijden te Groningen was 't eerste algemeene jooltje na de Kerstvacantie.

Zoo kwamen we weder tot den zoo schoonen avond der wijnverloting en courantenverbranding op 22 Februari..

De kooplust der eerste-jaars liet veel te wenschen over, daarentegen gaven enkele tweede-jaars fabelachtig hooge sommen voor oude illustraties en sommige nummers van weekbladen. Tot slot eene fantastische courantenverbranding, waarbij we heerlijke staaltjes van minachting des gevaars te zien kregen.

KELDER.

Zoo iets is ook niet te verwonderen in een flink corps als 't onze. Ge hadt maar eens moeten zien hoe kranig de Delftsche Studenten Eerewacht zich had geoefend in den wapenhandel en zich had gehard tegen kou en ontberingen.

COMMISSARISKAMER.

Van tijd tot tijd kwam er zoo'n mannetje in vol uniform op de societeit en dwong er eerbied af.

Ondertusschen was de kou zoo goed als uit den grond en werd een begin gemaakt aan de zoo lang verwachte uitbreiding. Het achterstuk der biljardzaal werd er meedoogenloos afgeslagen en we kregen in de plaats een leelijk recht houten beschot, met leelijke raampjes, die uitzicht gaven op een groote plas groezelig water en later op fundamenten en steigers. Vervelend om daar lang naar te kijken en toch stonden er altijd liefhebbers voor die raampjes, maar dat waren natuurlijk vakmensen.

In dezen ongelukkigen toestand bood de societeit hare zalen aan bij de Corpsdiësviering op 23 Maart. Toch was 't een prachtig feest. In de vreugderoes was men 't leelijke achterwandje vergeten; jammer dat een speech der officieele tafel er weer aan deed denken.

De Diëscomedie was meer dan slecht, 't collation daarentegen eenig; de kroegjoolstemming steeg dermate, dat na afloop van 't collation, de leden met verbazingwekkenden ijver en handigheid aan 't opruimen gingen en als met een tooverslag waren tafels en servies verdwenen.

Maar nu was 't dan ook genoeg, 't examen stond voor de deur en gewerkt zou er moeten worden en hard ook door de meesten.

Het werd er daarom niet stiller om op de societeit. 's Avonds na harden arbeid zocht men er een oogenblikje verpoozing en kon men er tevreden lachen om eenige stoutmoedigen, die in combinatie met wanhopigen en met C₁-mensen feestjes organiseerden.

Behalve de verkiezing van eene verificatie-commissie, bestaande uit de heeren J. J. A. Knoote, W. van Warmelo en C. P. Kesper, en van eene sub-commissie der leeszaal,

SCHOORSTEEN IN SENAATKAMER.

welke zich vormde uit de heeren J. F. Ligtenberg en S. P. J. A. van Hoogstraten, en welke zeer noodig was gebleken, had er nog eene wijziging plaats in 't societeitsbestuur, dat zich nu als volgt samenstelde:

G. C. Op ten Noort,	President.
A. G. van Waveren,	Secretaris.
F. Feith,	Thesaurier,
C. W. J. Hoyer,	Bibliothecaris.
H. M. Engelhard,	Comm. van 't consumabel.
P. H. Hendriks,	Comm. van den inventaris.
B. F. Prager,	Archivaris, vice-secretaris.

KEUKEN.

DISPUUTKAMER MET PRIJZENKAST VAN „LAGA“.

Met de verbouwing schoot men goed op, maar aan de oude conversatiezaal en de gemutileerde biljardzaal mocht men nog niet raken. Vele welgeslaagde examenfeesten werden daar nog gevierd. Overwinningen van Laga op 't Spaarne en op de Zwet, bij gelegenheid van zijn 25-jarig jubileum deden de oude zalen nog eens dreunen van feestgejuich.

Toen werd het stil; alleen eenige eindexamenmensen zweefden nog heen en weer. Jammer dat de kegelbaan niet te gebruiken was door 't aldaar opgehoopte bouwmetaal. Dat was in vorige jaren nogal een goed iets om de examen-zorgen voor een oogenblikje uit 't hoofd te zetten.

Ten slotte was de groote vacantie er voor allen en nu eerst kon duchtig aan de uitbreiding gewerkt worden. Enkele societeitsbestuursleden kwamen zoo nu en dan nog eens kijken, hoe 't er mee stond; vooral onze president beredderde enorm veel. En toen dan eindelijk de groentijd weder aanbrak, stond de nieuwe societeit er, niet klaar, o je nee, lang niet, maar de conversatiezalen waren te gebruiken, en dat was voorloopig voldoende.

Een ieder had zijne opmerkingen, meestal waren 't aanmerkingen. 't Viel eigenlijk niets mee, vonden de meesten. 't Was wel kolossaal groot geworden, maar of de oude gezelligheid zou terugkeeren?

Ik wil hier niet in bijzonderheden gaan vertellen, hoe stuk voor stuk de zalen gereed kwamen, hoe de biljards gezet werden, 5 stuks, keurig netjes, hoe 't mooi gebrande glaswerk werd aangebracht boven de nieuwe conversatiezaal, hoe de eetzaal in gebruik genomen werd en een heerlijk zaaltje bleek te zijn, hoe enz. enz.; ik wil hier alleen nog maar zeggen, dat onze Societeit, zooals ze nu is, er eentje is, die voldoet aan alle eischen, die een kunstliefhebbend,

gezelligheidzoekend, desnoods gemak- of drankzuchtig mensch kan stellen. En nog altijd wordt 't mooier. Ik heb maar te noemen de haard, die in de oude conversatiezaal komt. Ik weet menschen, die daar bepaald naar hunkeren. Het moet dan ook een prachtstukje werk zijn en natuurlijk vreeselijk gezellig om daar om heen te zitten, proevend een fijn merkje uit onze rijkvoorziene kelders, terwijl 't buiten nacht is en koud.

Alvorens mijne laatste woorden neer te schrijven, wil ik den lezer nog opmerkzaam maken op de zoo goed getroffen kiekjes.

En nu, zum Wohlsein, geliefde Phoenixvogel!

4^e VERVOLG OP DEN CATALOGUS
VAN DE
BIBLIOTHEEK DER SOCIETEIT PHOENIX.

I. NEDERLANDSCH.

- 547 Adama van Scheltema, C. S. — Uit den dool.
543 Antink, M. — Van scheiding en dood.
541 Borel, Henri, — Het jongetje.
542 — —, — Vlindertje.
548 — —, — Het recht der liefde.
532 Buysse, Cyriel, — 'n Leeuw van Vlaanderen.
531 Eeden, Frederik van, — Van de koele meren des
doods.
546 Geyerstam, Gustav Af, — Het boek van klein-
broertje.
533 Hansun, Knud, — Victoria.
540 Heyermans Jr. Herm. — Op hoop van zegen.
544 — —, — Dora Kremer.
536 Hulzen G. van, — Getrouwd.
537 Robbers Herman, — De bruidstijd van Annie de
Boogh.
538 Savornin Lohman, Anna de, — Smarten.
549 Schuré, Edouard, — Jezus.
535 Streuvels, Stijn, — Zonnetij.
534 — —, — Zomerland.
550 — —, — Doodendans.
539 Tolstoi Graaf Leo, — Chopin prélude.

- 551 Verwey, Albert, — Stille tournooien.
 552 Wagenvoort, Maurits, — Ploerten.
 545 Wallace, Lewis, — Ben-Hur.
-

II. FRANSCH.

- 606 Annunzio Gabrieled' — Le feu.
 615 Aurevilly, J. Barbey d', — Les diaboliques.
 616 { Brieux,
 Luquet Marcel, } Les remplaçantes.
 612 Daudet, Alphonse, — Le Nabab.
 605 Finan Jean de, — L'exemple de Ninon de Lenclos.
 613 Gauguin, Paul, — Noa Noa.
 609 Gilkin Iwan, — Jonas.
 617 Ibels, André, — Gamliel.
 601 Lemonnier Camille, — Happe-Chair.
 618 — —, — Le vent dans les moulins.
 614 Maeterlinck, Maurice, — La vie des abeilles.
 619 Mallarmé Stéphane, — Vers et prose.
 610 Mirbeau Octave, — Le Calvaire.
 607 Morel, Eugène, — La prisonnière.
 603 Prevost Marcel, — L'heureux ménage.
 604 — —, — Les vierges fortes Lea Frédérique.
 600 Rostand, Edmond, — L'Aiglon.
 608 Verhaeren, Emile, — Petites légendes.
 602 Villiers de l' Isle Adam, Comte — Isis.
 611 Zola Emile, — Travail.
-

III. ENGELSCH.

- 296 Besant, Walter, — The fourth generation.
 298 — —, — The Lady of Lynn.
 297 Bolderwood Rolf, — Robbery under arms.
 300 Englishwoman's, — Love letters.
 299 Fernald, C. B. — Chinatown stories.
 302 Harte, Bret, — Under the Redwoods.
 294 Jacobs W. W., — A master of craft.
 301 Kipling, Rudyard, — Kim.
 303 Moore, George, — Sister Teresa.
 295 Stevenson, Robert Louis, — In the South Seas.
-

IV. DUTSCH.

- 292 Björnson, Björnsterne, — Ein Handschuh.
 282 Brandenfels Hanna, — Baronesz Köchin.
 290 Droste—Hülshoff, Annette Freiin von, — Gedichte
 286 George, Stephan, — Der Teppich des Lebens und die
 Lieder von Traum und Tod.
 284 Hart Heinrich, — Das Lied der Menschheit.
 283 Hauptmann Gerhart, — Michael Kramer.
 287 Hebbel, Friedrich, — Gedichte.
 288 — —, — Nibelungen.
 289 — —, — Maria Magdalena.
 293 Kahlenberg, Hans von — Der Fremde.
 291 Ludwig, Otto, — Zwischen Himmel und Erde.
 285 Novalis, — Sammtl. Werke 3 Bde.
 VI. ONDERWIJS, GESCHIEDENIS, LEVENSBESCHRIJVINGEN ENZ.
 47 Chamberlain, — Houston Stewart.
 Die Grundlagen des neunzehnten Jahrhunderts 2 Bde.

- 46 Doyle A Conan, — The great Boer War.
 45 Roseberry Lord, — Napoleon the last Phase.
-

VII. KOLONIEN, LAND-, VOLKENKUNDE ENZ.

- 53 Tutein Nolthenius, R. J. P. — Nieuwe wereld.
-

VIII. SOCIALE WETENSCHAPPEN, WIJSBEGEERTE, GODSDIENST,
 GENEESKUNDE ENZ.

- 175 Acket J. Mathijs, — Over de navolging Christi.
 177 Faquet, M. Emile, — L'Oeuvre sociale de la révolution française.
 174 Huijgens Cornelia, — Darwin-Marx.
 173 Kautsky Karl, — Das Erfurter Programm,
 171 Kant, Im — Zur ewigen Friede.
 172 Kempis Thomas à, — De navolging van Christus.
 176 Nordau, Max, — Die conventionellen Lügen der Kulturmenscheit.
 169 Tolstoi, Leo — Moderne Sklaven.
 178 — —, — Ueber den Sinn des Lebens.
 179 — —, — Die sexuelle Frage.
 180 Witt, Dr. Otto, N. — Nartheticon.
 170 Wychoff, Walter A. — The Workers. An experiment in realty (2 vol).
-

IX. TECHNISCHE WERKEN.

- 168 Praeadviezen over de vraag:
 Is het wenschelijk dat de bestaande toestand ten aanzien

van de exploitatie van onze spoorwegen vervangen worde, hetzij door Staats exploitatie hetzij door exploitatie door ééne maatschappij.

X. KUNST, KUNSTGESCHIEDENIS, ENZ.

- 42 Chrispijn, L. H. — De regisseur.
 40 Knackfusz, H. — Giotto.
 43 Netto, C. — { Japanischer Humor.
 Wagner, G. }
 41 Soubies, Albert — Histoire de la musique hollandaise.
 39 Wagner Richard, — Gesammelte Schriften (10 Bde)

PRENTWERKEN.

Brisson Adolphe, — Nos Humoristes.

ODIN.

Het afgelopen jaar was er wederom een van grooten bloei voor Odin, en met vreugde valt te constateeren, dat Odin nu, aan het begin van een nieuw jaar en in prestatie en finantieel sterk staat.

In October 1900 constitueerde zich het Bestuur als volgt:

W ^m van Houten,	President.
M. H. Damme Jr.,	Secretaris.
F. P. C. S. van der Ploeg,	Thesaurier.
C. E. de Leau,	} Commissarissen.
G. Hogerwaard,	

De oefeningen werden onder de uitstekende leiding van den heer Timmer met animo begonnen, en in aansluiting bij de slotbeschouwing van het vorige jaarverslag kan de goede opkomst van het 1e jaar hier met vreugde worden vermeld.

Het aantal deelnemers aan de vooroefeningen was zelfs te groot, zoodat enkelen moesten worden teleurgesteld.

December kwam en daarmee de uitvoering. Eene beschrijving in bijzonderheden is hier niet op z'n plaats, het uitstekende verslag in het Studenten Weekblad deed dat reeds op onovertroffen wijze.

Gememoreerd dient echter te worden, dat de uitvoering besloten werd door een bal.

Na de uitvoering verslapte zooals bijna ieder jaar het geval is, de opkomst op de oefenavonden zeer merkbaar. Slechts een klein aantal getrouwen vertoonde eene groote volharding. Het niet plaats hebben van het interacademiaal concours, bij gebrek aan tegenstanders, droeg er veel toe bij om de animo spoediger dan vorige jaren te doen verslappen. Laten wij

hopen dat het nu volgend jaar ons weder een interacademiaal concours zal brengen.

In Maart trad de president de heer W^m van Houten af, en werd als zoodanig benoemd de heer M. H. Damme Jr. Secretaris werd den heer J. E. Moltzer.

Nadat in April 1901 het seizoen was gesloten ging Odin zijn zomerslaap in.

September bracht weer nieuw leven in ons Corps en zoo kreeg ook de aloude Odinsaal weer trouw bezoek. Vele oude bekenden zagen we weer terug, maar met leedwezen moesten we de afwezigheid van Groneman, van Houten, Klein, Mercx en van der Ploeg constateeren.

De groenen-worstelwedstrijd slaagde zeer goed. Dijkmeester, Kramer en Dunlop waren de overwinnaars. Het bier was, in tegenstelling met vorige jaren, uitstekend.

Nu de groentijd is afgelopen, zijn de geregelde oefeningen, onder leiding van den heer Timmer, weder begonnen. Voorloopig is de opkomst van het eerste jaar nog niet zeer bevredigend, hoewel bepaald eenige goede krachten zijn gewonnen. Met zeer veel genoegen kan worden gewag gemaakt van de toenemende belangstelling voor Odin onder de ouderen in Delft, waardoor het aantal toestelwerkers en het aantal springers voornamelijk, is vermeerderd.

Met den wensch dat het nu komend jaar zich moge kenmerken door gezellige druk bezochte oefenavonden, een uitstekenden geest onder de leden, eene welgeslaagde uitvoering en een gewonnen concours eindig ik dit verslag.

Het nieuwe bestuur constitueerde zich als volgt:

M. H. Damme Jr.,	President.
J. E. Moltzer,	Secretaris.
A. Stoll,	Thesaurier.

W. M. de Jonge,	} Commissarissen.
C. E. de Leau,	

APOLLO.

De geschiedenis van het afgelopen jaar toont weer, dat dit gezelschap kan bloeien onder goede leiding en met inspanning van den kant der leden. In October constitueerde het bestuur zich als volgt:

P. H. V. Bongaerts,	President.
H. Lebret,	Secretaris.
J. J. van Leeuwen,	Thesaurier.
J. T. C. Etty	Vice-secretaris
W. K. M. de Kat	Commissaris.

Dadelijk na den groentijd toog de Heer de Kat aan het werk om de groote uitvoering en de strijkorkeststukken van de kamermuziekuitvoering voor te bereiden. Het dirigentschap was bij hem in goede handen, zoodat de leden trouw opkwamen. Op 22 November had de kamermuziekuitvoering plaats, bij welke gelegenheid een door den Heer de Kat gekomponeerde treurmarsch ten gehoor werd gebracht, die veel bijval vond. Als reeds bij zoovele gelegenheden danken wij weder een groot gedeelte van het succes van dien avond aan de welwillende medewerking van het buitengewone eereid van „Apollo”, Mevr. Le Comte, die de verschillende pianopartijen op uitstekende wijze vervulde. Opgevoerd werden o. a. het concert voor twee violen van Bach, waarin de Heeren Köhler en Meyll voor het laatst gelegenheid gaven hunne kunst te doen genieten. Verder vermeldde het programma de 4de vioolsonate van Beethoven, een quartet van Haydn, een trio van Gade en eenige stukken

voor strijkorkest van Berkhout en Grieg. Deze avond gaf dus van het goede veel, misschien te veel. Het zou wellicht wenschelijk zijn op de volgende kamermuziekuitvoering de kamermuziek meer de hoofdrol te laten vervullen.

Het symphonie-concert dat op December plaats had mag in alle opzichten geslaagd heeten. Het orkest was zeer op dreef en voerde de verschillende orkeststukken werkelijk verdienstelijk uit. Mevr. van Traa- de Kat, die hare welwillende medewerking als zangeres verleende vond algemeen bijval, die zij dan ook ruimschoots verdiende en waarvoor zij het publiek beloonde door een extranummer ten beste te geven. Door het orkest werden ten gehoor gebracht Overture „Nachklänge von Ossian” van Gade, de 4de symphonie van denzelfde, Overture Athalia van Mendelssohn, Serenata Moszkowski en de 5de Hongaarsche dans van Brahms, een slot dat zeer in den smaak van het publiek viel.

Wat financieelen toestand aangaat kan worden opgemerkt dat, zoodra het gezelschap de een of andere buitengewone uitgave moet doen, de inkomsten niet voldoende zijn. Het bestuur heeft getracht hierin verbetering te brengen door voor te stellen in het vervolg een entréegeld te heffen van f 1,50, hetgeen door de algemeene vergadering is aangenomen. Of deze maatregel tot het doel leidt, zal in de eerstvolgende jaren moeten blijken. Voor het vervolg is de bediende van het Corps, J. Schipper, belast met de inning der gelden van het gezelschap, hetgeen een groote verbetering is. Achterstallige gelden kwamen voor een zeer groot deel in en de contributies van het afgelopen jaar werden geheel geïnd. Een aangewende poging om de kosten der groenenuitvoering van September 1898, achterstallige schuld van het tegenwoordige vierde jaar, nog betaald te krijgen werd in zooverre

met succes bekroond, dat tenminste een groot deel dier kosten ontvangen werd.

Het bestuur voerde verder nog eenige veranderingen in, die bezuiniging ten doel hebben.

Onder de muzikale groenen, die dit jaar aankwamen, bevonden zich weder eenige goede krachten, al is het gehalte over het algemeen niet zóó, als we dit in de laatste jaren gewoon zijn. Dit was merkbaar aan de groenenuitvoering, welke de Heer de Kat, niettegenstaande zijne groote moeite, niet tot het gewone peil had weten op te voeren. Het groen Biljardt wist den avond wat te releveeren door eenige piano-solo's, welke met groote vaardigheid ten gehoor werden gebracht. Moge hij voor het vervolg zijne talenten ter beschikking van het Gezelschap stellen. Vermelding verdienen nog twee altisten, waarmee Apollo dit jaar verrijkt werd.

En zoo gaan we weer met frisschen moed een nieuw jaar in. Vele goede krachten heeft Apollo dit jaar verloren, maar we vleien ons met de verwachting dat dit jaar wederom zal blijken, dat door een krachtige samenwerking van bestuur en leden het gezelschap zich op de bereikte hoogte weet te handhaven.

VRIJE STUDIE.

Het gezelschap dat onder de leiding van het bestuur:

A. S. C. Stoop,	President.
S. P. J. A. van Hoogstraten,	Secretaris.
C. J. W. Hoijer,	Thesaurier.
A. Plate,	} Commissarissen.
L. N. van de Stadt,	

haar 39^e levensjaar volbracht, heeft misschien dit jaar niet gegeven wat van een dergelijke vereeniging te verwachten was. Dit heeft nu niet aan de minder goede wil van het Bestuur gelegen, meer waren het de bezwaren van tijdkeuze en financieel aanbelang, die dikwijls een voorgenomen leesbeurt deden afspringen.

Als Sprekers traden op, de Heeren:

J. Speenhoff,
Frederik van Eeden en
P. Boutens.

Of een lezing die iets verder gaat over humoristische, of actueel-litteraire onderwerpen, voldoende gewaardeerd wordt door het publiek, valt te bezien, die van den heer Boutens over Maeterlinck die verreweg de beste was werd slechts aangehoord door eenige tientallen personen.

Vol vertrouwen in wat het nieuwe bestuur

C. E. van der Stok,	President.
A. Plate,	Secretaris.
W. J. A. Reuhl,	Thesaurier.
A. R. Hulshoff,	} Commissarissen.
Jac. Kakebeeke,	

geven zal in het jubileumjaar der vereeniging, gaan wij 1902 te gemoet.

DEBATING-CLUB.

In het jaar 1901—1902 heeft de Debating-club zich gewend in eene eenigszins andere richting dan de voorgaande. Waar vroeger minstens 4 lezingen plaats hadden, waarvan 2 gehouden werden door de leden zelf, daar kwamen nu slechts sprekers van buitenaf. Wel kunnen wij zeggen dat die 2 spreekbeurten schitterend vervuld werden. De 1e lezing was die van den heer J. Th. Gerlings, met stellingen over Spoorweg-exploitatie, zeker wel één van de meest interessante en belangrijke quaesties die zich op dat oogenblik ter beoordeeling voordeden. De andere inleider was de heer Van Kol, lid der 2e kamer, die stellingen verdedigde over Nederland's koloniale politiek. De debatten waren dien avond schitterend, dank zij de aanwezigheid van eenige bekwame Indische autoriteiten.

Het Bestuur bestaande uit de volgende heeren:

J. F. Ligtenberg,	President,
F. Muller J.zn.,	Secretaris-Penningmeester,
S. H. Stoffel,	Vice-President,

werd na de verkiezingen in October, vervangen als volgt:

D. de Jongh W.zn.,	President.
H. M. W. Werker,	Secretaris-Penningmeester.
R. A. Gorter,	Vice-President.

Steeds mag de vereeniging zich verheugen, in de niet genoeg te waardeeren hulp van zijn eere-voorzitter Prof. Mr. B. H. Pekelharing. Een woord van dank rest ons nog aan de Societeit Phoenix, die hare leeszaal beschikbaar stelde voor onze vergaderingen.

Dat het komend jaar Debating moge bloeien ook door eigen initiatief.

LAGA.

OUDE ACHT. 1899.

„Wij staan voor het jaar, waarin onze vereeniging haar 25-jarig bestaan zal vieren. Moge het een schoone bladzijde worden in Laga's geschiedenis". Aldus het slot van 't vorig verslag.

Ze is bewaarheid deze wensch! Voor Laga is 1901 een jaar van victorie geweest, dat zal blijven in de herinneringen van velen, die hun sympathie aan deze vereeniging gegeven hebben.

Machtig was het gejuich van zoovelen, die waren gekomen naar Haarlem om de acht Mephisto's te zien strijden tegen de Zwaanridders, de Eennachtskinderen, de Tritonen — toen in de eerste heat de meerdere kracht der onzen was uitgekomen tegen de Nereusploeg.

Bang klopten de harten van de honderden sportlievenden, in gespannen verwachting of ze ook bestand zou blijken, Laga's jonge ploeg, tegen de doortrainde Leidsche.

Het was een aanwijzing dien dag, dat Laga gevierd zou worden, toen met nette, mooie stijl de jonge vier bestaande uit de heeren:

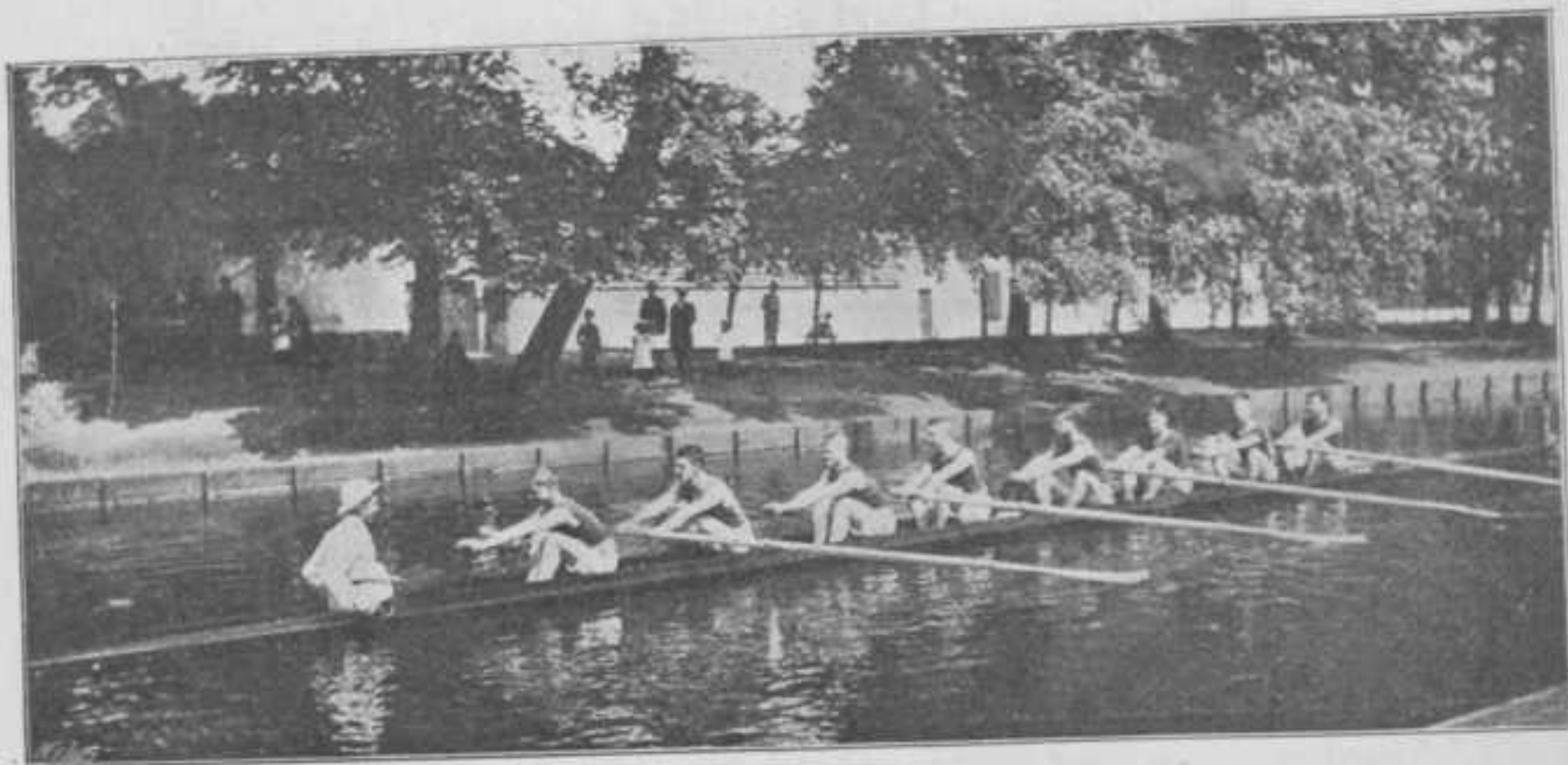
T. E. Bischof (boeg),
 F. R. A. Stoll,
 W. C. Schierbeek,
 C. J. Westenenk (slag),
 W. Meyer Timmerman Thijssen (stuur),

als eerste aankwam, hun tegenstanders, Triton en Njord, ver achter zich latende; toen daarna het sciff-nummer gewonnen werd door den heer R. Klein.

Het hoofdnummer moest ook voor Iaga zijn!

Enorm de strijd der beide achten; Njord, een ploeg van geoefende roeiers, zeker van hun victorie, onze ploeg bemand met acht energieke krachtmenschen, geleid door een stuurman, die ze wist aan te vuren, waar het noodig bleek, allen belust op de overwinning, die evenveel kans had aan hen te zijn.

Nooit nog is er met zooveel enthousiasme gejuicht op het

OUDE ACHT. 1901.

Spaarne als het moment toen Laga's acht de tribune passeerde met een voorsprong van 4 lengten op Njord.

Leiden was verbluft; Delft was dol van geestdrift.

Sinds 1890 was de zoo geeerde Haarlem-prijs niet meer in Laga's bezit geweest; elf lange jaren niet meer, en nu gewonnen door een jonge ploeg.

Onvergetelijk de feestelijke ontvangst aan het station, de trotsche jool op de societeit Phoenix.

Onder leiding van den heer Meyer Timmerman Thijssen, die moeite en tijd gaarne over had voor de voorspoed van Laga, was de ploeg gevormd, bestaande uit de heeren:

L. Mangelaar Meertens (boeg),
 J. Versluys.
 A. L. J. Breebaart.
 J. P. Delprat.
 L. C. Schram.
 G. A. Abendanon.
 J. A. Reus.
 J. J. Canter Cremers (slag).
 W. Meyer Timmerman Thijssen (stuur).

Met een gerust gemoed werd Laga's eigen wedstrijd, ter eere van het 25-jarig bestaan, tegemoet gezien.

Men rekende op het hoofdnummer en men had goede hoop op de jonge vier en jonge twee.

Bijzonder geslaagd mag het genoemd worden, het Laga-feest. De eer daarvan aan het oude bestuur in October aldus geconstitueerd:

J. J. Canter Cremers,	President.
J. A. Reus,	Secretaris.
W. C. Schierbeek,	Thesaurier,
Th. Schreuel,	Vice-president.
J. Versluys.	Commissaris.

Het achtte niets te veel om alle luister bij te brengen, en zorgde voor een in alle opzichten correct optreden tegenover de vele invité's. Een bijzonder woord van lof aan Laga's president, die met een groote tact en op onberispelijke wijze het gansche feest met z'n voorbereidingen en uitvoeringen geleid heeft.

Op het vroolijke diner in de Societeit Phoenix, waar de conversatiezaal in een lusthof van kransen was herschapen, bleek het uit de vele toosten dat Laga sympathie verworven heeft bij al haar zuster Vereenigingen, dat ze geducht is te water, vriendschappelijk in de feestzaal.

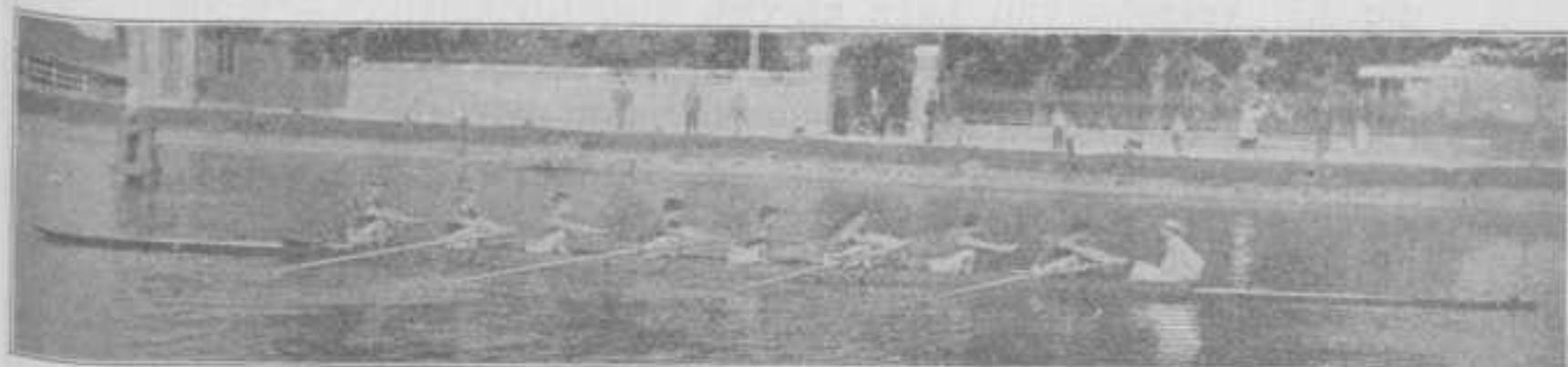
Voor de wedstrijden waren veel inschrijvingen ingekomen, zoodat de animo, vooral in de beslissingswedstrijden, die dikwijls enorm spannend waren, niet behoefde opgewekt te worden door vroolijke orkestdeuntjes. De mooie zonnige zomerdag, de vele rijk-gepavoiseerde gastbooten en wherries, de luchtige damestoiletjes, alles werkte mee om de stemming te maken tot de meest opgewekte.

Het succes van Laga's ploegen bracht veel daartoe bij. De acht bleek nu weer sterker te zijn dan de Nereus- en Triton-ploeg. De jonge vier was minder gelukkig tegen haar sterkere tegenstanders; de jonge twee, gevormd door de heeren:

W. C. Schierbeek (boeg),
C. J. Westenenk (slag),
H. ter Horst (stuur),

wist beslist de eerste prijs te behalen, terwijl de jonge acht, die zich gevormd had om Njord partij te geven en van plan was zich niet onbetuigd te laten, ook al met den prijs streek.

Te meer was dit een succes omdat de ploeg zich niet eerder dan twee dagen te voren gevormd had, uit een combinatie

JONGE ACHT. 1901.

van de jonge vier en de ploeg, die op waardige wijze de inrigged-vier, denzelfden dag won, te zamen de heeren:

J. P. van der Leeuw (boeg).

D. de Jongh.

F. A. Bodenheim.

J. T. C. Etty.

T. E. Bischof.

F. R. A. Stoll.

W. C. Schierbeek

C. J. Westenenk (slag).

S. P. J. A. van Hoogstraten (stuur).

Welk Laga-verslag van de laatste jaren is niet vol lof geweest over den heer A. P. Petrie. Ook hier een woord van dank aan hem, die ook dit jaar zich bezighoudende met de training der jonge-ploegen, getoond heeft, welk liefhebbend hart hij Laga en z'n race-roeiërs toedraagt.

Waar men goed roeit moet elke combinatie leiden tot succes.

Dit bleek op de wedstrijd van de Koninklijke, toen een acht bestaande uit enkele van de universiteitskampioenen en de jonge acht, weer de sterkere was van Njord's jonge ploeg.

Dat hier met een combinatie acht is geroeid — het is het gevolg van de weigering van het bestuur der Koninklijke, die het verzoek van Laga na den inschrijvingstijd — reeds vóór Haarlem gesloten — om in het nummer oude acht toch te mogen mededingen van de hand had gewezen. Om geheel met de Haarlem-ploeg uit te komen tegen Njord's jonge acht zou belachelijk geweest zijn.

De jonge vier bleek niet opgewassen tegen de tegenstanders, de twee wist haar superioriteit te handhaven.

De Telegraafbeker wedstrijd was wel uitgeschreven, doch had door omstandigheden niet plaats.

De oefeningen bleven voortgaan; men had den laatsten Junidag nog uit te komen op de wedstrijden van de roei- en zeilvereeniging „de Maas.” Evenals de Laga-races hadden deze plaats nabij het café „de Zweth,” Ditmaal zou de oude acht een nieuwe tegenstander ontmoeten in de Maas-ploeg.

Dat Laga ook ditmaal de meerdere zou zijn was ieders verwachting, vooral na een geweldige spurt eenige dagen te voren door de onzen gepresteerd. De jonge acht zou haar tegenstander vinden in een jonge acht van de Maas. De jonge vier bleek weer niet sterk genoeg tegen de ploegen van de D. Turn- und Ruder-Verein en de Maas, welke in stijl misschien minder waren, doch in kracht ver superieur.

Door het ziekworden van den heer Westenenk eenige dagen voor de race eerst hersteld fungeerde de heer Stoll als slag in de jonge vier, terwijl de heer Versluys inviel.

In de jonge twee werd echter de krachtige figuur van den heer Westenenk niet gemist; met groote energie werd deze prijs voor Laga gewonnen. Een enkele dagen te voren gevormde oude twee van de heeren:

R. Klein (slag),
 A. L. J. Breebaart (boeg),
 H. ter Horst (stuur),

wist gemakkelijk als eerste aan te komen.

In de jonge acht hadden enkele veranderingen plaats, door afwezigheid van den heer Bodenheim, n.l. de heer Versluys werd slag, de heer Reus vulde de andere open plaats aan. Alweer een haastig in elkaar gezette ploeg; hoe kon het anders of de traditie getrouw moest ze met een flinke lengte van de Maas-ploeg winnen.

Nu was elke hoop van de Maas om in het hoofdnummer te zegevieren vervlogen. Door ongesteldheid van den heer Delprat had de heer Klein z'n plaats ingenomen, aldus toegerust dacht men alleen aan het aantal lengten, dat men voor zou zijn.

Helaas, door onvoorzichtige voeding van een der roeiers, welke zich plots onpasselijk voelde worden en den strijd opgaf, moest de ploeg van verder gaan afzien en haar tegenstanders, reeds meer dan een lengte achter, voorbij zien spurten.

Dat dit het slot moest zijn van de gevierde Haarlem-acht had niemand kunnen voorzien.

Edoch — er is een komend jaar voor eerherstel!

Met het succes dat Laga dit jaar mocht inoogsten op de verschillende wedstrijden, vermeerderde ook de animo in het roeien van de fuif-roeiers. Nog nooit is er een jaar gepasseerd, waarin zooveel booten zijn uitgeweest; duidelijk is het ook te zien, hoe de kwaliteit van het roeien steeds beter wordt. Moge dit een spoorslag zijn voor de fuif-roeiers om meer dan vroeger hun krachten te komen sterken in een ideale lichaamsbeweging.

Een feit van belang is nog het cadeau, dat Laga werd aangeboden namens de oudleden door de heeren Schiff,

Waller, e, a., bestaande uit een nieuwe race-acht, welke, hopen we, het a. s. seizoen op waardige wijze de met 13 eerste prijzen bekroonde „Richard” zal vervangen.

Door het ongeluk met de inrigged twee „Koko” is een goede boot voor de fuif-roeiërs verloren gegaan. Zoo de finantiën het toelaten zal wel direct voor een plaatsvervangster worden gezorgd.

De onderlinge wedstrijd welke in October plaats had, slaagde goed. Als sciffeur noemen we den heer Klein, die het Kampioenschap van Laga won.

De heer Petrie ontdekte dienzelfden dag mooie lichamen onder de eerstejaars; met trots zal hij die ontdekking, na afloop van het race-seizoen, terugziende op de verkregen resultaten, kunnen herdenken.

In het voorjaar had de gebruikelijke openingstocht plaats naar de Wykerbrug. Geen enkele boot bleef dien morgen in de loods onaangeroerd; een gezellige lunch bracht de luchtig gekleede roeiërs in een vroolijke feeststemming.

Een dergelijke tocht brengt mee dat er meer appreciatie komt der roeiërs onderling; dit weer leidt tot eendrachtig streven, tot machtig optreden.

Zij het Laga gegeven steeds onder de eerste der Nederlandsche roeivereenigingen te blijven behooren; moge nog vele malen het Lagalied enthousiast weerklinken na een gewonnen wedstrijd!

OUDE TWEE. — Overwinnaars in Parijs.

STUDENTEN-CARROUSEL-VEREENIGING.

Ook dit jaar kan de verslaggever niet bogen op een goed geslaagde uitvoering. Hoewel er in het begin van het jaar wel sprake van was, is er toch later van afgezien: eensdeels wegens de niet zeer sterke financiële draagkracht der vereeniging, niettegenstaande deze de laatste jaren zeer verbeterd is, anderdeels wegens het betreurenswaardige feit: te weinig animo onder vele der leden. Toch hebben de uitvoeringsplannen eenige gunstige gevolgen gehad; ten eerste werd de manége verrijkt met eenige vurige „nieuwharen”, wat wel noodig was; ten tweede werd de edelste der sporten, de rijkunst, meer dan andere jaren door de Corpsbroeders beoefend: rijavondjes waren vooral in het begin van het seizoen, niet zeldzaam.

Op de vraag, komt er dan dit jaar eene uitvoering, zal het antwoord ontkennend moeten luiden, en wel omdat in 1903 Carrousel zijn vijf-en-twintig-jarig bestaan hoopt te vieren en dan door een schitterende uitvoering zal goedmaken, wat het vorige jaren te kort schoot. Onze leus zij dus dit jaar: zuinig zijn; toch zal het Bestuur moeite doen, een „officieële rijavond” te organiseeren, wat dan een „uitvoering in het klein” zou kunnen heeten, om te toonen toch levenskracht te bezitten en de leden op te wekken en te animeeren te leeren paardrijden en dan het volgende jaar als verdienstelijke ruiters mede te werken tot een waardig vieren van een zilveren jubileum.

In October hadden als gewoonlijk de Bestuursverkiezingen plaats en constitueerde zich het Bestuur als volgt:

O. C. A. van Lidth de Jeude,	President.
C. J. van Randwijck,	Vice-President.
G. A. Brender à Brandis,	Secretaris.
F. H. Fentener van Vlissingen,	Thesaurier.
J. M. Kakebeeke,	Commissaris.

DELFTSCH STUDENTEN-TOONEELGEZELSCHAP.

In November trad het bestuur, bestaande uit de heeren:

H. W. Dammers,	President.
G. C. Op ten Noort,	Secretaris.
J. A. de Bordes,	Thesaurier.
J. F. van Weelderen,	Vice-President.
P. H. Hendriks,	Commissaris.

af, en werd vervangen door het volgende:

P. H. Hendriks,	President.
H. W. Snijders,	Secretaris.
G. F. E. Gonggrijp,	Thesaurier.
A. S. C. Stoop,	Vice-President.
L. N. van de Stadt,	Commissaris.

Al spoedig liet het nieuwe bestuur zijne keuze vallen op „Een Kriezis” blijspel in vier bedrijven van Marcellus Emants om op te voeren op de aanstaande uitvoering.

1 Maart 1901 had die uitvoering plaats en kon in alle opzichten uitstekend geslaagd genoemd worden, dank zij de medewerking van zes Delftsche jonge dames en de uitstekende regie, waarin wij ons mochten verheugen. Een zeer geanimeerd bal hield velen nog lang in gezelligheid bij elkaar.

16 April toog men naar Dordrecht, waar hetzelfde stuk opgevoerd werd ten bate der vereeniging „Armenzorg”. Ook die opvoering van „Een Kriezis” had zeer veel succes.

Sinds lange jaren was er geen oorspronkelijk Hollandsch stuk opgevoerd. Er waren enkele stemmen opgegaan, veroordeelende het opvoeren van vertaalde blijspelen. Men uitte zelfs de vraag, waarom geen stukken van Shakespeare opgevoerd werden. Natuurlijk heeft het bestuur daaraan geen oogenblik gedacht, er moest bij de keuze van het stuk rekening gehouden worden met het beperkt aantal krachten. De tijd van voorbereiding zou verder veel te groot worden voor het spelen van stukken als die van Shakespeare, terwijl ook de regie veel finantiële bezwaren mee zou brengen.

Wanneer er ooit een dergelijk stuk opgevoerd zal worden, wat voor het gezelschap natuurlijk wel te hopen is, dan moet gezegd worden, dat het spelen van „Een Kriezis” „een kleine stap in de goede richting” geweest is.

Dat die tijd echter nog verder van ons afligt, dan enkelen wel meenen, geloof ik stellig.

In welke richting het nieuwe bestuur, bestaande uit de Heeren:

H. W. Snijders,	President.
L. Mangelaar Meertens,	Secretaris.
F. H. Fentener van Vlissingen,	Thesaurier.
A. Plate Azn.,	Vice-President.
G. A. Abendanon,	Commissaris.

werkzaam zal zijn, moet de uitvoering, die waarschijnlijk in Februari plaats zal hebben, ons leeren.

DELFTSCHE STUDENTEN VOETBAL-VEREENIGING.

Een keurig en overheerlijk souper na eene gemoedelijke installatie, twee bezigheden absoluut tegenstrijdig met „training”.

Toen trad 't nieuwe bestuur, dat zich als volgt geconstitueerd had, in werking.

R. Welcker,	President.
B. F. Prager,	Secretaris.
S. van Dorsser,	Penningmeester.
K. M. A. Enthoven,	1 ^{ste} Commissaris.
R. P. Vos,	2 ^{de} Commissaris.

En al kregen we nu ook keer op keer slaag, en al werd er om ons gelachen, 't ras der elftal-spelers was goed. Een onbedwingbare hartstocht voor 't voetbalspel hield ze bijeen. Er werd steeds beter gespeeld, en met nog 6 punten trad de D. S. V. V. op de een na laatste plaats uit 't strijdperk.

Na de groote vacantie bleek de animo nog eens zoo groot. Van de lauwerkranswedstrijden te Dordrecht kwamen we den eersten keer met een slecht elftal glorieus terug; in de tweede ronde werden we eenvoudig afgemaakt.

Een goedgeslaagde groenenwedstrijd was oorzaak, dat we vele nieuwe leden zonder veel moeite in onze vereeniging opnamen, en met een prachtig elftal, dat tot nu toe onoverwinnelijk bleek, kwam de D. S. V. V. fier uit in de Nederlandsche competitie en in de bekerwedstrijden.

DELFTSCHE STUDENTEN WEERBAARHEID.

Het is een aangename taak dezen keer het jaarverslag van de vereeniging te mogen opmaken, omdat dit jaar bijzonder goed mag genoemd worden; zoowel wat betreft trouwe opkomst op de baan met het gevolg: een onderling concours, waaraan velen deelnamen, als het optreden van de vereeniging naar buiten.

De vereeniging genoot nl. de groote eer eene eerewacht te mogen aanbieden aan Hare Majesteit de Koningin en Zijnen Hoogheid den Prins Gemaal, ter gelegenheid van den feestelijken intocht in Amsterdam.

Reeds vóór de Kerstvacantie begonnen de voorbereidingen. E. F. Suringar trad af als officier van het korps en daarvoor in de plaats werd benoemd W. H. D. Segboer. Met 17 leden begon deze in Januari de oefeningen en dank zijn ijver en voortreffelijken zorg eindigden dezen met een goed resultaat. Na in Den Haag nog eenige keeren te zamen met de andere korpsen geoefend te hebben, vertrok men begin Maart naar Amsterdam. Hoewel het weer niet meewerkte zullen deze aangename dagen in de hoofdstad onvergetelijk blijven voor degenen die aan de eerewacht hebben deelgenomen.

Toch had de eerewacht voor de vereeniging, en voor het bestuur in 't bijzonder, een schaduwzijde. De president, A. E. Jurriaanse, steeds vol ijver voor zaken de weerbaarheid betreffende, trad af, omdat hij door werkzaamheden verhinderd was aan de eerewacht deel te nemen.

Het bestuur constitueerde zich in Februari daarom als volgt:

J. A. R. de Muralt,	President.
W. H. D. Segboer,	vice-president.
H. Wirix,	Secretaris.
J. W. de Brussel Assé,	Penningmeester.
J. G. Pouw Hzn.,	Baan-comm.

De interacademiale wedstrijden hadden dit jaar niet plaats door het uittreden van Utrecht uit den bond.

De voorjaarswedstrijden, die wegens regenweer mislukten werden in 't najaar gehouden en slaagden uitstekend. Dank zij den goeden finantiëelen toestand kon het bestuur vele mooie prijzen beschikbaar stellen. De prijswinnaars waren:

Geweer.	1 ^e prijs	De Brussel Assé.	}	Seniores.
	2 ^e „	Jurriaanse.		
	1 ^e „	Pouw.	}	Juniors.
	2 ^e „	Wirix.		
Revolver.	1 ^e „	Bamberg Sen.	}	Seniores.
	2 ^e „	Segboer.		
	1 ^e „	Bamberg Jun.	}	Juniors.
	2 ^e „	Feltmann.		
Flobert.	1 ^e „	Somer.	}	Seniores.
	2 ^e „	Segboer.		
	1 ^e „	Van der Meulen.	}	Juniors.
	2 ^e „	Bamberg Jun.		

Tegelijkertijd werd ook een aanvang gemaakt met de wedstrijden op revolver voor de brassard, uitgelooft door het bestuur, tot meerdere animo in 't schieten.

Betreurenswaardig is het feit, dat de bemoeiingen van 't bestuur tot hoognoodige uitbreiding van de schietbaan afstuiten op onwil bij 't ministerie.

In den groentijd hadden weer de gebruikelijke groenenwedstrijden plaats. Behalve zeer weinige uitzonderingen beloofde dit toekomstige eerste jaar niet veel voor den roem van de D. S. W.

Nog dient vermeld te worden, dat de vereeniging zich een nieuwe flobert en een nieuwe Amerikaansche revolver aanschafte en dus uitstekend gewapend is om het volgende jaar meerdere lauweren te oogsten.

DELFTSCHE STUDENTEN-IJSCLUB.

In October 1900 constitueerde zich het bestuur als volgt:

A. G. van Waveren,	President.
F. Begemann,	Secretaris.
W. C. Schierbeek,	Thesaurier.
D. J. C. Meyeringh,	} Commissarissen.
W. M. de Jonge,	

Den laatsten dag van 1900 overviel ons de vorst op een dusdanige wijze, dat er binnen enkele dagen ontzettend werd gereden.

Al spoedig vertoonden zich op de baan te Delft vele leden. Nu en dan zag men eenige heeren hun krachten metende, of ze ook kans hadden in het vijftal te komen.

De onderlinge race werd gehouden den 11^{en} Januari.

In het vijftal kwamen: W. M. de Jonge, R. Klein, J. E. Moltzer, A. G. van Waveren en D. J. C. Meyeringh.

Den 12^{en} Januari trokken bovengenoemde 5 heeren naar Groningen.

Donderdag zacht weer en aangezien de ijsbaan uit sneeuwijs bestond, was het zwaar rijden. Hierdoor werden de tijden wat langer dan anders het geval zou zijn geweest.

De D. S. IJ. was vertegenwoordigd door de Heeren A. G. van Waveren en W. C. Schierbeek, terwijl de heer F. Bege-
mann voor Delft in de jury zitting had. 's Morgens 10 uur trokken de interacademiale rijders met muziek naar de baan. Ze was keurig in orde en de ontvangst: Ze kon niet beter!

Om 4 uur trad de D. S. IJ. als overwinnaar uit het strijdperk, niet alleen den corbsprijs, maar ook de personeele prijzen gewonnen hebbende.

1^e W. M. de Jonge, 2^e R. Klein, 3^e E. Moltzer, 4^e A. G. van Waveren, 5^e D. J. C. Meyeringh. Verder won Groningen de 2^e corbsprijs en Utrecht de 3^e. Leiden was slechts vertegenwoordigd door een rijder.

's Avonds een gezellig diner, 't geen genoeg liet blijken, welk een gezellige en gastvrije Universiteitsstad Groningen is.

Later uitreiking der prijzen op de Societeit „Mutua Fides” en nog later een lang, zeer lang bijeenzijn.

Den volgenden avond om 1 uur arriveerden de Delftsche rijders weer in Delft. Ze werden door een 200-tal geestdriftige corpsbroeders met muziek en banieren ingehaald.

Dit ging naar de Societeit „Phoenix” waar men tot in 'tholst van den nacht gezellig bijeen zat.

En nu een woord van dank en hulde aan het stoere vijftal, is hier, geloof ik, niet misplaatst.

Tot onze spijt is de heer Klein van hier vertrokken en kan ons niet meer helpen. De andere vier zullen dit jaar nog wel eens toonen wat ze kunnen. Worden ze gesteund door een vlugge vijfde man, dan zal ook dit jaar de moeite niet onbeloond blijven.

Daarom, leden van de D. S. IJ., oefent U! Tracht de plaats van den heer Klein op waardige wijze in te nemen!

Verder een woord van dank aan den heer C. Robbers, die zich geen moeite spaarde den reis naar Groningen mee te maken, om als reporter van het Delftsch Studenten Weekblad te fungeeren.

En zoo komen we ten slotte aan het gecostumeerd avond-ijsfeest, voorafgegaan door een receptie, ter gelegenheid van het 12^{1/2}-jarig bestaan der Delftsche Studenten-IJclub op Maandag 17 Januari.

't Was prachtig zacht weer. De baan was verlicht door petroleum-gasgloeilicht. Bovendien een 800-tal lampions, die de ijsbaan fantastisch verlichtten. Daartusschen een 200-tal gecostumeerden, waaronder de aardigste costumes. Om 11 uur werd de baan gesloten. De bezoekers keerden voldaan huiswaarts en spraken nog lang over het gezellige feest.

Den volgenden dag dooi en het was gedaan met het ijsvermaak.

Enkelen ochtenden werd er bandy gespeeld. Een weinig meer regeling en beter materiëel zou goed zijn en meer heeren tot spelen trekken. Daar er goede rijders zijn, kan er ook een goed elftal gevormd worden, waarmee men met succes eens uit zou kunnen trekken, om tegen een andere vereeniging te spelen. Voor dezen winter verwachten wij iets meer. Na het aftreden van de heeren A. G. van Waveren, F. Begemann en W. C. Schierbeek, constitueerde zich het bestuur als volgt:

O. C. A. van Lidth de Jeude,	President.
W. Smit,	Secretaris.
D. J. C. Meyeringh,	Thesaurier.
W. M. de Jonge,	} Commissarissen.
C. van der Hoeven,	

DELFTSCHE STUDENTEN- AMATEUR PHOTOGRAFEN-VEREENIGING.

In October 1900 constitueerde het bestuur zich als volgt:

R. van Vloten,	President.
Th. Roskopf,	Secretaris.
Th. J. J. Kreunen,	Penningmeester.
H. Meelhuyzen,	Comm. v. h. Mat.

Evenals vorige jaren wijdde de vereeniging haar voor-
naamste zorg aan de donkere kamer, waarvan dit jaar dan
ook weer druk gebruik werd gemaakt.

In April werd besloten een wedstrijd uit te schrijven,
waarvan de inzending op 1 October 1901 werd gesloten.
Het aantal ingezonden foto's was echter zoo gering, dat
het bestuur zich genoodzaakt zag de bepalingen der wed-
strijd ruimer te maken en de datum van inzending te ver-
schuiven op 1 November.

Hoewel de finantieële toestand der vereeniging verre van
slecht is te noemen, was toch de geringe contributie oor-
zaak, dat zij het bestuur belette zooveel mogelijk in het
belang der leden werkzaam te zijn, waarom op de laatste
algemeene vergadering besloten werd, de contributie met
één gulden te verhoogen, zoodat ze thans f 3.50 bedraagt.
Tevens zullen voortaan alle leden bij hun toetreding gratis
een exemplaar der wet ontvangen.

Het bestuur heeft na de laatste verkiezingen in October
de volgende samenstelling:

H. Meelhuyzen,	President.
Th. J. J. Kreunen,	Secretaris.
F. C. Kist,	Penningmeester.
H. Momma,	Comm. v. h. Mat.

I G O V.

Bijzonder aangenaam is het den verslaggever te kunnen vermelden, dat het afgelopen jaar voor de vereeniging een jaar van bijzonderen bloei is geweest. Nadat toch het oude bestuur reeds pogingen gedaan had, om zich genoeg medewerking voor eene uitvoering te verschaffen, maar door de drukte der examens verhinderd was deze vóór de vacantie te doen plaats hebben, werd het aldus uitgestelde plan onmiddellijk weer opgevat na de vacantie en door het nieuwe bestuur overgenomen. De noodige medewerkers werden gevonden en zoo had den 23sten November in de, daartoe welwillend ter beschikking gestelde conversatiezaal der Sociëteit Phoenix, een smoking-concert plaats, dat nog lang in de herinnering der leden zal voortleven.

Toen is tevens gebleken, in welke richting Igov had voort te gaan, opdat zij als bekende en geliefde corpsvereeniging zou voortbestaan. Niet alleen bleek dit uit het bijzonder groot aantal leden, dat dien avond tot de vereeniging toetrad, maar ook uit den bijval, die den medewerkers ten deel viel. Het past mij hier, hen uit naam der vereeniging dank te zeggen, voor hetgeen zij dien avond ten beste gegeven hebben.

Van eene tweede uitvoering is helaas niets gekomen, aangezien bleek, dat het meerendeel der leden niet ingenomen was met eene matinée en het bestuur geen kans zag, een ander gewild amusement daarvoor in de plaats te geven.

Het nieuwe bestuur, in October 1901 verkozen en als volgt samengesteld:

A. G. Ferf,	President,
A. R. Hulshoff.	Secretaris,
W. M. de Jonge,	Thesaurier,
J. M. Kakebeeke,	} Commissarissen,
J. J. Swens	

is evenwel vast besloten, hierin gesterkt door den gunstigen staat der financiën, dit jaar zeker twee uitvoeringen te geven.

Laat ik eindigen met de hoop uit te spreken, dat het komende jaar in elk opzicht even gunstig voor de vereeniging moge zijn, als het afgelopen tijdperk.

DELFTSCHE STUDENTEN HOCKEY- EN BANDYCLUB.

Onze vereeniging gaat haar vierde levensjaar in en laten we hopen dat het een glorieus jaar zijn zal. Wederom waren velen oude krachten heengegaan, maar in grootere getale kwamen de jongeren op om ook dezen tak van sport te beoefenen. Het vorige seizoen werd er goed geoefend, waarvan de overwinning in Utrecht dan ook getuigde. Tegen onze Leidsche naburen waren we ditmaal niet opgewassen; echter werd slechts ééne match tegen ieder der competitie vereenigingen gespeeld, zoodat de uitslag van het kampioenschap niet met zekerheid te zeggen valt.

Het veld verkeert dit jaar in veel betere omstandigheden dan te voren, waardoor het wellicht mogelijk zal zijn de home-matches op eigen terrein te spelen.

Mocht dit jaar een langdurige winter onze vereeniging ko-

men steunen, dan kan het Bandyspel wat meer vorderingen maken, en zullen zoo spoedig mogelijk Bandy-matches worden georganiseerd.

Het bestuur bestaande uit de h. h.:

A. G. van Waveren,	President.
J. H. C. Salberg,	Secretaris.
P. H. Hendriks,	Thesaurier.
J. H. C. Kakebeeke,	} Commissarissen.
L. N. v. d. Stadt,	

werd in November vervangen door de h. h.:

J. H. C. Salberg,	President.
Th. F. Vreede,	Secretaris.
A. J. Bergsma,	Thesaurier.
A. S. C. Stoop,	} Commissarissen.
C. J. v. Randwijck,	

PARIS.

Het bestuur bestaande uit de heeren:

C. E. van der Stok,	President,
H. W. Snijders,	Secretaris,
A. R. Hulshoff,	Penningmeester,

werd door de leden genoopt zijn functie nog met een jaar te verlengen.

Het concours liep naar wensch af. De schakers, die vermeenden een prijs gewonnen te hebben, stonden die welwillend af tot stijving der feestkas, waarover later.

Wij hadden het verlies van eenige leden te betreuren, andere daarentegen traden toe. Het souper was miraculeus gezellig. Vele leden wonnen aldaar een stuk.

DISPUUT-GEZELSCHAP G. I. O.

In onze vereeniging hebben we een middel om door openhartige uiting van gedachten in intiemen kring ons inzicht te scherpen op velerlei gebied. De onderwerpen, in het afgelopen jaar behandeld, waren dan ook van totaal verschillende aard. Dat de behoefte aan eene dergelijke algemeenschap gevoeld werd, bewijst wel de waardeering, waarmee de vergaderingen beschouwd werden. Dat het zoo blijve!

Evenals bijna ieder jaar moesten we bij de eerste vergadering na de vacantie het verlies van verschillende leden betreuren.

Het bestuur was:

S. H. Stoffel,	President.
R. A. Verweij,	Secretaris.
R. Heering,	Penningmeester.

Door het tusschentijds aftreden van den voorzitter en secretaris vormde het bestuur zich als volgt:

P. Persant Snoep,	President.
G. van der Koogh,	Secretaris.
R. Heering,	Penningmeester.

IN MEMORIAM J. H. SCHEPERS.

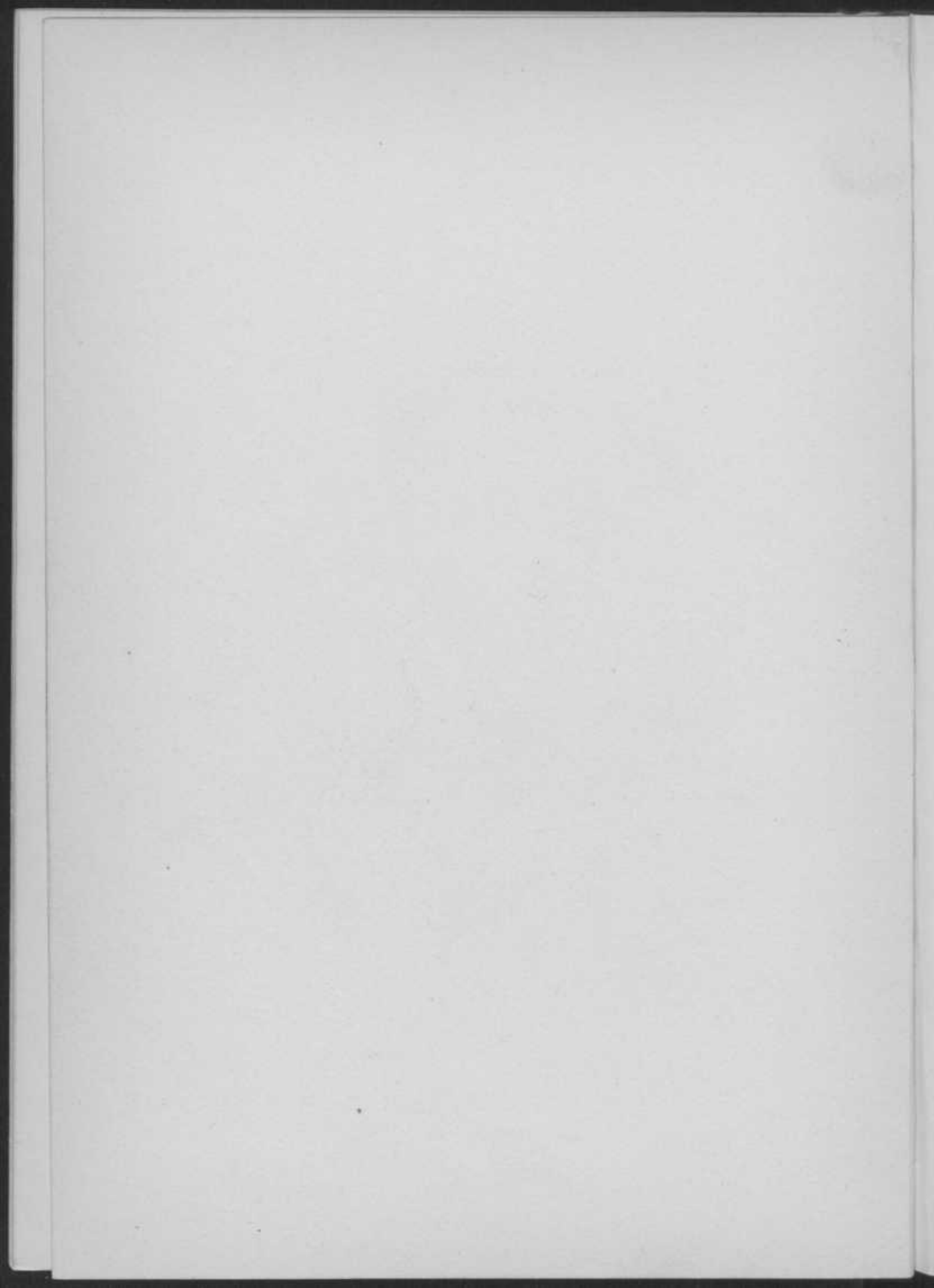
THE HISTORY OF THE

The history of the world is a vast and complex subject, encompassing the lives of countless individuals and the events that have shaped our civilization. From the earliest times, when our ancestors first emerged from the forests, to the present day, the human story has been one of constant change and growth. The history of the world is a tapestry of many threads, each representing a different culture, nation, or era. It is a story of triumph and tragedy, of hope and despair, of love and hate. The history of the world is a story that we all share, and it is a story that we must all understand.

THE HISTORY OF THE

The history of the world is a vast and complex subject, encompassing the lives of countless individuals and the events that have shaped our civilization. From the earliest times, when our ancestors first emerged from the forests, to the present day, the human story has been one of constant change and growth. The history of the world is a tapestry of many threads, each representing a different culture, nation, or era. It is a story of triumph and tragedy, of hope and despair, of love and hate. The history of the world is a story that we all share, and it is a story that we must all understand.

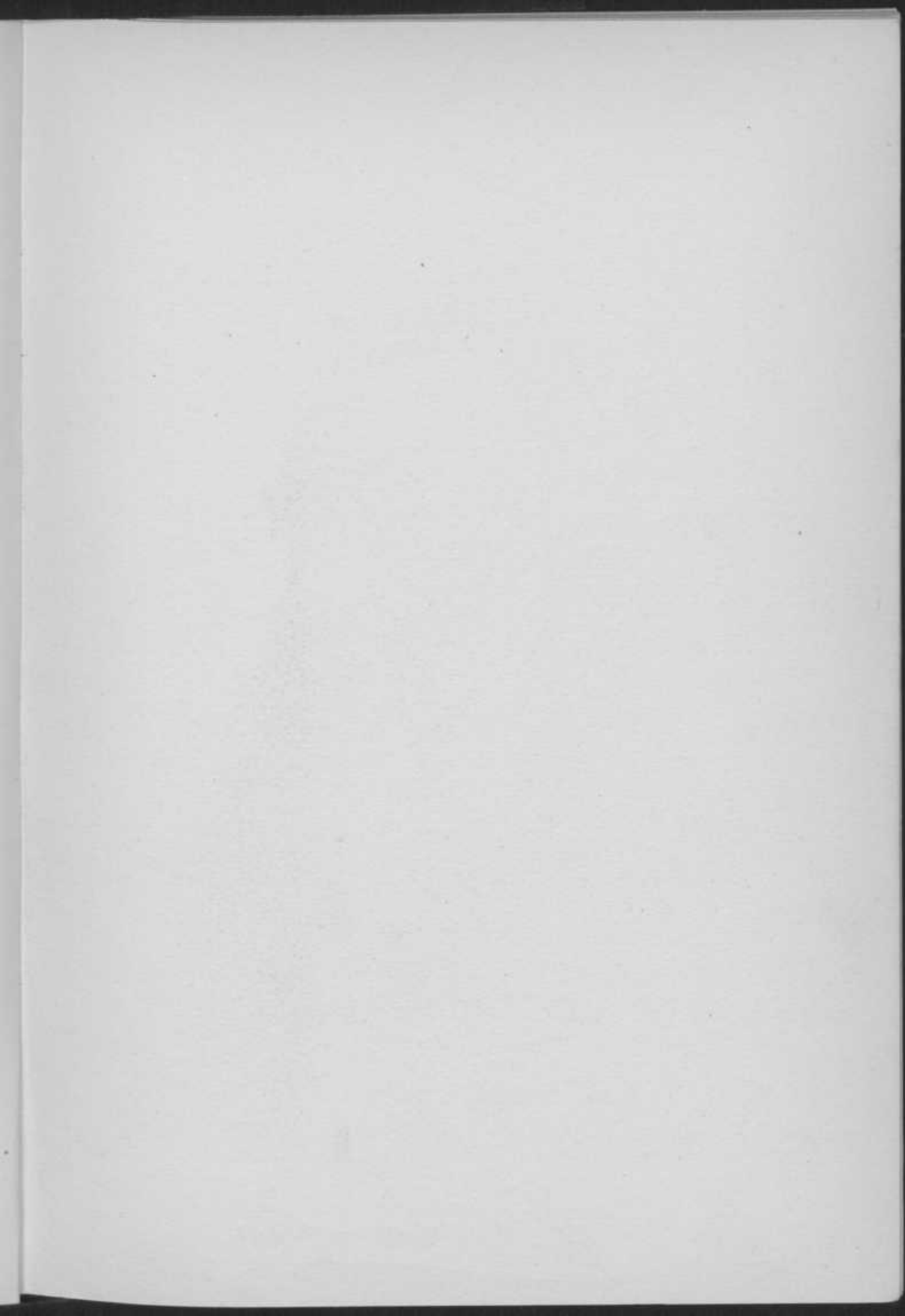

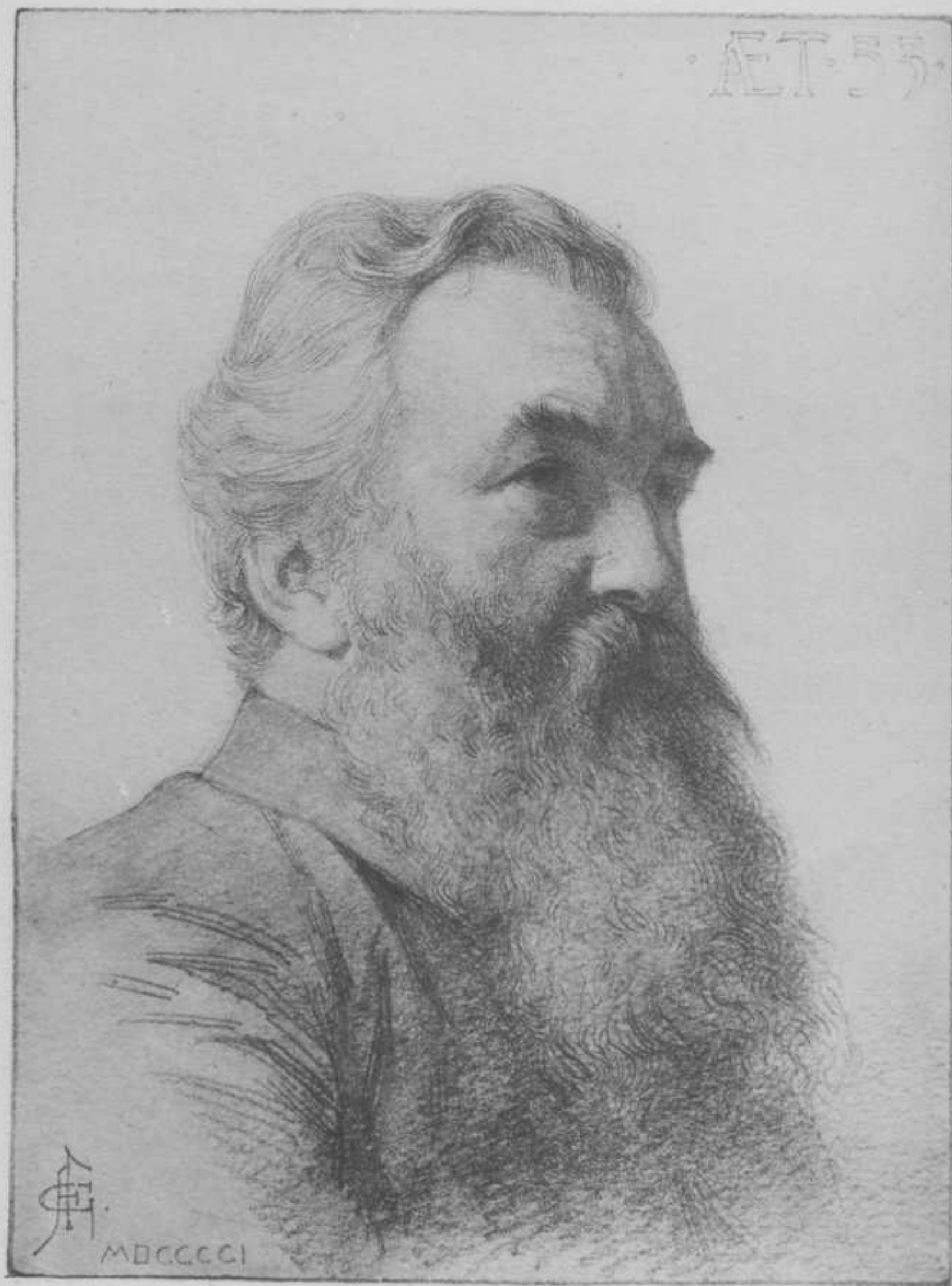
IN MEMORIAM H. L. SCHIPPERS.

POLYTECHNISCHE SCHOOL.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

ÆT. 55.

J. H. Ravenel.

BESTUUR.

Het Bestuur der Polytechnische School is opgedragen aan den Directeur en den Raad van Bestuur, samengesteld uit de Hoogleeraren der School.

De Directeur is Voorzitter van den Raad.

De Secretaris wordt jaarlijks door den Raad uit zijn midden gekozen.

DIRECTEUR.

J. KRAUS.

SECRETARIS VAN DEN RAAD VAN BESTUUR.

Mr. B. H. PEKELHARING.

HOOGLEERAREN.

Jaar van benoeming als
Leeraar-Hoogleeraar.

In de zuivere en toegepaste Wiskunde.

Dr. C. A. SCHELTEMA, W. I. — Brabantsche Turfmarkt 20.	1883	1885
Dr. P. ZEEMAN Gzn. — Oostsingel 75.	1884	1885
J. CARDINAAL, W. I. — Oranje-Plantage 35.	1893	1894
Dr. G. SCHOUTEN. — v. Leeuwenhoeksingel 27.	1897	1900

In de toegepaste Natuurkunde en de
Electrotechniek.

J. A. SNIJDERS C.JZN., C. I. — Voorstraat 65.	1874	1878
---	------	------

Jaar van benoeming als
Leeraar-Hoogleraar.

In de Scheikunde.

Dr. S. HOOGEWERFF. — Hooikade 17. 1885

In de Mineralogie en Geologie.

Dr. J. L. C. SCHROEDER VAN DER KOLK. —
Columbusstr. 112, Den Haag. 1898

In de Mikro-Chemie.

Dr. H. BEHRENS. — Oude Delft 71. 1874

In het Mijnwezen.

C. J. VAN LOON, M. I. — Spoorsingel 137. 1901

In de Scheikunde en Scheikundige Technologie.

Dr. L. ARONSTEIN. — Oude Delft 26. 1894 1895

In de Bacteriologie.

Dr. M. W. BEIJERINCK, T. — Nieuwe Laan 5. 1895

In de Mechanische Technologie en het maken van Modellen van Werktuigen.

P. VAN DER BURG. — St. Olofslaan 358. 1882 1883

In de Kennis van Werktuigen en de Werktuigbouwkunde.

J. C. DIJXHOORN, W. I. — Hugo de Grootstraat 238. 1899

I. FRANCO, W. I. — Rotterdamsche weg 72. 1900

C. P. HOLST G.ZN, — Rotterdamsche weg 74. 1900

H. A. RAVENEK, W. I. — Spoorsingel 130. 1876 1879

In de Bouwkunde.

E. GUGEL. — Spoorsingel 352. 1864

J. F. KLINKHAMER, B. I. — Spoorsingel 139. 1899

G. J. MORRE. — Oude Delft 6. 1861 1896

Jaar van benoeming als
Leenaar-Hoogleenaar.

In de Waterbouwkunde.

J. KRAUS, C. I. — Spoorsingel 138.	1898
S. G. EVERTS, C. I. — Oostsingel 71.	1900
W. K. BEHRENS, C. I. — Phoenixstraat 23.	1900
G. H. DE VRIES BROEKMAN, C. I. — Oostsingel 65.	1901

In de Scheepsbouwkunde.

H. COP, S. W. I. — Oostsingel 61.	1887
-----------------------------------	------

In het Landmeten en Waterpassen en de Geodesie.

Hk. J. HEUVELINK, C. I. — v. Leeuwenhoeksingel 30	1897
---	------

In de Staathuishoudkunde en het Administratief Recht.

Mr. B. H. PEKELHARING. — Phoenixstraat 56.	1873
--	------

LEERAREN.

Jaar van benoeming.

In de Wiskunde.

W. H. L. JANSSEN VAN RAAY, W. I. Oude Delft 120.	1900
--	------

In de toegepaste Natuurkunde.

Dr. M. DE HAAS. — Oostsingel 58.	1897
G. J. VAN SWAAY, C. I. — Spoorsingel 123.	1898

In de Kennis van Bouwstoffen.

J. A. VAN DER KLOES. — Oostsingel 64.	1882
---------------------------------------	------

In de Geschiedenis der decoratieve Kunsten decoratieve Bouwkunde.

T. K. L. SLUIJTERMAN. — v. Leeuwenhoeksingel 3.	1895
---	------

In het Handteekenen en de kunst-
geschiedenis.

A. F. GIPS. — Oostsingel 95. 1894

In het Boetseeren.

A. W. M. ODÉ Jr. — Rotterdamsche weg 76. 1900

In het meten en wegen.

J. A. TREUB, — Adelheidstraat 41, Den Haag. 1902

ASSISTENTEN

In de Beschrijvende Meetkunde en de
Graphostatica.

W. A. PIETS, C. I. — Laan van Overvest 174.

N. KOOMANS, W. I. — Verversdijk 100.

G. W. TEN DAM, C. I. — Hugo de Grootstraat 119.

In de toegepaste Natuurkunde
en de Electrotechniek.

J. M. G. SCHEFFER, W. I. — Laan van Overvest 165.

H. C. VOLKERS, T. — Laan van Overvest 170.

P. PERSANT SNOEP, C. I. — Binnenwatersloot 17.

In de Scheikunde.

M. VAN BREUKELEVEEN, T. — Vlamingstraat 35.

G. M. DE JONGH SCHIFFER, T. — Van Merlenstraat 83.

Dr. A. S. VAN NIEROP, T. — Koornmarkt 41.

Dr. D. HEINSIUS, T. — Houttuinen 15.

H. TER MEULEN, T. — Spoorsingel 202.

Dr. L. VAN SCHERPENZEEL. — Geer 48.

S. J. VERMAES JR., M. I. — Voorstraat 94A.

In de Micro-Chemie.

P. D. C. KLEIJ, T. — Oostsingel 18.

In de Bacteriologie.

G. VAN ITERSON, T. — Reineveld.

A. VAN DELDEN, — Vrouwjuttonland 17.

In de Mineralogie, Geologie en het
Mijnwezen.

J. VAN BAREN. — Singelstraat 226.

Dr. J. F. VAN BEMMELEN. — Den Haag.

E. A. DOUGLAS. — Suezkade 116, Den Haag.

G. P. H. VAN MUSSCHENBROEK. — Oostsingel.

In de Kennis van Werktuigen en Werktuig-
bouwkunde.

M. H. CRANS, W. I. — Coenderstraat 28.

J. Z. RISCH. — Westsingel 2A.

C. STEUERWALD. — Voorstraat 38A.

A. BIJDEBEEK. — Hugo de Grootstraat 108.

In de Bouwkunde.

L. COUVÉE. — Noordelijke Avenue 5.

A. LEEFLANG. — Oude Delft 212.

A. Th. VAN DE SANDT. — Rotterdam.

H. W. VENKER. — Delistraat 21, Den Haag.

A. VAN DER LEE. — Haagweg 81A.

S. SNUYF JR. — Oude Delft 30.

In het Handteekenen.

E. J. BRUINS. — Buitenwatersloot 64.

In de Waterbouwkunde.

H. J. BOETJE, C. I. — Hugo de Grootstraat 114.

L. L. C. H. JONKERGOUW. — Koornmarkt 35.

C. M. LUGTEN, C. I.

In het Landmeten en Waterpassen.
en de Geodesie.

F. J. H. M. THIJS, C. I. — Oude Delft 155.

BIBLIOTHEEK.

J. F. L. SCHNEIDER, Bibliothecaris. — Spoorsingel 122.

Mr. H. H. R. ROELOFS HEYRMANS Jr., Assistent. —
Laan van Overvest 143.

AMBTENAAR VAN ADMINISTRATIE.

H. HOOG. — Burgwal 16.

CONGIERGE.

W. H. RODEMEIJER. — Oude Delft 95.

AMANUENSES.

L. J. KOKÉE, Opzichter. — Torenstraat 2A.

H. J. WEENING, Opzichter. — Westvest 22A.

J. H. BUSKOP, Modelmaker. — Warmoezierstraat III 43.

P. G. GOSSELAAR. — Hugo de Grootstraat 114.

A. F. VAN DREUMEL. — Buitenwatersloot 141.

H. FEMER. — Noordeinde 7.

A. J. J. BERKHOUT. — Singelstraat 25.

P. PH. TETTEROO. — Verversdijk 138.

M. RUNIA. — Parallelweg 11.

J. A. WALLER. — Nieuwe Laan 158.

BEDIENDEN.

D. J. VAN ES. — Parallelweg 7.

J. E. EIJLBRACHT. — Verversdijk 168.

UITTREKSELS UIT WETTEN EN REGLEMENTEN
BETREFFENDE DE POLYTECHNISCHE SCHOOL.

WET HOUDENDE REGELING VAN HET MIDDEL-
BAAR ONDERWIJS.

(Vastgesteld 2 Mei 1863, Stbl. n°. 50).

TITEL II.

Tweede Hoofdstuk. Van de Polytechnische School.

§ 1. Van de School.

ART. 39. De Polytechnische school is bestemd voor de opleiding:

1°. van aanstaande industriëelen of technologen, die eene grootere mate van theoretische of technische kennis verlangen dan aan eene hogere burgerschool met vijfjarigen cursus kan verkregen worden;

2°. van hen, die verlangen zich te bekwamen tot:

- a. civiel-ingenieur;
- b. architect of bouwkundig ingenieur;
- c. scheepsbouwkundig ingenieur;
- d. werktuigkundig ingenieur;
- e. mijnen-ingenieur.

ART. 40. Het onderwijs aan de Polytechnische school omvat :

- a. de hogere stekunde;
- b. de bolvormige driehoeksmeting en de analytische meetkunde;
- c. de beschrijvende meetkunde en hare toepassingen;
- d. de differentiaal- en integraalrekening;
- e. het landmeten, waterpassen en de geodesie;
- f. de theoretische mechanica;
- g. de toegepaste mechanica;
- h. de kennis van werktuigen;
- i. de mechanische technologie en de werktuigbouwkunde;
- k. de toegepaste natuurkunde;
- l. de toegepaste, de praktische en de analytische scheikunde;
- m. de scheikundige technologie;
- n. de kennis van het hedendaagsch fabriekswezen;
- o. delfstofkunde en de aardkunde;
- p. de toegepaste aardkunde en de mijnontginning;
- q. de metallurgie;
- r. de waterbouwkunde; de aanleg van gewone wegen en spoorwegen en de bruggenbouw;
- s. de burgerlijke bouwkunde;
- t. de scheepsbouwkunde;
- u. het rechtlijnig en handteekenen, met toepassing op de verschillende vakken;
- v. praktische oefeningen met gereedschap en draaibank;
- w. het maken van modellen van werktuigen;
- x. de staathuishoudkunde;
- y. het handelsrecht;
- z. het administratief recht in de betrekking tot den waterstaat, de openbare werken, het mijnwezen en de nijverheid.

ART. 41. Ieder, die als kweekeling der Polytechnische school is ingeschreven, stort bij den aanvang van elk studiejaar eene som van *f* 200. Hij verkrijgt daardoor den toegang tot alle lessen der school.

Zij, die slechts enkele lessen wenschen te volgen, betalen mede bij den aanvang van elk studiejaar, voor lessen, die gegeven worden:

eenmaal 's weeks, *f* 10;

tweemaal 's weeks, *f* 20;

driemaal 's weeks, *f* 30;

viermaal of meermalen 's weeks, *f* 40.

De in dit artikel vermelde gelden worden in 's Rijks schatkist gestort.

TITEL V.

Van de eindexamens.

ART. 55. Aan hen, die aan de Polytechnische school het onderwijs hebben bijgewoond, wordt eenmaal 's jaars gelegenheid gegeven, om tengevolge van een examen een getuigschrift of een diploma te verkrijgen.

Tot die examens worden ook toegelaten zij, die het onderwijs aan de school niet hebben bijgewoond.

De examens worden in het openbaar gehouden.

ART. 58. De eindexamens der Polytechnische school worden afgenomen door commissiën, door onzen Minister van Binnenlandsche Zaken te benoemen. De leden genieten uit 's Rijks schatkist vergoeding voor reis- en verblijfkosten, benevens vacatiegelden.

ART. 59. Zij, die naar het diploma van technoloog, civiel-, bouwkundig-, scheepsbouwkundig-, werktuigkundig-, of mijnen-ingenieur dingen, leggen een eerste examen A af,

van gelijken omvang als het in art. 57 voorgeschreven eindexamen voor de hogere burgerscholen met vijfjarigen cursus.

Van dit examen zijn vrijgesteld zij, die het getuigschrift bezitten, verkregen na aflegging van zoodanig examen voor eene der in dit artikel genoemde commissiën.

ART. 60. Het diploma van technoloog wordt door hen, die het in het voorgaande artikel vermeld examen A hebben afgelegd, verkregen tengevolge van een examen in:

- a. de bolvormige driehoeksmeting en de beginselen der analytische meetkunde;
- b. de beginselen der beschrijvende meetkunde;
- c. die der theoretische en toegepaste mechanica, en van de kennis van werktuigen;
- d. die der mechanische technologie;
- e. de toegepaste natuurkunde;
- f. de toegepaste en analytische scheikunde;
- g. de scheikundige technologie;
- h. de bouwkunde, voor zooveel betreft de kennis van bouwstoffen en de samenstelling van eenvoudige gebouwen;
- i. het hand- en ornamentteekenen.

ART. 61. Het diploma van civiel-ingenieur wordt door hen, die het in art. 59 vermeld examen A hebben afgelegd, verkregen tengevolge van nog twee examens.

Het tweede examen B betreft:

- a. de hogere stelkunde;
- b. de bolvormige driehoeksmeting en de analytische meetkunde;
- c. de beschrijvende meetkunde;
- d. de differentiaal- en integraalrekening;
- e. de toegepaste natuurkunde;

- f. de analytische scheikunde met betrekking tot de bouwmaterialen;
- g. de kennis van bouwstoffen, gebruikelijk zoowel voor bouwkundige als waterbouwkundige werken;
- h. de constructie van de onderdeelen van gebouwen;
- i. het vervaardigen van eenvoudige bouwkundige en waterbouwkundige teekeningen en het handteekenen.

Het derde examen C betreft:

- a. de theoretische en toegepaste mechanica en de kennis van werktuigen;
- b. de waterbouwkunde, omvattende:
 - 1°. den aanleg van gewone wegen en spoorwegen en dien van bruggen;
 - 2°. den aanleg van zeeweringen;
 - 3°. den kennis der rivieren als afwateringsmiddelen en in betrekking tot de scheepvaart;
 - 4°. den aanleg van kanalen, sluizen, havens en maritieme werken;
 - 5°. de hydrographie van ons land, kennis van polders en bemalingen;
- c. de burgerlijke bouwkunde, omvattende:
 - 1°. de constructie van eenvoudige gebouwen;
 - 2°. de beginselen der schoone bouwkunst;
- d. het situatie-, ornament- en handteekenen, benevens het teekenen van voorwerpen tot de waterbouwkunde behoorende;
- e. het maken van ontwerpen, bestekken en begrootingen;
- f. de beginselen der geodesie en het practische landmeten en waterpassen;
- g. het administratief recht in betrekking tot den waterstaat en openbare werken.

ART. 62. Het diploma van architect of bouwkundig ingenieur wordt door hen, die het in art. 59 vermeld examen A hebben afgelegd, verkregen ten gevolge van nog twee examens.

Het tweede examen B betreft dezelfde vakken als het examen B, vermeld in het voorgaande artikel.

Het derde examen C betreft:

- a. de vakken onder a en c van het examen C, vermeld in art. 61;
- b. de burgerlijke bouwkunde, de schoone bouwkunst in haren geheelen omvang daaronder begrepen;
- c. de waterbouwkunde, voor zooveel betreft den aanleg van verschillende bestratingen, het bouwen van bruggen, sluizen en kaaien;
- d. het theoretisch en praktisch landmeten en waterpassen;
- e. het bouwkundig-, ornament- en handteekenen;
- f. het administratief recht, in betrekking tot openbare werken.

ART. 63. Het diploma van scheepsbouwkundig ingenieur wordt door hen, die het in art. 59 vermeld examen A hebben afgelegd, verkregen tengevolge van nog twee examens.

Het tweede examen B betreft:

- a. de vakken onder a—e van het examen B, vermeld in art. 61;
- b. de analytische scheikunde in betrekking tot de materialen voor den scheepsbouw;
- c. de kennis der bouwstoffen, bij den scheepsbouw in gebruik;
- d. de beginselen van het sloopsteekenen en het handteekenen.

Het derde examen C betreft:

- a. het vak a van het examen C, vermeld in art. 61;

- b. het teekenen van werktuigen;
- c. de scheepsbouwkunde en het sloopsteekenen;
- d. de waterbouwkunde en het waterbouwkundig teekenen, voor zooveel betreft werken, die tot de scheepvaart betrekking hebben.

ART. 64. Het diploma van werktuigkundig ingenieur wordt door hen, die het in art. 59 vermeld examen A hebben afgelegd, verkregen tengevolge van nog twee examens.

Het tweede examen B betreft:

- a. de vakken a—e van het examen B, vermeld in art. 61;
- b. het vak e, vermeld in art. 61;
- c. de analytische scheikunde in betrekking tot de materialen voor werktuigen.

Het derde examen C betreft:

- a. het vak a van het examen C, vermeld in art. 61;
- b. mechanische technologie en werktuigbouwkunde;
- c. het vak h, vermeld in art. 60;
- d. het handteekenen en het teekenen van werktuigen;
- e. het administratief recht in betrekking tot fabrieken en werktuigen.

ART. 65. Het diploma van mijnen-ingenieur wordt door hen, die het in art. 59 vermeld examen A hebben afgelegd, verkregen ten gevolge van nog twee examens.

Het tweede examen B betreft:

- a. de vakken a—e van het examen B, vermeld in art. 61;
- b. de delfstofkunde.

Het derde examen C betreft:

- a. het vak a van het examen C, vermeld in art. 61;
- b. het vak h, vermeld in art. 60;
- c. het vak d van het examen C, vermeld in art. 62;
- d. de aardkunde en de toegepaste aardkunde;

- e. de mijnontginning;
- f. de docimasie;
- g. de metallurgie;
- h. het teekenen van werktuigen;
- i. het administratief recht in betrekking tot het mijnwezen.

ART. 66. Wanneer een der in de voorgaande artikels vermelde examens naar genoegen der commissie is afgelegd, wordt door haar aan den geëxamineerde een getuigschrift of een diploma afgegeven, volgens het model door onzen Minister van Binnenlandsche Zaken vastgesteld.

Getuigschriften worden afgegeven voor goed volbrachte eindexamens der burgerscholen en hogere burgerscholen, alsmede voor het eerste examen A en B voor civiel-, bouwkundig, scheepsbouwkundig, werktuigkundig en mijnen-ingenieur; diploma's worden afgegeven voor goed volbrachte eindexamens als landbouwkundige, technoloog, civiel-, bouwkundig-, scheepsbouwkundig-, werktuigkundig- en mijnen-ingenieur.

De getuigschriften worden kosteloos afgegeven; voor het diploma wordt betaald een som van veertig gulden. Deze gelden worden in 's Rijks schatkist gestort.

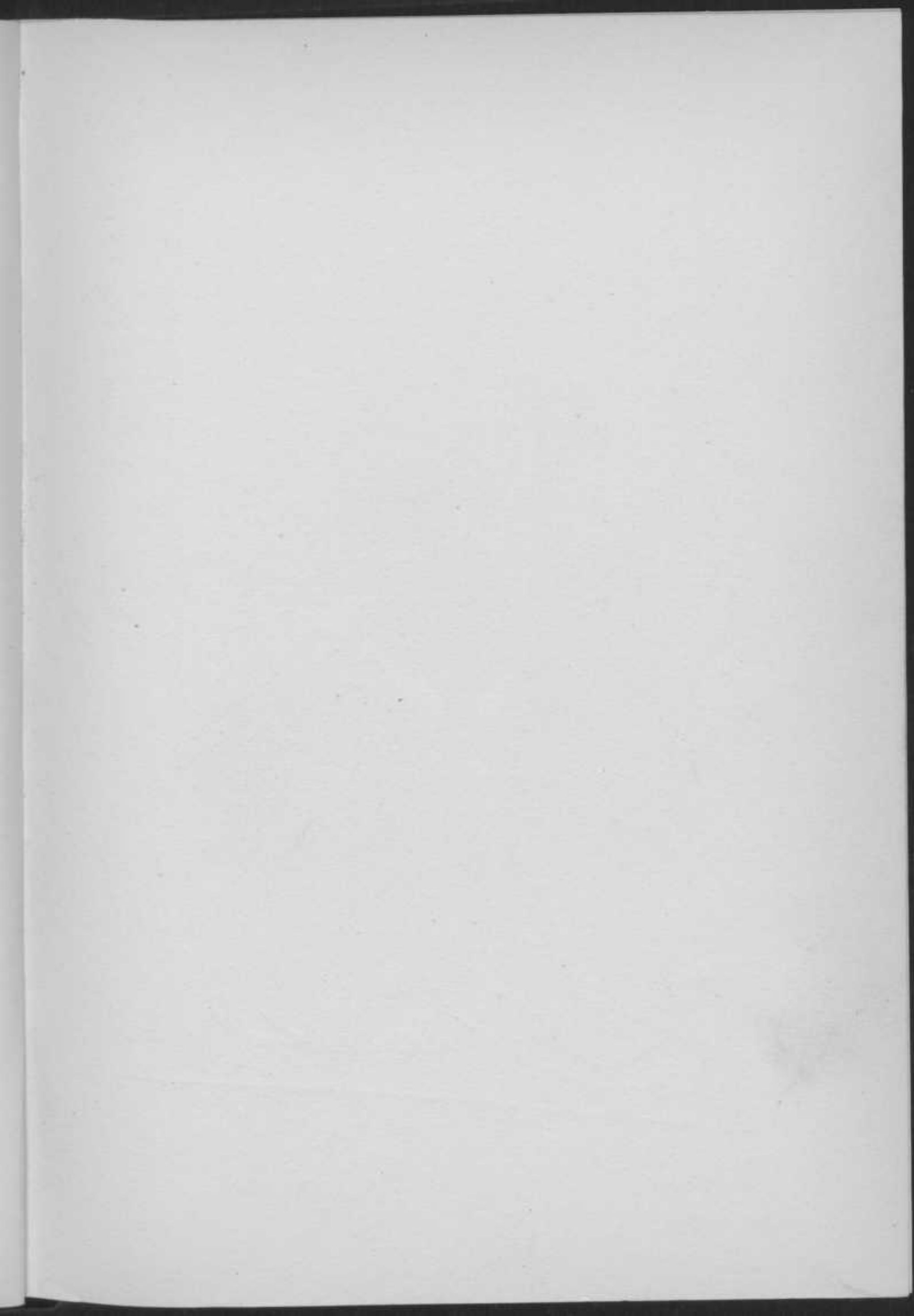
ART. 67, al. 3. De commissiën, bedoeld in art. 58, zenden een verslag van hare werkzaamheden aan onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

TITEL VI.

Van de acte van bekwaamheid.

ART. 82. Ieder, die krachtens deze wet of krachtens vroegere verordeningen hier te lande een diploma van techno-

loog, civiel-ingenieur, architect of bouwkundig ingenieur, scheepsbouwkundig ingenieur, werktuigkundig ingenieur of mijnen-ingenieur verkregen heeft, is bevoegd onderwijs te geven in de technische wetenschappen, waarin hij ter verkrijging van zijn diploma een examen heeft afgelegd. Hij behoort daartoe echter in het bezit te zijn van het getuigschrift van goed zedelijk gedrag, vermeld in art. 25. (Af te geven door het dagelijksch bestuur der gemeente of gemeenten, waar men gedurende de twee laatste jaren heeft gewoond).

A. G. Brent.

TOELICHTING.

Volgens de wet tot regeling van het middelbaar onderwijs van 2 Mei 1863, Staatsblad No. 50, is de Polytechnische School bestemd voor de opleiding van:

1°. aanstaande industriëelen of technologen, die eene grootere mate van theoretische of technische kennis verlangen dan aan eene hogere burgerschool met vijfjarigen cursus verkregen kan worden;

2°. hen, die zich wenschen te bekwamen tot:

civiel-ingenieur;

architect of bouwkundig ingenieur;

scheepsbouwkundig ingenieur;

werktuigkundig ingenieur;

mijnen-ingenieur.

Het bijwonen der lessen aan de Polytechnische School is aan geene andere voorwaarden gebonden dan de storting der bij de wet tot regeling van het middelbaar onderwijs vastgestelde som, de door het reglement bepaalde inschrijving door den directeur en de opgave van de lessen, welke men wenscht te volgen.

Die storting bedraagt *f* 200,—, te voldoen bij den aanvang van elk studiejaar. Zij, die slechts enkele lessen wenschen te volgen, betalen mede, bij den aanvang van elk studiejaar, voor lessen, die gegeven worden: éénmaal 's weeks *f* 10,—, tweemaal *f* 20,—, driemaal *f* 30,—, vier- of meermalen *f* 40,—.

Eerstbeginnende leerlingen, die aan de oefeningen in het

scheikundig laboratorium wenschen deel te nemen, storten bij den aanvang van het studiejaar eene waarborgsom ten bedrage van $f 15,-$; zij, die zich met onderzoekingen van grooteren omvang wenschen bezig te houden, eene som van $f 40,-$. Uit die som wordt vergoed, wat door hen wordt gebroken of door hun toedoen in het ongereede geraakt.

Eerstbeginnende leerlingen, die aan de oefeningen in de delfstofkundige afdeeling en het mikrochemisch laboratorium wenschen deel te nemen, storten bij den aanvang dier oefeningen eene waarborgsom van $f 10,-$; meergevorderden, die onderzoekingen van grooteren omvang wenschen uit te voeren, storten een bedrag van $f 25,-$.

Zij, die aan de practische oefeningen met gereedschap en draaibank wenschen deel te nemen, hebben zich voor eigen rekening van de meest noodige gereedschappen te voorzien.

Evenmin als toelatingsexamens bestaan er overgangsexamens.

In overeenstemming met de geheele vrijheid van studie, in den geest der wet voor de Polytechnische School als beginsel aangenomen, is aan ieder, die haar wenscht te bezoeken, overgelaten te beoordeelen of hij de daartoe noodige kundigheden bezit, en voorts geheel aan de eigen verantwoordelijkheid der leerlingen, in hoeverre zij van de hun openstaande gelegenheid om zich te bekwamen, gebruik willen maken.

Hiertoe behoort in het oog te worden gehouden:

dat bij het onderwijs aan de Polytechnische School ondersteld wordt dat allen, die daarvan gebruik maken, in het

bezit zijn van de kundigheden, welke aan eene hoogere burgerschool met vijf-jarigen cursus kunnen verkregen worden, voor zooverre die kundigheden betrekking hebben op vakken, waarop zij zich wenschen toe te leggen;

dat voor hen, die een diploma als technoloog of ingenieur wenschen te verwerven, het volbracht eindexamen der hoogere burgerschool alleen dan een waarborg voor genoegzame voorbereiding oplevert, wanneer daarbij voor elk der afdeelingen wis- en werktuigkunde, natuurkundige wetenschappen en hand- en rechtlijnig teekenen de voordeelen alleszins voldoende worden gerekend;

dat het alle aanbeveling verdient zooveel mogelijk van de zomervacantiën partij te trekken tot practische oefening, als onmisbaar voor den technicus en bevorderlijk aan een vruchtbare studie.

Het leerplan is er op ingericht dat zij, die in voormelden zin het eindexamen der hoogere burgerschool met goed gevolg hebben afgelegd, bij behoorlijke vereeniging van eigen studie met het geregeld volgen der lessen en het getrouw deelnemen aan de in het programma opgenomen oefeningen:

door een vierjarigen cursus zich de kundigheden kunnen eigen maken, die gevorderd worden bij het examen B, art. 60, waardoor een diploma van technoloog verkregen wordt; en

door een eersten tweejarigen cursus de kundigheden, welke gevorderd worden voor een der examens B, art. 61 tot 65, en daarna door het volgen van een tweeden tweejarigen cursus, die, welke vereischt worden voor het overeenkomstig examen C, waardoor een diploma van ingenieur verkregen wordt, behoudens de vooralsnog bestaande

wenschelijkheid om, voor zoover betreft de studeerenden voor art. 65, bovendien gedurende den cursus voor examen C in het belang hunner technische ontwikkeling zich voor den tijd van een jaar aan eene buitenlandsche mijnakademie op te houden.

Eene doelmatige tijdverdeeling brengt mede, dat de eerste twee-jarige cursus voor bouwkundig, scheepsbouwkundig, werktuigkundig en mijnen-ingenieur zich ook over enkele vakken, die eerst in examen C voorkomen, uitstrekt.

Voor zooverre de lessen eene bepaalde plaats in dit leerplan innemen, is deze in het programma aangewezen.

Door de letters T, C, B, S, W en M wordt aangeduid, dat de lessen bestemd zijn voor de studeerenden voor Technoloog, Civiel-, Bouwkundig, Scheepsbouwkundig, Werktuigkundig of Mijnen-ingenieur, terwijl de aanwijzers 1, 2, 3 en 4 aangeven, dat zij betrekking hebben op het eerste, tweede, derde of vierde studiejaar. De beide eerste studie jaren van hen, die voor ingenieur studeeren, bereiden tot examen B, de beide laatste tot examen C voor.

De duur der cursussen, die zich over meer dan één jaar uitstrekken, is aangewezen door Romeinsche cijfers aan het begin van den regel, terwijl de daar achter gevoegde letters a, b en c aanwijzen welk gedeelte van den volledigen cursus wordt bedoeld.

De vermelding van het aantal uren voor de verschillende oefeningen heeft geen andere beteekenis dan te doen uitkomen, gedurende welken tijd op de noodige hulp en leiding kan worden gerekend, geenszins die, dat aan deze oefeningen niet meer tijd zou kunnen of moeten besteed worden, voor zooveel de beschikbare ruimte toelaat.

Voor de practische oefeningen in de natuurkunde zijn in

het hierachter volgende programma 3 uren per week aangewezen.

Het drietal uren, dat voor iederen leerling voor deze praktische oefeningen wordt beschikbaar gesteld, wordt bij aanvang dier oefeningen bekend gemaakt.

De gewone duur der oefeningen in het mikrochemisch laboratorium is voor iederen leerling te stellen op zes weken. Het tijdstip, waarop de leerlingen tot deze oefeningen alsmede tot den cursus in mikroskopische anatomie worden toegelaten, wordt door de betrokken hoogleeraren geregeld, bij wie zij zich daartoe behooren aan te melden.

Bovendien bestaat in het mikrochemisch en in het bacteriologisch laboratorium voor meer gevorderden gelegenheid tot oefening en onderzoek (zie pag. 26).

De teekenzalen, het lokaal voor boetseeren en de laboratoria staan in den regel elken werkdag van 9 tot 5 ure voor die oefeningen open.

Van de bibliotheek kan elken namiddag van 12—4 ure en elken avond, behalve des Zaterdags, van 6—9 ure door leerlingen gebruik gemaakt worden.

Voor hen, die zich meer bijzonder op de studie der electrotechniek wenschen toe te leggen, bestaat daartoe gelegenheid door het bijwonen van een cursus over dat vak en door het deelnemen aan daarmede in verband staande praktische oefeningen. De daarvoor op den rooster uitgetrokken uren zijn zóó geregeld, dat deze cursus in de eerste plaats door werktuigkundige ingenieurs van het derde en vierde studiejaar kan worden bijgewoond.

Zij, die zich wenschen te bekwamen tot het verkrijgen eener akte voor het middelbaar onderwijs in handteekenen, rechtlijnig teekenen of boetseeren, vinden in de lessen

over het bouwkundig projecteeren en de geschiedenis der bouwkunst, in die over decoratieve kunst en ornament en in de lessen in het handteekenen, werktuigkundig teekenen en boetseeren de gelegenheid genoemde vakken te beoefenen in die uitgebreidheid, welke voor hun examen noodig is.

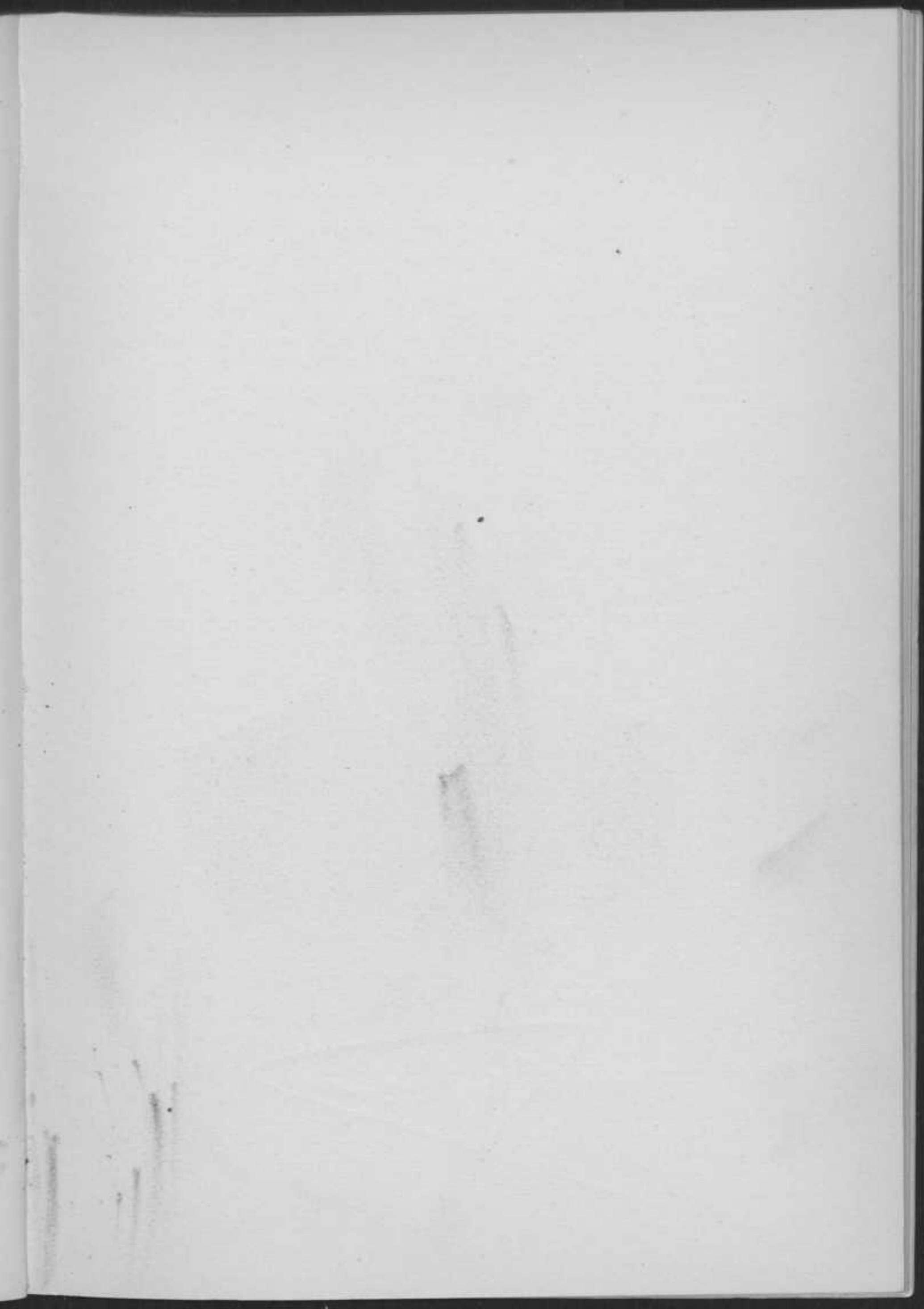
De cursus in meten en wegen is bijzonder bestemd voor hen, die zich voor de betrekking van adjunct-ijker der maten, gewichten en weegwerktuigen wenschen te bekwamen.

De cursus vangt aan op Maandag 2 September.

Aldus vastgesteld ter algemeene vergadering van hoogleeraren en leeraren der Polytechnische School, op den 13^{den} Mei 1901.

J. KRAUS, Voorzitter.

B. H. PEKELHARING, Secretaris.

V. Granev.

BIJZONDERE VOORWAARDEN VOOR BENOEMBAAR-
HEID TOT INGENIEUR BIJ HET MIJNWEZEN
IN NEDERLANDSCH-INDIË.

Bij Kon. Besluit van 23 Juni 1893 n°. 84 is bepaald, dat door den Minister van Koloniën jongelieden, die met goeden uitslag het examen B volgens art. 65 der Wet van 2 Mei 1863, Staatsblad n°. 50, hebben afgelegd, kunnen worden in opleiding genomen voor de betrekking van ingenieur bij het Mijnwezen in Nederlandsch-Indië. Zij, die in opleiding zijn genomen, dragen den naam van candidaat-mijnningenieurs. Al dadelijk na daartoe aangewezen te zijn, besteden deze candidaat-mijnningenieurs een deel der zomervacantie tot het bezoeken van de domaniale kolenmijnen te Kerkrade of van andere mijnwerken en keeren zij bij den aanvang van den cursus te Delft terug om daar de lessen te volgen. In de dan eerstvolgende zomervacantie maken zij een geologische studiereis, hetzij onder persoonlijke leiding van den hoogleeraar in de geologie en delfstofkunde of volgens aanwijzigingen, hun door of namens den Directeur der Polytechnische School gegeven. In plaats van in September naar Delft terug te keeren, gaan zij alsdan ongeveer 1 jaar studeeren aan eene hun door den Minister van Koloniën aan te wijzen buitenlandsche mijn-akademie en moeten den Directeur der Polytechnische School op hun door of namens dezen aan te geven wijze, daarop doen blijken van de aan deze akademie gemaakte vorderingen, in:

- a. mijnontginning met inbegrip van het sorteeren en zuiveren der ertsen;
- b. algemeene metallurgie;
- c. docimasie (Probirkunst) langs drogen en natten weg;
- d. delfstofkunde;
- e. aardkunde;
- f. landmeetkunde en hare bijzondere toepassing op onderaardsche mijnwerken.

Zij volgen daarop den cursus van het vierde studiejaar te Delft, en leggen aan het einde van dien cursus het eind-examen af, omschreven als examen C in art. 65 der Wet van 2 Mei 1863, Staatsblad n°. 50.

Na alzoo het diploma van mijnen-ingenieur te hebben verworven, doen zij gedurende hoogstens twaalf maanden eene wetenschappelijke en technische reis en brengen daarover rapport uit, een en ander volgens aanwijzingen van of namens den Directeur der Polytechnische School. Daarmede is de opleiding geëindigd.

De candidaat-mijningenieurs genieten:

gedurende hun eerst verblijf te Kerkrade of elders in de zomervacantie en gedurende hun verblijf aan eene buitenlandsche mijn-akademie, eene toelage van f 70,— per maand;

gedurende de reis na hunne promotie een toelage van f 8,— per dag.

In bijzondere gevallen kan aan candidaten-mijningenieurs, die daartoe door den Directeur zijn voorgedragen, gedurende den tijd, dat zij niet in het genot der besproken toelage zijn, eene toelage worden verleend van f 50,— per maand.

De candidaat-mijningenieurs, wier opleiding geëindigd is, worden door den Minister van Koloniën gesteld ter

beschikking van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië, ten einde te worden benoemd tot ingenieur bij het Mijnwezen. Zij genieten behalve overtocht voor gouvernementsrekening eene voorloopige bezoldiging van *f* 100,— per maand, ingaande met den dag van inschepping naar Nederlandsch-Indië en eene gratificatie voor uitrusting van *f* 1500,—.

Voor verdere administratieve regelingen en verplichtingen wordt verwezen naar het bovengenoemd Kon. Besluit van 23 Juni 1893, n°. 84.

EENIGE FEITEN UIT DE GESCHIEDENIS DER POLYTECHNISCHE SCHOOL.

In den vorigen jaargang van dezen almanak werd een hartelijk woord van waardeering gewijd aan den hoogleeraar-directeur Jean Marie Telders, civiel-ingenieur, die in den morgen van 30 October 1900 plotseling was overleden.

De schrijver van dat: in memoriam, ¹⁾ de hoogleeraar J. Kraus, civiel-ingenieur, werd bij koninklijk besluit van 11 December tot hoogleeraar-directeur benoemd, nadat den hoogleeraar Pekelharing door den Minister van binnenlandsche zaken de waarneming van het directeurschap van 1 November af was opgedragen. Door den Raad van Bestuur werd de hoogleeraar Scheltema tot waarnemend secretaris gekozen.

Met ingang van 16 April 1901 werd de heer G. H. de Vries Broekman, civiel-ingenieur, directeur der gemeentewerken te Leiden, benoemd tot hoogleeraar in de waterbouwkunde.

Een vijftal weken vóór zijn verscheiden had de heer Telders het woord gevoerd bij de teraardebestelling van den ambtenaar van administratie, den heer H. L. Verschoor, die mede in den vorigen jaargang is herdacht. ²⁾

Tot zijn opvolger werd benoemd de heer H. Hoog, gewezen ambtenaar bij de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Spoorwegmaatschappij.

Bij ministerieel besluit van 21 Maart 1901 werd den

¹⁾ Blz. 159.

²⁾ Blz. 168.

hoogleeraar-directeur een verlof verleend van 1 Juli tot 31 December. Daardoor werd de heer Kraus in de gelegenheid gesteld zich naar Valparaiso te begeven voor het ontwerpen van haven- en dokwerken, waartoe de regeering van Chili den oud-hoogleeraar van Sant-Iago herhaaldelijk had uitgenoodigd.

De hoogleeraar Pekelharing werd voor dat halfjaar met de waarneming van het directeurschap belast. Ook thans koos de Raad van Bestuur den hoogleeraar Scheltema als waarnemend secretaris.

Het aantal ingeschrevenen krom tot 784, waarvan 716 voor alle lessen. Onder hen komen twee vrouwelijke leerlingen voor, de jonge dames Bes en van West, die den eersten cursus in de technologie, blijkens het door haar afgelegd examen B₁, met goed gevolg hebben doorloopen.

Tot B₁ behoorden 221, tot B₂ 189, tot C₁ en technologen B₃ 143, tot C₂ en B₄ 159 ingeschrevenen. Zij waren allen, op drie na, in het bezit van het getuigschrift van het eindexamen der hoogere burgerschool met vijfjarigen cursus.

Verder was een viertal ingeschreven voor alle lessen, zonder zich het verkrijgen van een diploma ten doel te stellen, en 68 voor enkele lessen. Onder dit 68-tal zijn negen vrouwelijke leerlingen begrepen (bouwkunde 1, microchemie 1, scheikunde 1, handteekenen 2, boetseeren 1, ornament 1, decoratieve kunst 2.)

Deze cijfers wijzen, in vergelijking met het vorige jaar, eene vermeerdering aan van 64 voor alle en van 6 voor enkele lessen.

De gemiddelde leeftijd was voor B¹ 18 jaar en 8 maanden, voor B² 20 jaar en 4 maanden, voor C¹ en B³ 21 jaren en 6 maanden, voor C² en B⁴ 22 jaren en 8 maanden.

Omtrent de gebouwen valt een tweetal belangrijke verbeteringen te vermelden. Ten eerste het ingebruiknemen van de groote, voor de wiskunde bestemde zaal op het terrein van den voormaligen geweerwinkel. Na in December te zijn geopend, werd zij later nog, zeer tot haar voordeel, van een boogvormig amphitheater voorzien.

Ten tweede het huurcontract, door het Rijk met de gemeente Delft gesloten, waardoor het gebruik van het gebouw der voormalige Indische Instelling voorloopig voor vijf jaren is verzekerd. Dit gebouw werd in de groote vacantie voor polytechnisch gebruik ingericht.

Verder werd gevolg gegeven aan den aandrang om voor het onderzoek van papier een doelmatig lokaal beschikbaar te stellen. Een vertrek naast voor de mechanische technologie bestemde zalen werd op doelmatige wijze voor dit doel in gereedheid gebracht.

Aan de uitbreiding der inrichting voor centrale verwarming en verlichting werd met kracht gearbeid, evenals aan het gebouw voor de toegepaste natuurkunde aan de provinciale vaart. De eerstgenoemde inrichting is thans voltooid. Moge de opening der laatstgenoemde niet veel later vallen dan de vroeger in uitzicht gestelde Septembermaand van 1902!

Ten behoeve van het mijnwezen werden een paar collegezalen en een werklokaal ingericht. Daarmede is echter natuurlijk niet voldaan aan hetgeen door het in korten tijd snel toegenomen aantal studenten in dit vak wordt vereischt. Thans bedraagt dit cijfer 84 ingeschrevenen, waarbij nog de studenten dienen te worden gevoegd, die zich tijdelijk buitenslands bevinden.

Ook in andere opzichten blijft er wat de gebouwen betreft veel te wenschen over. Nieuwe aanbouw ten behoeve van de schei-

kunde is dringend noodzakelijk. De versnippering van voor dezelfde afdeeling dienst doende college- en teekenzalen over verschillende deelen der stad is voor de docenten en assistenten niet minder hinderlijk en schadelijk dan voor de studenten. De afdeeling werktuigkunde, mechanische technologie en scheepsbouwkunde heeft dringend behoefte aan een centraal gebouw. Reeds is meer dan ééne poging aangewend om voorziening in deze behoefte voor te bereiden. Moge het volgend verslag de mededeeling bevatten dat het pogen is geslaagd.

Van de 47 studenten, die zich hadden aangemeld om in de zomervacantie als buitengewoon opzichter werkzaam te zijn, werden 38 geplaatst, en wel 29 bij den rijkswaterstaat, 3 bij landsgebouwen en 6 bij spoorwegen.

Ook gedurende dezen cursus werden verschillende excursiën gemaakt.

Onder de leiding van den hoogleeraar Aronstein begaven zich 27 technologen B³ en B⁴ naar de Rijnprovincie en Westfalen.

Naar wij vernemen, wordt het lieverlede moeilijker toegang tot buitenlandsche ondernemingen te erlangen, met name voor Nederlanders. Voor de weigering wordt niet zelden als beweegreden aangegeven: het ontbreken van eene octrooiwet in Nederland. Aan den anderen kant hebben de bestuurders der op deze excursie bezochte fabrieken hunne inrichtingen op onbekrompen wijze opengesteld en in hooge mate tot het bereiken van het doel bijgedragen.

Door de hoogleeraren in de werktuigkunde zijn met de studenten in dit vak vier excursiën gemaakt, naar de centrale werkplaats der exploitatiemaatschappij te Tilburg en naar het pompstation aldaar, naar het station aan den Staatspoorweg te 's Gravenhage, het drijvend dok der gemeente

Rotterdam en het westerstoomgemaal aldaar, naar de werf Conrad te Haarlem, de Nederlandsche fabriek van werktuigen en spoorwegmaterieel te Amsterdam.

Onder de leiding van de hoogleeraren W. K. Behrens en Dijkhoorn werd met de civiel ingenieurs C² een bezoek gebracht aan het westerstoomgemaal en het stoomgemaal van het hoogheemraadschap Schieland te Rotterdam.

De hoogleeraar van der Burg begaf zich met technologen B² en werktuigkundigen B² naar de rijksbeschutgieterij te 's Gravenhage; met technologen B³ en B⁴ naar de rijtuigfabriek van den heer Beijnes te Haarlem en het museum van voorwerpen ter voorkoming van ongelukken en ziekten in fabrieken en werkplaatsen te Amsterdam.

Door de hoogleeraren Gugel en Klinkhamer werd met bouwkundige studenten een excursie gemaakt naar Amsterdam, met het doel om de in het gebouw der maatschappij tot bevordering der bouwkunst tentoongestelde opmetingen van het Pantheon te Rome, alsmede het in aanbouw zijnde beursgebouw te bezichtigen.

Eveneens met bouwkundigen werd door den heer Sluyterman een bezoek gebracht aan het Museum van Kunstnijverheid te Haarlem.

Scheepsbouwkundigen brachten met den hoogleeraar Cop meermalen een bezoek aan schepen te Rotterdam, met name aan het stoomschip „Maud Castle”, dat eene belangrijke herstelling onderging en ook op eene werktuigkundige excursie in oogenschouw werd genomen.

Studiebeurzen. Het tegoed van het Lipkensfonds in de Rijkspostspaarbank bedroeg bij het einde van September f 545,70. Den 11den December werd door den hoogleeraar Mr. B. H. Pekelharing de som van f 500 in het fonds gestort.

In Maart 1901 werd aan dit bedrag toegevoegd de halfjaarlijksche rente van het in het 3 pCts. Grootboek ingeschreven kapitaal van *f* 6200, ten bedrage van *f* 91,60.

Aan een viertal studenten werd eene toelage verleend. Aan een student in de waterbouwkunde werd *f* 400 toegekend, aan een student in hetzelfde vak *f* 250, aan een student in de werktuigkunde *f* 250, en aan een student in het mijnwezen *f* 200, te zamen *f* 1100.

Uit het Thomas Bastiaan s' Jacobfonds, uitsluitend voor studenten in de werktuigkunde bestemd, werd een toelage aan een student verleend. Het bedrag van het fonds, *f* 6750, is in het 3 pCts. Grootboek ingeschreven.

Door den heer F. B. s' Jacob, den vader van wijlen den werktuigkundigen student, naar wien de beurs is genoemd, is de toelage tot *f* 1000 verhoogd.

Zoolang de zuster van wijlen den stichter van het Lorenz Ludwig Baehrfonds in leven blijft, kan, volgens de bewoordingen van het door den hoogleeraar Dr. G. F. W. Baehr nagelaten testament, geene uitkeering worden gedaan.

Deze beurzen zijn alleen bestemd voor studenten, omtrent wie de Raad van Bestuur in de gelegenheid is geweest, zich een oordeel te vormen, dus niet voor jongelieden, die nog niet aan de Polytechnische School studeeren.

Recht aangenaam is het, deze beknopte mededeelingen met een tweetal gunstige berichten te kunnen besluiten.

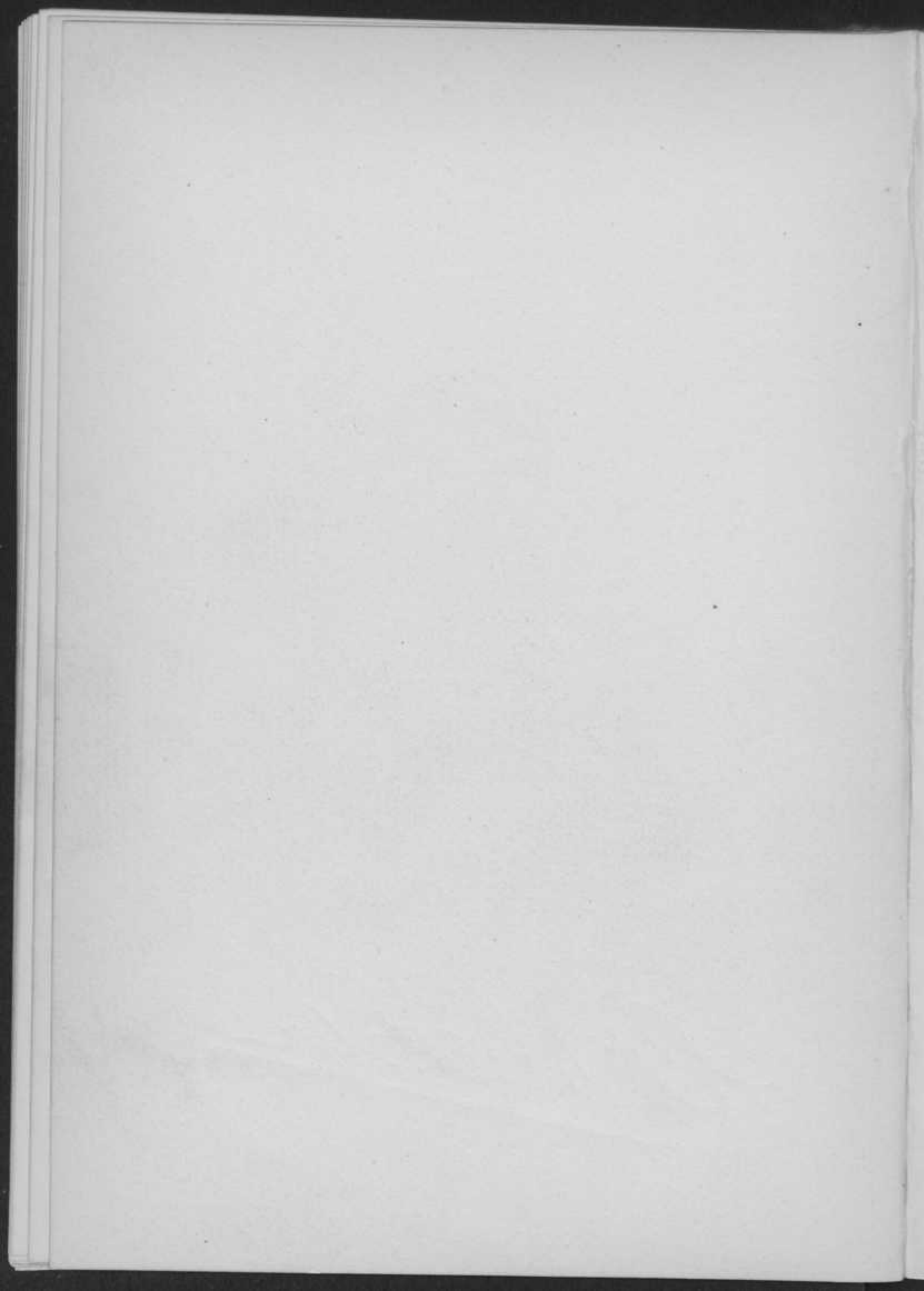
Ten eerste mag worden aangestipt dat de wijziging, welke bij de wet van 28 Mei 1901, Stbl. 123, in art. 62 der wet op het middelbaar onderwijs is aangebracht, wel gering van omvang is, maar voor de studie der bouwkundige ingenieurs van groot belang. Als wij wél zijn ingelicht, heeft de hoogleeraar

Jacob F. Klinkhamer door zich volijverig voor deze wijziging in te spannen, het meest tot hare verwezenlijking bijgedragen.

Het tweede bericht geldt een schoon geschenk, door de Polytechnische School ontvangen. Namelijk de artistieke tafel, waarop het, in de Nederlandsche en de Fransche taal gedrukte Gedenkboek rust van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs. Dit kunstwerk werd door het Instituut overgedragen aan den Raad van Bestuur der Polyt. School. Het is vervaardigd door den Ingenieur van den Rijkswaterstaat, E. van Konijnenburg, die deswege met de gouden medaille der Parijsche Wereldtentoonstelling is bekroond. Een der tot de bibliotheek behorende lokalen wordt thans versierd door deze blijvende artistieke herinnering aan hetgeen door het Instituut te Parijs werd tentoongesteld.

C. P. Holst. Jr.

INAUGUREELE REDE,

uitgesproken door G. H. DE VRIES BROEKMAN bij de aanvaarding
van het Hoogleeraarsambt in de Waterbouwkunde
aan de Polytechnische School te Delft
op den 6^{den} Mei 1901.

Mijne Heeren!

Hoogleeraar-Directeur, Hoogleeraren, Leeraren, Studenten
aan de Polytechnische School, en Gij allen, die deze
plechtigheid met uwe tegenwoordigheid vereert.

Van zeer verschillenden aard, mijne Heeren, waren de
gevoelens, die zich aan mij opdrongen, toen ik mij eensklaps
geplaatst zag voor de vraag, mijn werkkring van uitvoerend
ingenieur, te verwisselen voor dien van leeraar; te moeten
verlaten, zooals ik meende, het ruime, mij lief geworden,
veld, door de praktijk ingenomen en een nieuw veld, der
theorie gewijd, te betreden.

Al zeer spoedig werd het mij echter duidelijk, dat ik hier
niet mij gesteld zag voor dusdanig moeilijke keuze tusschen
theorie en praktijk en dat het hier inderdaad niet gold
afstand te doen van het een om voortaan uitsluitend het
andere te dienen.

Reeds mijne betrekkelijk korte ervaring heeft mij menigmaal
doen zien, van welk groot belang het is, waar technische
vraagstukken ter oplossing vóórliggen, voortdurend de praktijk
te toetsen aan de theorie.

De voorzichtigheid gebiedt ons dat, te meer omdat, mijne Heeren, onze fouten zich wreken op zichtbare, tastbare wijze, waar die, bij vele andere bedieningen, sluimeren blijven en aan beoordeeling of veroordeeling eenvoudig onttrokken worden, zonder dat ooit de waarheid aan het licht komt.

Is voor de praktijk de theorie onmisbaar, even onontbeerlijk is voor deze laatste de praktijk.

Ik geloof dan ook, dat ik in deez dag niet afscheid heb te nemen van een gelukkig verleden, maar het veeleer nu tot mijn schoone taak mag rekenen, voort te leven in die praktische wereld in zijn, vroeger slechts beperkten, thans vollen omvang, en aldus mede te werken tot geleidelijke ontwikkeling van de onafscheidelijk daarmede samenhangende theorie.

Het verband tusschen beiden, meen ik niet beter te kunnen weergeven dan door dat, tusschen begrijpen en weten.

Hier is het de plaats die beide factoren te vereenigen tot één geheel.

Dit begrip hoop ik dan ook, ten grondslag te leggen aan, ja mijn Mentor te doen zijn, bij de uitvoering van de taak, die mij wacht.

Daaraan ontleenen zich als van zelf, de velerlei gezichtspunten, waartoe het vraagstuk of het voor te nemen werk aanleiding geeft, als: doel; geschiedenis; invloed op andere belangen; inrichting in verband met de eischen zoo van het tegenwoordige als van de toekomst; constructie van hoofd- en onderdeelen, getoetst aan ervaring en eigen oordeel.

Op het gebied van wegenbouw, die deel zal uitmaken

van den door mij te geven cursus, behoeft men zich slechts den heirweg, zoo beroemd uit de historie, voor oogen te nemen, om te zien, hoe een betrekkelijk slechts kort tijdsverloop voldoende was om in doel, karakter en beteekenis een geheele ommekeer teweeg te brengen.

Waar vroeger doel was, door dikwijls onherbergzame woeste streken, baan aan het leger te verschaffen en ver uit elkander gelegen centra te verbinden ten dienste van handel en industrie, hebben diezelfde wegen thans een meer bepaald lokaal karakter verkregen.

Toch mag het een zegen heeten, dat bij den aanleg van die wegen, in het algemeen een breede opvatting heeft voorgezeten, die thans dan ook ten goede komt aan het gewijzigde meer lokaal verkeer, in het leven geroepen door trams, rijwielen, automobielen, enz., die elk hun eigenaardige eischen medebrengen.

Dank zij die breede opvatting is het nu mogelijk, om op min kostbare wijze aan nieuwe, toen ongekennde eischen, te voldoen.

Men ziet hierin al weder bevestigd, van hoeveel belang een ruime blik in de toekomst is, bij het ontwerpen, vooral van groote werken.

De gewone wegen, niet meer kunnende voldoen aan de steeds klimmende transporteischen van handel en industrie zijn voor het verkeer op groote afstanden en het vervoer in massa, langzamerhand verdrongen door de spoorwegen.

De studie van deze laatsten omvat een uitgebreider gebied, omdat de exploitatie een belangrijke factor is, van ingrijpenden invloed op tracé en bouw van den weg en omdat ieder der verschillende exploitatiemiddelen, hunne bijzondere eischen medebrengen.

De spoorwegen, die handel en industrie dienen, zijn zelf een handels-artikel geworden, en het is de taak van den Ingenieur om onder gegeven omstandigheden, tot de oplossing te geraken, welke op de meest ceconomische wijze voorziet in tegenwoordig en toekomstig transport.

Dit vraagstuk is bij ons te lande op het vlakke terrein betrekkelijk eenvoudig; daarentegen in Indië en andere berglanden, waar evenzeer vele Nederlandsche Ingenieurs eenen werkkring vinden, doen zich velerlei saâmgestelde moeilijkheden op; enkel de norm, aan te nemen voor maximum helling en minimum straal van bogen, heeft reeds beteekenenden invloed op tracé, aanleg, tunnels, viaducten, exploitatie-kosten enz.

In sterk geaccidenteerde terreinen wordt zelfs dikwijls een keuze moeilijk tusschen de verschillende soorten van spoorwegen; normaal- of smalspoor, tandradspoorwegen of transportkabels enz.

Een niet minder belangrijke en in ons land aanhangige kwestie is de vraag, staats- of particuliere exploitatie.

Uit een financieel oogpunt mag men aannemen, dat de kosten van vervoer zich in beide gevallen regelen naar denzelfden grondslag: dekking van uitgaven, inbegrepen rente van kapitaal, voor aanleg, uitbreiding, exploitatie enz.; doch dat de Staat bij machte is, bij de vaststelling der tarieven, rekening te houden met de vele middellijke voordelen, onder allerlei vormen verkregen; zonder twijfel zijn dan ook elders vele voorbeelden van Staatsexploitatie aan te wijzen, waarbij deze een uitnemend financieel gevolg had.

Uit een technisch oogpunt, rijst de gewichtige vraag of Staatsexploitatie, den waarborg oplevert voor dezelfde

technische ontwikkeling, als wij aan particulier initiatief en exploitatie ontegenzeggelijk danken.

Gaan wij de geschiedenis na, dan ziet men als regel Rijk, en ook Gemeenten, optreden nadat de moeilijke kinderjaren voorbij zijn, en de technische ontwikkeling haar laatste phase ingetreden schijnt.

Ik zeg „schijnt”, omdat, bij welk onderwerp ook, ik mij zoo ongaarne opgedrongen zie, dat de techniek haar laatste woord zoude gesproken hebben.

Men denke bijv. aan gasfabrieken, in verband met elektrische verlichting en krachtsoverbrenging.

Steden van beteekenis bleven van deze laatsten verstoken, terwijl kleinere omliggende plaatsen zich den vooruitgang der wetenschap ten nutte maakten.

Laat ons hopen, dat als straks een meer versneld middel van vervoer aan de orde komt Staatsexploitatie niet ongunstig op de ontwikkeling daarvan zal werken.

Eene verdere beschouwing der vóór en nadeelen van Staats- of particuliere exploitatie van spoorwegen, zoude mij voeren op het terrein van onzen Hooggeachten Hoogleeraar in de economische wetenschappen, den Heer PEKELHARING. Aan hem de oplossing van die kwestie, des te neteliger hier te lande omdat zich daaraan vastknoopt een stelsel van eenmaal gesloten overeenkomsten.

Voor een ander, mij ter doceering toegedacht onderwerp, den „stedenbouw”, Uwe aandacht vragende, valt al dadelijk waar te nemen, dat de meeste onzer steden, afgezien van de haar doorsnijdende grachten, zich over het algemeen kenmerken door een gedrongen karakter.

In vroegere tijden omsloten door wallen, werden deze, om de verdediging zoo doeltreffend en min kostbaar mogelijk te maken, dicht om het bebouwde heengetrokken, en gaf de zich uitbreidende bevolking aanleiding tot een nagenoeg aaneengesloten bebouwing, hier en daar doorkruist met straatjes en steegjes, nauwelijks voldoende om den toegang te verleen.

Afgesloten van lucht en licht, ontstonden kweekplaatsen of fabrieken van stank of vergif als woonplaats voor min begiftigden, tegelijkertijd, gelukkig, ook ongunstig werkende op de ruimer gehuisde omwonenden. „Gelukkig” want hier zullen philanthropie en zelfbehoud gemeenschappelijk medewerken tot wegneming van een veel bestaanden jammerlijken toestand.

De vooruitgang in de techniek van het oorlogsbedrijf, heeft althans deze goede zijde, dat die, tot verpesting aanleiding gegeven hebbende wallen, gelukkig geen dienst meer doen en — zij ter slooping vrijgekomen zijn, om aan natuurlijke uitbreiding de vrije hand te laten, en allengs het vroeger bedorvene weder op te heffen.

Wijs geworden door ervaring en schoone voorbeelden, mag verwacht worden, dat men het dáárheen zal leiden, dat onze steden meer en meer zich zullen onderscheiden door ruime breede straten, pleinen en parken, weldadig werkende op leering, opvoeding en schoonheidszin, gelegenheid gevende om op behoorlijke wijze te kunnen aanbrengen en ongestoord zoo veel noodig toegankelijk te houden, hetgeen gevorderd wordt voor werken van gemeenschappelijk belang, als voor rioleering, waterleiding, tramsporen, verlichting, krachtsoverbrenging, telegraaf, telefoon enz., en voldoende aan alle door de hygiene te stellen eischen.

Onder al die eischen is zeker het vraagstuk der rioleering, de afvoer van faecaliën, menage- en fabriekswater, niet het minst gewichtige, maar veelal ook tevens het moeilijkste ter oplossing; speciaal omdat zich daaraan vastknoopt de vraag, waarheen die stoffen te voeren zonder op haar beurt nieuwe bezwaren, strijdig met de hygiene, in het leven te roepen.

Een moeilijkheid, die vooral op den voorgrond treedt bij groote opeenhooping van bevolking.

Wegens de groote belangen, bij dit onderwerp betrokken, hoop ik dan ook de gelegenheid te vinden dit onderdeel te begrijpen onder „stedenbouw” en mede tot een onderwerp van behandeling te maken.

Heeft de loop der tijden, afhankelijk van omstandigheden tal van middelen ter oplossing ons gegeven en een wetenswaardige geschiedenis op dat gebied doen ontstaan, tegelijk helaas, wijst deze laatste op vele ernstige bezwaren, aan verschillende stelsels verbonden.

Daarin thans te treden zou te ver voeren, maar vergund zij het mij, mijne Heeren, nog een oogenblik Uwe aandacht te vragen voor een in den lateren tijd meer op den voorgrond tredende toepassing, strekkende om het rioolwater langs biologischen weg te reinigen.

Wie het eerst op de gedachte kwam, rioolwater door micro-organismen te reinigen, wil ik in het midden laten; zooveel is echter zeker, dat, als wij aan de Biologische Reiniging denken, ons onwillekeurig de namen MÜLLER en FRANKLAND voor den geest komen.

Professor ALEXANDER MÜLLER toch, vestigde er de aandacht op, dat de reiniging van het rioolwater, volgens de irrigatie methode, niet slechts een eenvoudig mechanische is, maar

veeleer moet toegeschreven worden aan de werking van bacteriën in den bodem.

FRANKLAND was het, die het eerst de Biologische Reiniging toepaste, te Lawrence in Massachusetts.

Meer belang echter begon de wijze van reiniging te wekken, toen, eenige jaren later, de scheikundige DIBDIN in Engeland zijne uitgebreide studie daarover publiceerde, en proeven nam te Londen en Sutton.

Zijn studie en proeven, saâmgevat in zijn werk: „The purification of Sewage and Water” brachten hem tot het volgende resultaat:

Wanneer op een filter, bestaande uit eenig poreus materiaal, als: cokes, puin enz., rioolwater gebracht wordt, hecht zich aan de oppervlakte van het filtermateriaal een groot deel van de zich in het rioolwater bevindende stoffen, welke tot voedsel dienen van bacteriën, die zich langzamerhand, nadat het filter eenigen tijd gebruikt is, in ontelbaren getale vormen.

Laat men, na voldoende tijd, het rioolwater afloopen, dan blijkt, dat dit helder, reukeloos en niet meer voor rotting vatbaar is.

Nadat het filter eenigen tijd rust heeft gehad en de lucht in voldoende mate heeft kunnen toetreden, teneinde de bacteriën nieuwe kracht te verleen en om haar arbeid te hervatten, kan wederom een nieuwe hoeveelheid rioolwater aan dezelfde behandeling onderworpen worden.

Het vullen en ledigen, met bepaalde regelmatige tusschenpoozen geschiedende, kan dit proces voortdurend met hetzelfde goede gevolg worden voortgezet.

Het voortplantingsvermogen dezer plantaardige organismen — zóó microscopisch klein, dat er, als haring opgepakt in

een ton, 500 millioen in een kub. millimeter zouden gaan — wordt zoo groot geschat, dat één voldoende zoude zijn om, bij onbelemmerde voortteeling of voortgang van het proces, den geheelen Oceaan in 5 dagen te vullen; hiermede verklaart zich eenigermate, het reusachtig werk haar toegeschreven, „de invloed van het oneindig kleine op het oneindig groote”.

Gelukkig nochtans, dat die ontzaglijke voortplanting getemperd wordt door het vallen in den strijd des levens van tallooze lijkjes, waarover met graagte zich ontfermen haar levende stamgenooten, die niet kieskeurig in hun voedsel zijn, en — zooals DIEDIN zegt — alles als visch beschouwen, wat in hun net komt.

Deze reinigingsmethode van DIEDIN berust op de werking van zoogenaamde aerobe bacteriën, welke alleen in tegenwoordigheid van lucht leven en tieren, en met behulp van de zuurstof der lucht een krachtig oxydeerende werking uitoefenen op de organische stoffen; waarom zulke filters oxydatie-filters genoemd worden.

CAMERON voerde bij het vraagstuk der Biologische Reiniging nog een nieuw beginsel in, hetwelk hij het eerst toepaste in Exeter.

Alvorens het rioolwater op de oxydatie-filters van DIEDIN te leiden, werd het door hem in een zoogenaamde „Septic Tank” of „rottingskamer” gebracht, om aldaar onderworpen te worden aan de werking van anaerobe bacteriën, welke — in tegenstelling van de aerobe bacteriën — slechts bij afwezigheid van lucht gedijen.

Door anaerobe bacteriën wordt eene splitsing verkregen, zoowel van de vaste als van de opgeloste organische stoffen, in eenvoudigere verbindingen.

De vaste stoffen, als: grove faeces, stukken papier, afval van groenten en andere voorwerpen van omvang, verteeren gedeeltelijk in de rottingskamer; de zich in oplossing bevindende organische stoffen verminderen en worden, naar veler meening, beter geschikt voor de verdere behandeling op de oxydatie-filters.

In Duitschland werd het eerst door SCHWEDER eene toepassing van Biologische Reiniging op kleine schaal gemaakt bij de Rothe Stiftung in Grosslichterfelde, bewoond door 65 à 70 menschen.

Ik vond gelegenheid die bij wijze van proef aldaar uitgevoerde reinigingsinrichting van het afvalwater, bestaande uit faecaliën en menagewater persoonlijk in oogenschouw te nemen. Zij bestond uit:

ten eerste: een bezinkingskamer om zand en andere zware stoffen terug te houden;

ten tweede: een afdeeling tot afscheiding van drijvend vuil;

ten derde: de rottingskamer en eindelijk vier met cokes gevulde oxydatie-filters van ongeveer 1,20 M. dikte twee aan twee, trapsgewijze naast elkander gelegen.

De openingen, waardoor achtereenvolgens de te reinigen vloeistof toetreedt tot de verschillende afdeelingen of kamers, waren gebracht op een hoogte boven den bodem, of beneden den waterspiegel, als voor het doel noodig.

Aan de rottingskamer waren zoodanige afmetingen gegeven, dat men kan aannemen, dat de vloeistof, die steeds bij gevulde kamer moet dóórloopen, en een bepaalde snelheid van hoogstens enkele millimeters per sec. niet mag overschrijden, ongeveer 24 uur daarin verbleef, om daarna het filter te bereiken.

De drie eerste afdeelingen of kamers waren afgedekt en aldus afgesloten van de buitenlucht.

Ten aanzien van de rottingskamer meende men zoodanige afdekking noodzakelijk, om de werking der anaerobe bacteriën uit te lokken en te bevorderen, doch dit heeft zich niet bevestigd, daar onder anderen te Manchester de rottingskamer met denzelfden uitslag open ligt en, onder het vormen van een bovenlaag, de toetreding van lucht en licht voldoende wordt voorkomen.

Een buis voorziet, bij de afgesloten rottingskamer, in den afvoer van de gasvormige producten der rotting, welke dáár vrij in de lucht uitstroomden, doch ook kunnen verbrand worden en, in een Auerlamp gebracht, zelfs wel als lichtgevend benuttigd werden.

Onder den invloed van de anaerobe bacteriën blijft van de vaste stoffen nog slechts een deel over, hetwelk grootendeels bezinkt of zich aan de oppervlakte tot een korst zet.

De vloeistof heeft bij het uitreden der rottingskamer een belangrijke, gemengd chemische en mechanische klaring ondergaan, zoodanig, dat zich daarin nog slechts ongeveer 10—20% van de oorspronkelijk in het ruw rioolwater aanwezige zwevende deelen zouden bevinden.

Men meene niet, dat die chemische klaring dadelijk in haar volle vermogen intreedt, maar er schijnt zelfs een tijdvak van 3 à 4 maanden noodig, vóór dat met de rottingskamer, steeds gevuld met het zich vernieuwende vocht, het beoogde maximum effect verkregen wordt, als wanneer de kamer zoogenaamd „rijp” is.

Voor de onzuiverheid der vloeistof, tot maatstaf nemende de daarin aanwezige hoeveelheid voor oxydatie vatbare stoffen, uitgedrukt door het zuurstof absorbeerend vermogen

der vloeistof, vindt men, ten aanzien van de klaring door een rottingskamer teweeg gebracht, dat, waar het absorbeërend vermogen der vloeistof bij het binnenkomen, afwisselend bedroeg 60 à 120 mg per Liter, dat vermogen bij het uittreden reeds gereduceerd bleek tot 30 à 40 mg per Liter.

Na bovengenoemde voorbereiding — soms ook zonder rottingskamer — wordt het vocht op de oxydatie-filters gebracht, waar het, ongerekend den tijd van opbrengen en afvoeren, ongeveer een paar uur rustig moet blijven staan.

Men onderscheidt fijnkorrelige en grofkorrelige filters, naar gelang het materiaal van 3 tot 10 of van 10 tot 30 mm. meet.

Bij de vulling stijgt de zich in het cokesfilter bevindende lucht in bellen naar boven en verzadigt het langzaam toeloope afvalwater met zuurstof, waarmede de aerobe bacteriën de oxydatie verrichten.

Dr. JENNY WEYERMAN heeft geconstateerd, dat, na 1½ à 2 uur, de zich in oplossing bevindende zuurstof verbruikt is, zoodat het nutteloos zoude zijn het vocht langer op het filter te laten staan.

Nadat het filter geledigd is, wordt een rusttijd gevorderd van ongeveer een paar uur, gedurende welken de aerobe bacteriën, onder toetreding van zuurstof, de stoffen verwerken, welke zich aan het filtermateriaal gehecht hebben.

Na afloop kan dit proces weder herhaald worden, doch het schijnt, dat men toch den nacht zich ten nutte maakt om den rustduur te vergrooten, in het belang van eene blijvende goede werking.

Evenals bij de rottingskamer, hebben ook in de oxydatie-filters de bacteriën een zekeren tijd (hier ongeveer een maand)

noodig, om tot volle ontwikkeling te geraken, waarna het filter volledig op kracht, „rijp” is.

Het „rijp” worden van het filter is niet alleen toe te schrijven aan de vermeerdering van de micro organismen, maar tevens aan de ontwikkeling van de geheele Flora en Fauna van het filter.

Aan de oppervlakte toch van het filtermateriaal, vormt zich een kleverig laagje van niet meer voor rotting vatbare stoffen, dat zoowel de mechanische werking van het filter verbetert, als ook het zuurstof opnemend vermogen verhoogt.

Daaraan is het toe te schrijven, dat met grindfilters, welke in den beginne wegens de gladde oppervlakten filtraten leveren van veel mindere hoedanigheid dan cokes, later een zelfde reinigings-graad is te bereiken.

Door het aanhechten van het kleverige laagje, vermindert de voor het rioolwater beschikbare ruimte.

Hoe grooter deze blijft, hoe meer er bij iedere vulling kan verwerkt worden.

In dit opzicht geeft cokes als filtermateriaal bijzonder gunstige resultaten. Vergelijkt men cokes en grind van 3 à 7 m.m. korrelgrootte, dan bedraagt, volgens proeven van Prof. DUNBAR, de hoeveelheid opgenomen rioolwater, in procenten van den totalen filterinhoud respectievelijk voor cokes en grind

bij de 1ste vulling 42⁰/₀ en 41⁰/₀

daarentegen bij de 50ste vulling 35⁰/₀ en 19⁰/₀.

De sliblaag bij cokes dus belangrijk minder zijnde dan bij grind, meen ik daaruit te mogen afleiden, dat bij cokes niet slechts minder ruimte verlies plaats heeft, maar ook het biologisch proces daarbij sneller tot zijn recht komt.

DUNBAR acht het oekonomisch, het filtermateriaal door af-

spoeling te reinigen, wanneer het vermogen van het filter tot opnemning van rioolwater, tot ongeveer 25% is teruggegaan.

Zonder rottingskamer, kan men aannemen, dat dit schoonmaken moet plaats hebben:

om het 1½ jaar wanneer het filter 1 maal per dag,
om de 8 maanden wanneer het 2 maal per dag
en om de 4 maanden wanneer het 3 maal per dag
gebruikt wordt.

Bij toepassing van een rottingskamer of van een vóór-filtratie, worden die tijdvakken, belangrijk verlengd.

Ter beoordeeling eindelijk van den graad van zuiverheid, door de oxydatie-filters bereikt, het navolgende:

Voor het ruwe rioolwater, het zuurstof absorbeërend vermogen weder stellende op 60 à 120 mg. per L., wordt dit, zoowel met als zonder rottingskamer:

na eenmaal het filter gepasseerd te zijn, gereduceerd tot
15 à 25 mg. per L.,

na tweemaal gepasseerd te zijn, tot 9 à 14 „ „

na driemaal tot nog slechts 4 à 6 „ „

Hieruit blijkt dat de rottingskamer niet zoo zeer leidt tot een hooger en graad van zuiverheid, maar meer beoogt de filters te sparen en dezen een langeren werkings-duur te verzekeren.

De vraag rijst echter of dit voordeel opweegt tegen de aan de rottingskamer verbonden nadeelen, en wel, in de eerste plaats de daarmee gepaard gaande verhooging der aanlegkosten en, in de tweede plaats het periodiek wegvoeren der daarin achterblijvende vaste stoffen.

Dat overigens de rottingskamer niet zoo zeer leidt tot een hooger en graad van zuiverheid verklaart zich uit de omstan-

digheid, dat de aerobe bacteriën in het filter reeds dadelijk een meer vruchtbaren bodem vinden in het ruwe rioolwater dan in dat, door de rottingskamer ontdaan van de eerste levensvoorwaarde der aerobe bacteriën: de zuurstof.

Een denkbeeld van den hoogen graad van zuivering, langs biologischen weg bereikt, kan men zich vormen, door een vergelijking met het resultaat bij irrigatie-velden verkregen; en dan blijkt, dat, onder gelijke omstandigheden van rioolwater, het zuurstof absorbeerend vermogen na 2de filtratie reeds overeenstemt met dat bij tal van irrigatie-velden en het 3de filtraat niet onderdoet voor de beste irrigatie, bijv. die van Gennevilliers bij Parijs.

Wie Uwer deze laatste bezocht heeft, zal weten, dat het water ten slotte kristal helder was, tot drinken verlokke en niet meer tot rotting kon overgaan.

Werd gelijk resultaat bij derde kunstmatige filtratie verkregen, reeds bij het eerste filtraat wordt de hoofdzaak bereikt, namelijk dat rotting uitgesloten is.

Visschen, gebracht in het ruwe rioolwater, stierven binnen 5 minuten tot ongeveer 2 uur; gebracht in het eerste filtraat bleven zij reeds leven.

Ik zeide zooeven tot drinken „verlokt”, omdat, noch bij natuurlijke, noch bij kunstmatige filtratie, de ziekte verwekkende, de pathogene kiemen geacht kunnen worden te zijn weggenomen of gedood.

Om dit te bereiken zoude in beide gevallen nog eene desinfectie gevorderd worden.

Evenals bij irrigatie kan bij Biologische reiniging in de meeste gevallen het fabriekswater zonder bezwaar in de reiniging worden opgenomen, zooals o. a. te Manchester is uitgewezen.

Dat eindelijk het stelsel zich leent tot toepassing op groote schaal, kan blijken uit het feit, dat, vooral in Engeland, reeds in verschillende plaatsen het afvalwater langs Biologischen weg gereinigd wordt, daaronder bijv. Exeter een plaats van 50000 inwoners.

De inrichting neemt daar een oppervlakte in van nagenoeg 3 H.A. of ongeveer 600 M². per 1000 inwoners.

Deze betrekkelijk geringe oppervlakte maakt, dat het Biologisch stelsel geacht kan worden zonder overwegend bezwaar overal in toepassing gebracht te kunnen worden.

Ongerekend het fabriekswater schat ik de kosten van aanleg der reinigingsinrichting voor faecaliën en menage-water, op omstreeks 5 tot 10 gulden per hoofd, afhankelijk van omstandigheden.

Een uitgebreide studie van dit voor de algemeene gezondheid zoo gewichtige onderwerp werd in ons land o.a. gemaakt door Prof. Dr. H. W. BAKHUIS ROOZEBOOM, Hoogleeraar in de scheikundige wetenschappen aan de Universiteit te Amsterdam en door Dr. J. W. JENNY WEYERMAN, Bacterioloog-geneesheer bij den Gemeentelijken Gezondheidsdienst van Amsterdam reeds zooeven genoemd.

Deze laatste lag het resultaat zijner onderzoekingen neêr in een opstel van recenten datum, voorkomende in de „Vragen des Tijds” en getiteld „Biologische stelsels tot reiniging van rioolvocht en afvalwater uit fabrieken”; terwijl eerstgenoemde in een door hem onlangs uitgebracht rapport meer in ’t bijzonder het Septic Tank-stelsel van CAMERON in behandeling neemt en dit aanbeveelt.

Hun studiën en conclusiën leiden er toe dit vraagstuk, van afvoer van faecaliën, menage- en fabriekswater, niet meer

aan te merken als „een vraag des tijds” maar veeleer als „een eisch des tijds” nu het geacht kan worden een praktische oplossing te hebben verkregen, financieel niet onbereikbaar.

Vergeeft mij mijne Heeren wanneer ik voor dit laatste onderwerp iets meer van Uw geëerde aandacht vergde, dan ik wellicht mocht.

Tot verontschuldiging zal U willen aannemen: het groot maatschappelijk belang aan het vraagstuk verbonden.

Mijn voornemen om dit onderwerp, voor zooveel aangaat de praktische toepassing, als een onderdeel van het vak „stedenbouw” te behandelen, doet mij de vrijheid nemen den steun in te roepen van U, Hoogleeraren in de chemische wetenschappen, en meer in het bijzonder van U, DR. BEIJERINCK, Hoogleeraar in de Bacteriologie, ter verkrijging van de grondslagen, noodig om daarop en détail op te bouwen een practisch goed geheel, in behoorlijke aansluiting aan het eigenlijke rioleeringsnet.

„Last not least” mag ik U verblijden met de mededeeling, dat ik niet verder U hoop te vermoeien en maar niet zal spreken over het onderwerp Hydraulica, mij ook nog door den Heer Directeur welwillend toegedacht.

Alléen zij het mij nog vergund op dit voor mij zoo gewichtige ernstige oogenblik, U niet van hier te zien gaan zonder mijn dank te hebben betuigd aan den Raad van Bestuur voor het in mij gestelde vertrouwen en zonder een vriendschappelijk woord te hebben gericht tot U mijne Heeren, in wier midden ik van nu af het voorrecht zal hebben te leven.

Mijnheer de Directeur,
Mijne Heeren Hoogleeraren en Leeraren.

Mij tot de Uwen te mogen rekenen, onder wien ik vele mijner vroegere, hooggeachte leermeesters begroet, is mij een eer en voorrecht; slechts een twaalfstal jaren scheiden mij van het oogenblik, dat ik „vaarwel” U zeide en toch welk een leegten vind ik hier, te veel, en nu laatstelijk wêer vermeerderd door het heengaan van onzen Hooggeëerden, werkzamen TELDERS, der Polytechnische School een sieraad.

Uw hulp, steun en medewerking vraag ik niet; zij zijn mij reeds gewaarborgd door wat gij voor mij waart, door Uwe belangstellende aanwezigheid, Uw reeds ondervonden vriendelijke tegemoetkoming.

Mijn ernstig streven zal het zijn, de taak mij toevertrouwd, naar eisch te vervullen; met den steun, dien ik daarbij zal vinden, speciaal bij U Heeren Hoogleeraren en Leeraren in Waterbouw en aanverwante vakken, en bij U Heeren Assistenten, ga ik met vertrouwen mijn nieuw leven in.

Mijne Heeren Studenten,
dat leven hoop ik U te wijden.

De mij weggelegde taak U tot leidsman en steun in Uw studiën te zijn, aanvaard ik blijmoedig.

Het lacht mij toe, niet slechts mijne krachten in te spannen om mijne ervaringen U ten nutte te doen zijn in een wetenschap, die voor mij zooveel aantrekkelijks heeft, waarin ik zoo met volle ziel leefde, maar ook om op datzelfde gebied, door Uwe zelfstandige keuze betreden, lust en toewijding aan te kweeken.

Ik zal trachten het mijne te doen, doet gij het Uwe

dan hoop en vertrouwen ik in staat te wezen met vrucht werkzaam te zijn.

Zal ik straks met belangstelling gadeslaan, hoe ieder Uwer na volbrachte studiën meer en meer nadert tot het doel, waarheen Uw blik zich wendt en waarnaar gij streeft;

waar te nemen wat gij in den loop der tijden zult weten tot stand te brengen, zal mij tot vreugde stemmen, en een zelfvoldoening zal het mij zijn, dan te mogen zeggen: Tot de vorming dier mannen heb ook ik — zij het ook slechts voor een uiterst bescheiden deel — mede gewerkt.

U allen — ook U vader en moeders — dank voor de belangstellende tegenwoordigheid.

Ik heb gezegd.

EXAMENS.

AANGIFTE VOOR EN AANVRAAG OM VRIJSTEL-
LINGEN BIJ EEN DER EXAMENS VAN DE
POLYTECHNISCHE SCHOOL.

MODEL.

Aangifte voor een der examens B of C.

DELFT.

19

De ondergeteekende (1)
verzoekt Uwe Excellentie te mogen deelnemen aan het
eerstvolgend examen (2), volgens art. (3), der Wet regelende
het Middelbaar Onderwijs.

Hierbij heeft hij de eer over te leggen het getuigschrift
wegens voldoende afgelegd (4)

't welk doende
Handteekening.

Aan zijne Excellentie den Minister van
Binnenlandsche Zaken te 's-GRAVENHAGE.

- (1) Naam en voornamen voluit, wonende te . . . straat n^o.
(2) B of C; of B eerste gedeelte of tweede gedeelte.
(3) 60 (technoloog) — 61 (civiel-ingenieur) — 62 (bouw-
kundig ingenieur) — 63 (scheepsbouwkundig ingenieur) —
64 (werktuigkundig ingenieur) — 65 (mijnen-ingenieur). —
(4) (Bij examen B) eindexamen eener hogere burger-
school met 5-jarigen cursus; (bij examen C) examen B.

N.B. Te schrijven op een vel folio schrijfpapier, onge-
frankeerd aan het postkantoor te bezorgen.

MODEL.

Vrijstelling van het eerste gedeelte van
een der examens B.

DELFT.

19

Geeft met verschuldigten eerbied te kennen (1)
, dat hij op grond van bijgaanden
brief Uwe Excellentie eerbiedig verzoekt, hem, bij het eerst-
volgend examen B wel vrijstelling te willen verleenen van
het onderzoek in de vakken, waarin hij reeds voldoende
examen heeft afgelegd.

't welk doende
Handteekening.

Aan zijne Excellentie den Minister van
Binnenlandsche Zaken te 's-GRAVENHAGE.

(1) Naam en voornamen voluit, wonende te . . . straat n^o.
N.B. Te schrijven op een zegel van f 0,22⁵. Dit adres met
bijlage te bezorgen aan het Hoofdgebouw, aan het adres
van den Directeur der Polytechnische School.

MODEL.

Vrijstelling van de vakken a—e (wiskunde)
examen B.

DELFT.

19

Geeft met verschuldigten eerbied te kennen (1)
, dat hij, op grond van
bijgaand getuigschrift wegens voldoende afgelegd examen B
volgens art. 64 der Wet regelende het Middelbaar Onder-
wijs, Uwe Excellentie eerbiedig verzoekt, hem bij het

eerstvolgend examen B, volgens art. 61—62 van bovengenoemde Wet, wel vrijstelling te willen verleen van het onderzoek in de vakken a—e genoemd in art. 61 van bovengenoemde Wet.

't welk doende

Handteekening.

Aan Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken te 's-GRAVENHAGE.

(1) Naam en voornamen voluit, wonende te . . . straat n^o.

N.B. Te schrijven op een zegel van f 0,22⁵. Ongefrankeerd aan het postkantoor te bezorgen.

MODEL.

Vrijstellingen bij een der examens C.

DELFT.

19

Geeft met verschuldigten eerbied te kennen (1)

, dat hij op grond van bijgaand diploma, Uwe Excellentie eerbiedig verzoekt, hem bij het eerstvolgend examen C volgens art. (2), wel vrijstelling te willen verleen van het onderzoek in de vakken (3), genoemd in art. (2) van de Wet van 2 Mei 1862 (Staatsblad n°. 50).

't welk doende

Handteekening.

Aan Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken te 's-GRAVENHAGE.

(1) Naam en voornamen voluit, wonende te . . . straat n^o.
(civiel- of ander) ingenieur.

(2) 61, 62, 63, 64 of 65.

(3) Voor civiel-ingenieur: de theoretische en toegepaste mechanica en de kennis van werktuigen (a), de beginselen

der geodesie en het praktisch landmeten en waterpassen (f); het administratief recht in betrekking tot den waterstaat en openbare werken — Of de waterbouwkunde (b); de burgerlijke bouwkunde (c); het situatie-, ornament- en handteekenen en het teekenen van voorwerpen, tot de waterbouwkunde behoorende (d); het maken van ontwerpen, bestekken en begrootingen (e).

Voor bouwkundig ingenieur enz.;

Vrijstellingen aan te vragen door Technologen B. art. 60.

Voor het eerste gedeelte de vakken:

- a¹. Bolvormige driehoeksmeting.
- a². Beginselen der analytische meetkunde.
- b. „ „ beschrijvende „
- c¹. „ „ theor. en toegep. mechanica.
- e. Toegepaste natuurkunde (1e gedeelte).

Voor het tweede gedeelte de vakken:

- d. Beginselen der mechanische technol. (1e gedeelte).
- e. Toegepaste natuurkunde (2e gedeelte).
- f¹. Toegepaste scheikunde (1e gedeelte).
- h¹. Kennis van bouwstoffen.
- i. Hand- en ornamentteekenen.

N.B. Daar de combinatiën voor vrijstelling bij een der examens C zeer omslachtig zijn en allicht verwarring zouden doen ontstaan, laten wij het bij het eene voorbeeld.

Omtrent de vrijstellingen bij de examens B werd in eene in Juni 1891 gehouden vergadering der examen-commissie

B art. 61—65 als beginsel aangenomen, voortaan geene vrijstelling van het examen in een enkel vak te verleen, tenzij de candidaat voldoende blijken van bekwaamheid daarin heeft gegeven en minstens het cijfer 7 heeft behaald.

Kennisgeving aan H.H. ingeschrevenen voor Scheepsbouwkundig ingenieur B₁ en B₂.

Aan belanghebbenden wordt bekend gemaakt, dat op het eerstvolgend examen B voor scheepsbouwkundig ingenieur volgens art. 63 door de Wet gevorderde, voldoende kennis van de beginselen van het scheepsteekenen alleen dan zal geacht worden bij de candidaten aanwezig te zijn, indien zij de door hen zelven gemaakte teekeningen op zoodanige wijze weten toe te lichten, dat daaruit eene voldoende bekendheid met de hoofdeischen van inrichting en samenstelling der vaartuigen of onderdeelen der vaartuigen blijkt.

Bij dit onderzoek zullen in geen geval de grenzen worden overschreden van hetgeen op de colleges voor scheepsbouwkundige ingenieurs B₁ en B₂ door den hoogleeraar in de scheepsbouwkunde is behandeld.

Kennisgeving aan H.H. ingeschrevenen voor Werktuigkundig ingenieur B₁ en B₂.

De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft bepaald, dat aan de ingeschrevenen voor werktuigkundig ingenieur, die examen B volgens art. 64 met goed gevolg zullen hebben afgelegd, desverlangd dadelijk na afloop van dat examen B gelegenheid zal worden gegeven voor de in

Juni 1902 zitting houdende examen-commissie C, examen af te leggen in de beginselen van de kennis van werktuigen, van de werktuigbouwkunde en van het werktuigkundig teekenen.

Zij, die het onderzoek met goed gevolg doorstaan, zullen van de genoemde examen-commissie een bewijs van welslagen ontvangen, dat hun later vrijstelling zal bezorgen van een deel van het eindexamen C volgens art. 66.

Kennisgeving aan H.H. ingeschrevenen voor
Mijnen-ingenieur B₁ en B₂.

De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft bepaald, dat aan de ingeschrevenen voor Mijnen-ingenieur, die examen B volgens art. 65 met goed gevolg hebben afgelegd en den daarop volgenden cursus C₁ hebben doorlopen, aan het eind van dien cursus gelegenheid zal worden gegeven voor de in Juni 1902 zitting houdende examen-commissie C, examen af te leggen in de beginselen van het teekenen van werktuigen.

Zij, die dit onderzoek met goed gevolg doorstaan, zullen van de bedoelde examen-commissie C een bewijs van welslagen ontvangen, dat hun later vrijstelling zal bezorgen van een deel van het in dit vak af te leggen examen C volgens art. 65.

EXAMEN B. (Eerste gedeelte).

Ter kennis aan H.H. ingeschrevenen B₁ wordt gebracht, dat de Raad van Bestuur in zijne vergadering van 13 Oc-

tober 1899 heeft besloten aan de Examen-Commissie, die in den zomer van 1900 belast zal worden met het afnemen van Examen B₁ in overweging te geven:

het mondeling onderzoek te doen vervallen, zoodat in de vakken, waarin tot dusverre schriftelijk en mondeling werd geëxamineerd, alleen een schriftelijk onderzoek zal plaats hebben.

EXAMEN B.

COMMISSIE TOT HET AFNEMEN DER EXAMENS B. VOLGENS

ART. 61—65 DER WET VAN 2 MEI 1863.

(Staatsblad No. 50).

Dr. G. Schouten,	Hoogleeraar aan de Polytechnische School,	Voorzitter.
Dr. J. C. Kluyver,	Hoogleeraar aan de Rijks-Universiteit te Leiden.	
Dr. P. H. Schoute,	" " " " " "	" Groningen.
Dr. J. de Vries,	" " " " " "	" Utrecht.
Dr. L. Aronstein,	Hoogleeraar aan de Polytechnische School.	
W. K. Behrens,	" " " " " "	"
J. Cardinaal,	" " " " " "	"
H. Cop,	" " " " " "	"
Dr. S. Hoogewerff,	" " " " " "	"
J. F. Klinkhamer,	" " " " " "	"
Dr. J. L. C. Schroeder		
van der Kolk,	" " " " " "	"
G. J. Morre,	" " " " " "	"
J. A. Snijders C.J.zn.,	" " " " " "	"
Dr. P. Zeeman G.zn.,	" " " " " "	"
A. F. Gips,	Leeraar " " " "	"
Dr. M. de Haas,	" " " " " "	" Secretaris
J. A. van der Kloes,	" " " " " "	"
W. H. L. Janssen		
van Raay,	" " " " " "	"
G. J. van Swaay,	" " " " " "	"

C. J. van Loon, Mijnen-ingenieur, tijdelijk belast met het geven van onderwijs in het mijnwezen aan de Polytechnische School.

Dr. D. Coelingh, Leeraar aan het Gymnasium te Amsterdam.

T. E. van Erkel, Hoofdopzichter bij de Gemeentewerken te Rotterdam.

Dr. H. Hulshof, Leeraar aan de Hoogere Burgerschool te Delft.

F. J. W. van Rossum, Ingenieur B. O. W. Indië, met verlof te 's-Gravenh.

J. N. van Ruyven, Directeur der Gemeentewerken te Dordrecht.

Dr. W. Stortenbeker, Leeraar aan de Hoogere Krijgsschool te 's-Gravenhage.

Dr. C. H. Wind, Lector aan de Rijks-Universiteit te Groningen.

Voldoend examen is afgelegd voor:

B artt. 61 en 62. (Civiel- en Bouwkundig-Ingenieur)

door:

L. F. Botter.

H. F. de Jong.

W. C. Engel.

H. H. Nieuwenhuis.

H. M. Engelhard.

G. C. Op ten Noort.

W. C. Hein.

W. F. H. van Rijckevorsel.

B artt. 61, 62 en 64. (Civiel- Bouwkundig- en
Werktuigkundig-Ingenieur) door:

A. Alberts Azn.

H. E. Donkel.

F. H. B. Asselbergs.

H. L. Enthoven.

C. G. van den Wall Bake.

J. Th. Eschbach.

C. G. Beltman.

H. Heyl.

D. L. ten Bosch.

G. Hoogerwaard.

G. C. Bremer

W. van Houten Jr.

A. Broese van Groenou.

H. Huisman.

J. W. de Brussel Assé.

A. van Kalkeren.

J. H. J. Kayzer.	H. Polano.
A. W. Kloos Jr.	P. J. van Rees.
G. van der Koogh.	P. Schoute.
C. E. de Leau.	L. F. Soesman.
D. Leupen.	H. G. A. Treep.
J. A. de Lint.	R. A. Verwey.
J. Lohman Hzn.	C. K. Visser.
J. E. de Meyier Jr.	R. P. Vos.
F. B. J. M. Moubis.	T. van der Weiden.
F. C. Nienaber.	R. Welcker.
J. B. Onderwater.	E. P. Wellenstein.
A. Plate.	H. M. W. Werker.

B art. 63. (Scheepsbouwkundig-Ingenieur) door:

A. Korving.	F. Muller van Brakel.
-------------	-----------------------

B artt. 63 en 64. (Scheepsbouwkundig- en
Werktuigkundig-Ingenieur) door:

R. G. Leegstra.	G. de Vries.
-----------------	--------------

B art. 64. (Werktuigkundig-Ingenieur) door:

A. E. Albers.	A. Bos Wazn.
L. F. Alberts.	J. J. B. J. Bouvy.
R. van Ammers.	M. C. van den Broeke.
E. I. Asser.	H. H. R. Burgmans.
C. C. W. C. Beck.	M. D. Charlouis.
H. J. Borgerhoff van den Bergh.	M. H. Damme Jr.
A. L. H. Bingen.	L. Davidson.
J. Blom.	A. F. Dinger.
A. J. Boekelman.	E. Douwes Dekker.
H. C. A. Boom.	G. M. Droogleever.

T. Elshout.	E. J. W. de Munck Mortier.
C. A. W. Fournier.	P. M. C. Nicolaï.
J. H. Gehlen.	J. K. H. Phitzinger.
H. J. van Geuns.	F. Plantema.
A. Goekoop.	J. Æ. van der Ploeg.
R. Heering.	A. B. Hulshoff Pol.
E. R. Hessling Jr.	G. J. Post van der Burg.
H. W. ter Horst.	W. J. A. Reuhl.
I. Jacobson.	W. Th. van Schaik.
A. A. de Jager.	N. J. Schilder.
A. P. de Jonge.	H. W. Snijders.
D. de Jongh Wz.	C. G. van den Steen.
A. E. Jurriaanse.	S. H. Stoffel.
W. J. A. Gleenewinkel Kamper-	C. E. van der Stok.
J. W. Kips.	[dijk.] J. Tak Jr.
L. Koetse.	H. W. J. Veldhuis.
W. Kootstra.	P. G. Viervant Tukker.
C. W. A. Lely.	I. J. Warendorf.
J. G. Lepper.	J. J. C. Willekens.
J. N. van der Ley.	H. Wirix.
D. J. C. Meyeringh.	B. Wouters.
J. H. Müller Jr.	P. C. Zuiderhoudt.

B artt. 64 en 65 (Werktuigkundig- en Mijnen-
Ingenieur) door:

Ph. A. Bannet.	J. I. J. M. Schmutzer.
E. R. D. Göllner.	J. A. R. Stuffken.
H. F. Grondijs.	A. P. H. Trivelli.
J. de Kroes.	J. Versluys.
C. Menschaar.	

B art. 65. (Mijnen-Ingenieur) door:

P. F. Blik.	L. Hupkes.
P. L. Dubourcq.	

B₁ artt. 61 en 62. (Civiel- en Bouwkundig-Ingenieur)
door:

E. I. Asser.	C. M. Slotboom.
A. Honig.	H. Wirix.

B₁ artt. 61, 62 en 64. (Civiel, Bouwkundig- en Werk-
tuigkundig-Ingenieur) door:

J. J. Baggelaar.	H. van der Kaa.
A. J. Boland.	G. H. H. Kluijtmans.
A. A. Boon.	G. Knuttel Jr.
H. van Breen.	J. G. Koene.
P. D. van den Broek d'Obrenan.	N. C. Lambrechtsen.
H. K. Bruins.	J. Lely.
J. T. C. Etty.	J. H. Levert.
J. R. Gaade.	G. J. Meijers.
S. J. Gomperts.	A. de Mooij A.Czn.
F. Goossens.	J. A. R. de Muralt.
D. Grevelink.	G. M. H. Regout.
A. Groothoff.	J. G. Robbers.
E. R. Haighton.	J. F. Schönfeld.
E. A. J. N. van Heurn.	J. M. Sweep.
J. C. van Hoolwerff.	B. A. Verhey.
L. B. Huijgen.	N. Th. Verwey.
J. L. Inckel.	F. H. Fentener van Vlissingen.
E. Jacobs.	Th. F. Vreede.
A. W. Azon Jacometti.	W. de Vrind.
J. H. Janssen.	C. B. J. Walland.

J. P. Walland.	A. S. Wolthers.
M. F. Tadema Wielandt.	H. van Zijll.

B₁ artt. 63 en 64. (Scheepsbouwkundig- en Werk-
tuigkundig-Ingenieur) door:

K. P. Th. Berkhout.	N. G. Kam.
A. L. J. Breebaart.	B. J. Nachenius.
G. 't Hooft.	H. M. van Vessem.
J. H. C. Kakebeeke Gz.	

Verslag der Commissie in 1901
belast geweest met het afnemen der
examens B, volgens artt. 61—65 der
wet van 2 Mei 1863 (Staatsblad n°. 50.)

Aan Zijne Excellentie den Minister van
Binnenlandsche Zaken.

De commissie, bij beschikking van Uwe Excellentie van 26 April 1901, n°. 2955¹, afdeeling Onderwijs, belast met het afnemen der examens B, volgens artt. 61—65 der wet van 2 Mei 1863 (Staatsblad n°. 50), heeft de eer aan Uwe Excellentie het volgende verslag van hare werkzaamheden aan te bieden.

In de voorloopige vergadering, gehouden op Woensdag 1 Mei 1901, werd de regeling van het examen vastgesteld, werden de werkzaamheden onder de leden der commissie verdeeld en werd het lid de Haas al secretaris aangewezen.

In de tweede vergadering, op Zaterdag 11 Mei, werden de schriftelijke vragen, door de verschillende sub-commissiën opgemaakt, besproken en goedgekeurd.

Ook dit jaar besloot de commissie gebruik te maken van de door Uwe Excellentie verleende machtiging om de examens B te splitsen in twee deelen, op dezelfde wijze als dit in vorige jaren is geschied; tevens heeft zij, eveneens daartoe door Uwe Excellentie gemachtigd, dit jaar wederom het examen B, eerste gedeelte, uitsluitend schriftelijk afgenomen, met uitzondering van de delfstofkunde en de herkenning van bouwmaterialen, voor welke vakken, op de wijze als in het

verslag der vorige B-commissie aan Uwe Excellentie nader is uiteengezet, een practisch examen werd afgenomen.

Terwijl deze practische examens in het vorige jaar in hun geheel konden gehouden worden tusschen de andere schriftelijke examens door, bleek ditmaal voor de delfstofkunde het aantal candidaten daartoe te groot te zijn; hierdoor werd het noodzakelijk met deze practische examens in delfstofkunde drie dagen vroeger aan te vangen dan met de overige examens, ten einde de examens B nog binnen den door Uwe Excellentie aangegeven termijn te doen eindigen.

Het examen nam een aanvang: voor de candidaten Br, art. 65 (mijnen-ingenieur), op Donderdag 9 Mei, voor de candidaten Bii, art. 65, op Vrijdag 10 Mei, voor de overige candidaten op Maandag 13 Mei, en werd verder tot en met 20 Mei, van 8 $\frac{1}{2}$ —12 uren voormiddags en van 1—4 uren namiddags, schriftelijk en, voor zooveel noodig, practisch afgenomen. De volgorde, waarin deze examens werden gehouden, was de volgende:

Maandag 13 Mei. Toegepaste natuurkunde.

(Herkenning van bouwstoffen, delfstofkunde).

Dinsdag 14 Mei. Differentiaal- en integraalrekening.

(Herkenning van bouwstoffen, delfstofkunde).

Woensdag 15 Mei Analytische meetkunde, hogere stelskunde en boldriehoeksmeting.

Vrijdag 17 Mei. Beschrijvende meetkunde, scheikunde.

(Herkenning van bouwstoffen, delfstofkunde).

Zaterdag 18 Mei. Bouwkunde. (Delfstofkunde).

Maandag 20 Mei. Bouwkunde, kennis van bouwstoffen.

(Herkenning van bouwstoffen, delfstofkunde.)

Dinsdag 21 Mei en volgende dagen, voor zooveel noodig, voortzetting van het examen in herkenning van bouwstoffen en delfstofkunde.

(Het gespatieerde heeft betrekking op de voornoemde praktische examens.)

Mondeling examen van de BII- en B-candidaten werd afgenomen in wiskunde, natuurkunde, bouwkunde en kennis van bouwstoffen, indien het schriftelijk examen geen voldoende grond voor beoordeeling opleverde. In de analytische scheikunde werd een practisch examen gevorderd van de candidaten voor het tweede gedeelte en het geheele examen B, behalve van de candidaten voor art. 65. In de delfstofkunde werd van de BII- en B-candidaten, behalve een practisch, tevens een mondeling examen afgenomen. Voor de herkenning van bouwmaterialen moesten de candidaten een aantal monsters van bouwstoffen herkennen.

Evenals in vorige jaren kwamen bij de beoordeeling van de bedrevenheid in het bouwkundig-, waterbouwkundig-, scheeps- en handteekenen in aanmerking de door de candidaten overgelegde en behoorlijk gewaarmerkte teekeningen, die zij gedurende den cursus hadden vervaardigd. Aan hen, wier teekeningen blijk gaven van genoegzame bedrevenheid, werd vrijstelling van een verder examen in deze vakken verleend, terwijl de overige candidaten zich aan een nader onderzoek moesten onderwerpen. De teekeningen voor beschrijvende meetkunde waren gedurende het geheele afgelopen studiejaar nagezien en beoordeeld. Aan diegenen, voor wier werk gedurende den cursus een ruim voldoende cijfer kon worden toegekend, werd vrijstelling van het examen verleend; de andere candidaten werden op de gewone wijze geëxamineerd. De gedurende den cursus ingekomen gewaarmerkte verslagen van onderzoekingen en metingen in het schei-, natuur- en delfstofkundig laboratorium werden, evenals vroeger, in aanmerking genomen bij de examens in

schei-, natuur- en delfstofkunde. Uit de scheikundige verslagen kon voldoende beoordeeld worden of de kandidaten genoegzame bedrevenheid in het practisch gedeelte van dit vak bezaten, zoodat velen van het practisch examen konden worden vrijgesteld. De verslagen over natuurkundige onderzoekingen waren gedurende den cursus nagezien; de daarvoor verkregen cijfers kwamen in aanmerking bij de vaststelling der cijfers voor het schriftelijk werk. Was het aldus verkregen cijfer voldoende of hooger, dan werd aan de BII- en B-candidaten vrijstelling van het mondeling examen verleend. Voor de BI-candidaten hadden de voor de verslagen toegekende cijfers invloed op het eindcijfer. Op overeenkomstige wijze handelde de sub-commissie voor de bouwkunde met de ingekomen teekeningen; zij dienden dus niet alleen als maatstaf voor de bedrevenheid in het mechanisch teekenen, maar ook voor de kennis van het vak zelve.

Op deze wijze werd dus, evenals in vorige jaren, eenige bekorting van de mondelinge examens verkregen. Ook dit jaar zijn de kandidaten voor B, eerste gedeelte, niet over integraalrekening ondervraagd, doch is het examen in dit vak bij het tweede gedeelte van examen B afgenomen. Zoo is ook gehandeld met de kennis der bouwstoffen, bij den scheepsbouw in gebruik, en met het scheepsteekenen.

Op Dinsdag, Woensdag en Donderdag, 21, 22 en 23 Mei, is, voor zoover dit nog niet was ten einde gebracht, het schriftelijk werk nagezien, zijn de uitkomsten van het geheele examen BI opgemaakt en zijn de eindcijfers voor de verschillende vakken door de betrokken sub-commissiën vastgesteld.

De mondelinge en, voor zoover zij voor de BII kandidaten nog niet geheel waren afgelopen, de practische examens

vonden plaats van Zaterdag 25 Mei tot en met Donderdag 6 Juni.

Op Vrijdag 7 Juni had een vergadering van de geheele commissie plaats, die voornamelijk was belegd ter bespreking van het examen B₁; wij zullen hierop nog nader terugkomen in het laatste gedeelte van dit verslag.

De beslissing over den uitslag der examens heeft wederom plaats gehad in twee vergaderingen, namelijk voor de candidaten die zich voor examen B, eerste gedeelte, hadden aangemeld op Vrijdag 24 Mei, voor de overige candidaten op Zaterdag 8 Juni.

In de eerste vergadering is vastgesteld, welke der candidaten, die zich voor het eerste gedeelte hadden aangemeld, aan de gestelde eischen hadden voldaan en dus aan Uwe Excellentie konden worden voorgedragen om bij een volgend examen van een nader onderzoek in de vakken en gedeelten van vakken, tot dit eerste gedeelte van het examen B behorende, te worden vrijgesteld. Van dezen uitslag is 24 Mei bij schrijven der commissie aan Uwe Excellentie kennis gegeven.

In de tweede vergadering is bepaald aan welke der candidaten, die zich voor het tweede gedeelte of voor het geheele examen hadden aangemeld, het getuigschrift kon worden uitgereikt. Tevens werd in deze vergadering vastgesteld, welke candidaten, die het getuigschrift niet konden verkrijgen of die zich voor het tweede gedeelte van het examen hadden teruggetrokken, geacht konden worden niettemin aan de eischen, voor het eerste gedeelte gesteld, te hebben voldaan en dus in de termen vielen om bij een volgend examen, evenals de bovengenoemde, waaromtrent op 24 Mei is beslist, te worden vrijgesteld van een nader

onderzoek in de vakken en gedeelten van vakken tot het eerste gedeelte van het examen B behorende. Van den uitslag, in deze laatste vergadering verkregen, werd bij schrijven der commissie van 8 Juni aan Uwe Excellentie kennis gegeven.

De uitslag der examens B in hun geheel blijkt nader uit de opgaven in de volgende tabellen.

TABEL I

TABEL I.

OMSCHRIJVING.	Aantal der candidaten die zich voor het examen hebben aangemeld.	Aantal der candidaten die zich geheel hebben teruggetrokken.	Aantal der candidaten waarover beslist moest worden.	Aantal der candidaten die zich gedeeltelijk hebben teruggetrokken.	Aantal der candidaten die het volledig examen hebben afgelegd waarvoor zij zich hadden aangemeld.	Geslaagd van hen, die zich		Niet geslaagd van hen, die zich	
						voor een deel	niet	voor een deel	niet
						hebben teruggetrokken.		hebben teruggetrokken.	
B. Eerste gedeelte.									
Artt. 61, 62 en 64. Civiel-, bouwkundig en werktuigkundig ingenieur.	84	14	70	6a	64	2	44b	4	20
Artt. 63, en 64. Scheepsbouwkundig en werktuigkundig ingenieur	11	1	10	0	10	0	7	0	3
Art. 63, 64 en 65. Scheepsbouwkundig, werktuigkundig en mijnen-ingenieur . .	1	0	1	0	1	0	0	0	1
Art. 64. Werktuigkundig ingenieur. . .	93	12	81	0	81	0	49	0	32
Artt. 64 en 65. Werktuigkundig en mijnen-ingenieur	27	1	26	1a	25	0	17b	1	8

B. Tweede gedeelte.

Artt. 61 en 62. Civiel- en bouwkundig ingenieur	6 ^c	0	6	0	6	0	5	0	1
Artt. 61, 62 en 64. Civiel-, bouwkundig en werktuigkundig ingenieur.	38	0	38	3 ^d	35	2 ^d	32	1	3
Art. 63. Scheepsbouwkundig ingenieur. .	3 ^c	0	3	0	3	0	2	0	1
Artt. 63 en 64. Scheepsbouwkundig en werktuigkundig ingenieur.	6	0	6	1 ^e	5	0	2	1	3
Art. 64. Werktuigkundig ingenieur. . .	71	3	68	0	68	0	53	0	15
Artt. 64 en 65. Werktuigkundig en mijnen-ingenieur	12	0	12	0	12	0	10 ^f	0	2
Art. 65. Mijnen-ingenieur	38 ^g	0	3	0	3	0	3	0	0

B. Eerste en tweede gedeelte.

Artt. 61 en 62. Civiel- en bouwkundig ingenieur	5	1	4	0	4	0	3	0	1
Artt. 61 en 62 (B) en art. 64 BII . . .	11	0	11	4 ^h	7	2 ⁱ	7 ^k	2	0
Art. 64 (B) en artt. 61 en 62 (BI) . . .	1	0	1	0	1	0	1	0	0
Artt. 61, 62 en 64. Civiel-, bouwkundig en werktuigkundig ingenieur.	10	0	10	2	8	1 ^l	7 ^m	1	1
Art. 64. Werktuigkundig ingenieur. . .	10	0	10	2 ⁿ	8	0	7 ^o	2	1
Art. 64 (B) en art. 65 (BI).	1	0	1	0	1	0	0	0	1
	399	32	361	19	342	7	249	12	93
						256		105	
						351			

Opmerkingen over de voorgaande tabel:

- a.* deze kandidaten trokken zich terug op B_I, art. 64;
- b.* twee dezer kandidaten werden slechts voor B_I, art. 64, toegelaten;
- c.* deze kandidaten hadden reeds vroeger het getuigschrift B, art. 64, verworven;
- d.* deze kandidaten trokken zich terug op B_{II}, art. 64;
- e.* deze candidaat trok zich terug op B_{II}, art. 64;
- f.* een dezer kandidaten werd slechts voor B, art. 64, toegelaten;
- g.* twee dezer kandidaten hadden reeds vroeger het getuigschrift B, art. 64, verworven;
- h.* drie dezer kandidaten trokken zich terug op B_{II}, art. 64 en één op B_{II}, art. 64 en B_I, artt. 61 en 62;
- i.* van deze beide kandidaten werd de een toegelaten voor B, art. 64, de ander voor B, art. 64 en B_I artt. 61 en 62;
- k.* van deze kandidaten werden toegelaten: voor B, art. 64, 2 kandidaten, voor B_I, artt. 61, 62 2 kandidaten;
- l.* deze candidaat werd toegelaten voor B_I, artt. 61, 62 en 64;
- m.* van deze kandidaten werd één toegelaten voor B, art. 64 en één voor B, artt. 61, 62 en 64;
- n.* deze kandidaten trokken zich terug op B_I, art. 64;
- o.* van deze werden 5 kandidaten toegelaten voor B_I, art. 64.

Er hadden zich alzoo aangemeld 393 kandidaten, waarvan 216 voor het examen B eerste gedeelte, 139 voor examen B tweede gedeelte en 38 voor het geheele examen B. Van deze hebben zich 32 geheel teruggetrokken, terwijl van de overige 361 nog 19 den wensch te kennen gaven om slechts een gedeelte te mogen afleggen van het examen waarvoor zij zich hadden opgegeven; van deze laatste categorie kon-

den er slechts 7 worden toegelaten. Van de 342 candidaten, die het volledig examen hebben afgelegd, waarvoor zij zich hadden opgegeven, werden er 93 afgewezen en slaagden er 249. Van deze 249 candidaten werden er echter 20 toegelaten slechts voor een gedeelte van het examen waarvoor zij zich hadden opgegeven. Zooals ook uit tabel I en de bijgevoegde opmerkingen blijkt, waren er twee candidaten die slaagden voor B art. 64 en B1 artt. 61, 62, welke dus in aanmerking kwamen en voor een getuigschrift en voor een vrijstelling; hierin is tevens de verklaring gelegen van het feit dat het aantal uitgereikte getuigschriften (128), vermeerderd met het aantal vrijstellingen (130), gelijk is aan 258, terwijl volgens tabel I het totaal aantal geslaagden 256 bedraagt.

Afgewezen zijn in het geheel 105 candidaten, wat, met de 32, die zich geheel teruggetrokken hebben, een totaal van 137 candidaten uitmaakt, die in geen enkel opzicht geslaagd zijn.

In tabel II is opgegeven hoeveel candidaten op grond van voldoende afgelegd examen B1 voor de verschillende artikelen voor een vrijstelling in aanmerking komen. Deze getallen kunnen met behulp van tabel I en de daaraan toegevoegde opmerkingen worden verkregen, zooals nader gespecificeerd is aangeduid.

TABEL II.

Vrijstellingen van B, Iste gedeelte.					
Omschrijving.	Geslaagd op 24 Mei van de candidaten B ₁ .		Geslaagd op 8 Juni van de candidaten B.		Alge- meen totaal.
	Gespecificeerd.	Totaal.	Gespecificeerd.	Totaal.	
B ₁ , artt. 61, 62	0,	0	$1i + 2k + 1,$	4	4
B ₁ , artt. 61, 62,					
64	42,	42	$1l + 1m,$	2	44
B ₁ , artt. 63, 64,	7,	7	0,	0	7
B, art. 64. .	$2a + 2b +$				
	$49 + 2n,$	55	50,	5	60
B ₁ , artt. 64, 65,	15,	15	0,	0	15
		119		11	130

De totaalcijfers, in de 3de kolom voorkomende, zijn dezelfde die in het schrijven der commissie van 24 Mei 1901 aan Uwe Excellentie zijn opgegeven; die der 5de kolom zijn vermeld in het daarop gevolgde schrijven van van 8 Juni 1901.

In tabel III is opgegeven voor ieder artikel aan hoeveel kandidaten een getuigschrift is uitgereikt; ook deze cijfers zijn gespecificeerd naar de wijze waarop zij kunnen worden afgeleid uit tabel I en de daaraan toegevoegde opmerkingen.

TABEL III.

TABEL III.

Toegekende getuigschriften B.					
Omschrijving.	Geslaagd op 8 Juni van de candidaten B ₂ .		Geslaagd op 8 Juni van de candidaten B.		Alge- meen totaal.
	Gespecificeerd.	Totaal.	Gespecificeerd.	Totaal.	
B, artt. 61, 62,	5,	5	3,	3	8
B, artt. 61, 62,					
64,	32,	32	$5m + 3k$,	8	40
B, art. 63,	2,	2	0,	0	2
B, artt. 63, 64,	2,	2	0,	0	2
B, art. 64,	$2d + 53 + 1f$	56	$2i + 2k + 1$ $+ 1m + 2o$	8	64
B, artt. 64, 65,	9,	9	0,	0	9
B, art. 65,	3,	3	0,	0	3
		109		19	128

De totaalcijfers, in de laatste kolom voorkomende, zijn dezelfde die in het bovengenoemde schrijven der commissie van 8 Juni 1901 zijn opgegeven; in het geheel zijn dus 128 getuigschriften wegens voldoende afgelegd examen B voor de verschillende artikelen uitgereikt.

Nog moet worden opgemerkt, dat van de kandidaten er zeven niet de lessen aan de Polytechnische School hadden gevolgd. Zes van hen legden het eerste gedeelte van examen B, volgens art. 64, af met het resultaat, dat vijf slaagden en één werd afgewezen; de zevende werd geëxamineerd voor het geheele examen B, volgens art. 64, en kon, zelfs niet voor een gedeelte, worden toegelaten.

Na deze mededeelingen betreffende den uitslag van het nu gehouden examen blijft ons nog het volgende te vermelden over.

Reeds gedurende meerdere jaren hebben de commissiën voor de examens B in hare verslagen er op moeten wijzen, hoe door het steeds klimmend aantal der candidaten de moeilijkheden, verbonden aan het afnemen der examens B, elk jaar groter werden. Hieronder heeft vooral het bezwaar, dat de duur der examens steeds toenam (ook dit jaar was men genoodzaakt het examen weder drie dagen vroeger te doen aanvangen dan het vorige jaar), er toe aanleiding gegeven, dat reeds verschillende malen middelen zijn overwogen om tot een beteren toestand te geraken. Tengevolge van dergelijke besprekingen, gehouden door de commissie van 1899, is, na verkregen machtiging van Uwe Excellentie, het examen B eerste gedeelte sedert het vorig jaar alleen schriftelijk, inplaats van, zooals tot nu toe geschiedde, schriftelijk en mondeling afgenomen. In het schrijven van 26 April 1901, n°. 2955², afdeeling Ond., werd door Uwe Excellentie bericht, dat het Haar aangenaam zoude zijn wanneer onze commissie in het verslag harer werkzaamheden hare meening te kennen zoude geven omtrent de vraag of het aanbeveling verdient deze wijze van examineeren voor B₁ voor het vervolg als blijvende maatregel in te voeren.

Voornamelijk ter bespreking van deze vraag werd, zooals hierboven reeds is medegedeeld, op 7 Juni eene vergadering der geheele commissie belegd.

Bij de gehouden discussiën bleek, dat de leden der subsectie voor de wiskunde vele bezwaren verbonden achtten aan het alleen schriftelijk examineeren der candidaten voor B₁. Voor dezen is het examen B₁ hun eerste examen aan

de Polytechnische School en nu moeten zij worden beoordeeld bij deze regeling alleen naar het ingeleverde examenwerk; dat slechts over enkele vraagstukken loopt; hierdoor wordt in vele gevallen de beslissing zeer moeilijk, vooral nu een mogelijk correctief door een mondeling examen ontbreekt. Bovendien heeft zich een nadeelige invloed van de afschaffing van het mondeling examen voor B op de studie doen gevoelen; het bezwaar bestaat n.l. hier, dat de vragen voor het schriftelijk examen slechts over een klein gedeelte van het in den cursus behandelde kunnen loopen, hetgeen leidt tot een minder breede opvatting der studie, ook omdat hierbij alleen het oplossen van vraagstukken op den voorgrond treedt.

Wat de andere subsectiën betreft, hadden zich deze bezwaren niet of in veel mindere mate doen gevoelen en was men van oordeel dat in het ingeleverde examenwerk, gevoegd bij de resultaten van in den cursus vervaardigde teekeningen of verslagen, een voldoende maatstaf ter beoordeeling was gelegen. Ja zelfs werd door de subcommissiën voor bouwkunde en kennis van bouwstoffen als hare meening te kennen gegeven, dat ook bij het examen BII een mondeling onderzoek voor die vakken zou kunnen achterwege blijven.

De commissie was ten slotte algemeen van oordeel, dat aan bovengenoemde moeilijkheden zou worden te gemoetgekomen door, de verschillende vakken op een andere wijze te verdeelen over de examens BI en BII, en wel zoodanig dat die vakken, waarvoor een mondeling examen wenschelijk wordt geacht, zooveel mogelijk onder het examen BII worden gebracht, en omgekeerd, die waarvoor een schriftelijk onderzoek voldoende maatstaf ter beoordeeling oplevert, tot het examen BI worden gerekend.

Waar tot dusverre telken jare door Uwe Excellentie

machtiging werd verleend het examen B in twee deelen te splitsen op de wijze als dit in vorige jaren is geschied, geven wij Uwe Excellentie thans op grond van het bovenstaande in overweging, de volgende examen-commissie te machtigen deze splitsing uit te voeren op eene wijze, die zij het meest in het belang acht van het onderwijs en het examen.

Ten slotte betuigt de commissie haren dank voor de bereidwilligheid, waarmede Uwe Excellentie door een wetswijziging is te gemoet gekomen aan de ook door vorige commissiën geuite bezwaren betreffende de examens volgens art. 62 der wet regelende het middelbaar onderwijs. Op grond daarvan meent zij de verwachting te mogen uitspreken dat de moeilijkheden, die blijkens de verslagen van vorige commissiën zich ook ten opzichte van andere artikelen dier wet voordoen, ook weldra zullen worden opgeheven.

Delft, 13 Juli 1901.

G. SCHOUTEN, *Voorzitter.*

M. DE HAAS, *Secretaris.*

EXAMEN B EN C. 1901.

COMMISSIE TOT HET AFNEMEN DER EXAMENS B VOLGENS
ART. 60 EN C VOLGENS ART. 61—65 DER WET VAN
2 MEI 1863. (Staatsblad No. 50).

J. C. Jansen, Oud-Minister van Marine te 's-Gravenhage, Voorzitter.				
Dr. L. Aronstein,	Hoogleeraar aan de Polytechnische School.			
W. K. Behrens,	"	"	"	"
G. H. de Vries Broekman	"	"	"	"
P. van der Burg,	"	"	"	"
J. Cardinaal,	"	"	"	"
H. Cop,	"	"	"	"
J. C. Dijkhoorn,	"	"	"	"
S. G. Everts,	"	"	"	"
I. Franco,	"	"	"	"
E. Gugel,	"	"	"	"
H. J. Heuvelink,	"	"	"	"
C. P. Holst G.zn.,	"	"	"	"
Dr. S. Hoogewerff,	"	"	"	"
J. F. Klinkhamer,	"	"	"	"
G. J. Morre,	"	"	"	"
Mr. B. H. Pekelharing,	"	"	"	"
H. A. Ravenek,	"	"	"	"Secretaris.
Dr. C. A. Scheltema,	"	"	"	"
Dr. G. Schouten,	"	"	"	"
Dr. J. L. C. Schroeder				
van der Kolk,	"	"	"	"
J. A. Snijders, C.J.zn.,	"	"	"	"
Dr. P. Zeeman G.zn.	"	"	"	"

- Dr. M. de Haas, Leeraar aan de Polytechnische School.
- W. H. L. Janssen van Raay, " " " " "
- T. K. L. Sluyterman, " " " " "
- G. J. van Swaay, " " " " "
- C. J. van Loon, Mijnen-ingenieur, tijdelijk belast met het geven van onderwijs in het Mijnwezen aan de Polytechnische School.
- D. P. van Ameijden van Duijm, Civiel-ingenieur te 's-Gravenhage.
- J. F. van Beek, Hoofd-ingenieur der Marine te 's-Gravenhage.
- G. van Egmond, Ingenieur-chef van de werkplaats der Maatschappij tot exploitatie van Staatsspoorwegen te Zwolle.
- J. M. W. van Elzelingen, Hoofd-ingenieur van den provincialen Waterstaat te Groningen.
- A. J. Goedkoop van Nelle, Leeraar aan de Hoogere Burgerschool te Delft.
- J. Grundel, Oud-hoogleraar aan de Polytechnische School te Scheveningen.
- Mr. H. A. Hooft, Referendaris bij het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid te 's-Gravenhage.
- J. B. Kam, Civiel- en Bouwkundig ingenieur te Helmond.
- F. M. L. Kerkhoff, Civiel- en Bouwkundig ingenieur, Gemeente-Architect te 's-Hertogenbosch.
- Dr. J. A. C. Oudemans, Oud-Hoogleraar, lid van de Rijks-commissie voor graadmeting en waterpassing te Utrecht.
- A. J. M. Stoffels, Civiel-ingenieur bij de gemeentewerken te 's-Gravenhage.
- N. A. M. van der Thoon, Ingenieur der eerste klasse van den Waterstaat te Dordrecht.

Voldoend examen is afgelegd voor:

B art. 60. (Technoloog) door:

H. J. W. A. Bakker.	D. J. Bunschoten.
H. C. Barendrecht.	M. Holleman.
H. J. Belinfante.	G. van Iterson Jr.

S. del Monte.	B. W. van Eldik Thieme.
S. C. J. Olivier.	H. van der Waerden.
G. M. de Jongh Schiffer.	

C art. 61. (Civiel-Ingenieur) door:

L. A. M. Ankersmit.	F. s' Jacob.
G. Leignes Bakhoven.	W. C. Köhler.
P. Binkhorst.	G. J. Langhout.
J. W. Birnie.	C. M. Lugten.
J. Blackstone.	D. Meijer.
H. J. Boetje.	E. J. Ch. Meyll.
P. H. V. Bongaerts.	H. van Rees.
W. F. Buijsman.	P. A. Roelofsen.
Ch. G. Cramer.	J. Th. van Rosse.
H. Cramer.	F. Schutz.
J. E. de Crane.	A. Streiff.
G. W. ten Dam.	H. Th. Streiff.
J. van Dorp.	W. Meijer Timmerman Thijssen.
Ch. H. J. Driessen.	Jhr. W. Laman Trip.
W. A. de Graaf.	E. H. M. Uljée.
H. de Groot.	L. Valk.
J. H. A. Haarman.	H. P. E. de Vogel.
D. A. van Heijst.	H. C. Wesseling.

C art. 62. (Bouwkundig-Ingenieur) door

P. J. W. J. van der Burgh.

C art. 63. (Scheepsbouwkundig-Ingenieur) door:

H. Goedkoop.	S. F. Monhemius.
Th. N. Hellemans.	

C art. 64. (Werktuigkundig-Ingenieur) door

C. B. Barto.	P. Lohr.
A. F. J. Beukers.	P. van der Meer.
F. M. Beukers.	J. K. Mercx.
J. F. P. Blankert	A. Pot Jzn.
R. Bloemendal.	F. J. Ravenek.
J. H. C. de Brey.	J. Rodenburg.
J. E. van der Burg.	R. E. van Eibergen Santhagens.
M. H. Crans.	W. F. Staargaard Jr.
F. J. J. Driesens.	H. van den Steenhoven.
A. Hamer.	J. Strumphler.
M. van der Horst.	G. L. Tegelberg.
G. de Jongh.	H. P. G. den Tex.
J. A. J. M. P. Kerssemakers.	G. H. M. Vierling.
R. Klein.	C. J. van Vliet.
J. P. Koerts.	E. L. A. Baron van Voorst tot Voorst.
N. Koomans.	G. J. de Vos van Nederveen Cappel.
P. Kranenberg Jr.	P. de Vries.
E. A. Kruijsse.	F. Westendorp.
W. E. Kruijtbosch.	
P. Labriijn.	
C. Loeff.	

C art. 65. (Mijnen-Ingenieur) door:

F. Z. Ermerins.	R. J. van Lier.
P. Hövig.	E. J. van Rijckevorsel.
J. van der Kloes.	H. Tromp.

B art. 60. (1e gedeelte, B₁) door:

A. H. L. de Bel.	W. Th. Clous.
Mej. M. E. Bes.	F. B. Fellingina.
W. J. Burck.	J. L. van Gijn.

J. S. de Haan.
E. J. Minkman.
A. Ruijs.
B. H. van Ruijven.
W. P. Smit.

C. Th. F. Thurkow.
A. A. de Vries.
R. A. Weerman.
Mej. E. van West.
E. M. van der Zijl.

B art. 60. (2e gedeelte, B₂) door:

L. G. den Berger.
F. A. Bodenheim.
G. A. Brender à Brandis.
B. Cappel.
H. W. Dammers.
L. F. Dooremans.
A. J. van der Hoeven.
C. Houtman.
H. C. Jacobsen.

W. C. Knoops.
E. J. Minkman.
C. H. Nieuwland.
J. G. Pouw.
A. Slingervoet Ramondt.
J. F. P. Schönfeld.
J. Verkoren.
A. Wijnberg.

C art. 64. (1e gedeelte) door:

J. Blom.
A. J. Boekelman.
L. Davidson.
G. M. Drooglever.
C. A. W. Fournier.
A. Goekoop.
A. A. de Jager.
A. E. Jurriaanse.
L. Koetse.

W. Kootstra.
J. G. Lepper.
J. H. Müller Jr.
J. Æ. van der Ploeg.
W. J. A. Reuhl.
S. H. Stoffel.
J. Tak Jr.
G. de Vries.

C art. 65. (1e gedeelte) door:

J. G. Bijdendijk.
J. G. B. van Heek.
W. A. Knol.
J. de Lange.

C. Moerman.
C. L. van Nes.
P. Tesch.
J. de Vries.

Verslag der Commissie, in 1901 belast met het afnemen der examens B volgens art. 60 en C volgens art. 61—65 der wet van 2 Mei 1863 (Staatsblad n°. 50).

Aan Zijne Excellentie den Minister van
Binnenlandsche Zaken.

De commissie, bij beschikking van 4 Mei 1901, n°. 3194¹, afdeeling Onderwijs, benoemd tot het afnemen van de examens B volgens art. 60 en C volgens artt. 61—65, der wet van 2 Mei 1863 (Staatsblad n°. 50), heeft de eer, ter voldoening aan art. 67 dier wet, aan Uwe Excellentie het volgende verslag van hare werkzaamheden aan te bieden.

Tot het afleggen der examens hadden zich aangemeld:

12	candidaten	voor	het	diploma	van	technoloog	(B, art. 60);
64	"	"	"	"	"	civiel-ingenieur	(C, art. 61);
2	"	"	"	"	"	bouwkundig ingenieur	(C, art. 62);
3	"	"	"	"	"	scheepsbouwkundig ingenieur	(C. art. 63);
50	"	"	"	"	"	werktuigkundig ingenieur	(C, art. 64), en
11	"	"	"	"	"	mijnen ingenieur	(C, art. 65),

te zamen 142 candidaten voor even zoo vele diploma's

Bovendien hadden zich nog aangemeld: 56 leerlingen der Polytechnische School, die alleen bewijzen van bekwaamheid wenschen af te leggen in een gedeelte der vakken van het examen B, art. 60, namelijk 36 voor het eerste gedeelte (vakken a, b, c en e 1ste gedeelte), 17 voor het 2^e gedeelte (vakken d, 1ste gedeelte, e, 2de gedeelte, f, 1ste gedeelte, h en

i) en 3 voor het eerste en tweede gedeelte: verder nog 8 candidaten mijnen-ingenieurs C_1 voor het eerste gedeelte van examen C art. 65 (de beginselen van het teekenen van werktuigen), en eindelijk zijn op 20 Juni ll., bij schrijven van Uwe Excellentie, n°. 4396, afdeeling Ond., aan den voorzitter der commissie nog ingekomen 27 aanvragen van candidaten werktuigkundige ingenieurs, die dit jaar met goed gevolg het examen B, art. 64, hadden afgelegd, om te worden toegelaten tot het examen C, art. 64, 1ste gedeelte, omvattende de beginselen van de kennis van werktuigen, van de werktuigbouwkunde en van het teekenen van werktuigen.

Alles te zamen hebben zich dus aangemeld 233 candidaten voor 236 examens. De twaalf candidaten voor het diploma B, art. 60, en de zeventien candidaten voor het tweede gedeelte van dat examen, hadden door vroegere voldoende afgelegde examens van Uwe Excellentie vrijstelling verkregen, deze van het eerste en gene van het eerste en tweede gedeelte daarvan; verder waren twee der candidaten voor het diploma van scheepsbouwkundig ingenieur door Uwe Excellentie vrijgesteld van het examen in de vakken a en b van het examen C, art. 63, omdat zij in het vorige jaar het diploma van werktuigkundig ingenieur hadden behaald, en toen voldoende cijfers in de genoemde vakken hadden verkregen; en eindelijk hadden zes candidaten voor het diploma van werktuigkundig ingenieur, en één candidaat voor dat van mijnen ingenieur, op grond van door hen vroeger afgelegde examens C, art. 64, of 65, 1ste gedeelte, van Uwe Excellentie vrijstelling verkregen van het examen in de beginselen der daarbij bedoelde en bovengenoemde vakken.

Vóór of tijdens de examens trokken zich van de candidaten 22 terug, namelijk 7 voor het examen C, art. 61, 1 voor het

examen C, art. 62, 4 voor het examen C, art. 64 en van het examen B, art. 60, 9 voor het eerste gedeelte en 1 voor het tweede gedeelte: een candidaat voor het diploma van technoloog overleed, nog vóór het examen een aanvang had genomen. Het examen is dus ten einde toe afgelegd door 129 candidaten voor even zoo vele diploma's, namelijk 11 voor het diploma van technoloog, 57 voor dat van civiel ingenieur, 1 voor dat van bouwkundig ingenieur, 3 voor dat van scheepsbouwkundig ingenieur, 46 voor dat van werktuigkundig ingenieur en 11 voor dat van mijnen-ingénieur; en verder door 78 candidaten voor de overige examens, namelijk 27 voor het eerste, 16 voor het tweede en drie voor het eerste en tweede gedeelte van examen B, art. 60, en voor de eerste gedeelten van het examen C artt. 64 en 65 als boven vermeld: in het geheel dus door 207 candidaten voor 210 examens.

Op Woensdag 8 Mei 1901 is de Commissie voor de eerste maal bijeengekomen tot bepreking van de inrichting der examens en voor de regeling der werkzaamheden. In die vergadering had de indeeling plaats der leden in sub-commissiën, aan welke het ontwerpen der vragen, het beoordeelen der antwoorden en het afnemen der mondelinge examens voor bepaalde vakken werd overgelaten, en werden verder vastgesteld de roosters der examens en die van den tijd waarover voor de examens in de verschillende vakken van elk der categorieën van candidaten kon worden beschikt, zoowel voor het maken van ontwerpen en het doen van natuur- en scheikundige onderzoekingen als voor de schriftelijke en mondelinge examens.

In de tweede vergadering der Commissie, gehouden op Vrijdag 17 Mei 1901, werden de aan de candidaten op te

geven ontwerpen en natuur- en scheikundige onderzoekingen, benevens de schriftelijk door hen te beantwoorden vragen, alles vooraf door de betrokken sub-commissiën in concept opgemaakt, besproken en vastgesteld.

De examens begonnen voor de kandidaten voor de diploma's van scheepbouwkundig en werktuigkundig ingenieur op Woensdag 22 Mei, voor die van civiel-, bouwkundig- en mijnen-ingenieur op Vrijdag 24 Mei, voor dat van technoloog op Zaterdag 25 Mei en voor de kandidaten voor het eerste en tweede gedeelte van het examen B, art. 60 op Maandag 10 Juni; zij eindigden voor de kandidaten voor diploma's op Donderdag 20 juni, behalve voor die voor het diploma van civiel-ingenieur, en voor het eerste en tweede gedeelte van examen B, art. 60, die eerst op Maandag 1 Juli afliepen.

De examens der kandidaten voor het eerste gedeelte van examen C, art. 64 bestonden in de eerste plaats in het onderzoek der door hen ingezonden werktuigkundige teekeningen, en verder uit mondelinge examens in de beginselen van de kennis van werktuigen en werktuigbouwkunde welke door de betrokken sub-commissie van Maandag 24 tot Zaterdag 29 Juni zijn afgenomen. Het examen eindelijk der kandidaten voor het eerste gedeelte van examen C, art. 65 bestond uitsluitend in het onderzoek der door hen ingezonden werktuigkundige teekeningen.

In verband met deze regeling werd de uitslag der examens B, art. 60, laatste gedeelte, en C. artt. 62, 63, 64 en 65, opgemaakt in eene eerste eindvergadering der Commissie op Vrijdag 21 Juni, en die der overige examens in de tweede eindvergadering, op Dinsdag 2 Juli.

Bij de bespreking werd de Commissie geleid door de in cijfers uitgedrukte prædicaten, die voor de verschillende vakken aan elk der kandidaten waren toegekend, en verder

door mondelinge toelichtingen van de sub-commissiën. Als regel werd bij de beslissing aangenomen, dat tekortkoming in enkele vakken kon worden vergoed door meerdere dan de gevorderde bekwaamheid in andere, wanneer namelijk het betrekkelijk gewicht dier vakken deze compensatie toeliet.

De uitslag was, dat toegekend werd:
het diploma van technoloog aan 11 kandidaten;

"	"	"	civiel-ingenieur	"	36	"
"	"	"	bouwkundig-ingenieur . . .	"	1	"
"	"	"	scheepsbouwkundig-ingenieur	3		"
"	"	"	werktuigkundig-ingenieur . .	39		" en
"	"	"	mijnen-ingenieur	6		"

In het geheel zijn dus 96 diploma's verleend aan even zoveel kandidaten, terwijl werden afgewezen: 21 kandidaten voor het diploma van civiel-ingenieur, 7 voor dat van werktuigkundig en 5 voor dat mijnen-ingenieur, in het geheel dus 33.

Voor het eerste gedeelte van examen B, art. 60, konden 15, voor het tweede gedeelte van examen 16 kandidaten en voor het eerste en tweede gedeelte tegelijk 1 candidaat door de Commissie aanbevolen worden tot vrijstelling in de daarbij bedoelde vakken, wanneer zij zich later aan het tweede, respectievelijk het laatste gedeelte van dit examen, onderwerpen; 12 geëxamineerden in het eerste en 2 in het eerste en tweede gedeelte werden afgewezen.

Van de 27 kandidaten voor het eerste gedeelte van het examen C, art. 64 moesten er drie worden afgewezen, omdat de door hen ingeleverde werktuigkundige teekeningen onvoldoende werden geoordeeld, en 7 wegens onvoldoend afgelegd mondeling examen; de 17 overigen werden toegelaten, en

konden dus door de Commissie worden aanbevolen tot vrijstelling in de daarbij bedoelde vakken, wanneer zij zich later aan het volledige examen C, art. 64, onderwerpen.

Eindelijk werden de 8 kandidaten voor het eerste gedeelte van het examen C, art. 65, allen toegelaten, zoodat zij konden worden aanbevolen tot vrijstelling in de beginselen van het vak teekenen van werktuigen, wanneer zij zich later voor het volledige examen C, art. 65, opgeven.

Het oordeel der Commissie over de bekwaamheid der geëxamineerden in de afzonderlijke vakken wordt in beknopten vorm uitgedrukt in de hiervolgende tabellen, waarin is opgeteekend het aantal malen, dat in elk vak één der prædicaten uitmuntend, goed, voldoende, onvoldoende of slecht werd toegekend.

VAKKEN.					
	Uitmuntend.	Goed.	Voldoende.	Onvoldoende.	Slecht.
Examen B, art. 60, (1ste gedeelte), 30 kandidaten.					
a ₁ . Bolvormige driehoeksmeting	"	19	3	8	"
a ₂ . Beginselen der analytische meetkunde .	3	9	9	9	"
b. Beginselen der beschrijvende meetkunde	"	9	9	12	"
c ₁ . Beginselen der theoretische en toegepaste mechanica	"	1	10	19	"
e. Toegepaste natuurkunde (1ste gedeelte)	"	10	10	10	"
	3	48	41	58	"

VAKKEN.		Uitmuntend.	Goed.	Voldoende.	Onvoldoende.	Slecht.
Examen B, art. 60, (2de gedeelte), 19 kandidaten.						
d.	Beginnelsen der mechanische technologie (1ste gedeelte)	2	10	7	"	"
e.	Toegepaste natuurkunde (2de gedeelte)	1	5	9	4	"
f ₁ .	Toegepaste scheikunde (1ste gedeelte)	2	9	7	1	"
h ₁ .	Kennis van bouwstoffen	"	9	6	4	"
i.	Hand- en ornamentteekenen	"	6	7	6	"
		5	39	36	15	"

Examen B, art. 60, (3de gedeelte), 11 kandidaten.

c ₂ .	Beginnelsen der kennis van werktuigen	3	4	3	1	"
d.	Beginnelsen der mechanische technologie 2de gedeelte	1	4	6	"	"
e.	Toegepaste natuurkunde (3de gedeelte)	"	8	3	"	"
f ₁ .	Toegepaste scheikunde. (2e gedeelte)	4	6	"	1	"
f ₂ .	Analytische scheikunde	2	7	2	"	"
g.	Scheikundige technologie	3	6	2	"	"
h ₂ .	Bouwkunde	"	6	2	3	"
		13	41	18	5	"

VAKKEN.		Uitmuntend.	Goed.	Voldoende.	Onvoldoende.	Slecht.
Examen C, art. 61. Civiel-ingenieur, 57 candidaten.						
a ₁ .	Theorethische mechanica	1	13	21	22	„
a ₂ .	Toegepaste mechanica	2	7	21	26	1
a ₃ .	Kennis van werktuigen	5	26	15	10	1
b ₁ .	Waterbouwkunde, wegen en bruggen .	1	21	18	17	„
b ₂ .	Waterbouwkunde, overige onderdeelen	„	18	20	19	„
c ₁ .	Burgerlijke bouwkunde, constructie .	„	3	19	35	„
c ₂ .	Burg. bouwkunde, schoone bouwkunst	„	11	22	23	1
d ₁ .	Situatie-teekenen	„	25	30	2	„
d ₂ .	Ornament- en handteekenen	4	23	22	7	1
d ₃ .	Waterbouwkundig teekenen	3	28	18	8	„
e.	Ontwerpen, bestekken en begrotingen	1	26	25	5	„
f ₁ .	Beginselen der geodesie	1	11	20	23	2
f ₂ .	Practisch landmeten en waterpassen .	1	15	22	18	1
g.	Administratief recht (waterstaat en openbare werken	4	23	10	20	„
		23	250	283	235	7

V A K K E N.					
	Uitmuntend.	Goed.	Voldoende.	Onvoldoende.	Slecht.
Examen C, art. 62. Bouwkundig ingenieur, 1 candidaat.					
a ₁ . Theoretische mechanica	"	"	I	"	"
a ₂ . Toegepaste mechanica	"	"	"	I	"
a ₃ . Kennis van werktuigen	"	I	"	"	"
a ₄ . Ontwerpen, bestekken en begrotingen	"	"	I	"	"
b ₁ . Burgerlijke bouwkunde	"	"	I	"	"
b ₂ . Schoone bouwkunst	"	"	I	"	"
c. Waterbouwkunde	"	I	"	"	"
d. Landmeten en waterpassen	"	"	"	I	"
e ₁ . Bouwkundig teekenen	"	"	"	I	"
e ₂ . Ornament- en handteekenen	"	I	"	"	"
f. Administratief recht (openbare werken)	"	"	I	"	"
	"	3	5	3	"

Examen C, art. 63. Scheepsbouwkundig ingenieur, 3 candidaten.					
a ₁ . Theoretische mechanica	"	I	"	"	"
a ₂ . Toegepaste mechanica	"	I	"	"	"
a ₃ . Kennis van werktuigen	I	"	"	"	"
b. Teekenen van werktuigen	"	I	"	"	"
c ₁ . Theoretische scheepsbouwkunde	"	3	"	"	"
c ₂ . Practische scheepsbouwkunde	I	I	I	"	"
c ₃ . Scheepsteekenen	I	2	"	"	"
d ₁ . Waterbouwkunde (Scheepvaartwerken)	"	I	I	I	"
d ₂ . Waterbouwkundig teekenen	"	2	I	"	"
	3	12	3	I	"

VAKKEN.

Uitmuntend.	Goed.	Voldoende.	Onvoldoende.	Slecht.
-------------	-------	------------	--------------	---------

Examen C, art. 64. Werktuigkundig ingenieur, 46 candidaten.

a ₁ . Theoretische mechanica	„	11	20	15	„
a ₂ . Toegepaste mechanica	„	15	19	16	„
a ₃ . Kennis van werktuigen	„	11	20	15	„
b ₁ . Méchanische technologie	4	25	16	1	„
b ₂ . Werktuigbouwkunde.	2	17	14	13	„
c ₁ . Bouwkunde.	„	13	24	9	„
c ₂ . Kennis van bouwstoffen	2	25	15	4	„
d ₁ . Handteekenen.	1	14	27	4	„
d ₂ . Teekenen van werktuigen	11	25	10	„	„
e. Administratief recht (fabrieken en werktuigen)	1	13	17	14	1
	21	165	182	91	1

Examen C, art. 64, (1ste gedeelte), 24 candidaten.

a ₂ . Beginselen van de kennis v. werktuigen	3	9	5	7	„
b ₂ . Beginselen van de werktuigbouwkunde .	4	11	2	7	„
d ₂ . Beginselen van het werktuigk. teekenen	4	13	7	„	„
	11	33	14	14	„

VAKKEN.		Uitmuntend.	Goed.	Voldoende.	Onvoldoende.	Slecht.
Examen C, art. 65. Mijnen-Ingenieur, 11 kandidaten.						
a ₁ .	Theoretische mechanica	„	2	4	5	„
a ₂ .	Toegepaste mechanica	„	3	4	4	„
a ₃ .	Kennis van werktuigen	1	6	3	1	„
b ₁ .	Bouwkunde.	2	3	2	4	„
b ₂ .	Kennis van bouwstoffen	„	4	5	2	„
c.	Landmeten en waterpassen	„	5	3	3	„
d.	Aardkunde en toegepaste aardkunde .	„	6	2	2	1
e.	Mijnontginning	1	3	3	4	„
f.	Docimasie	„	6	1	4	„
g.	Metallurgie	„	5	3	1	2
h.	Teekenen van werktuigen.	„	4	2	4	„
i.	Administratief recht (mijnwezen) . .	1	4	2	4	„
		5	51	34	38	3

Examen C, art. 65, (1ste gedeelte), 8 kandidaten.

h.	Beginnelen van het teekenen van werktuigen.	1	4	3	„	„
----	---	---	---	---	---	---

Door optelling der getallen in de eerste drie en van die in de laatste twee kolommen van elke tabel komt men tot het besluit, dat zijn afgelegd:

Door candi- daten.	Voor het diploma van:	Examens.	
		Voldoende of daarboven.	Onvoldoende of slecht.
11	Technoloog	72	5
57	Civiel-ingenieur	556	242
1	Bouwkundig ingenieur.	8	3
3	Scheepsbouwkundig ingenieur	18	1
46	Werktuigkundig ingenieur	368	92
11	Mijnen-ingenieur.	90	41
Totaal door 129 candidaten		1112	384
30	Examen B, art. 60 (1ste gedeelte)	92	58
19	Examen B, art. 60 (2de gedeelte)	80	15
24	Examen C, art. 64 (1ste gedeelte)	58	14
8	Examen C, art. 65 (1ste gedeelte)	8	"
Totaal door 71 candidaten voor 81 examens		238	87

Aan het slot van dit verslag veroorlooft zich de Commissie het navolgende op te merken, wat betreft het examen C, art. 64, 1ste gedeelte. Hoewel, vergeleken bij het vorige

jaar, zich ongeveer het dubbel aantal candidaten voor dit examen heeft aangemeld, zijn de resultaten, die men daarmee tot nog toe heeft verkregen, nog verre van bevredigend te noemen. Er zijn dit jaar voor het examen B, art. 64, geslaagd 64 candidaten, voor het examen C, art. 64, 1ste gedeelte, zijn geslaagd 17. Hieruit blijkt dat van deze 64 candidaten, die in September a.s. hun 3de studiejaar aan de Polytechnische School zullen ingaan, slechts 17, of ongeveer $\frac{1}{3}$ gedeelte, hebben getoond genoegzaam onderlegd te zijn om met vrucht de verdere colleges in de werktuigkundige vakken te kunnen volgen. Bovendien is het een zeer hinderlijk bezwaar dat dit aanvullingsexamen eerst na afloop van het examen B, dus tijdens examen C kan worden afgenomen, en wel om de volgende redenen:

1°. de examinatoren voor dit examen moeten tegelijkertijd de candidaten C, artt. 61 en 64 ondervragen, zoodat niet altijd het eenmaal in beginsel aangenomen systeem kan worden gevolgd, dat de docenten zelf in de door hen gegeven vakken examineeren;

2° noodeloos wordt de arbeid, verbonden aan het examineeren van candidaten C, art. 64, 1ste gedeelte, verschoven tot achter in den examentijd, terwijl, indien dit naar de B-commissie werd overgebracht, dit werk reeds tijdens het examen B zou kunnen worden verricht, en

3°. het na-examineeren van de geslaagden voor B, art. 64, ruim 14 dagen na afloop van examen B, brengt eene storing teweeg in de plannen, die betrokkenen kunnen hebben gemaakt, wanneer zij — wat zeer veel voorkomt — een groot deel van de vacantie wenschen te besteden aan het practisch werken op eene fabriek, het maken van eene studiereis of het vervullen van militieplichten; nog daargelaten,

dat men de reeds na het examen B uit Delft vertrokken candidaten dwingt extra onkosten te maken.

Op deze gronden meent de Commissie, dat afdoende verbetering in deze materie alleen is te verkrijgen door overbrenging van dit examen naar het examen B, art. 64 en dus door wijziging van dit artikel der wet van 2 Mei 1863, zooals deze door de examen-commissiën der beide vorige jaren is aanbevolen, en nog verder aangevuld en verbeterd door den raad van bestuur der Polytechnische School, bij missive van 15 Mei jl., n°.286, aan Uwe Excellentie is voorgedragen.

Met te meer vrijmoedigheid durft de Commissie bij Uwe Excellentie aandringen op spoedige terhandneming van deze dringende aangelegenheid, nu zij met groote ingenomenheid heeft gezien, dat de Regeering te gemoet is gekomen aan billijke wenschen, door de spoedige afdoening van het voorstel, door den raad van bestuur gedaan, tot verbetering van het examen B, art. 62.

's Gravenhage, }
Delft, } Juli 1901.

De Voorzitter,

J. C. JANSEN.

De Secretaris,

H. A. RAVENEK.

INHOUD

MEDEDEELINGEN DIE VOOR DEN AANSTAANDEN
INGENIEUR OF TECHNOLOOG VAN BELANG
KUNNEN ZIJN.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

INLICHTINGEN.

Voor vele gegevens, die voor den aanstaanden Ingenieur of Technoloog van belang zijn, wordt verwezen naar:

1. Staats-almanak voor het Koninkrijk der Nederlanden.
 2. Regeerings-almanak voor Nederlandsch-Indië.
 3. Staatsblad voor het Koninkrijk der Nederlanden.
 4. Bijvoegsel op dit Staatsblad, bevattende belangrijke Kon. Besluiten of Ministerieele beschikkingen, welke niet in het Staatsblad voorkomen.
 5. Alfabetisch register op het Staatsblad.
 6. „ „ „ „ bijvoegsel op het Staatsbl.
 7. Staatsblad voor Ned. Indië.
 8. Staatscourant.
 9. Bijblad van de Staatscourant, bevattende de handelingen van de Staten-Generaal, en hiervan ook de Bijlagen, waaronder de begrooting voor Nederland als Bijlage A, en die voor Indië als Bijlage B.
 10. Verslag aan de Koningin over de openbare werken.
 11. Boogaard: Wetten, decreten, besluiten en tractaten op den Waterstaat in Nederland. Met aantekeningen.
 12. Van Citters en van Roozendaal, Besluiten enz. betreffende de spoorwegen in Nederland.
- Alle zijn op de Bibliotheek der P. S. aanwezig.
-

VERSCHILLENDE VEREENIGINGEN.

KONINKLIJK INSTITUUT VAN INGENIEURS.

Beschermvrouw: H. M. de Koningin.

Opgericht onder bescherming van Z. K. H. Willem Alexander Paul Frederik Lodewijk, Prins van Oranje, (wijlen Z. M. Koning Willem III) den 31sten Augustus 1847 (Goedgek. bij Kon. Besluit van 4 Febr. 1848 Stbl. No. 81).

Het doel van het Instituut is: de bevordering der wetenschap en kunst van den Ingenieur in den uitgebreidsten zin. Het Instituut heeft drie Vakafdeelingen en een Afdeeling „Nederlandsch-Indië.”

De jaarlijksche bijdrage bedraagt voor gewone leden *f* 20.— en voor buitengewone leden *f* 10.—; gewone leden, die van meer dan twee vakafdeelingen lid zijn, betalen *f* 3,— voor elke vakafdeeling daarboven; entrée *f* 3.—.

Raad van Bestuur.

J. F. W. Conrad, President.

W. F. Leemans, Vice-President.

J. Schroeder van der Kolk, Penningmeester.

H. Enno van Gelder.

H. F. W. Becking.

J. L. Cluysenaer.

J. Kraus.

I. A. Lindo.

H. Wortman.

F. W. Hudig, Pres. der Vakafdeeling voor Werktuig- en Scheepsbouw.

A. E. R. Collette, Pres. der Vakafdeeling voor Elektrotechniek.

C. de Bruijn, Pres. der Vakafdeeling voor Spoorwegbouw en Spoorwegexploitatie.

R. A. van Sandick, Alg. Secretaris, 's-Gravenhage.

P. L. A. Mondt, Amanuensis.

Orgaan van het Instituut.

„De Ingenieur” te zamen met de Vereeniging van Delftsche Ingenieurs. Dit weekblad wordt kosteloos aan alle Institutsleden verstrekt.

VAKAFDEELING VOOR ELEKTROTECHNIEK.

A. E. R. Collette,	Voorzitter.
H. A. Ravenek,	Secretaris.
J. J. W. van Loenen Martinet,	Penningmeester.
L. M. Barnet Lyon,	} Commissarissen.
C. D. Nagtglas Versteeg,	
Dr. E. Cohen,	
H. C. J. Gritters,	

VAKAFDEELING VOOR WERKTUIG- EN SCHEEPSBOUW.

F. W. Hudig,	Voorzitter.
H. P. Maas Geesteranus,	Secretaris, Amsterdam.
H. Enno van Gelder,	Penningmeester.
J. H. Beucker Andreae,	} Commissarissen.
G. C. Schim van der Loeff,	

VAKAFDEELING VOOR SPOORWEGBOUW EN SPOORWEGEXPLOITATIE.

C. de Bruin,	Voorzitter.
--------------	-------------

Jhr. H. G. Verspijck,	Secretaris.
J. Schroeder van der Kolk,	Penningmeester.
E. H. Stieltjes,	{ Commissarissen.
S. E. Haagsma,	

VEREENIGING VAN DELFTSCHE INGENIEURS.

Deze vereeniging heeft ten doel het vormen van een band tusschen hare leden en het bevorderen der algemeene maatschappelijke belangen van de Ingenieurs.

Gewone leden kunnen zijn gediplomeerde Ingenieurs van Delft; buitengewone leden personen, die het vak van ingenieur beoefenen.

Orgaan der Vereeniging: „De Ingenieur.”

Bestuur.

Ph. W. van der Sleijden,	Voorzitter.
P. J. van Voorst Vader,	Secretaris.
W. K. Behrens,	Penningmeester.
E. H. Stieltjes.	
J. D. Donker Duyvis.	
J. de Koning.	
L. H. N. Dufour.	

MAATSCHAPPIJ TOT BEVORDERING DER BOUWKUNST.

Opgericht 1842.

Beschermvrouwen H. M. de Koningin en
H. M. de Koningin-Moeder.

Het doel der Maatschappij is de beoefening en de kennis van de bouwkunst te bevorderen en de algemeene belangen harer beoefenaren voor te staan. Gewone Leden be-

talen *f* 15.— contributie. Als Buitengewone Leden (contributie *f* 7.50) worden voor den tijd van vijf jaar aangenomen, zij die hun 23ste jaar nog niet zijn ingetreden, zij ontvangen (evenals de Gewone Leden) wekelijks het geïllustreerd Bouwkundig Weekblad, het Bouwkundig Tijdschrift (4° form.), en de aflevering met opmetingen van Oude Gebouwen (groot folio). Kunstlievende Leden (contributie *f* 5.—) ontvangen alleen de afbeeldingen van Oude Gebouwen.

H o o f d b e s t u u r.

A. Salm G.Bzn., Voorzitter.	Amsterdam.
A. C. Bleys, Vice-Voorzitter.	id.
J. A. Mulock Houwer, C. B. I.	Groningen.
V. G. A. Bosch, B. I.	Arnhem.
F. W. M. Poggenbeek.	Amsterdam.
Joh. Mutters Jr.	's Gravenhage.
J. Verheul Dz.	Rotterdam.
M. A. C. Hartman, C. B. I.	Delft.
J. van den Ban Pzn.	Haarlem.
C. T. J. L. Rieber, B. I., Secretaris.	Amsterdam.

PERMANENTE TENTOONSTELLING VAN BOUWMATERIALEN.

Bibliotheek en Secretariaat in het Maatschappelijk
gebouw Marnixstraat 402 Amsterdam.

In Delft bestaat een afdeeling der Maatschappij (contributie *f* 3.—) waarvan de leden tevens gewoon, buitengewoon of kunstlievend lid der Maatschappij moeten zijn.

Zij houdt in het winterseizoen vergaderingen, voordrachten met lichtbeelden over kunstonderwerpen.

Bestuur:

M. A. C. Hartman, C. B. I. Voorzitter.

A. Labouchère,	Vice-voorzitter.
J. L. Schouten, C. B. I.	Secretaris.
A. F. Gips,	Penningmeester.
J. H. W. Leliman, B. I.	Commissaris.

VEREENIGING TER BEVORDERING VAN FABRIEKS- EN HAND-
WERKSNIJVERHEID IN NEDERLAND.

Beschermvrouwen HH. MM. de Koninginnen.
De contributie voor deze vereeniging hangt af van de
afdeelingen.

Hoofdbestuur.

Mr. E. Fokker, Voorzitter.	's-Gravenhage.
Mr. C. J. H. Schepel, Secretaris. Javastr. 128	's-Gravenhage.
Dr. J. Roeters van Lennep, Penningmeester.	's-Gravenhage.
Henri M. Enthoven.	id.
M. E. Jonker.	Amsterdam.
J. W. Verloop.	Utrecht.
A. Ek Pzn.	Dordrecht.
G. J. W. de Jongh.	Woerden.
G. J. van de Poll.	Tiel.
C. Alkemade Sr.	Noordwijk.
C. Boudewijnse.	Middelburg.

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ TER BEVORDERING VAN
NIJVERHEID.

Zetel: Paviljoen Haarlem.

Doel: Bevordering der welvaart.

26 Afdeelingen met ongeveer 1500 leden en donateurs.

Hoofdbestuur:

J. F. W. Conrad, President.	's-Gravenhage.
-----------------------------	----------------

A. van Rossum, Vice-President.	Haarlem.
Dr. A. Pekelharing.	Groningen.
D. van Lookeren Campagne.	Hengelo.
Jhr. C. F. van de Poll.	Haarlem.
G. Salomonson Hzn.	Almelo.
C. Dyserinck.	Amsterdam.
J. T. Cremer.	's-Gravenhage.
Mr. M. Tydeman Jr.	Breda.
J. A. Laan.	Wormerveer.
H. Figee.	Haarlem.
L. J. Kesper.	's-Gravenhage.
G. S. de Clercq, Algem. Secr. Penningm. en Redacteur van het Tijdschrift.	Haarlem.

STICHTINGEN DER MAATSCHAPPIJ IN HET PAVILJOEN.

Koloniaal Museum. Directeur Dr. M. Greshoff, Haarlem; bibliothecaris: J. J. Verwijnen, Haarlem; Conservator: Dr. C. Preij Jzn., Haarlem; Conservator-honorair der zoöl. afd. H. Veen, Haarlem.

MUSEUM VAN KUNSTNIJVERHEID.

Directeur: E. A. Von Saher, Haarlem; Assistenten: Mej. A. J. L. Hooghwinkel en Mej. M. Ziegeler, Haarlem.

SCHOOL VAN KUNSTNIJVERHEID.

Directeur: E. A. Von Saher; Hoofdleeraar; F. T. Grabijn, Leeraren: J. v. d. Berg, L. Oger, H. Tuin Jz., K. Van Leeuwen, F. Zwollo, H. M. Krabbé, W. Swart, K. P. C. De Bazel, J. L. M. Lauweriks, G. J. H. Kerkhoff, J. P. Strijbos, M. Huizenga.

GEZELSCHAP „LEEKGHWATER” TE DELFT.

Opgericht 16 December 1867 door A. Huet.

Contributie f 2,50. Geen entrée.

Dit gezelschap stelt zich ten doel het beoefenen der technische wetenschappen door het organiseeren van lezingen over technische onderwerpen en van excursies naar fabrieken, enz.

Bestuur:

H. S. Hallo,	Voorzitter.
A. de Kanter,	Penningmeester.
H. W. Snijders,	Secretaris.

LEZINGEN VAN 1 OCT. 1900—1 OCT. 1901.

14 November 1900. Prof. C. P. Holst Gz.:
Mededeeling over de hydraulische pompwerktuigen van de haven van Buenos Ayres.

23 Januari 1901. De Heer H. Lohr over:
De elektrische bewegingswerktuigen van de Nieuwe Schutsluis te IJmuiden.

1 Februari 1901. De Heer C. F. Stork over:
De taak van den ingenieur in het bedrijf der machinefabriek.

14 Februari 1901. De Heer A. C. van de Stadt over:
Gebreken van stoomketels.

28 Februari 1901. De Heer J. J. W. van Loenen Martinet over:

De elektrische tractie op spoorwegen.

20 Maart 1901. De Heer Ch. Muller over:
De opkomst der groote gasmotoren en hun concurrentie met stoommachines.

28 Maart 1901. De Heer H. W. van Oostendorp:
Iets over stoomketels der binnenvaart.

TECHNOLOGISCH GEZELSCHAP.

Opgericht: Delft, 15 December 1890.

Het gezelschap stelt zich ten doel volgens art. 1 der statuten:

1. Het houden van voordrachten op scheikundig en technisch gebied.
2. Het regelen van excursies en ze door voorafgaande bespreking nuttig maken.
3. Het zich in connectie stellen met de voornaamste industrieelen om hen in kennis te stellen met den werkkring van den a.s. technoloog.

Bestuur.

Prof. Dr. S. Hoogewerff, Hoogleeraar aan de P. S., Eere-Voorzitter.

F. Keeman,	President.
G. A. Brender à Brandis,	1 ^e Secretaris.
A. J. van der Hoeven,	2 ^e Secretaris-Penningmeester.

Eerelieden.

Prof. Dr. J. H. van 't Hoff.
 Prof. Dr. L. Aronstein, Hoogleeraar aan de P. S. te Delft.
 Prof. Dr. M. W. Beyerinck, id. id. id.
 Dr. J. Thomée, Arts te Delft.
 Dr. G. J. W. Bremer, te Rotterdam.
 U. J. Heerma van Voss S.C.Jzn., Beetwortelsuiker-fabrikant,
 Leur bij Breda.
 J. H. W. Westerbaan Muurling, Den Haag.
 J. J. Hazewinkel, Directeur proefstation voor Indigo, Klatten.
 W. A. Beukers, Schiedam.

Aantal leden op 1 October 1901.

Gewone leden	79
Buitenleden	67
Buitengewone leden	29
	175

OVERZICHT DER LEZINGEN VAN 1 OCT. 1900—1 OCT. 1901.

9 October 1900, Dr. Rapp.

Der Indigo und seine Ersatzmittel.

3 December 1900, J. W. Boëseken.

Zuivering van afvalwater.

18 Februari 1901, J. Rutten.

Zuivering van lichtgas.

11 Maart 1901, P. D. C. Kley.

Thee en Caffeïne.

12 April 1901, A. Vosmaer.

Ozon.

PRACTISCHE STUDIE.

Opgericht 13 Februari 1894.

E e r e l e d e n :

J. Kraus, S. G. Everts, E. Gugel, W. K. Behrens,
G. H. de Vries Broekman.

Hoogleraren aan de Polytechnische School.

Contributie f 2.50. Geen entrée.

Het gezelschap stelt zich ten doel de belangstelling zijner leden in de civiele en bouwkundige wetenschappen te vergrooten.

Het tracht dit doel te bereiken door:

1°. het doen houden van lezingen;

- 2°. het aanleggen eener bibliotheek;
- 3°. het organiseeren van excursies.

LEZINGEN VAN HET JAAR 1900—1901 ZIJN:

22 October 1900, de Heer H. L. van Hooff, Civiel Ingenieur bij den Rijkswaterstaat.

Onderwerp: Indrukken van een reis naar de Amazonenrivier en de afwatering van het eiland Marajo.

9 November 1900, de Heer W. J. Niermeyer.

Onderwerp: De Stationsverlegging te Amersfoort.

21 November 1900, de Heer P. H. A. Rosenwald, Civiel Ingenieur bij de Gemeentewerken te Scheveningen.

Onderwerp: De Bommenhaven te Scheveningen.

14 December 1900, de Heer A. J. M. Stoffels, Civiel Ingenieur bij de Gemeentewerken te 's-Gravenhage.

Onderwerp: Waterafvoer uit woonhuizen.

18 Januari 1901, de Heer R. P. J. Tutein Nolthenius, Civiel Ingenieur bij den Rijkswaterstaat.

Onderwerp: De Rijn.

31 Januari 1901, de Heer J. E. de Meyier Jr.

Onderwerp: De Strafgevangenis te Haarlem.

15 Maart 1901, de Heer W. Cool Jr., Civiel Ingenieur bij de Gemeentewerken te Rotterdam.

Onderwerp: Een en ander over Rotterdam en zijne havenwerken in verband met eene excursie.

16 Maart 1901, Excursie naar de havenwerken van Rotterdam.

26 Maart 1901, de Heer A. J. M. Stoffels, Civiel Ingenieur bij de Gemeentewerken te 's-Gravenhage.

Onderwerp: De in aanbouw zijnde draaibrug aan de Laakhaven te 's-Gravenhage.

Bestuur:

J. F. Ligtenberg, President.
J. E. de Meyier Jr., Secretaris.
C. J. Ninck Blok, Thesaurier.

Ledenaantal op 15 November 1901: 150.

MIJNBOUWKUNDIGE VEREENIGING.

Deze vereeniging stelt zich ten doel volgens art. 1 der wet:

- a. de beoefening der mijnen-ingenieurswetenschappen.
- b. de beoefening der belangen van de studeerenden in het Mijnvak.

Bestuur.

W. A. Both, President.
B. von Faber, Secretaris.
C. Visser, Penningmeester.
J. L. Ledeboer, Bibliothecaris.
F. C. van Lier, Archivaris.

Aantal Leden op 1 November 1901: 73.

Eereleden.

Prof. Dr. H. Behrens, Eerevoorzitter,	Hoogl. a. d. P. S.
Prof. Dr. J. L. C. Schroeder van der Kolk,	" " "
Prof. Dr. S. Hoogewerff,	" " "
Prof. Dr. L. Aronstein,	" " "
Prof. C. J. van Loon,	" " "
C. Blankevoort, Rijks-Ingenieur der Mijnen.	" " "

COMMISSIE TOT BEHARTIGING VAN DE STUDIEBELANGEN.

Technologen:	F. Keeman en H. Jonker Czn.
Civiel-Ing.:	W. J. Niermeyer en R. A. Verwey.
Bouwk. Ing.:	J. Gratama.
Werktk. Ing.:	H. S. Hallo en H. van Geuns.
Scheepsb. Ing.:	R. G. Leegstra.
B ₁ en B ₂ :	J. T. C. Etty en F. C. van Lier.
Mijnen-Ing.:	F. van Wijngaarden en Z. S. Beyl.

REPETITOREN.

IN DE WISKUNDE EN MECHANICA.

- G. J. van de Well, W. I., Binnenwatersloot 21.
 G. F. Biezeno, Zuiderstraat 29.
 W. A. Piets, C. I., Laan van Overvest 174.
 J. R. van Musschenbroek, C. I. Oostsingel 70 en Witte de
 Withstraat 64, Den Haag.
 K. Bes, Hugo de Grootstraat 25.
 G. W. ten Dam, Hugo de Grootstraat 119.

IN DE WISKUNDE, MECHANICA, LANDMETEN EN WATERPASSEN.

- W. Mantel, C. I., Hypolitusbuurt 3.

IN DE NATUURKUNDE EN DE ELECTROTECHNIEK.

- J. M. G. Scheffer, Laan van Overvest 175.

IN DE WERKTUIGBOUWKUNDE EN KENNIS VAN WERKTUIGEN.

- J. Z. Risch, Westsingel 2.

IN DE SCHEIKUNDE.

- M. van Breukeleveen, T., Vlamingstraat 35.

IN HET LANDMETEN EN WATERPASSEN.

- T. J. H. M. Thys, C. I., Oude Delft 153.

MENCEL- WERK

EN

VARIA.

MEINEL
WEEK

MEINEL
WEEK

Lief meisje mijn!
Lief kindekijn!
Ga mede met mij
Naar de wonderwei, —
Daar gaan wij plukken
De bloemen zoo schoon,
Daar gaan wij luist'ren
Naar het eeuwig fluist'ren
Der boomen zoo groen.
Daar gaan wij hooren
Hoe de vog'lenkoren
Hooguit zingen hun lied!
Kom ga mee met mij
Naar de wonderwei.

M.

UIT HET DAGBOEK VAN EEN HANENHATER.

Ik wil nu verhalen van de jaren lijden die ik droeg, van de luttele maanden, verruiming des harten, die ik doorleefde, en van de nieuwe lijdensperiode die is aangebroken en voor wie weet hoe lang mijn leven nog ondraaglijk maakt.

Dit zijn mijne intiemste en meest geheime zielsberoeringen, die ik zelfs niet zou willen zeggen aan die teerbeminde, die slechts in mijn verzen wordt bezongen, maar die ik hier wil geven uit die hoge liefde, zoo platonisch, wonderbaarlijk onbegrijpelijk, uit liefde voor het D. S. C.

Ik houd van hanen.

Ik houd niet van hanen.

Ik houd van hanen.

Ik acht in hen de bijzondere notitie die ze van natuurtafreelen als zonsopgangen nemen, de vereering van de kip, en de opgeruimdheid des gemoeds waarmee zij elken nieuwen dag begroeten.

Maar ik haat de hanen die mij het leven hier in Delft tot een last hebben gemaakt. Ik weet wel, het is hen te verontschuldigen, de economische invloeden werken ook onder deze wezens noodlottig. Het is moeilijk op een binnenplaatsje met enkele vierkante meters hemel, je zomersche en boersche allures te behouden, het is pijnlijk haan zijnde, dus zoo gevoelig voor al wat vrouwelijk is, door een onzijdig schepsel als een ploerterij te worden gevoederd, maar hoewel ik dit

alles weet en lang heb overdacht, houd ik vol, dat mij den stadshaan hatelijk is.

Ik vind het getuigende van een open oog voor de natuur om bij het zonnegloren het uit te kraaien, maar het is droevig te bemerken, dat een haan in eens luidruchtig moet kraaien, als niet alleen in het bijzonder de zon, maar in het algemeen iets opgaat. Hoevele uren heb ik niet wakker gelegen door dien allervreeselijksten haan, die, zoo een musch over het binnenplaatsje vloog, zoo een pluisje of blaadje opwoei, meenende dat er iets opging, begon te kraaien.

De gewone zomersche of boersche haan kraait beslist en nadrukkelijk kukeleku. Het is de schetterende reveille die zegt, dat het geslaap nu maar uit moet zijn en een lichte zonnige dag staat te wachten. Maar dit mijn zoo verfoeid gedierte, was ook het kraaien verleerd; was hij nog maar royaal geweest en openlijk uitgekomen voor zijn absolute degeneratie door als een hond te blaffen, maar met een vervaarlijken nekzwaai zocht hij de kreet van zijn vaderen te benaderen zonder verder te komen als een armzalig kreunen. Dit klonk zoo droef in den beginnenden dag dat ik 's morgens het wel weer avond wenschte.

Maar waarom nog langer er over heen te praten. Ik heb hem gedood. In eens, met een ouden roestigen sabel zijn armzalige keel gespleten.

De juffrouw heeft hem gekookt en laaghartig genoeg mij niet die hemelsche vreugde willen schenken, van zijn gebeente tusschen mijn kiezen te hooren kraken.

Zij kocht een nieuwe.

Wat eenvoudig staan deze vier woordjes daar, en dan te weten, dat dit feit mij, genoodzaakt heeft, eenige dagen in strenge afzondering buiten Delft te moeten verwijlen en tot

die vreemdsoortige en geheimzinnige ziekte aanleiding heeft gegeven, die alleen op IJsland nog sporadisch onder de zeehonden gevonden wordt en niet met de Deutsche hühneraugen dient verward te worden.

Ik verhuisde naar een oord waar de rustige omgeving en het onbelemmerde uitzicht op weiden mijn herstel zoo bevorderde, dat de verschijnselen van mijn ziekte meer inheemsch werden, zonder nog tot de specifiek Delftsche te gaan behooren.

Tegenover mijn nieuwe juffrouw behield ik die stilzwijgendheid over mijn vroeger leven, zooals men slechts aantreft bij bekeerde zondaars van het Heilsleger. Het was een van die weinige momenten in ons leven die de palen zijn, waardoor men den weg van wieg tot graf eens menschen kan volgen, toen de juffrouw mij meedeelde dat ze „beesies ging houden”.

Zonder er zelfs aan te denken dat ook het insectenrijk zulke schepselen bezit, kwam mijn hanenvrees met zoo'n heftigheid weer boven dat ik Delft voor eenige dagen moest verlaten.

Toen ik terugkwam heb ik een dagboek aangelegd waar nauwkeurig al mijne angsten die ik heb doorleefd in geboekt staan en dat ik geef aan den almanak uit liefde voor het D. S. C.

1 October.

Een bestelwagen houdt voor de deur stil. Een mandje wordt afgegeven, de juffrouw doet erg lief tegen het mandje en gooit er stukjes brood in. Ik veronderstel dat ze wijs genoeg is tegen levenlooze dingen dergelijke flauwiteiten na te laten. Het mandje staat in den tuin en beweegt voortdurend, verdachte geluiden nog niet gehoord, hou een waakzaam oog en verzuim daardoor 4 colleges. 2 S. *)

*) Het teeken S beteekent een schrikpociertje.

2 October.

De inhoud bleek een kat te zijn, ik acht dit dier te ver afstaande van de hoenders om volgens de mutatie theorie eenige hanige neigingen te moeten vreezen. Ik hoor de juffrouw vele malen achtereen Truus, Truus, Truus roepen; in het huis geen vrouwspersoon van dien naam kennende begin ik onrustig te worden. S. Bijvoegsels als „kom lief diertje” en „wil ie nou geen stukkie brood”, maken mij wanhopig. 3 S. 6 colleges gemist. Ik heb de juffrouw boven geroepen, en gezegd dat ik het kinderachtig vond om in je eigen maar aldoor Truus, Truus te zeggen. Hevige scenes, ze had een konijntje gekocht. Voel mij nu veel verlicht en zie vol vertrouwen den dag van morgen tegemoet.

3 October.

De menagerie is met een tortelduif vermeerderd. Pluimvee zijnde, begin ik onrustig te worden. (Tortelduif n.l. pluimvee en ik onrustig). 5 S. Het beestje is nogal vroolijk en doet erg duifachtig, zoodat ik voorloopig alleen nog maar uitkijk om elke hoenderachtige manifestatie in haar groei te fnuiken. Hierdoor 4 colleges gemist en 5 uur geen praktikant geweest. Ik begin voor mijn examen te vreezen. 7 S. Die vervloekte hanen ook.

4 October.

Ik voel mij veel beter, de duif heeft gekird, ik ben er nu volkomen gerust over dat het een echte duif is en geen verkapte haan, hoewel ik een rood puntje op zijn kop wantrouw. S. Het puntje bleek een wondje te zijn en voor een kam geen vrees te bestaan. De kat loert op vogels, zoodat ik hem nog niet zoo gauw in de richting van het gevederd gedierte zie ontaarden. Het konijn alleen veront-rust me. 3 S. At heden met groote graagte maïs, dit is

beslist kippenkost. Dit in het maandblad „Ons Pluimvee”, nagezien en bevestigd gevonden. 5 S sterk. Ben ziek en heb 5 colleges gemist en de snelheid van het licht niet berekend.

5 October.

Ben hevig geschrokken. 10 S zeer sterk. Meende 2 hanen in den tuin te zien loopen, bleken later zwemvliezen te hebben en moeten als eenden worden beschouwd. Heb de juffrouw boven laten roepen, verweet haar het toedienen van maïs aan een konijn en inlichtingen gevraagd over het aanschaffen van die twee eenden. Wat ik met haar doen te maken had enz. Het mensch kent niet het geheim mijns levens. Ben te zwak om zelfs een ploerterij nog te kunnen weerstaan. Dacht ter versterking des harten maar een college te gaan loopen. Het was over de ontwikkeling van de cel in het ei tot een haan. Bacteriologie. Ik word wel hard gestraft. Bij thuiskomst 4 S en volslagen gevoelloos voor alles.

6 October.

De menagerie wordt onbehoorlijk overvoederd. Ik vrees tegen Kerstmis een Lucullische maaltijd. Wie had dat gedacht van zoo'n ingetogen mensch als mijn juffrouw. Het konijn verslindt borden maïs en weigert nu al koolbladen, zoo moet dat beest wel tot een haan gedwongen worden. Heb een boekje over „Het voederen van onze huisdieren” bij de juffrouw op tafel gelegd. Nog niet opengesneden. Op eenden nog niet veel gelet, konijn nog het gevaarlijkst. Deze dag vrij van S. Voelde mij na het gebeurde van gister niet in staat de P. S. te bezoeken.

7 October.

Boek nog niet opengesneden. Het konijn at wortelen voel mij nu veel sterker. De eenden kregen vanmiddag maïs. 7 S.

Ik acht dit voedsel voor deze beesten, die vogels zijn, nog gevaarlijker als voor het konijn. Denk er over mijn huur op te zeggen, zoodra de verschijnselen frappanter worden.

8 October.

Het is mij gebleken, de eenden geen water krijgen om in te zwemmen. 8 S en sterk. Heb juffrouw aangeboden een vijvertje te graven, want met maïs voeder en zonder water vrees ik de tegennatuurlijkste terugvallingen in andere soorten. Denk Hugo de Vries te gaan consulteeren. Het konijn is volslagen aan peentjes verslaafd, ook de duif is nog erg natuurlijk; van dezen kant dus voorloopig niets meer te vreezen. Dit geeft mij moed nog eenigen tijd op mijn kamer te volharden. Heb in geen 2 dagen mijn kamer verlaten.

9 October.

Met veel moeite een kuil gegraven en met slootwater gevuld. De eenden toonden klaarblijkelijk een grooten afkeer om er in te zwemmen. 9 S hoewel zwak. Bovenvermeld boek onopengesneden teruggekregen. Verschil met de juffrouw over de voeding. Ik zie de visch aan als het meest eendachtige voedsel. Heb nu een haring laten koopen en in het vijvertje geworpen. De eenden begonnen er van te niessen, bleek een gemarineerde te zijn, dit geeft moed voor het nemen van een volgende proef met een echte.

10 October.

Water uit vijver in den grond getrokken, juffrouw verbood opnieuwe vulling. Ben door de ondergane emoties te zwak mij tegen dit besluit te verzetten. De eenden eten 6 borden maïs per dag en weigeren alle visch, ik meen inkrimping van zwemvliezen te bespeuren, zal scherper toezien. 2 S.

11 October.

Ben hedennacht met mijn waskom met water naar den

tuin gegaan, en heb een voor een de eenden een bad gegeven om ze aan hun oude natuur te herinneren. Meen opgemerkt te hebben dat de grootste zonk, hoewel nog geen zekerheid door de weinige diepte van den kom. Heb zwemvliezen opgemeten 3,125 c. M. Licht in de kamer van mijn juffrouw deed mij, daar ik in nachtcostuum was naar boven gaan. 5 S sterk en een slapeloozen nacht.

12 October.

Voor een hevige regenbui gingen de eenden schuilen. Wintervrees denk ik. Het ergste is nu te wachten. 6 S. Mijn juffrouw heeft kip gekookt. De eenden waren bijzonder onrustig door den reuk, zoodat ik werkelijk geloof dat hoenderaandoeningen zijn ontstaan. Ze eten walgelijk veel maïs en ik heb meenen te zien dat een, regenwormen uit den grond opwoelde, kunnen ook eindjes touw zijn geweest; dus nog maar geen zorg voor den tijd.

13 October.

Heb ze van nacht in een diepen akker geplaatst, waarin ze met een plof op den bodem vielen. Kunnen dus niet eens meer drijven. 11 S zeer sterk. Zwemvliezen 2,987 c. M. Langzaam maar zeker.

14 October.

De grootste heeft zijn waggelenden gang geheel verlaten, de kleinste probeert het hem na te doen maar valt goddank nog. Wou dat ie dood viel. Heb ze duidelijk met de pooten achteruit zien krabben om wormen te zoeken. Staarten worden langer en gaan omkrullen, behoef deze niet op te meten want de groei is zichtbaar. Die vervloekte maïs ook, met visch had je zoo iets nooit gekregen.

Zwemvliezen 2.31 cM. Het is niet meer tegen te houden. 5 S.

15 October.

Kleine loopt ook al gewoon. Pogingen om op takjes te gaan zitten worden gedaan 8 S. potsierlijk. Een roode streep op den kop van den grootsten is sterk tot een kam aan het uitbotten. De juffrouw wil het verschrikkelijke niet beseffen, en zegt dat, „die beesten zooiets bij den groei wel meer krijgen en het eigenlijk de pip is”. Die stommeling het komt natuurlijk van de maïs en gebrek aan zwemwater.

Zwemvlies 1.76 cM.

16 October.

Vandaag opgemerkt dat de snavels met groote hardnekkigheid op steenen gewed worden, de grootste die in alles voorlijk is heeft er al den puntvorm in gekregen, de kleinste tracht met groote zenuwachtigheid het zelfde te bereiken. Ik heb zulke monstrositeiten van schepsels nimmer gezien. Maar dat komt van die maïs. Staarten groeien merkbaar. De juffrouw noemt dit nog steeds de pip. Heb mij driftig gemaakt 5 S.

Zwemvlies 0,563 cM. Er ontwikkelen zich sporen.

17 October.

Het gesnater. dat toch nimmer geheel van harte ging, is nu totaal opgehouden, wat moet daarvoor in de plaats komen. 4 S. Ben geheel met de studie opgehouden en peins over snelwerkende hanenvergiften. De zwemvliezen zijn geheel verdwenen. De kammen ontwikkelen zich goed. De juffrouw raakt nu ook onder den indruk en beweert, dat haar broers zwagers eenden ook wel de pip hadden maar zoo toch nooit. Ik maak aan die familierelaties een einde door te vragen met de maïs-voeding op te houden en een vijvertje te graven. Ze stemt toe, maar vrees ik, dat wij te laat zijn.

18 October.

Vijvertje gegraven maar door de beesten waarvan ik niet meer weet of ik ze haan of eend noemen moet met zand vol geschopt. Alle voedsel behalve maïs wordt geweigerd 12 S. Juffrouw gaat met maïsvoedering door, ze wil ze met Kerstmis slachten. Begrijp niet hoe of iemand zulke monsters kan verorberen of het moest alleen uit wraak zijn. De abnormaliteiten kunnen nu al vrij stevig op takjes zitten en doen pogingen tot vliegen.

19 October.

Den geheelen dag hebben de beesten de zonderlingste bewegingen gemaakt. 8 S. Ze hebben zich op de pooten opgericht, zijn met de vleugels gaan slaan en strekken dan den hals. Ik durf niet uit te spreken wat ik vrees. 7 S.

20 October.

Van nacht toen de maan opging, die eenden, hebben ze
 gekraaid

 37 S. zeer, zeer sterk.

Fr. B.

DANSLIEDJE.

Wil je niet zweven
in dien kadans?
Mag ik je leiden,
licht, in dien dans?

Mag ik je wangen
dicht bij m'n mond?
Meisje, genieten
is er gezond

Meisje zoo blij is 't er
Meisje zoo licht.
Doe maar je oogen
héén-gevend dicht.

Wil maar vertrouwen
jou in m'n arm:
die niet genieten
zijn er zoo arm.

Voeld' ik je lichte
even gebeef?
Drink maar het leven,
dat ik je geef!

LEIDSCHÉ FLESCHE.

MIJNLEVEN.

I

De nevels van den vroegen zomermorgen hangen nog over de velden, maar de zonnestralen breken er reeds doorheen en coquetteeren ongestoord met de feest-vierende dauwdropelen.

Aan den begrinten dorpsweg slapen de huisjes nog, roerloos als vogels op één poot, achter dichte ramen en deuren. De weg en de lucht en de daken behooren nog heelemaal aan de uitgelaten musschen. Anders is er nog stilte van nacht in het witte morgenlicht zonder warmte, zonder stof en zonder moeheid.

Dan komen zware stappen van ver. Een enkele, een paar, dan meer. Weldra dreunt over den grintweg aan 't eentonig en rhytmisch aanstappen als van soldaten, zwaar van gang, vullend de eile morgenlucht, echöend tegen de dommelende huizen, die wakker schrikken.

In rijen achter elkaar gaan ze, mannen, door den zonverlichten nevel van vroegen morgen, in den geur van ontwakend leven. Gaan ze over het schurende, knarsende grintpuin, slossen ze met hun spijkerzolen van groote schoenen, zwijgend naast elkaar, bij groepen van twee en drie en meer. De oogen dof vooruit of rustend op de huisgevels in rust, zonder veel zien, zonder gevoel voor 't ontwakende zomerleven in jeugdigen zonnenschijn. De ruggen gekromd en de knieën

geknikt en de bleeke hoofden met glanslooze haren voorover, scherpe trekken, diepe oogen als van dooden, vol weemoed, 't vel zonder bloed en afgeschuurd door slechte zeep, kleeren los om de lijven, oude, afgedragen wordende Zondags kleeren, stukken in knieën en ellebogen en onder in de broekspijpen, de stof versleten en glimmend van kaalheid.

Voort gaan ze zoo, langs huizen, naast en achter elkaar, blikken koffiekan op den rug, kleerenbundel onder den arm, voort met de zwaar-bespijkerde zolen over den knarsenden grintweg in den milden zonnenschijn.

In een zwart bestoven muur is een nauwe poort. Van twee kanten komen ze daar aan en allemaal slokt de poort ze binnen. Ze roepen er om hun nummer-penning en gaan dan, zwijgend weer naar een lang gebouw, met spinraggen onder vuil in de kozijnen, bestoven gevel en verweerde ruitjes. Door een klein deurtje komen ze in groote zaal, met vloer van cement. Er hangen aan kettingen en katrollen bundels kleeren, de zoldering verbergend. Nu piepen de katrollen, hier, dan daar en dan weer hier en bevulde kleeren komen neer; later piepen de katrollen weer en de afgedragen Zondags kleeren gaan aan den haak omhoog. Dan gaan ze zoo allen weer in den zonnenschijn buiten, over stukken oud-ijzer, over rails voor wagentjes, die er soms in lange file overgaan, achter een locomotiefje, klein als speelgoed, en tusschen palen van stellages door, waar in raderen draaien, bewogen door touwen, die groote bakken dragen en van zelve schijnen te loopen, komende uit donkere openingen van huismuren.

Dan gilt door de lucht, lang en schor, de stoomfluit, dat brengt nog meer beweeg van mannen: de nachtploegen trekken nu naar huis.

De eersten komen nu aan in donker gebouw, daar flikkeren kleine, gele lichtjes en roepen stemmen getallen door elkaar bij gerinkel van lampenhaken. Zwaaiend met lampen gaan ze nu ijzeren trappen op, krassend met de spijker-zolen op de treden, die kraken van gruis, komen ze aan in een ruimte met roest-kleurige plaat-ijzeren vloer en zwart bestoven muren met raampjes vol spinneraggen onder zwart stof. De vloer kraakt van fijn, glinsterend zwart gruis; er op staan een paar wagentjes, groote bakken op kleine, dikke wielen, met krijtcijfers op de blauw-grijze buiken.

In het midden van de lage ruimte stangen van ijzer en balken van hout, daar omheen beschuttende traliehekken en daarbinnen twee snel-loopende, polsdikke kabels van staal, één opwaarts, één neerwaarts, strak gespannen, zwaaiend, glimmend van vet.

Bij de traliehekken een man in blauwen kiel en de voeten in klompen; langs de muren op lange banken de zwijgende mannen met hun lampen, waarin het kleine gele pitje.

Komt met donderend geweld aan den oplopenden kabel een druipend, glimmend, rammelend gevaarte van ijzer naarboven, hangt even stil en valt knarsend en vloekend in grijpende veeren, staat dan onwrikbaar. Traliehekken rollen met wieltes over rails, bewogen door den man in de klompen en zwijgend komen van de eerste bank tien mannen aan, achter elkaar, sjokkend in rij, stappen in het ijzeren gevaarte en zoeken er een plaats. Tegen elkaar, leunend tegen de natte wanden aan staan ze, steeds zwijgend, pal op elkaar, als één massa, met de lampen-pitjes flikkerend tegen de knieën. Alleen een jongen waagt een geluid, een aardigheid, maar zwijgend vertrekken de anderen zelfs hun gelaat niet en de jongen lacht nog even in zich zelve na en is dan ook stil.

De traliehekken rollen weer dicht, luid als een moordkreet slaat een hamer op een losse plaat van ijzer, buiten stooten pijpen stoommassa's hijgend uit, snel achter elkaar, het ijzeren gevaarte, even gelicht, even in twijfel, valt plotseling naar beneden met razende snelheid, het eeuwige donker in. De aarde slokt alles op. De kabels, strak gespannen, slingeren nu weer in de stilte, slieren, rijzend de een, dalend de ander, in wilden haast en aan het nu oplopend staal komt een tweede gevaarte omhoog en met gedonder in de grijpende veeren.

Dan herhaalt zich alles en weer en weer. Allen gaan ze zoo in de duistere aarde-schoot, tot de banken leegstaan tegen de vuile muren. Van de vroolijke zomerzon zijn ze allen neergevallen in zwartsten nacht. Daar gaan ze zwijgend door lange gangen, spoken er met hun zwaaiende, stralen-schietende lichten, die het zwarte niet kunnen doorboren, in de vochtige kelderlucht en vroeten er in de zwarte rijkdommen der aarde, met verstompde eentonigheid en aangeloeerd door den dood, die als een spin er zijn netten heeft gespannen.

Boven blijft de man in de klompen alleen, bezemt wat vuil weg, ruimt de traliehekken op en schuift wagens aan.

Signalen met den grooten hamer, opnieuw beweging in de kabels, nu nog sneller en zonder rust braakt de aarde haar schatten uit.

Straks is het ook op de aarde nacht. Omhoog glanzen sterren en gluren verwonderd naar beneden, waar in diepe natuurrust het leven blijft voortrazen.

In het duister staan als zwarte schaduwen, de gebouwen. Als silhouetten rijzen scherp-belijnd de schoorsteenen omhoog uit de gebroken lijnen van daken en gevels.

Booglampen stralen hun blauw-bleeke licht uit en tooveren diepe slagschaduwten; groote doeken van rouw. Als dwaallichtjes bewegen zich soms stralende sterren, als liepen daar kaboutertjes met kaarsjes. Wit in het booglampenlicht steken af wolken van stoom die hijgend en sissend worden uitgestoten.

Geluiden stijgen overal op, bang-helder gehijg van stoom, gesis van water op vuur, slagen van ijzer op ijzer, als luide signalen van onraad en ver gerammel van wagens. Soms plotseling tegen een muur een ruwe gloed fellen brand met spookachtige verlichting en dan weer even plotseling duister met dikken damp van rook, die lampen verduistert.

Zoo leeft daar het zwarte monster voort als de natuur rust in diepen slaap. Een geheimzinnig, woest-levend dier met z'n groot lichaam diep in de aarde en zijn hijgende, vuur-brakende kop, waar het mooie leven is in den vroolijken zonneschijn en de zoete rust onder droomenden sterreglans.

II

Er werd gewerkt in een machtige massa van ijzererts. Een groote, holle ruimte was er reeds in gemaakt, hoog en breed en lang, te raden door kleine gele pitjes, die overal glimmen in het alle-licht-opslokkende zwarte.

Er was hier en daar het regelmatig tikken van hamer op boor, tik, tik, tik, als van een groote pendule in stille wachtkamer. Dan plotseling het geratel van een boormachine, de eerste geluiden verstommende. Bij de gele pitjes waren schimmen van gebogen werkers, door armbeweeg te onderscheiden van vorm-lijke uitsteeksels van de erts-massa zelve. Alles in zwarten nacht, in beklemmende stilte.

Met twee man bestuurden ze de boormachine, die vast gedrukt stond tusschen grond en dak, klaar als een gerichte maxim. Zwijgend richtte de een de lange stootboor, liet toen de samengeperste lucht uit de geleidende slang toe en nijdig trilde dadelijk de boor in het harde erts, in dolle woede storm-loopend, vonken spattend, rammelend, schreeuwend, in wilde drift-passie als een afloopend moord-zaaiend kanon; maar als zonder eenig leven stond daarnaast de bestuurder, de oogen gericht naar het boor-getroffen punt, dat een klein lampje flauw verlichtte, vastgehaakt in een scheur van 't erts. Zijn hand was aan de luchtkraan meetrillend met de nijdige boor, draaiende regelen diens wilden haast.

De ander zoog water op uit een emmer in langen spuit en spoot dien weer leeg, fijn straaltje in het boorgat, waarin de boor zonder moeite maar voortraasde, telkens den aanloop hervattende, geprikkeld door hevigen tegenstand, steeds heftiger inloopend.

Dan plotseling stilte, bange stilte na het nijdige trillen, waarin langzaam opdoemen de bedaarde hamerslagen op de handboren, regelmatig en klemloos, eentonig sleurgeluid als het lekken van waterdruppel.

De boor is uitgetrokken, staat dampend van inspanning stil nu, zooals op kouden dag een paard uitrust voor zwaren wagen, zijn heele lichaam stoomt. Zwijgend zet een werker een wig in de aansluiting met de machine, slaat de ander daarop met kleinen, zwaren hamer. Los laat de boor na een vijftal slagen. De een beziet nu de afgestompte snede, maar zonder eenige emotie, en de ander brengt een nieuwe boor aan, met versch gesmeede snede, die ingezet wordt. De luchtkraan wordt weer geopend en als een losgelaten jachthond snelt de nieuwe boor tot aanval op de ijzeren

rots in, gericht door de zwijgende mannen, die minachtend aanzien de wilde boor-woede. De stilte van den zwarten nacht, de bange beklemming van al de massieve, onwrikbare muren overal om hen, schijnt hen schuw te maken voor gesproken woorden. Ze staan snel en werktuigelijk hun werk te doen, zonder gedachten schijnbaar, zonder woorden, als groote smart-figuren verdoofd door den treffenden bliksem van onoverkomelijk verdriet. Ze begrijpen elkaar zonder woorden of teekens, elke daad van den een heeft zonder weifeling een daad van den ander ten gevolge, die in de eerste past. En met deze kille kalmte leiden ze de driftige boor, die bij elke rust trappelt van ongeduld, als een renpaard, om den aanval te hervatten, om weer voort te kunnen vreten in die onwrikbare massa, vuurspattend en stoomend, maar onvermoeid.

En verder zit een der gebogen schimmen bij zijn lampje, zittend als kleermaker, de beenen meer uit elkander en daar tusschen de boor, die zijn linkerhand omvat, bij elken slag die even draaiend, telkens nieuw aanvattend. Zijn rug is gekromd en het hoofd hangt licht voorover. De rechterarm met den hamer zwaait omhoog en valt weer neer met korten forschen slag op den kop van de boor, waarop zijn oogen onafgebroken blijven rusten. Steeds op het zelfde punt valt de hamer neer, regelmatig als het werken van een machine, dan springt de boor even op. Adem fluit als gezweept wordende lucht bij iederen slag,

Dan rust hij even, de werker bij het kleine lampje en ziet even rond in het donker of brengt kleine verandering in houding aan of tuurt in het gele lichtpitje en draait het eens wat op, de oogen metende het vlammetje, zoodat hij,

weer naar de plaats van de boor ziende, verblind, niets vindt dan zwart vol dansende vlammetjes, maar na geduldig wachten spookt daarin de boor weer op, eerst onzeker en telkens verdwijnend, zoekend als lantaarn-beeld, dat scherp gesteld wordt, dan eindelijk rustig om de nieuwe reeks hamerslagen te wachten op zijn kop, die vervezelt. Dan gaat zonder afwisseling het gehamer weer door, zoo vast en regelmatig, dat zelfs in donker de man wel niet zou misslaan. Hij hamert zoo als hij alle dagen alle uren al jaren hamert, de boor langzaam, langzaam drijvend in het harde erts, tot het boorgat diep genoeg is en dan herhaalt zich alles weer op een nieuwe plaats. Zwijgend zit hij steeds alleen in het zwarte donker bij het gele pitje van z'n lamp en zijn gedachten dwalen naar de aarde boven, waar de zon is en het groen, waar in schamel huisje zijn gezin niet denkt aan gevaren, familie-traditie, maar hongerig wacht op het brood, dat hij adem-fluitend veroverd in eeuwigen nacht en beklemming van peilloos-zwarte omgeving, verborgen rijkdommen van de groote aarde.

III

Het werk was begonnen in de groote mijn, zooals elken dag het weer begon om half zeven in den vroegen morgen om voort te duren tot een uur of drie en twee malen in de week nog twee uren langer.

De groote ijzeren kooi, die dertig man in drie verdiepingen met groote snelheid naar beneden bracht, waren ze al uitgestapt en de sombere werkers traden in de ijzerbevloerde laadruimte, ingemetseld en wit-gekalkt, verlicht door kleine, electrische gloeilampjes. Naar verschillende

kanten gaapten er de donkere openingen van gangen, verstopt door lange files van buikige wagentjes met krijt besmeerd, die wachtten in kalme berusting om de reis te ondernemen naar het zonnelicht als al die mannen maar eerst beneden zouden zijn. De juist-afgedaalden gaven hun penning aan den man, die de lift verzorgde, schoven toen langs de wagentjes, dringend en duwend, schurend langs de ijzeren wanden en kwamen zoo in een donkere hoofdgang, nu bijna feestelijk verlicht door vele lampen. Daar overal zaten de mannen met de puntige, rustige vlammetjes, wachtende op hun werk. Anderen sloften dadelijk door, de gangen in, lamp-zwaaiend, de oogen wennend aan het zwarte, waarin hun licht nog geen schijnsel scheen te geven. In lange karavaan trokken ze voort, achter elkaar, de smalle rails volgend, stootend soms tegen een dwarsligger, zoenend door modderplekken, ontwijkend allen met zelfde bocht de groote waterplassen. Achter elkaar aan zwaaiende lichten, kleine pitjes met lange ster-stralen en donkere, deinende schaduwen.

Als processie gingen ze, de kaarsen glimmend, langzaam vooruit met afgemeten passen. Enkelen zwijgend en vol gedachten, bukkend bij de albekende plaatsen, waar een steunbalk was doorgeknakt of een puntig stuk gesteente uitstak. Anderen, de jongeren, riepen elkaar aan, verzonnen grappen en als die geslaagd waren, lachten allen hard uit, ook de ernstigen wel.

Op eens ontstond dan een opstopping, de weg werd versperd door een rij van leege wagentjes, aan elkaar gebonden met groote haken en kettingen. Nu haastte zich ieder vooruit om in de wagens te klimmen, slaande en stootende met de lampen met dof geluid van ijzer. Volgde

een reeks van rukken en gespan van kettingen, luid gerammel en hol-ijzeren gebons en dan kwam er beweging in den trein, plotseling, meevoerende de mannen met de lampen, die lachten om 't voordeeltje van zoo makkelijk voort te kunnen gaan. Voort ging het regelmatig nu, schokkend en stootend als slecht-remmende trein dan en één voor één verdwenen de zware steunbalken, van 't nu onderscheidende lampenlicht trokken ze zich langzaam in het zwarte donker terug. Groote schimmelplekken glommen hier en daar op of een leger van zwammen en paddestoelen, welig tierende op het vochtige, doode hout.

Stijf en strak en zwijgend stonden de balken en zwammen en schimmelpartijen, bang voor 't licht, dat zoo plotseling hun geheimzinnig nacht-leven kwam storen en afzien, stijf van schrik, als ontmaskerde, overrompelde samenzweerders.

Nu volgde weer bonzen van wagentje op wagentje en gerammel van vallende kettingen en stond alles stil. Dan klommen de groote schaduwen weer uit en schoven langs de alles-goed-vindende wagentjes, tot ze kwamen langs het groote, bruine paard, dat juist paste in de nauwe gang. Droomerig keek het 't donker in, met gebogen kop uitblazend zijn adem in groote wolken, moe van 't trekken van al die mannen, die nu langs hem schuren. Dan plotseling richt het even den kop op en kijkt schuin naar de langsgaande lichten, als één hem sloeg met de hand op zijn sterke lijf, de groote oogen, heelemaal pupil, vol angst.

De karavaan werd nu allengs kleiner, telkens zonderden zich groepjes af in zijgangen en de rest ging dan door, steeds minder pratend en minder lachend, tot de laatste groep zwijgend alleen nog maar voortstapte, man achter man. Soms hield hen een zware deur tegen die de voorste

met duw van heele lichaam opendrukte en achter den laatste viel hij dicht met zwaren bons. Dan liepen ze voort, de voeten met de groote schoenen zettend in den weeken modderbodem, soms krassend met de zoolspijkers over de roestige rails. Enkelen van hen hadden meegelachen en mee aangeroepen hun vrienden, ze hadden mee grappen verzonnen en hun kwellust even bevredigd door een slapend paard wakker te slaan, maar nu waren ze ook stil, alleen nu in het groote donker, zonder de feestverlichting van honderden lampjes. Zoo is er uitgelatenheid en brooddronkenheid bij kinderen voor het aangaan van de school, waar straks de tucht hen zal leggen aan sterken toom. Ze voelden de strenge tucht van den arbeid, bij het naderen van hun werk, de arbeid in smalle kolenlaag, waarin ze werkten op hun knieën, hakkend en houwend en scheppend, al maar wegbrekende den zwarten rijkdom, die daar zonder einde lag, vastgedrukt tusschen glansend, hard gesteente, Daar zouden ze rusteloos voortwerken, al maar door, de buikige wagentjes vullend met koortsige haast, want elk wagentje was meer geld voor hen, elk talmen was verlies.

Ze kwamen nu waar de gang wat was verbreed en groote eikenstammen lagen, noodig als steun voor het drukkend gesteente. Daar kwam de groep iederen dag samen, zes man, aan hun hoofd de oudste, ervarenste. Op de eiken stammen zaten ze dan eerst, de lampen voor hen op den grond, ieder op eigen plaats. Ze hingen er hun jassen aan spijkers en haalden groote sneden brood uit de zakken, haptten er groote stukken uit, ze binnen spoelend met teugen koude koffie uit blikken kan. Soms zwegen ze allen langen tijd, kouwende als koeien in de wei, droomerig sturende naar één punt. Soms ook hield één een lang verhaal, waarnaar

de anderen luisterden, voortetend, met gezichten als luisterden ze niet. Maar ook spraken ze wel druk door elkaar of lachten om de grappen van een nooit-ernstige.

De oudste gaf steeds het sein van beginnen, dan hingen ze hun koffiekannen bij de jassen en bukten naar de lampen en sloften de gang verder uit, tot waar die doodliep in 't gesteente, daar zochten ze het afgebroken werk op en nu ging zwijgend de arbeid haar gang, sloeg hun houweel krachtig in de kool, die brokkelend neerviel met dof geluid, krakend loslatende, neervallend als lawine, de groote stukken springende en rollende vooruit. Of een boormachine cirkelde regelmatig bewogen door twee mannen, met roeibeweging.

Straks waarschuwt de oude weer, is het schafttijd. Dan zitten ze weer op de eikenstammen en eten en praten als te voren, nu blazende van hun pootig werken. De jongste telt de gevulde wagentjes, die hij heeft gemerkt met het nummer van hun groep, in krijt en roept het getal den oudsten toe. Na het eten vangt de arbeid opnieuw aan en gaat alles weer juist als voor den schafttijd en juist als elken dag, tot de oudste weer waarschuwt, radend den tijd en dan trekken ze terug, lampzwaaiend weer naar de schacht, waar de honderden weer samenkomen, wachtende op het afroepen van hun nummer, om dan plaats te nemen in de wachtende kooi en met een ruk te worden opgetrokken in den levenden, lichtenden dag.

M. I.

LIEFDE-DROOM.

Wollig-wuivend zag ik bomen in groot onafzienbaar bos; alles groen en feeën-frisheid van blaadren, die wiegelden zich rijk-ritmies in trillingen van tere winde-melodie.

Lispelend kwamen ze aanduikelen over elkaar en weer weg . . . zo jong-kinderlik, de streekoeltjes, die gleden zo heerlijk langs m'n slapen . . . alles wiegde voor me in één grote dans vol pralende pracht

Stil droomde ik verder; m'n gedachten deinden mee met de bladerkens De bruin-grijze stammen stonden stil, machtig-mooi . . . verzorgende vaderlik de takjes en bloeiende blaadjes . . . ze genoten in 't genot van de wiegeling; ze keken maar toe, goedige grijns van geluk-lach.

Het werd donker toen, komend de verschuiling van alles als koorts over lijdend lichaam, met huiveringen sterker weer en sterker . . . alles droeve donkerte en alleen nog de windekens, die wonnig streelden m'n slapend en de mooie melodiedjes, die trilden zo tintel-teer in m'n oren alles gaf een zalige ziel-indruk van ontastbaar, maar toch bestaand geluk, zo heel vaag om me zwevend . . . nu eens verder, dan weer dicht en zoet zingend nu in m'n ziel een zang van reinheid

Ik droomde voort . . . luchtigjes en lief

Langzaam gingen verdwijnen de gezichten van straks heel ver kwam licht eerst vaagblauwig, voller wordend. Mooi stralenweefsel in de diepe donkerte als een goddelik-reine verschijning, temidden van mensen-ruwheid.

En 't kwam nader en nader lichter en lichter
Zachter kwam 't over me als een lieve hand, die streelde
over m'n hoofd en die toverde zoveel heerlijkheid

'n Luistervol lusthof . . overal bloemen met de verrukkelijkste
kleur-tinten zacht-rose was 't geheel en het straalde en
zong zo lief van zich af . . . en het wuifde alles me tegemoet.
Lenige stengellijnen, waarop mooie ronde bloem-vormen,
zo mollig en fris als reinheid van vrouwenfiguren en de
bladertjes als sieraad voor hals en armen en de krul van
bloemblaadjes als krul van maagde-lippen, zo rose en
aanlokkelijk . . . een reine hemelreine kus waard . . . opwellend
alleen uit ziel-drang en niet uit langende lust . . .

En tussen de bloemperken, wellende bronwatertjes,
vormend een kristallen meertje vol natuurlikheid van vorm . . .
en de mooie droppeltjes duikelden in 't rond, neervallend
op 't meertje — opwekkend daardoor een klaar geklater
als tokkeltjes op snaren van een mooi instrument — nooit
dezelfde tonen — hoge en lage en hele schelle soms en
dan weer brommende bastonen . . . samen welde het aan als
een wiegeliedje, zo vol zalige melodie . . . net als zang van
'n klank-klaar meisjesstemmetje, dat zingt aan 't wiegje van
zoet-slapend broereke

En 't scheen alles zo heel mooi . . . in licht-luister van
stralen, van een onbekende bron . . . 't was licht-blauw-zil-
verig en de lichtjes blonken in de watertjes en 't was als
dansten vuur-scheepjes op de klein-lieve golfjes en dan de
brondroppels als rijke edelstenen — elk met z'n eigen
lichtje en ieder met andere weelde-schoonheid. De bloem-
schaduwen waren als plasjes op den grond, harmonies
meegaand met de bloem-bewegingen . . . links rechts, klein
nu en groter dan weer . . .

En 'k droomde voort.....

Van heel ver kwamen zang-geluiden, rein vrouwelik en daarmee versmolt zich tokkeling van instrumenten en getippel van voeten op gras en geruis van zijige kleden.

Het kwam al nader en ik zag een rei van feeën, prachtig mooi; jong-vrouwelike frisheid van weelderige Venus-vormen, losse gooien van zwevende tulen guirlandes over zijden ahang van kleeding... zacht-ritmies beweeg van vingers over harpsnaren en gedein van donzige dans... los van plaatsingswijze, natuurlijk... een wonne sprak uit alles-èn zang-èn huppeldans... en de geluiden veréenden zich tot één aanruising van „geluk”... „geluk”.....

Al nader en nader kwam de stoet tot dicht-bij... vlokkig-gevlieg van haren over blanke schouders en lieve streling over hijgende boezems, zwellend en dalend met de melodie mee.....

Opeens alles stil in verrukking van gehoor. Een jonge krachtige stem zong... veel mooier en reiner en goddeliker... Teer de aanwelvende sonore trillingen van tenor-viëbratie, hoog, sympatiek, doen-vergetend het vorig-mooie, omdat dit veel mooier was.

En daar kwam een jongeling — een pracht van leden — slank, hoog en gespierd. Blanke huid kwam zo goed in harmonie met de wollig-zwarte haargolven — een reine blik uit d'ogen manlik toch en fier.

Een rijke tooi om de lenden alleen de armen vrij-latend in 't bespelen van een harp vol schittering van rijkheid, net als de brondroppels.

Op zij een zwaard met ingelegde greep... hij was zeker een prins, een koning, een vorst..... een god moest hij zijn.

Luchtig welfde z'n borst bij 't zingen en luid-lief kwamen de tonen rollen uit z'n mond om weg te huppelen over de bloemen, over de watertjes, over de feeën... Z'n lied was zo teer... en de begeleiding zo mooi... tingelend de snaren liepen z'n vingers over de harp en z'n ogen blonken als twee grote donkere edelstenen, gevat in een pracht van wenkbrauw-krans...

Uit z'n lied sprak veel verlangen, grote liefde-wens...

Rits-ruiselend wiegden de bloemen zich op en neer en ze lachten en zongen mee met bloemen-lachjes en bloemen-stemmetjes... het verhoogde zo de nagalm van zijn lied... Uit een der kelkjes, een biezonder mooie, verscheen langzaam een hoofdje... en meer... en meer... het was te stralend om te zien.... eerst wat later... een beeldschoone maagd in verlegen-lieve houding rondziend. Machtig-mooi hing het dik-zij-wollig haar in licht-blonde krioellijnen over haar ronde, zachte schouders... zo milde lijn van hals en armen. Ze was zo rein, zo schitterend, vol edelstenen in kledingen lichte lovertjes overal verspreid... symbolen van haar serene maagdelijkheid.

Hoe lief keken haar lichte ogen, hoe gratievol wenkte ze de feeën om haar heen... hoe teer was de blik op den zingenden jongeling... die ogen, die blikken waren goddelik... ze moest zijn godin van 't feeënrijk...

En de verlangen-ogen van godin en god begrepen elkaar. Hij kwam... en de feeënrei zong en danste om de twee, die elkaar liefden in rijke reinheid... in zielsdiepe gemoedstrilling... in één zalige omstrengeling en lieve raking van smacht-lippen... „godin en god van liefde”. En alles was mooier als te-voren; de feeën zongen lief'liker nog, de bronnen zonden meer en helderder dropjes weg in grootse schit-

tering... en de bloemetjes waren frisser... alles rose van „reinheid”... van „geluk”... van „liefde”...

.....
Toen ineens is het gekomen, het slechte, het bruske, dat wegnam lijdens-wreed... pijnend m'n droom...

Het licht verwaasde eenklaps... en de heerlike tuin met de bloemen verwaasde en zo de bange feeën, die hadden gestaakt hun dans en de „liefdevollen”, die keken angstig... het was opeens vaal-grauw geworden, het licht, als donkere van regenachtig-triest weer.

Van ver kwam donder aanrollen eerst met brommende rollingen, dan harder en meer afgescherpt, donderaaneenschakelingen en dan scherpe, bangheid-brengende slagen, na schichten van paars-blauw bliksemlicht, ontboezeming van opgekropte sfeer-woede.

De bloempjes hadden hun kopjes laten hangen... en de droppeltjes vielen met bang getik, de waterhelderheid was weg... duisterheid in natuur en ook in zielen vol schrik van de dicht-bij-elkaar-gevluchte feën...

Alleen de jongeling stond fier nu... beschermend z'n godinnetje....

Waarom die plotselinge angst.... waarom die vrees, die sterker werd bij elke vernieuwde slag en flikkering van bliksemlicht?... waarom die koortsige siddering in die lieve satijnen feeën-leden en in die ranke bloemstelen?... waarom?...

O, ze wisten wel, dat wreedheid zou komen ruw en meedogenloos dat Satan was in aantocht in z'n woest-vernielende vaart, dat hij zou grijpen dierlik naar de onbedorven schoonheid... en ze ontoren en vertrappen afschuwelijk, dat hij zou meevoeren velen van hen om z'n lusten te bevredigen en dan ze te martelen en te doden... o, wat zou het einde zijn... wie zou ontkomen?

En Satan kwam aanbolderen op z'n kar getrokken door grijnzende draken, die woest voortholden en stilhielden plots door één heftige ruk, die ze bijna scheurde de kaken open.

Hij holde voort met donderend geraas en het glinsteren van z'n zwaard wekte de bliksemschichten, onbestemd dooreen in alle richtingen.

Hij zag woest- wild uit z'n ogen, die straalden uit immense wreedheid... z'n leden waren bruin en viezig als de draken en kar en alles van hem... z'n spieren waren heftig gezwollen bij het zwaard-slingeren... hij was een furie!

Toen zag hij de arme zwakken... één ruk en hij stond stil... Z'n ogen glinsterden, z'n blikken gleden over de mooie maagd-lichamen... hij trilde... en verlangde vurig, beestachtig. Hij naderde... strekte z'n arm om te grijpen en te genieten in goor genot... en ditmaal zou het godin-netje het ontgelden... O, hoe zou hij haar pijnigen en dan doden en dan zou alles sterven in het feeënrijk.

Maar de fiere jongeling was daar om te verdedigen het zwakke. Hij greep z'n zwaard en dreigde... Een woest satanies gelach golfde over hem en hij brak de trillingen met zwaard-gezwaai. Wat! een menschenkind zou durven weerstaan Satans macht en heerszucht? Onmogelijk... en met woede kruiste Satan's zwaard het zijne..... Een lange strijd, vlammeende drift en ontzaggelijke kracht-ontwikkeling...

'n Goed gerichte slag en... Satan stierf z'n welverdiende dood...

Een woest gebrul nog ééns en toen was uit z'n rijk....

Ellendig-lage lust bleek niet opgewassen te zijn tegen macht van liefde.

.

Weg trok de donkerte en stil was de lucht weer na de

heftige beroering en de bloemenkens fleurden op weer en zo de geschrokken feeën... en het water kabbelde weer lustigjes en alles glinsterde weer heerlijk...

De godin lag in d'armen van haar beschermer... ze ontwaakte uit haar bezwijming en ze krachtigde op... en de feeën hadden weer gegrepen haar harpen en ze tokkelden weer en dansten op de heerlike ritme... godin en god van liefde wisselden een zalig-reinen kus, die vergeten deed al het slechte....

Het licht deed zo lief aan en alles zong zo zachtkens... nog even... even... weg toen alles...

.
M'n liefde-droom was geweest....

A.

DE WIND.

Uit hun heesche muilen
de windhyena's huilen
met lang gerekt' geluiden.
't Is als het luiden
van een brandklok 's nachts:
iedere galm, onverwachts,
bij het te lange talmen,
gegrepen door weer nieuw're galmen.

Met hun stomme koppen
bonzen ze tegen de huizen op en
springen weer terug. In dolle vaart
rennen zij den hoek om van een straat,
waar 't weer open is en vrij hun baan,
tot zij zich te pletter slaan
tegen de huizen in een afgelegen hoek.

Ik kan nú niet denken.
Ik weet niet meer, wat ik wil.
Ik hoor alleen hun huilen en den woesten gil,
waarmee zij in hun dol genoeg
hun kop te pletter sloegen.

T.

RAREKIEK.

Gij, kinderen van weelde, die dit zult lezen, hebt medelijden met mij. Ik heb een oog, dat scherp ziet als geen ander, en verder ben ik niets en kan ik niets, alleen kan ik u de beelden vertoonen, die mijn meester mij liet zien.

Hij is een man met artistieken aanleg en meent dat armoede en ellende schilderachtig zijn, weelde is gemaakt, grof en onartistiek. Daarom neemt hij mij mee naar de plaatsen waar geleden wordt, waar gebrek en honger heerschen, waar mensch en kind langzaam verdierlijken en neemt dan het scherm weg, dat gewoonlijk voor mijn oog geplaatst is.

En ik, gewillig werktuig, neem die beelden op, waarna de meester, die gevoel voor kunst heeft, de arme schepsels wat geld geeft. Zeker, omdat zij zoo kunstvol honger leden!

Wat er van die beelden wordt? Mijn meester weet ze op papier over te brengen, en ik geloof, dat zij dan komen te staan in helverlichte uitstalkasten, temidden van fluweel en zijde! Daaruit brengt men ze weer in de huizen der rijken, in de paleizen van hechte steen, waar weelde heerscht, waar veel voorwerpen van kunst zijn opgehoopt. Kunst gekocht voor geld!

Mijn meester vindt dat erg grappig, en hoonlachend fluisterde hij me wel toe: „Hoor rarekiek, wij hebben vandaag onze plicht gedaan. Die Zigeuners met ingevallen kaken, dat uitgehongerde paard voor de ruwe houten kar — hun woonhuis — die kleine kinderen met schrale lichaampjes, wezenlooze trekken, dat zal mooi uitkomen in de groote salons. Hoe lief zullen de kletsende dames dat vinden, hoe belang-

wekkend en kunstvol de gewichtigdoende heeren. En hoe goed zal deze kunst uitkomen in haar omlijsting van belachelijken poppenkast, die een groote wanklank is!"

Heb medelijden met mij! Al die ellende aan te moeten zien, tot in de fijnste nauwkeurigheden en niets te kunnen doen om die weg te nemen, machteloos, willoos te zijn, het is onduelbaar zeg ik u!

Gij, kinderen van weelde, ziet alleen de ellende. En dan nog op een plaatje! Maar ik zie de werkelijkheid, zoo direct en bovendien ruik ik ze en hoor ze!

O! die stanken, die opstijgen uit het bekrompen hol, dat tegelijk slaapkamer, woonkamer en keuken is. Bittere ironie!

Keuken, als er geen eten is om te koken! Woonkamer, slaapkamer; als ik denk aan de ruime vertrekken vol geriefelijkheden in de huizen van weelde, die ook deze namen dragen! Die jammerklachten! Het gekreun van de moeder, de vloeken van den vader, het hulpgeroep en het jammeren om brood der kinderen! En dan het africhten der kleine stumpers! Zachtjes bellen en dan een liedje zingen, zóó een-toonig, zóó banaal, en dan vragen om een stukje brood, maar liever centen, centen om jenever voor te koopen!

O, dierbare filantropen, kom toch hier! Daar is wat te halen! De man wil alcohol drinken! Hij meent dat ellende daarin oplost! Bekeer hem! Voortaan gaat het kind dan bedelen met een blauwe knoop aan zijn jasje. Daar kan hij het dan tegelijk mee dichtmaken, de andere zijn reeds lang versleten. Een nieuwe blauwe knoop op een paar vodden!

Heb medelijden met mij! Iederen dag weer dezelfde folterende strijd! Steeds weer nieuwe ellende zien! Een lange treurige rij van slachtoffers onzer beschaving trekt zonder ophouden aan mijn oog voorbij, gebukt onder het ijzeren

noodlot, één lange lijdensperiode, een gansch leven door te kruipen, in het slijk van de achterbuurten, adem te halen in den verstikkenden damp der fabrieksschoorsteen, neergedrukt door het onzekere van hun bestaan, angstig voor hetgeen komen kan, morgen of overmorgen, over hun vrouw en hun kinderen, wanneer nog sterker worden aangehaald de kluisters, de schrijnende boeien, waarin de wereld hen geklonken houdt. Wanneer men hen het hok uitgooit, dat hun woning was, hem uit de fabriek, de vuurbrakende hel, waar hij blij was zijn levensroeping te mogen vervullen!

Plots staan zij dan op de straat, op de glibberige, ruwe keien, in de neerkletsende regen, zonder dak boven zich, zonder iets, dan hen nog aan dit leven bindt, gebukt onder al de zegeningen, die onze dierbare beschaving als vurige kolen op hun hoofd stapelt!

O, schande, driewerf schande! Verrotte wereld, aan alle kanten kruipen de wormen uit je vervuild lichaam, je beenen waggelen, als die van een dronkaard, je durft je valsche oogen niet meer op te heffen om te zien het helle zonlicht. Gemeen en schurkachtig zonder weerga ben je, meedoogenloos en wreed als geen Nero zich ook maar voor kon stellen; in het vuile gele kunstlicht, het blanketsel vingerdik op je walgelijk uiterlijk, zoo sleep jij je leven nog voort! Totdat je zal neerzinken, bedolven onder je eigen zonden!

Heb medelijden! Dat al zie ik, voel ik, met vaste zekerheid, met machinale nauwkeurigheid zie ik de dingen, en ben gebonden aan handen en voeten, kan niets doen, mag niets doen, want ik ben slechts de arme, schamele rarekiek, die niets ben en niets kan, maar slechts een oog heeft dat scherp ziet als geen ander!

Heb medelijden!

Eⁿ

HOFFNUNG.

Violoncell.

Pianoforte.

The first system of the musical score for 'HOFFNUNG.' features a Violoncell and a Pianoforte. The Violoncell part is written in a single staff with a 3/2 time signature, a key signature of two flats (B-flat and E-flat), and a common time signature (C). It begins with a piano (*p*) dynamic and contains a melodic line with a long note in the first measure, followed by a series of eighth and sixteenth notes in the second measure. The Pianoforte part consists of two staves, treble and bass clef, also in 3/2 time with two flats. It begins with a piano (*p*) dynamic and features a harmonic accompaniment of chords and moving lines in both hands. The system concludes with a double bar line.

The second system of the musical score continues the Violoncell and Pianoforte parts. The Violoncell part continues its melodic line, with a long note in the first measure and a more active eighth-note pattern in the second measure. The Pianoforte part continues its harmonic accompaniment, with chords and moving lines in both hands. The system concludes with a double bar line.

First system of musical notation. The top staff is in 3/2 time with a key signature of one flat. The middle and bottom staves are in 2/2 time. The middle staff begins with a *mf* dynamic, followed by a crescendo to *fz*, and then a decrescendo to *p*. The bottom staff also begins with a *mf* dynamic and follows a similar pattern. The system concludes with a *p* dynamic in the top staff.

Second system of musical notation. The top staff continues the melody. The middle staff features a *mf* dynamic, followed by a crescendo to *ffz*, and then a decrescendo to *mp*. The bottom staff continues the bass line. The system concludes with a *mp* dynamic in the middle staff.

Third system of musical notation. The top staff continues the melody. The middle staff begins with a *p* dynamic, followed by a crescendo to *fz*, and then a decrescendo to *p*. The bottom staff continues the bass line. The system concludes with a *p* dynamic in the middle staff.

First system of musical notation. It consists of three staves: a vocal line on a soprano clef and two piano accompaniment staves on treble and bass clefs. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 3/2. The vocal line begins with a half note G4, followed by a quarter note A4, and then a half note B4. The piano accompaniment features a steady eighth-note pattern in the right hand and a similar pattern in the left hand. The system concludes with a fermata over the final notes.

Second system of musical notation. It continues the three-staff format. The vocal line has a half note rest, followed by a half note A4, and then a half note B4. The piano accompaniment continues with the eighth-note pattern. A triplet of eighth notes is marked with a '3' in the right hand. The system ends with a fermata.

Third system of musical notation. It continues the three-staff format. The vocal line has a half note rest, followed by a half note A4, and then a half note B4. The piano accompaniment continues with the eighth-note pattern. A triplet of eighth notes is marked with a '3' in the right hand. The system ends with a fermata. The tempo marking *leidenschaftlich* is written below the piano part in the first system. The tempo marking *p* *ruhig* is written above the piano part in the third system.

First system of musical notation. It consists of three staves. The top staff is in 3/2 time and contains a melodic line with various ornaments and slurs. The middle staff is in 3/2 time and contains a melodic line with slurs. The bottom staff is in 3/2 time and contains a bass line with slurs. The word *crescendo.* is written below the bottom staff. The word *f tempo I.* is written above the middle staff.

Second system of musical notation. It consists of three staves. The top staff is in 3/2 time and contains a melodic line with slurs. The middle staff is in 3/2 time and contains a melodic line with slurs. The bottom staff is in 3/2 time and contains a bass line with slurs. The word *largo.* is written above the middle staff.

Third system of musical notation. It consists of three staves. The top staff is in 3/2 time and contains a melodic line with slurs. The middle staff is in 3/2 time and contains a melodic line with slurs. The bottom staff is in 3/2 time and contains a bass line with slurs. The word *pp* is written below the middle staff. The word *Fine.* is written below the middle staff. The word *POES.* is written below the bottom staff.

BEGINVARIUM.

Misschien heeft de lezer het laatste gedeelte van het vorige hoofdstuk tamelijk langwijlig gevonden.

Walter Scott de Zeeroover.

OP GROENTIJD.

Tot drincken sal men noyt hier yemant hooren dwingen
Dat is een vaste wet in onse groene klingen.

Cats.

IDEM. PORT EN CROQUETJES.

Wie hier ter maelyt komt, 't zij gast of ander vrient,
Die eyst wat hij begeert en wordt er van gedient.

Cats tachtigh-jarige Bedenckingen.

GROENENKLACHT.

Intusschen ik mocht goed geprotegeerd zijn,
Woonden mijn ouders niet in de stad
Ik zou van honger gecrepeerd zijn.

De Protégé de Genestet.

OP HAARLEM.

Schoon niets uw eer ontluistert,
Wat lof gij waardig zijt
Blanke zwaan, aan Njord gewijd,
Heden wordt uw roem verduisterd
Heil'ge vogel, voedt geen nijd,
Zoo gij op het stroomgebied
Thans een and're heerschen ziet.

Mr. J. van Lennep. Onze voorouders.

OP WEDSTRIJDEN AAN DE ZWETH.

Deze gelegenheden schijnen gemaakt te zijn voor moeders met ongetrouwde dochters om deze aan den man te brengen.

Uit het leven. Aletrino.

OP „ONDERLINGE" VAN LAGA.

Nu dook onze haring naar onder.

Zeker liedje.

EEN ASSISTENT IN DE GRACHT.

Dan maar dadelijk zei Smit. Hoe eer we helpen, hoe beter.

Justus van Maurik. Van Allerlei Slag.

VRIJSTELLINGEN.

Wisdom is not wanted.

Henry Taylor.

OP ODINMENSCH.

Nu laten we aan een ijzeren staaf een kracht P. werken.

Dictaat Dr. De Haas.

ZEKERE BOEKEN OP S. P.

En dat die wijze boeken gelezen werden om er onzedelijke dingen in te vinden.

Koele meren des Doods.

OP POLEMIEK IN S. W.

Maar een onmetelijk onderscheid is er tusschen datgene, wat de aardschgezinden denken, en dat, wat de verlichten door goddelijke openbaring aanschouwen.

Thomas à Kempis.

OP ZEKER ONVOLTOOIDE ROMAN.

„Haast al te pikant” is — juist van pas,
 Want zoo het niet op 't kantje was,
 Dan waar 't ook gauw
 Weer wel wat flauw.

De Genestet.

OP IDEM.

Een belangrijke verhandeling zoude te schrijven zijn over
 de grenzen van het walging wekkende als element van den
 modernen roman.

Van Deyssel.

OP 5^e JAAR IN A. C.

Laat niemand deze ark onteeren
 Door zich niet te laten scheren,
 En met een vuige stoppelbaard,
 Te zitten in dit makke waterpaard.

Een abel spel van de Arke Noach's.

OP ZEKER STUDIEBOEK.

Weergaasch mooi geschreven, maar ik ken geen beroemden
 man van dien naam.

Stud.-typen. Klikspaan.

OP ZEKER 2^e JAARS.

But when he's scorned, abused, estranged,
 He opes the eye of evil ken,
 And all his angel friends are changed
 To demons — and are hated then!

Thomas Hood, Song.

OP INTRIGANTEN.

En daar zij liever groot in aanzien, dan nederig van harte wilden wezen, zoo werden zij juist door hun ijver tot niets.

Thomas à Kempis.

VOGELVEREERING.

De pauw, die alleen door den rijken pracht, die van hem uitgaat, door sommige menschen gezien is, is overigens een nutteloos dier.

Leerboek der dierkunde.

OP ZEKEREN TROTSCHEN VOGEL.

Toch had Meneer een club, die aan zijne lippen hing,
't Bewijst niet machtig veel voor deze vriendenkring.

De Genestet. St. Nikolaasavond.

OP IDEM.

De man is op den duur zoo tamelijk in zijn schik
Met zijn positie in de wereld en zijn Ik.

De Genestet. St. Nicolaasavond.

MISLUKT.

De twee edele dieren, na eerst op de bij hen gebruikelijke wijze hunne jongen te hebben gelikt, kropen dicht bijeen en barstten in een droevig gehuil los.

Wandelingen door Artis. P. G. Andrieszen.

OP IDEM.

Zijn geweer, zijn schepter is de stroopkwast.

De hoveling. Klikspaan.

PLAGIARIUS.

Weet te nemen en te geven,

Heeft hij op zijn vaan geschreven.

Leven en lied. G. L. Lütkebühl.

OP IDEM.

Maar ziet nu eens naar de bladzijden, waar hij met eigen
oorspronkelijke gedachten, met een oordeel in eigen hersenen
ontstaan, voor den dag zal komen.

Bundel II van Deyssel.

TERUGBETALEN.

Hij kan zijn geld — Jan is niet mal — wel nuttiger
besteden.

De Genestet.

P. S.

Deze bijgebouwen stonden gewoonlijk op eenigen afstand
van het hoofdgebouw.

De banneling. Aimard.

OP ZEKER 2e JAAR.

Wat ik bij vrouwen zocht en was maar om te praten
In eerbaar onderhoud; daar heb ik 't bij gelaten.

82-jarig leven Cats.

OP MENGELWERK.

„Keur alles goed of alles af,
't Is voor de kunst om 't even.”

Leven en lied.

ZINGEN TEEKENZAAL.

Pendant le travail, la règle était le silence absolu.

Fécondité. Zola.

H. S. in S. W.

Schlägt ihm tod den Hund, er ist ein Recensent.

Goethe.

OP OUDJES.

Het ware wel noodzakelijk, dat wij ons nog eenmaal als goede leerlingen in de school lieten onderwijzen, wellicht dat er dan verbetering en een grooten voortgang in het goede ware te hopen.

Thomas à Kempis.

OP CONSUMABEL.

In eten en drinken begon hij een ongewone belangstelling te toonen.

Koele meren des Doods.

ZEKER EERSTE JAAR.

Zoodat hij, daarover verrukt en vereerd
Op champie hen rijkelijk heeft getrakteerd.

Busch Jobsiade.

CORPSGEEST.

Er is heel wat veranderd sedert dien tijd, de intellektueele toestand is volkomen gewijzigd, wij zijn welwillende Heeren geworden.

Jac. van Looy.

OP VELEN.

De stad, die ons omringt, is vervuld van zooveel onbeduidendheden, die allen elkaar napraten en zich gelukkig gevoelen bij het gemis van welke nieuwe of frissche gedachte ook, dat men zich geluk wenscht eens een niet banaal wezen te ontmoeten.

Van Deyssel, bundel II.

SLOTVARIUM.

Raecte ick dan yet qualijckx, op sulcx niet en smaelt.

Jan Fruytiers.

NAAMLIJST
DER
LEDEN VAN HET DELFTSCH STUDENTENCORPS.

N A A M.	STUDIE- VAK.	A D R E S.	VACANTIE-ADRES.
----------	-----------------	------------	-----------------

A.

G. A. Abendanon,	W.I.	Oude Langendijk 13,	Adelheidstraat 6, den Haag.
J. W. H. Adam,	M.I.	v. Leeuwenhoeksingel 3,	
A. R. Adam,	W.I.	Koornmarkt 32,	
A. P. van Aken,	W.I.	2e v.d. Boschstr. 20, den Haag,	
A. E. Albers,	W.I.	Spoorsingel 123,	
A. Alberts Azn.,	C. I.	Brab. Turfmarkt 77,	Annalaan 96, Nijmegen.
L. F. Alberts,	W.I.	Koornmarkt 34,	
J. R. van Alphen,	W.I.	Daguerrestraat 7, den Haag,	
R. van Ammers,	W.I.	Markt 7,	Utrecht.
C. R. H. Arntzenius,	W.I.	Oostsingel 77,	idem.
E. I. Asser,	C. I.	Hugo de Grootstraat 113,	J. P. Coenstraat 30, den Haag.

B.

H. A. van Baak,	M.I.	Koornmarkt 32,	Mauritskade 43, den Haag.
C. G. van den Wall Bake,	C. I.	Koornmarkt 11,	Amsterdam.
D. Bamberg,	C. I.	Choorstraat 28,	idem.
M. K. H. Bauermann,	M.I.	v. Leeuwenhoeksingel 3,	
F. Begemann,	W.I.	Oude Delft 87,	idem.
E. P. Haverkamp Begemann	W.I.	Verversdijk 32 a,	
A. H. L. de Bel,	T.	Witte de Withstr. 70, R'dam,	Kerkstraat, Bussum.
C. G. Beltman,	C. I.	Voorstraat 3,	Keizerstraat, Deventer.

W. E. J. Berg,	W.I.	Oude Delft 206,	Hilversum.
L. G. den Berger,	T.	re Schuytstr. 38, den Haag,	idem.
J. Ch. de Bergh,	S. en W.I.	Voorstraat 45 b,	Ruuwbaan 1, Utrecht.
A. J. Bergsma,	W.I.	Oude Delft 162,	den Haag.
K. P. T. Berkhout,	W.I.	Voorstraat 77,	Utrecht.
R. Berns,	W.I.	Oude Delft 178,	Hilversum.
W. S. J. Bes,	C. en B. I.	Hugo de Grootstraat 25,	idem.
J. J. Wefers Bettink,	W.I.	Oude Delft 105,	Oude Gracht, Utrecht.
F. M. Beunke,	C. I.	Markt 15,	Biltstraat 112, Utrecht.
J. W. Beijerinck,	C. I.	Breestraat 4,	
Z. S. Beijl,	M. I.	Vlamingstraat 50,	Leeuwarden.
H. N. Biezeveld,	C. I.	Kanaal 10, den Haag,	idem.
J. E. Biljardt,	M. I.	Choorstraat 28,	
J. J. Bischoff,	W.I.	L. v. Meerderv. 243, d. Haag,	idem.
T. E. Bischoff,	W.I.	Choorstraat 28,	
Th. J. v. BloemenWaanders,	B. I.	Koornmarkt 32,	
F. A. Bodenheim,	T.	v. Leeuwenhoeksingel 3,	Amsterdam.
A. J. Boekelman,	W.I.	Markt 81,	Keizerstraat 35, Utrecht.
A. R. Boele,	M. I.	Voorstraat 79,	
M. L. Boland,	W.I.	Oude Delft 12,	Dinxperlo.
C. M. Bolle Jr.,	W.I.	v. Leeuwenhoeksingel 16,	Zonnemaire.
P. C. Boogaerdt,	W.I.	Café 't Molentje, Rijswijk,	Krimpen a/d Lek.
A. A. Boon,	C. I.	Brab. Turfmarkt 73 a,	
A. Bos W.Azn.,	C. I.	Oude Delft 84,	Sliedrecht.
D. L. ten Bosch,	C. I.	v. Leeuwenhoeksingel 38,	Tiel.
M. J. de Bosch Kemper,	C. en B. I.	v. Leeuwenhoeksingel 12,	
W. A. Both,	M. I.	Oude Delft 37 a,	
D. H. Botje,	W.I.	Markt 42,	Groningen.

N A A M.	STUDIE- VAK.	A D R E S.	VACANTIE-ADRES.
E. M. H. Bousquet,	W. I.	Brab. Turfmarkt 53,	
J. J. B. J. Bouvy Jr.,	W. I.	Markt 53,	Voorstraat 57, Dordrecht.
A. C. van Braam Houck- geest,	M. I.	Hugo de Grootstraat 41,	idem.
J. van Braam Houckgeest,	M. I.	den Haag,	Dordrecht.
M. C. Braat Jr.,	T.	Hugoplein 38 a,	
A. L. J. Breebaart,	S. en W. I.	Voldersgracht 19,	Gouda.
C. Breebaart,	W. I.	Oude Delft 52,	Moreelsepark 6, Utrecht.
J. Breeman,	C. I.	Voorstraat 50,	
H. van Breen,	C. I.	Piet Heinstraat 1 a, den Haag,	
	C. I.	Koningin Emmakade 63,	idem.
		den Haag,	idem.
G. C. Bremer,	B. I.	Westerkade 14, Rotterdam,	Rue Quellin, Anvers.
G. A. Brender à Brandis,	T.	Oude Delft 2,	idem.
D. J. Brinks,	C. I.	Perponcherstr. 129, den Haag,	
P. D. van den Broek		Groot Hertoginnelaan 87,	idem.
d'Obrenan,	C. I.	den Haag,	idem.
M. C. van den Broeke,	W. I.	Oostsingel 82,	
W. C. G. H. van Mourik			
Broekman,	C. I.	Verversdijk 50,	Roermondplein 36, Arnhem.
A. Broese van Groenou,	B. I.	Oude Delft 37 a,	
H. K. Bruins,	C. I.	Binnenwatersloot 27,	Usquert.
M. B. Bruins,	C. I.	Havenstraat 8,	Baflo.
A. Brunt,	W. I.	Havenstraat 39 c,	Woerden.
J. W. de Brussel Assé,	C. I.	Brab. Turfmarkt 77,	

J. H. O. Bunge,	W. I.	Café 't Molentje, Rijswijk,	
W. J. Burck,	T.	Zoeterw. Singel 82, Leiden,	idem.
H. J. van Burkom,	T.	Brab. Turfmarkt 69,	
H. Busscher,	T.	Koornmarkt 53,	Bellingwolde.
J. G. Bijl,	C. en B. I.	Oude Langendijk 2,	Schoolstraat 18, Utrecht.

C.

R. E. Cankrien,	W. I.	Oude Delft 37,	„Colenso", Soest.
R. B. Canters,	C. I.	Hypolitusbuurt 26,	Zutphen.
J. B. H. Coenen,	W. I.	Choorstraat 43,	Bergstraat 27, Amersfoort.
J. H. F. le Comte,	S. en W. I.	Binnenwatersloot 7,	Gerard Reynststr. 2, den Haag.
A. C. Couvée,	C. I.	Hypolitusbuurt 47,	Catharynesingel 33, Utrecht.
J. J. Canter Cremers,	C. I.	Phoenixstraat 37,	Culemborg.

D.

M. H. Damme Jr.,	W. I.	Noordeinde 3,	idem.
H. W. Dammers,	T.	Koornmarkt 32,	
W. F. van Deinse,	W. I.	v. Leeuwenhoeksingel 9,	
E. Douwes Dekker,	M. I.	Choorstraat 47,	idem.
E. O. Douwes Dekker,	W. I.	Oude Delft 192,	
L. H. Douwes Dekker,	W. I.	Oude Delft 2,	idem.
J. P. Delprat,	W. I.	Oude Delft 210,	idem.
A. M. van Deventer,	C. I.	Binnenwatersloot 12,	Leiderdorp.
G. Diephuis,	C. I.	Oude Delft 35,	Assen.
A. J. J. v. d. Does de Bye,	C. I.	Oude Delft 228,	
L. F. Dooremans,	T.	Columbusstraat 5, den Haag,	idem.

N A A M.	STUDIE- VAK.	A D R E S.	VACANTIE-ADRES.
C. M. Dozy,	M.enW.I.	Corns. Speelm.str. 24, d. Haag,	idem.
G. M. Droogleever,	W.I.	Piet Heinstr. 74, den Haag,	Dordrecht.
A. Dros,	W.I.	v. Leeuwenhoeksingel 16,	Texel.
J. B. Drossaers,	C. I.	Voorstraat 97,	
S. J. C. Dunlop,	C. I.	Sweelinckplein 36, den Haag,	
G. Duyfjes,	M. I.	Oude Delft 237,	Haarlem.
H. v. Ameyden v. Duym,	W.I.	Choorstraat 16,	
J. T. Duyvis,	W.I.	Peperstraat 11,	Keizersgracht 204, Amsterd.
G. J. Dwars F. Azn.,	C. I.	Koornmarkt 25,	Singel 20, Deventer.
P. H. A. Dijckmeester,	C. I.	Brab. Turfmarkt 73 a,	
J. van Dijk,	W.I.	Noordeinde 36,	Hoorn.
L. W. H. van Dijk,	C.en B. I.	Noordeinde 36,	Hoorn.

E.

T. Elshout,	W. I.	Markt 34,	
O. J. van der Elst,	M. I.	Noordeinde 12,	Bergstraat, Amersfoort.
H. M. Engelhard,	C. I.	Hugoplein 38,	Biltstraat 99, Utrecht.
H. L. Enthoven,	C. I.	Oude Delft 210,	
K. M. A. Enthoven,	W. I.	Voorstraat 23,	
J. T. Eschbach,	C. I.	Choorstraat 54,	
C. J. J. Ett,	M. I.	Hugo de Grootstraat 113.	K. Nieuwstraat 29, Utrecht.
J. T. C. Etty,	W. I.	Oude Delft 24,	Arnhem.

F.

C. J. van der Feen,	W. I.	Haagweg 146,	IJsselkade 8, Zutphen.
F. Feith,	W. I.	Havenstraat 3,	
H. C. Feltmann,	W. I.	v. Leeuwenhoeksingel 39,	Haringvliet 30, Rotterdam.
A. G. Ferf,	M. I.	Oude Delft 83,	Delistraat 39, den Haag.
A. Fokker,	S. en W. I.	Noordeinde 2,	Nassau Zuilensteinstraat 11, den Haag.
G. M. Folkers,	W. I.	A. Paulownastr. 21, d. Haag,	idem.
F. Fontein,	T.	Oude Delft 208,	Voorstraat, Harlingen.
C. A. W. Fournier,	W. I.	Vrouwjuttonland 43,	
J. J. M. Francken,	W. I.	Oude Delft 224,	idem.
O. E. von Freyburg,	C. en B. I.	Voorstraat 100,	
H. Frijling,	M. I.	Voorstraat 96,	

G.

J. R. Gaade,	C. I.	Suezkade 75, den Haag.	
J. J. A. van de Garde van Est en Opijnen,	C. I.	Choorstraat 47,	Waterstraat, Zaltbommel.
J. H. Gehlen,	S. en W. I.	Noordeinde 30,	Zweibrücken (Beiersche Paltz).
J. K. van Gelder,	M. en W. I.	Perponcherstr. 127, den Haag,	
A. K. Gersen,	W. I.	Kolk 3,	
H. J. van Geuns,	W. I.	Hugo de Gr. str. 54, den Haag,	idem.
J. van Geuns,	W. I.	Voorstraat 80,	Keizersgracht 627, Amsterd.
H. C. Ghijsen,	W. I.	Markt 27,	Middelburg.
W. L. Ghijsen,	W. I.	Voorstraat 76,	Middelburg.
J. B. Giljam,	W. I.	Columbusstr. 150, den Haag,	idem.

N A A M.	STUDIE- VAK.	A D R E S.	VACANTIE-ADRES.
Th. O. Godin,	C. I.	Noordeinde 36,	van Kinsbergenstraat 77, den Haag.
G. J. M. Goedhart,	C. I.	Jacob Gerritstraat 17,	Johan de Wittstraat 19 a, Dordrecht.
A. Goekoop,	W. I.	v. Leeuwenhoeksingel 38,	
E. R. D. Gollner,	M. I.	Koornmarkt 25,	
S. J. Gomperts,	C. en B. I.	v. Merlenstr. 15, den Haag,	idem.
F. Goossens,	C. I.	Plantsoen 97, Leiden,	idem.
R. Aug. Gorter,	W. I.	Oude Delft 37,	N. Buren 126, Leeuwarden.
J. Gratama.	B. I.	Oude Delft 72,	
P. E. J. Gratama,	W. I.	Verffabriek Rijswijk Z. H.	idem.
J. W. L. Valckenier de Greeve,	C. I.	Oude Delft 120,	idem.
D. Grevelink,	C. I.	Markt 52,	
E. Grivel,	W. I.	Hugoplein 34 e,	Delftsche Vliet 17, Leiden.
W. Groeneveldt,	M. I.	Groot Hertoginnelaan 12, den Haag,	
H. F. Grondijs,	M. I.	Oude Delft 24,	Utrecht.
C. J. de Groot,	W. I.	Balistraat 105, den Haag,	
H. P. de Groot,	C. I.	Hugo de Grootstraat 123,	Kampen.
J. D. de Groot,	T.	Hugo de Grootstraat 123,	Kampen.
N. J. de Groot,	C. I.	Laan van Meerdervoort 138, den Haag,	idem.
A. Groothoff,	C. I.	Franklinstr. 108, den Haag,	

H.

W. H. F. de Haan,
E. R. Haighton,
H. S. Hallo,
A. J. Hamerster,
J. F. H. Hanjoel,
W. J. Harders,
W. I. Hartjens,
E. C. U. Hartman,
J. A. K. van Hasselt,

R. Heering,
W. C. Hein,
J. H. Hendricks,

P. H. Hendriks,
P. A. Hengeveld,
E. R. Hessling Jr.,
E. A. J. N. van Heurn,
G. A. Heyning,

K. Heyting,
T. Hoekstra,
A. J. van der Hoeven,
C. van der Hoeven,
H. A. M. van Høffen,
W. J. Hoffman J.Jzn.,

W.I. Voorstraat 58,
C. I. Brabantsche Turfmarkt 51,
W.I. Haagweg 183 c, Rijswijk,
C. I. Oude Delft 186,
C. I. Verversdijk 104,
W.I. Oude Langendijk 16,
W.I. Vlamingstraat 20,
W.I. Binnenwatersloot 28,
C. I. Noordeinde 30,

W.I. Havenstraat 38,
C. I. Burgwal 16,
W.I. Brabantsche Turfmarkt 67,

T. Koornmarkt 41.
W.I. Sweelinckstr. 56, den Haag,
W.I. Noordeinde 2,
C. I. Geer 6,
W.I. Oude Delft 15,

W.I. Oude Delft 42,
C. I. Oude Delft 138,
T. Oude Delft 2,
W.I. Havenstraat 3,
W.I. Oude Delft 24,
W.I. Binnenwatersloot 36,

Hertogstraat, Arnhem.
Apeldoorn.

Zuiderpark 19, Groningen.
IJsselkade, Zutphen.

Villa Duinauwe, Oude Sche-
veningsche weg, den Haag.
v. Speykstraat 40, den Haag.

Kronenburger Singel 1 b,
Nijmegen.

Singel 100, Dordrecht.

Johan van Oldenbarneveltlaan
82, Scheveningen.
Regentesselaan 24, den Haag.
Spanjaardslaan 12, Leeuwarden
Benningbroek.
Rapenburg 22, Leiden.
Begijnenhof 9, Utrecht.
Surinamestraat 43, den Haag.

N A A M.	STUDIE- VAK.	A D R E S.	VACANTIE-ADRES.
G. B. Hogenraad,	M. I.	Voldersgracht 7,	
G. Hogerwaard,	C. I.	Choorstraat 58,	
J. L. Hogeweg,	W. I.	Brabantsche Turfmarkt 68,	Harlingen.
W. Th. Holtappel,	C. I.	Havenstraat 37 a,	Weerdsingel o.z. 61, Utrecht.
J. J. Honders,	W. I.	Voorstraat 14,	Vijzelgracht 29, Amsterdam.
A. Honig,	C. I.	Kolk 6,	idem.
A. 't Hooft,	W. I.	Kolk 6,	Vaart z.z., Assen.
S. P. J. A. v. Hoogstraten,	W. I.	Zuidwal 7 a,	Aerdenhout bij Zandvoort.
G. ten Hoopen H. Azn.,	W. I.	Koornmarkt 91,	Zwolschestraat 6, Deventer.
W. A. H. Horst,	M. I.	Voorstraat 67,	
H. W. ter Horst,	W. I.	Molenstraat 17,	
G. F. H. Houben,	W. I.	Markt 32,	Emmastraat 59, Arnhem.
W. van Houten Jr.,	C. I.	Choorstraat 35,	Stevensweert.
C. Houtman,	T.	Nieuwe Haven 55, Schiedam,	
C. W. J. Hoyer,	T.	Houttuinen 15,	
A. M. Hubregtse,	W. I.	Wijnhaven 19,	
G. A. Huender,	W. I.	Nieuwstraat 16,	
A. R. Hulshoff,	C. en B. I.	Hugo de Grootstraat 34 b.	
W. Hupkes,	W. I.	v. Brakelstraat 22, den Haag,	
L. J. Husselman,	W. I.	Choorstraat 9,	Deventer.
F. C. Huijgen,	W. I.	Haagweg 134,	Baan 7, Rotterdam.
L. B. Huijgen,	C. I.	Haagweg 134,	Baan 7, Rotterdam.

I.

J. L. Inckel,	C. I.	Riouwstraat 101, den Haag,	Weimarstraat 42, den Haag,
D. de Iongh Wzn.,	W. I.	Hugoplein 35 c,	Weimarstraat 42, den Haag,
H. H. de Iongh,	C. I.	Hugoplein 34 e,	Villa Rozenhage, Oosterbeek.
W. H. D. de Iongh,	M. I.	Hugo de Grootstraat 124,	

J.

E. Jacobs,	B. I.	Boezemsingel 216, Rotterdam,	idem.
A. W. Azon Jacometti,	C. I.	Hypolitusbuurt 8,	
A. A. M. Jansen,	W. I.	Oude Delft 192,	Veemarkt 30, Breda.
J. M. de Jonge,	C. I.	Choorstraat 28,	IJsselkade 7, Zutphen.
W. M. de Jonge,	C. I.	Burgwal 16,	IJsselkade 7, Zutphen.
C. A. de Jongh,	M. I.	Weimarstraat 148, den Haag,	
H. Jonker Czn.,	T.	Hugo de Grootstraat 34 b,	Nic. Witsenstraat 21, A'dam.
G. D. Jordens,	W. I.	Julialaantje, Rijswijk,	
A. E. Jurriaanse,	W. I.	van Leeuwenhoeksingel 37,	Oudendijk 351, Rotterdam.
D. J. Jut,	W. I.	Mattenesserlaan 215, R'dam,	

K.

J. H. C. Kakebeeke Gzn.,	W. I.	Hugoplein 35 c,	Goes.
Jacq. M. Kakebeeke,	T.	Oude Langendijk 13,	Middelburg.
W. J. Kalis,	C. I.	Wijnhaven 4,	Sliedrecht.
N. G. Kam,	S. en W. I.	Koornmarkt 72,	Korte Beekstr. 3, Amersfoort.
A. de Kanter,	W. I.	Oude Delft 2,	
W. J. S. de Kanter,	W. I.	Oude Delft 130,	

N A A M.	STUDIE- VAK.	A D R E S.	VACANTIE-ADRES.
H. F. Karsten, W. K. M. de Kat Jr., C. C. Käyser, F. Keeman, E. L. Kempe,	W. I. T. W. I. T. W. I.	Choorstraat 27, Binnenwatersloot 27, Nieuwstraat 5, Koornmarkt 91, Oostsingel 86,	Hillegersberg. Markt, Enschede. St. Jorisweg 39, Dordrecht. Nieuwe Binnenweg 314, Rotterdam.
A. E. Kempees, C. P. Kesper, G. A. Kessler, J. W. Kips, F. C. Kist Jr., G. A. van Klinkenberg, G. H. H. Kluytmans, W. C. Knoops, J. J. A. Knoote, L. A. W. Knoppert, G. Knuttel Jr., A. G. de Koningh, G. van der Koogh, M. Kool, H. Kortlandt, D. Kos, F. G. Kouveld, D. H. Kramer,	C. I. C. I. W. I. W. I. W. I. W. I. C. en B. I. T. B. I. M. I. B. I. W. I. C. I. W. I. S. en W. I. W. I. W. I. C. I.	Verversdijk 47, Hugoplein 34 e, Oude Delft 15, Bilderdijkstraat 11, den Haag, Oude Delft 25, Jacob Gerritstraat 26, de Geer 64, Tasmanstr. 118, den Haag, Hugo de Grootstraat 24, v. Leeuwenhoeksingel 19, Spoorsingel 23, Koornmarkt 23, v. Leeuwenhoeksingel 11, v. Leeuwenhoeksingel 4, Westerstraat 20, Rotterdam, Oude Kerkstraat 4, Oude Delft 110, Havenstraat 8,	Bezuidenhout 66, den Haag. idem. Nieuwe Haven 109, Rotterdam. Rechtestraat, Eindhoven. idem. Wilhelminastr. 3, Amersfoort. idem. Amersfoort. idem. Heerengracht 562, Amsterdam. van Eeghenlaan 30, A'dam.

F. J. J. Kreunen,
M. C. Kroon,
E. de Kruyff,
H. W. de Kruyff,
J. E. A. Kühr,
G. P. Küller,
A. F. M. Kunert,
P. W. Kuypers,

W. I. Voorstraat 88 a,
C. I. Koornmarkt 40,
T. Voorstraat 65,
T. Voorstraat 65,
T. Oude Delft 141,
W. I. Noordeinde 48 a,
M. I. Reinkensstr. 41, den Haag,
W. I. Kolk 3,

Nijkerk.
idem.
idem.

Tasmanstraat 145, den Haag.

L.

A. J. van der Laan,
K. van der Laan,
P. A. van der Laan,
J. K. Lagerwey,
E. Lahaye,
N. C. Lambrechtsen,
M. J. de Lange,
G. W. Lans,
J. L. Lans,
J. G. Larive,
C. E. de Leau,
H. Lebret,
B. J. Ledeboer Jr.,
J. H. Ledeboer,
J. L. A. Ledeboer,
C. Leemans,

T. Oude Delft 15,
C. I. Vlamingstraat 62,
W. I. Vlamingstraat 62,
W. I. Koornmarkt 41,
C. I. Houttuinen 15,
C. I. Hypolitusbuurt 8,
W. I. Haagweg 134,
C. en B. I. Oude Delft 124,
T. Oude Delft 124,
C. I. Kolk 3,
C. I. Choorstraat 58,
W. I. Koornmarkt 65,
W. I. Oude Delft 206,
W. I. Koornmarkt 91,
M. I. Oude Langendijk 13,
C. I. Laan Copes van Cattenburg
56, den Haag,

idem.
idem.
IJsselkade, Zutphen.
Maastricht.
Sarphatistraat 14, Amsterdam,
Rhenen.
idem.
idem.
Laan Hofrust, Rijswijk.
idem.
St. Jorisweg, Dordrecht.
Hilversum.
Nieuwe Markt 29, Deventer.
St. Annalaan 116, Nijmegen.
Huize Oostergeest, Warmond.

N A A M.	STUDIE- VAK.	A D R E S.	VACANTIE-ADRES.
J. J. van der Leeuw,	C. I.	Oude Delft 141,	idem.
J. P. van der Leeuw,	W.I.	Hugoplein 35 c,	's Hertogenbosch.
J. J. van Leeuwen,	C. I.	Breestraat 4,	idem.
W. van Leeuwen,	W.I.	Noordeinde 50,	Keizersgracht 232, Amsterdam.
C. W. A. Lely,	M. I.	Vlamingstraat 20,	Nieuwe Parklaan 2, den Haag.
J. Lely,	C. I.	Oude Delft 162,	Zierikzee.
D. Leupen,	C. I.	Binnenwatersloot 29,	Leeuwarden.
J. H. Levert,	C. I.	Koornmarkt 23,	Rouaansche kade G 142,
J. N. van der Leij,	W.I.	Oude Delft 237,	Middelburg.
O. C. A. v. Lidth de Jeude,	C. I.	Hugo de Grootstraat 117,	Huize Groote Brug, Tiel.
A. H. Liebert,	C. I.	Witte de Withstr. 10, R'dam,	Willemsparkweg 15, A'dam.
J. F. Ligtenberg,	C. I.	v. Leeuwenhoeksingel 37,	idem.
B. H. van der Linden,	M. I.	Stephensonstr. 24, den Haag,	Bezuidenhout 127, den Haag.
J. von Lindern,	S. en W. I.	Wijnhaven 18,	Utrecht.
J. A. de Lint,	C. I.	Voorstraat 65,	Zuidland.
F. Loeff,	C. I.	Voorstraat 4,	idem.
H. E. Ioffman,	W. I.	Voorstraat 105,	Haarlemmerhout, Heemstede.
J. B. van Loghem,	W. I.	Breestraat 4,	

M.

C. G. van Mansvelt, | W. I. | Hugo de Grootstraat 33, |

F. A. H. de Marez Oyens,	M. I.	v. Leeuwenhoeksingel 6,	Laan van Meerdervoort 51, den Haag.
H. van Marle,	W. I.	Burgwal 16,	Wormerveer.
A. H. Martens van Seven- hoven,	B. I.	Boterbrug 1,	Zutphen.
H. Martin,	M. I.	Breestraat 55, Leiden,	Amsterdam.
J. G. Maschhaupt,	T.	Nieuwstraat 9,	idem.
F. G. Massink,	W. I.	Hugo de Grootstraat 109,	idem.
M. J. A. Masthoff Jzn.,	T.	Toussaintkade 18a, den Haag,	
H. Meelhuysen,	C. I.	Havenstraat 17,	
L. Mangelaar Meertens,	W. I.	Oude Delft 2,	
F. A. Meihuizen,	T.	Burgwal 18,	Wildervank.
C. Menschaar,	M. I.	Oude Delft 32,	Grube Notberg, Eschweiler b. Aachen.
E. J. van der Meulen,	W. I.	Binnenwatersloot 12,	Lange Nieuwstraat, Utrecht.
W. Meyer Cluwen,	T.	Oude Delft 130,	Nijmegen.
D. J. C. Meyeringh,	W. I.	Choorstraat 28,	Wolvega.
J. E. de Meyier Jr.,	C. I.	v. Leeuwenhoeksingel 12,	v. Kinsbergenstr. 93, den Haag.
M. F. Middelburg,	W. I.	Koornmarkt 65,	Amersfoort.
J. H. A. Modderman,	C. I.	Oude Delft 162,	Laan van Meerdervoort 19, den Haag.
M. J. Granpré Molière,	B. I.	Havenstraat 40a,	Oudenbosch.
J. E. Moltzer Jr.,	C. I.	Oude Delft 2,	idem.
H. Momma,	C. I.	Oude Langendijk 13,	Graafschestraat 35, Nijmegen.
J. A. Monod de Froideville,	C. I.	Havenstraat 4,	idem.
F. B. J. M. Moubis,	C. I.	Voorstraat 6a,	's Hertogenbosch.
F. Muller Jzn.,	W. I.	Boterbrug 17,	idem.
F. Muller van Brakel,	W. I.	Havenstraat 38,	Keizersgracht, Amsterdam.

N A A M.	STUDIE- VAK.	A D R E S.	VACANTIE-ADRES.
J. H. Müller Jr., E. J. W. de Munck Mortier, Th. W. Mundt, J. A. R. de Muralt, J. Mijndieff, J. A. Mijndieff,	W. I. W. I. M. I. C. I. C. I. W. I.	Molslaan 108 a, Amst. Veerkade 39 h, d. Haag, van Leeuwenhoeksingel 6, Spoorsingel 180, Choorstraat 25, Voorstraat 76,	Roermondsplein 4, Arnhem. idem. idem. Vianen a. d. Lek. Gasthuisstraat, Tiel.
N.			
B. J. Nachenius, J. F. van Naerssen, W. J. Niermeyer, J. W. F. Nix, C. Noome, G. C. Op ten Noort, A. J. N. Nijman,	W. I. C. I. C. I. C. I. W. I. C. I. C. I.	Oude Delft 206, Voorstraat 45 b, Vlamingstraat 50, van Leeuwenhoeksingel 39, Choorstraat 51 b, Oude Delft 32, Hugo de Grootstraat 114,	Waldeck Pyrmontkade 143, den Haag. idem. Singel 447, Amsterdam. idem. Edam. Frederiksplein, Amsterdam.
O.			
W. F. F. Oppenoorth, A. van Oven Jr.,	M. I. T.	Wilhelminastraat 24/26, den Haag, Breestraat 4,	idem. Dordrecht.

M. G. van Overveldt,	W.I.	van Blankenburgstraat 20, den Haag,	idem.
J. Overweg,	W.I.	Koornmarkt 25,	Bornsche weg, Hengelo (O).
H. Ellens Oving Hzn.,	W.I.	van Leeuwenhoeksingel 13,	Avenue Concordia, Rotterdam.

P.

A. J. Pabbruwe,	W.I.	Molslaan 90,	Winterswijk.
L. J. H. Pagnier,	C. I.	Voorstraat 57,	Bourgognestraat, Maastricht.
W. A. Pattijn,	M. I.	Coenderstraat 28,	Obrechtstraat 180, den Haag.
A. P. Petrie,	T.	Hugo de Grootstraat 124, den Haag,	
J. K. H. Phitzinger,	W.I.	Bankastraat 2 b, den Haag,	idem.
G. L. Piek,	V. S.	Oude Delft 128 a,	idem.
A. C. A. Plasschaert.	T.	Julialaantje, Rijswijk,	Veere (Zeeland).
A. Plate Azn.,	C. I.	Hugoplein 38,	Willemsplein 14, Rotterdam.
H. V. Th. Plattel,	W.I.	Geer 64,	Oude Gracht Tz, Utrecht.
B. S. van der Ploeg,	W.I.	Koornmarkt 40,	Grouw.
J. Æ. van der Ploeg,	W.I.	v. Galenstraat 7, den Haag,	Rozengracht 58, Amsterdam.
H. J. van Poelvoorde,	T.	Oostsingel 68,	Molenwater, Middelburg.
P. J. van Poelvoorde,	C. en B. I.	Oostsingel 68,	Molenwater, Middelburg.
A. J. van der Poest Clement,	W.I.	Koornmarkt 13,	Poortugaal.
A. B. Hulshoff Pol,	W.I.	Houttuinen 17,	Hengelo (O).
H. Polano,	C. en B. I.	Jacob Gerritstraat 25,	Oranjeplein 77, den Haag.
G. J. Post van der Burg,	W.I.	Houttuinen 17,	Willemsplein 10, Rotterdam.
J. G. Pouw Hzn.,	T.	Hypolitusbuurt 19,	Kenaupark 10, Haarlem.
B. F. Prager,	M. I.	Voorstraat 23,	Kanaal 11, den Haag.

N A A M.	STUDIE- VAK.	A D R E S.	VACANTIE-ADRES.
----------	-----------------	------------	-----------------

Q.

J. A. Quadekker,	T.	Molenstraat 16,	Hofplein, Leeuwarden.
A. G. Quarles van Ufford,	C. I.	Jan v. Nassaustr. 1, den Haag,	idem.

R.

D. L. H. van Raalte,	S. en W. I.	Geer 68,	Vlissingen.
E. G. T. van Raalte,	W. I.	Koornmarkt 41,	Vlissingen.
C. J. van Randwijck,	W. I.	Oude Delft 15,	Bezuidenhout 2, den Haag.
A. J. van Rees,	C. I.	van Leeuwenhoeksingel 3,	
C. A. Reesinck,	alle lessen	Hugoplein 35 c,	IJsselkade, Zutphen.
J. F. B. Regensburg,	W. I.	Koornmarkt 25,	
G. M. H. Regout,	C. I.	Koornmarkt 41,	Maastricht.
H. J. W. J. Remmers,	T.	Binnenwatersloot 17,	idem.
H. H. M. Reufel,	W. I.	Z. O. Buitensing. 182, d. Haag,	idem.
W. J. A. Reuhl,	W. I.	Oude Delft 24,	Arnhem.
J. A. Reus,	W. I.	Hugoplein 109,	Singel, Dordrecht.
A. van Rhijn Azn.,	W. I.	Donkersteeg 19, Leiden,	idem.
J. E. H. Rieter,	W. I.	Oude Delft 247,	Venlo.
J. H. A. Ringeling,	C. I.	Nassau-Odijskstr. 16, den Haag,	idem.
W. Ritmeester,	C. I.	Oude Delft 138,	Buys Ballotstraat 25, Utrecht.
C. Robbers,	C. I.	Hugo de Grootstraat 117,	idem.
J. G. Robbers,	B. I.	Parkweg 2, Scheveningen.	idem.

K. Rodenburg, J. Roëll,	S. en W.I. C. I.	Oude Delft 28, Laan van Meerdervoort 318, den Haag,	Schermerhorn. idem. Honthorststraat 5, A'dam.
H. C. J. Roelvink, P. H. Roessingh, J. G. Roest Jz., J. A. Romkes, A. C. F. de Roock, Th. Rosskopf,	C. I. W.I. T. C. I. C. I. W.I.	Oude Delft 141, v. Blankenburgstr. 6, d. Haag, Koornmarkt 47, Oude Delft 135, Voorstraat 100, Oude Delft 128 a,	idem. idem. Zuidlaren. idem. 2e Weteringplants. 1, A'dam.

S.

Radhen Mas Sajogo, J. H. C. Salberg, Th. Sanders, W. F. van Schaik, J. Schaly Jr.,	C. I. S. en W.I. C. I. W.I. C. I.	Voorstraat 45 b, Oude Stationsplein 2, Oude Delft 100, Emmakade 99, den Haag, Waldeck-Pyrmontkade 124, den Haag.	Middelburg. idem.
P. Scheer, F. L. Schlingemann, J. I. J. M. Schmutzer, H. J. Scholte, J. F. Schönfeld, J. F. P. Schönfeld. P. Schoor, P. Schoute, W. H. van Schouwenburg, H. K. Schrage,	S. en W.I. C. I. M. I. T. C. I. T. W.I. C. en B. I. W.I. W.I.	Voorstraat 93, Riouwstraat, den Haag, Oude Delft 128 a, van Leeuwenhoeksingel 10, Oude Delft 37, Brabantsche Turfmarkt 4, Voorschoten, Havenstraat 36, Nieuwe Rijn 80, Leiden, Oude Delft 42,	Oud-Beierland. N.Z. Voorburgw. 159, A'dam. Ulrum, (Groningen). Ried bij Franeker. Wormerveer. idem. Groningen.

N A A M.	STUDIE- VAK.	A D R E S.	VACANTIE-ADRES.
C. J. Schram,	C. I.	Oude Delft 170,	Sliedrecht B 222.
L. C. Schram,	C. I.	Oude Delft 215a,	Sliedrecht B 222.
K. H. Schussler,	W. I.	Oude Delft 35,	Utrecht.
E. Schwarz	T.	Haagweg 134,	Weesperzijde 6, Amsterdam.
W. H. D. Segboer,	W. I.	Stephensonstraat 45, den Haag,	idem.
A. G. Senstius,	C. I.	Choorstraat 25,	
M. Sigmond,	C. I.	Markt 42,	Werkendam.
K. G. Simon,	W. I.	Hoekweg E 24, Geestbrug bij Rijswijk,	idem.
A. H. Sirks,	W. I.	Wattstraat 4, den Haag,	idem.
F. J. Sirks,	W. I.	Wijnhaven 165, Rotterdam,	idem.
G. J. Slangen,	W. I.	Daguerrestraat 39, den Haag.	
F. O. Wegener Sleeswijk,	C. I.	Burgwal 27,	De Lemmer.
D. J. M. G. van Slingelandt,	W. I.	Geestbrugweg 139, Rijswijk,	idem.
W. A. Slinkers,	C. I.	Voorstraat 81,	idem.
C. M. Slotboom,	C. I.	Choorstraat 13,	den Haag.
D. F. Slothouwer,	C. I.	Markt 31,	Willemsparkweg, Amsterdam.
C. Smit,	S. en W. I.	Voorstraat 23,	Kinderdijk.
W. Smit,	W. I.	Oude Delft 32,	Kinderdijk.
F. G. Smits,	W. I.	Molenstraat 16,	Bekhuis, Leeuwarden.
G. C. M. Smits,	C. I.	Houttuinen 15,	Wilhelminastr. 4, Maastricht.
H. W. Snijders,	W. I.	Voorstraat 65,	idem.
J. C. Schagen v. Soelen Jr.,	M. I.	Verversdijk 75,	Boxtel.
L. F. Soesman,	C. I.	Suezkade 88, den Haag,	

F. C. W. J. P. Soeters,	W. I.	Groot-Hertoginnelaan 74, den Haag,	Veendam.
L. Söhngen,	T.	Oude Delft 210,	Frederiksoord.
J. G. Spengler,	C. I.	Voorstraat 107,	
J. W. Sprenger,	W. I.	Voorstraat 101,	
H. D. Steenbergen,	T.	Kolk 32,	1e Hoofdstraat, Meppel.
B. C. v. d. Steenhoven,	T.	Choorstraat 9,	Singel 82, Dordrecht.
H. Steketee,	W. I.	Oude Delft 37,	Ede.
H. A. J. van Stipriaan			
Luiscius,	W. I.	van Leeuwenhoeksingel 38,	Oranjeplein 78, den Haag.
C. E. van der Stok,	W. I.	Binnenwatersloot 12,	Verlengde Weimarstr. 124, Utrecht.
	W. I.		
F. R. A. Stoll,	W. I.	Havenstraat 39 d,	
A. S. C. Stoop,	C. I.	Wijnhaven 19,	Prinsessegracht 31, den Haag.
P. T. M. Stoop,	W. I.	Riouwstraat 123, den Haag,	idem.
A. de Stoppelaar,	W. I.	Koornmarkt 43,	Plantsoen 2, Amersfoort.
J. F. Streur,	C. I.	Havenstraat 39,	Amsterdam.
H. Strick v. Linschoten,	T.	Voorstraat 58,	Leiden.
H. F. Strumphler,	T.	Hypolitusbuurt 19,	v. Baerlestraat 12, Amsterdam.
N. L. Swart,	C. I.	Koornmarkt 41,	Sweelinckplein, den Haag.
J. J. Swens,	C. I.	Oude Delft 210,	Baan 21 a, Haarlem.

T.

J. Tak,	W. I.	Nieuwe Haven 83, Schiedam,	idem.
A. W. K. Tamson,	W. I.	Nieuwstraat 7, den Haag,	idem.
J. J. A. M. Teulings,	W. I.	Hugo de Grootstraat 34 a.,	Willem II straat, Tilburg.
A. H. J. Thie,	M. I.	L. v. Meerderv. 163, d. Haag.	

N A A M.	STUDIE- VAK.	A D R E S.	VACANTIE-ADRES.
E. J. F. Thierens, C. T. F. Turkow, A. H. J. Tjeenk Willink, J. D. Tours, P. W. M. Trap Jr., A. P. H. Trivelli, P. G. Viervant Tukker, F. W. P. Tydeman, P. H. Tydeman,	W. I. T. W. I. W. I. T. M. I. W. I. W. I. T.	Brab. Turfmarkt 81, v. Leeuwenhoeksingel 19, Oude Delft 130, Oude Delft 35, Oude Delft 210, Celebesstraat 15, den Haag, Burgwal 12, Brab. Turfmarkt 49, Sweelinckstr. 19, den Haag,	St.-Pieterstraat, Middelburg. Plein 1813 1, den Haag. Zwolle. Amsterdam. Rapenburg 50, Leiden. idem. Utrecht. idem. idem.

U.

F. A. Unger, J. P. L. F. Uytterbroeck,	M. I. C. I.	Oude Delft 178, Hooftskade 20, den Haag,	Korte Poten 9 b, den Haag. Ginneken.
---	----------------	---	---

V.

H. van der Veen, W. Veenhoven Azn., C. A. Vening Meinesz, W. A. Verburgh, P. Verhagen, B. A. Verhey, M. G. Verhey,	C. I. W. I. C. I. W. I. B. I. C. I. T.	Mauritsweg 8, Rotterdam. Oude Delft 210, Oude Langendijk 13, Oude Delft 210, Voorstraat 48, West-Zeedijk 4, Rotterdam, Oude Delft 222,	idem. Amsterdam. Grootestraat, Nijmegen. Beverwijk. idem. Huize Roozenburg, Middelb.
--	--	--	---

U. E. Verkerk,
 J. H. H. Verloop,
 J. Versluys,
 C. F. M. Verstijnen,
 N. T. Verwey,
 O. A. Verwey,
 R. A. Verwey,
 H. M. van Vessem,
 C. W. Visser,
 F. H. Fentener van Vlis-
 singen,
 A. van Vollenhoven Azn.,
 C. W. E. v. Voorst v. Beest,
 F. L. Voorsteech,
 R. P. Vos,
 J. G. E. G. Voûte,
 M. H. C. Vreede,
 T. F. Vreede,

 E. de Vries,
 C. M. M. Vrins,
 L. Vroom,

W. I.	Laan Hofvest Rijswijk,
W. I.	Oude Delft 154,
M. I.	v. Leeuwenhoeksingel 3,
C. I.	Oude Delft 84,
C. I.	Choorstraat 21,
C. I.	Voorstraat 79,
C. I.	Molenstraat 20,
S. en W. I.	Oude Delft 206,
M. I.	Breestraat 32,
C. I.	Voorstraat 1,
W. I.	Houttuinen 17,
C. I.	Wijnhaven 7,
W. I.	Brab. Turfmarkt 88,
C. I.	Markt 7,
M. en C. I.	Brab. Turfmarkt 47,
W. I.	Binnenwatersloot 36,
C. I.	Anna Paulownastraat 76,
	den Haag,
C. I.	Hugoplein 114,
T.	Oude Delft 3,
C. I.	Oosteinde 155,

idem.
 Utrecht.
 2e Oosterparkstr. 221, A'dam.

Nijmegen.
 Deventer.

Maliebaan 42, Utrecht.

Maarssen.

Groningen.
 Apeldoorn.

idem.
 idem.
 Willemstraat 20, Breda.
 Stadskanaal.

W.

H. van der Waerden,
 C. B. J. Walland,
 J. P. Walland,

M. I.	Oude Delft 220,
C. I.	Oude Delft 162,
C. I.	Markt 66,

Eindhoven.
 Rozenhoflaan, Zutphen.
 Rozenhoflaan, Zutphen.

N A A M.	STUDIE- VAK.	A D R E S.	VACANTIE-ADRES.
I. Warendorf,	W. I.	Parkweg 10, Scheveningen,	
G. J. Warmelink,	W. I.	Koornmarkt 54,	Brinkp. straat, Deventer.
W. van Warmelo,	C. I.	Phoenixstraat 37,	
I. E. Waterman,	T.	Koornmarkt 54,	Hertogstraat 26, Arnhem.
A. G. van Waveren,	C. I.	Oude Delft 152,	Haarlem.
J. F. van Weelderen,	W. I.	Suezkade 82, den Haag,	idem.
R. A. Weerman,	T.	Voorstraat 38 a,	Hazepaterslaan 18, Haarlem.
R. Welcker,	C. I.	v. Speykstr. 125, den Haag,	
E. P. Wellenstein,	C. I.	Hugo de Grootstraat 124,	idem.
H. M. W. Werker,	C. I.	Hugoplein 38,	Utrecht.
C. J. Westenenk,	C. I.	Oostsingel 86,	Obrechtstraat 101, den Haag.
H. J. J. Weurman,	W. I.	Nieuwstraat 16,	Oude Gracht, Utrecht.
J. J. C. Willekens,	W. I.	de Geer 64,	Heuvel, Tilburg,
J. G. H. Willems,	W. I.	v. Speykstr. 125, den Haag,	
J. P. Willeumier,	W. I.	Choorstraat 27,	Keizersgracht 274, A'dam.
H. O. de Ruyter de Wildt,	T.	Koornmarkt 53,	
H. Wirix,	C. I.	Hugo de Grootstraat 34 b,	Vuchterstr. 's Hertogenbosch.
G. Witteveen,	M. I.	v. Leeuwenhoeksingel 7,	Tervaard.
E. B. Wolff,	W. I.	Kolk 10,	Keizersgracht 397, A'dam.
L. Worp,	W. I.	Haagweg 110,	idem.
J. F. C. Wrede,	W. I.	Haagweg 114,	idem.
F. E. Wijnmalen,	C. I.	Hugoplein 40 a,	

Z.

W. A. Zelle,
A. J. Zuiderhoek,
J. A. R. van der Zweep,

M. I.
C. I.
M. I.

Molslaan 66,
Oude Delft 34,
Voorstraat 67,

idem.

N A A M L I J S T

DER

INGESCHREVENEN AAN DE POLYTECHNISCHE SCHOOL.

Oud-Leden van het Delftsch Studentencorps.

N A A M.	STUDIE- VAK.	A D R E S.
J. W. Albarda,	W.I.	Markt 15.
C. G. van Baerle,	C. I.	Delistraat 59, den Haag.
F. J. R. Bakker,	C. I.	Oude Delft 35.
B. Bamberg,	V. S.	Choorstraat 28.
P. A. Bannet,	M. I.	Geer 64.
C. C. W. Ch. Beck,	C. I.	Brab. Turfmarkt 77.
J. Blom,	W. I.	Binnenwatersloot 24.
J. H. C. de Brey,	V. S.	Kruisstraat 19. R'dam.
C. H. van den Broek,	C. I.	v. Leeuwenhoeksingel 19.
G. J. van den Broek,	C. I.	v. Blankenburgstraat 39, den Haag.
H. H. R. Burgmans,	C. I.	v. Leeuwenhoeksingel 19.
Cd. H. Bijl, C. I.	V. S.	Kolk 32.
M. D. Charlouis,	W. I.	Franklinstr. 179, d. Haag.
A. W. Coster v. Voorhout,	T.	Hypolitusbuurt 24.
L. G. van Dam,	C. I.	Hoogstraat 68, Schiedam.
A. P. A. van Deinse,	W. I.	Oude Delft 28.
A. F. Dinger,	W. I.	Obrechtstraat 169, den Haag.
H. W. Dohna,	C. I.	Obrechtstr. 290, d. Haag.
H. E. Donkel,	C. I.	Amst. Veerk. 39a, d. Haag.
K. F. Drayer,	C. I.	Obrechtstr. 238, d. Haag.
P. Drayer,	W. I.	Obrechtstr. 238, d. Haag.
J. C. Deking Dura,	C. I.	Juliana v. Stollbergl. 17, den Haag.
R. J. Dijkhuis,	W. I.	Voldersgracht 7.

N A A M.	STUDIE- VAK.	A D R E S.
W. C. Engel,	C. I.	Hugo de Grootstraat 31.
B. von Faber,	M. I.	Havenstraat 36.
H. de Gelder,	C. I.	Columbusstr. 104, d. Haag.
A. M. Sollewijn Gelpke,	W. I.	Corn. Speelmanstr. 10, den Haag.
G. F. E. Gonggrijp,	T.	Laan van Meerderv. 159, den Haag.
W. van Gorcum,	W. I.	Koornmarkt 23.
G. E. Gravenhorst,	M. I.	Oude Delft 35.
C. F. J. Hagedoorn,	W. I.	Conradkade 28, d. Haag.
E. A. Hamburger,	W. I.	Oude Delft 72.
C. Hasselo,	C. I.	Noordeinde 6.
Th. A. Heskes,	C. I.	Weimarstr. 157, d. Haag.
H. Heijl,	C. I.	Oude Delft 168.
W. Hiebendaal,	C. I.	Voldersgracht 13.
C. A. W. Hirschman,	C. I.	Hugo de Grootstraat.
G. E. Hoeffelman,	T.	Binnenwatersloot 7.
J. A. Hoeffelman,	T.	Oude Delft 2.
P. von Pritzelwitz van der Horst,	W. I.	Brab. Turfmarkt 34 a.
W. van Houten,	C. I.	Sweelinckpl. 29, d. Haag.
L. Hupkes,	M. I.	Oude Delft 37 a.
P. P. Inklaar,	W. I.	Corns. Speelmanstraat 4, den Haag.
J. L. Jaeger,	T.	Lombokstr. 8, den Haag.
A. B. Japikse,	W. I.	2e Schuytstr. 17, d. Haag.
H. F. de Jong,	C. I.	Havenstraat 25.
W. J. A. Gleenewinkel Kamperdijk,	C. I.	Suezkade 95, den Haag.
J. H. J. Kayzer,	B. I.	Oude Langendijk 20.
A. Keppler,	C. I.	Oude Delft 223.
A. P. H. A. de Kleyn.	C. I.	Oude Delft 35.
J. G. Koene,	V. S.	Choorstraat 28.
R. A. P. Krauss,	C. I.	Hooftskade 20, d. Haag.

N A A M.	STUDIE- VAK.	A D R E S.
J. L. G. Krugers,	C. I.	Weimarstr. 61, den Haag.
D. J. Kruytbosch,	W. I.	Markt 25.
F. C. van Lier,	M. I.	v. Swietenstr. 109, d. Haag.
W. A. van der Meulen,	C. I.	Voorstraat 81.
G. J. Meijers,	C. I.	Sundastr. 14, den Haag.
E. J. Minkman,	T.	Houttuinen 5.
F. W. E. Wolterbeek		
Muller,	C. I.	Oude Delft 35.
J. H. Müller,	W. I.	Brab. Turfmarkt 29.
A. C. Nanning,	W. I.	v. Leeuwenhoeksingel.
J. B. Onderwater,	C. I.	Hugo de Grootstraat 34.
K. A. Poortman,	W. I.	Lange Haven 127, Schiedam.
L. F. van Ravenswaay,	C. I.	Bankastraat 24, den Haag.
P. J. van Rees,	C. I.	Laan van Meerdervoort 179, den Haag.
N. de Ronde Bresser,	C. I.	Obrechtstr. 145, d. Haag.
W. F. H. van Rijckevorsel,	C. I.	Sweelinckstr. 84, d. Haag.
F. W. M. de Rijk,	C. I.	Oude Delft 138.
J. C. F. van Sandick,	C. I.	Spoorsingel 122.
J. A. van Santwijk,	C. I.	Oostsingel 19.
Th. H. Schreuel,	W. I.	Prins Hendrikstraat 92, den Haag.
R. C. H. Schüngel,	B. I.	Noordeinde 34.
H. L. Slinkers,	W. I.	Oude Delft 30.
H. A. Somer,	C. I.	Choorstraat 28.
F. H. Stoll,	W. I.	Regentesselaan, d. Haag.
J. H. Stravers,	C. I.	Daguerrestr. 65, d. Haag.
J. A. R. Stuffken,	M. I.	Oude Delft 168.
J. M. Sweep,	C. I.	v. Galenstr. 38, d. Haag.
J. P. G. Thiebout,	S. I.	Voldersgracht 15.
M. E. H. Tjaden,	C. I.	v. Leeuwenhoeksingel 34.
W. J. Twiss,	M. I.	v. Blankenburgstraat 75, den Haag.

N A A M.	STUDIE- VAK.	A D R E S.
A. C. Uljee Jr.,	W. I.	Sweelinckpl. 30, d. Haag.
G. A. van Velthuysen,	W. I.	Kraayenhofstraat 22, den Haag.
L. W. C. C. P. J. Velu,	C. I.	Ketelstraat 22.
J. G. Wattjes,	B. I.	Vrouwjuttonland 43.
T. van der Weiden,	C. I.	v. Leeuwenhoeksingel 34.
H. G. J. Houben Whitney,	W. I.	de Perponcherstraat 92, den Haag.
M. F. Tadema Wielandt,	C. en B. I.	Vlamingstraat 26b.
W. F. de Wilde,	C. I.	Kraayenhoffstraat 45, den Haag.
B. Wouters,	W. I.	Sweelinckstr. 95, d. Haag.
P. C. Zuyderhout,	V. S.	Oude Delft 44.

NAAMLIJST DER INGESCHREVENEN

AAN DE

POLYTECHNISCHE SCHOOL,

welke geen Lid zijn van het Delftsch Studentencorps.

N A A M.	STUDIE- VAK.	A D R E S.
E. C. Agerbeek,	W. I.	Columbusstraat 114, den Haag.
C. F. Antheunissen,	W. I.	Tollensstraat 18, den Haag.
C. D. C. Appeldoorn,	W. I.	v. Leeuwenhoeksingel 36.
J. C. J. Asselbergs,	W. I.	Choorstraat 51b.
F. B. H. Asselbergs,	C. I.	Choorstraat 51b.
W. J. G. de Baas,	W. I.	Markt 66.
J. J. Baggelaar,	C. I.	Oude Delft 237.
A. L. Bakhuis,	C. I.	Conradkade 11, den Haag.
B. R. Bakker,	W. I.	Voldersgracht 23.
J. A. Bakker,	C. I.	Wijnhaven 4.
J. P. van Batenburg,	C. I.	Franklinstraat 147, den Haag.
H. F. W. Becking,	C. I.	Nassau-Odijkstraat 19, den Haag.
E. H. Beekman Mzn.,	M. I.	Toussaintkade 8a, den Haag.
E. P. J. H. Beekman,	V. S.	Dennenweg 5a, den Haag.
H. G. Benjamins,	C. I.	Oostsingel 91.
E. J. Benthem,	W. I.	Koornmarkt 53.
J. van den Berg,	T.	Oude Delft 52.
Mej. M. E. Bes,	T.	Hugo de Grootstraat 25.
C. Bevelander,	allelessen	Zuidwal 97, den Haag.
G. M. Biegman,	W. I.	Oude Delft 249.
A. L. H. Bingen,	W. I.	Oude Delft 35.
P. F. Blik,	M. I.	Baan 90, Rotterdam.
C. J. Ninck Blok,	C. I.	Heemskerkstraat 6, Den Haag.
C. Blokhuis,	W. I.	Haarlemmerweg 11, Leiden.
D. D. Boer,	W. I.	Weimarstr. 50, den Haag.
F. de Boer,	W. I.	v. Leeuwenhoeksingel 17.

N A A M.	STUDIE- VAK.	A D R E S.
H. E. Boer,	C. I.	Brab. Turfmarkt 74.
J. W. du Bois,	W. I.	Oude Delft 15.
A. J. Boland,	C. I.	Brab. Turfmarkt 73a.
D. Boomsma,	W. I.	Havenstraat 21.
N. C. van den Bout,	C. I.	Oostsingel 45.
C. W. P. Brandenburg,	Ijk.	Oude Delft 42.
A. G. Breen,	V. S.	
W. Broese van Groenou,	V. S.	Laan v. Meerdervoort 56. den Haag.
A. P. Bruigom,	W. I.	Spoorsingel 10.
H. F. Bruigom,	T.	Vlamingstraat 26.
J. G. W. de Bruyn,	W. I.	Laan van Meerdervoort, den Haag.
J. A. M. van Buuren,	C. I.	Koornmarkt 46.
A. Bijl,	C. I.	Hooikade 14.
A. L. Bijl,	W. I.	Zuideinde 48.
B. Cappel.	T.	Oude Delft 16.
F. N. Carabain Jr.,	W. I.	1 v/d Boschstr. 55 d. Haag.
W. T. Clous,	T.	Bezuidenhout 103, den Haag.
P. Cottaar,	V. S.	Verversdijk 120.
Mej. C. Cramer,	V. S.	Oude Delft 20.
C. H. J. Damme,	V. S.	Noordeinde 3.
L. Davidson,	W. I.	v. Brakelstraat 10, R'dam.
P. N. Degens,	V. S.	Oranjeplantage 11.
J. C. Deuss,	W. I.	v. Brakelstraat 12, R'dam.
A. A. Dobbe,	C. I.	H. de Grootstr. d. Haag.
E. Doorenbos,	M. I.	H. Pr. Willemstraat 52 a, den Haag.
W. van Dorp,	W. I.	Anthonisstr. 12, Haarlem.
A. van Driel,	S. en W. I.	Zonneveldst. 14, Leiden.
G. U. van Renesse van Duivenbode,	M. I.	2e van Blankenburgstr. 102 den Haag.

N A A M.	STUDIE- VAK.	A D R E S.
A. J. J. Koek van Duyne,	M. I.	Oude Scheveningsche weg 7, Scheveningen.
G. A. E. Duijster,	T.	Mare 45a, Leiden.
G. W. van Dijk,	V. S.	Burgem. Hoffmanspl. 50, Rotterdam.
A. L. Dijkstra,	T.	v. Leeuwenhoeksingel 4.
H. van Eek,	C. I.	Columbusstr 106, d. Haag.
M. Eikelenboom,	W. I.	Voorstraat 93.
S. Elders,	W. I.	Coenderstraat 28.
J. E. Engelbrecht,	V. S.	Weimarstr. 47, d. Haag.
J. H. van Es,	V. S.	Zuidwal 40a, den Haag.
W. Estor,	M. I.	Spoorsingel 28, R'dam.
L. E. van Etten,	V. S.	Oosteinde 87.
R. van Eyken,	M. I.	Hoogstr. 225, Vlaardingen
F. B. Fellingina,	T.	Bilderdijkstr. 23, d. Haag.
H. Fels,	B. I.	Nassauzuilensteinstr. 5, den Haag.
Ch. A. Feteris,	V. S.	Dennenweg 54a, d. Haag.
E. Flesseman,	W. I.	Molslaan 71.
L. A. Fruytier,	W. I.	Heerenstr. 26, d. Haag.
E. C. P. Gallas,	C. I.	Hugo de Grootstraat 39.
J. M. Gasille Jr.,	C. I.	Choorstraat 49.
K. de Gelder,	V. S.	Daguerreststraat 65, den Haag.
A. J. Godron,	T.	Delftschestraat 29, R'dam.
P. H. Goedhart,	C. I.	Borneostr. 7, den Haag.
A. J. Gouka Jr.	M. I.	Stephensonstraat 68, den Haag.
H. H. Gran,	V. S.	Hotel Central.
H. Gravestein,	T.	Oude Delft 249.
F. C. A. Grote,	V. S.	Markt 18.
J. A. Grutterink,	M. I.	Obrechtstr. 376, d. Haag.
A. J. A. de Gruyter,	C. I.	de Ruyterstr. 2, d. Haag.

N A A M.	STUDIE- VAK.	A D R E S.
J. H. L. C. Gusdorf, J. L. van Gijn,	C. I. T.	Noordeinde 31. van Oldebarneveldtstr. 82, Rotterdam.
F. W. van der Haagen,	V. S.	Nieuwe Havenstraat 139, den Haag.
F. A. Haak Bastiaanse, J. S. de Haan,	M. I. T.	v. Lennepw. 19, d. Haag. Noordsingel 3, Rotterdam.
J. A. J. van Haaren,	C. en W. I.	Vlamingstraat 50.
P. J. Hamelberg,	V. S.	Bleekersd. 47, Dordrecht.
L. Th. van Hasselt,	C. I.	Oude Delft 196.
R. Hazelhorst,	V. S.	Vlamingstraat 30.
A. Dudok van Heel,	V. S.	
Mej. A. C. Heering,	V. S.	Van Speykstraat 40, den Haag.
J. C. Heine,	T.	Avenue Concordia 106, Rotterdam.
A. D. Hencke,	W. I.	v. Leeuwenhoeksingel 19.
B. J. H. Herweijer,	W. I.	Molslaan 121.
L. Th. H. Hesselfelt,	W. I.	Molenstr. 43, d. Haag.
W. H. Hillebrant,	W. I.	Goudschestr. 96, R'dam.
E. C. van der Hoek,	C. I.	Verversdijk 35.
M. A. Hollestelle,	V. S.	Rijnkade 5, Leiden.
L. N. Holsboer,	C. I.	Spui 101a, den Haag.
Mevr. C. M. A. Holtz- schue—De Kruijff,	V. S.	Oostsingel 17.
D. Holwerda,	W. I.	Koornmarkt 38.
G. 't Hooft,	S. en W. I.	Koornmarkt 46.
Mej. N. A. Hoogewerff,	V. S.	Hooikade 17.
J. C. van Hoolwerff,	C. I.	Koornmarkt 40.
J. C. Horch,	W. I.	Houttuinen 4a.
Mej. S. A. van Hoytema,	V. S.	Spoorsingel 141.
P. Huffnagel,	M. I.	Groot Hertoginnelaan 80, den Haag.

N A A M.	STUDIE- VAK.	A D R E S.
H. Huisman,	C. I.	Choorstraat 49.
J. H. J. Huygens,	W. I.	Koningin Emmakade 8, den Haag.
E. H. Huyskes,	C. I.	Havenstraat 11.
H. C. Jacobsen,	T.	Boezemsingel 34, R'dam.
I. Jacobson,	W. I.	Choorstraat 51b.
A. A. de Jager,	W. I.	Noordeinde 31.
J. H. Janson,	M. I.	Hugo de Grootstraat 31.
J. H. Janssen,	C. I.	v. Brakelstr. 22, den Haag.
W. S. A. A. H. M. van Rijswijk de Jong,	V. S.	
P. J. de Jonge,	C. I.	Spoorsingel 3—10.
A. C. de Jongh,	M. I.	Noordeinde 30.
C. A. van Goudoever de Jongh,	M. I.	Koornmarkt 30.
H. van der Kaa,	C. I.	Voorstraat 93.
A. van Kalkeren,	C. I.	van Merlenstraat 40, den Haag.
J. Kamps,	W. I.	v. Leeuwenhoeksingel 9.
IJ. M. D. Kentie,	C. I.	Markt 41.
J. J. van den Kieboom,	W. I.	Buitenwatersloot 23.
A. W. Kloos Jr.,	C. I.	Noordeinde 36.
J. Klopper,	C. I.	Wijnhaven 4.
W. A. Knol,	M. I.	Brab. Turfmarkt 81.
Mej. E. C. Knuttel,	V. S.	Spoorsingel 23.
D. M. G. Koch,	C. I.	v. Leeuwenhoeksingel 11.
L. Koetse,	W. I.	Geer 5.
W. Kootstra,	W. I.	v. Leeuwenhoeksingel 9.
A. Kooyman,	V. S.	
A. Korving,	S. en W. I.	Weststr. 48, Scheveningen.
A. W. A. Koster,	W. I.	Pieterskerkstr. 13, Leiden.
J. de Kroes,	M. I.	Korte Haven 10, Schiedam.
F. W. Kromhout,	M. I.	de Perponcherstraat 79, den Haag.

N A A M.	STUDIE- VAK.	A D R E S.
J. H. Kromhout,	W. I.	Hugo de Grootstraat 93.
D. Kruyf,	B. I.	Laan van Overvest 141.
H. Lamberts,	V. S.	2e Schuytstr. 18, d. Haag.
W. P. van Lammeren.	M. I.	Hoekweg 21c, Voorburg.
G. C. van der Leck,	T.	Noordsingel 1, R'dam.
J. van der Leck,	T.	Noordsingel 1, R'dam.
R. G. Leegstra,	S. I.	Koornmarkt 53.
J. C. van Leeuwen,	C. I.	François Valentijnstr. 75, den Haag.
J. G. Lepper,	W. I.	Jacob-Gerritstraat 15.
Mej. J. C. M. Littel,	V. S.	Koningsplein 29.
J. Lohmann Hzn.,	C. I.	Verversdijk 178.
D. van Loon,	S. en W. I.	v. Leeuwenhoeksingel 7.
J. Maas,	W. I.	Voorstraat 4.
G. W. Mallée,	M. en W. I.	de Perponcherstraat 115, den Haag.
P. Marks,	W. I.	Hoogewoerd 112, Leiden.
P. G. Marlet,	V. S.	Noordeinde 34.
A. D. Maurenbrecher,	V. S.	Beeklaan 574, den Haag.
P. N. Max,	C. I.	Molslaan 88.
J. W. L. H. Meertens,	C. I.	Hugo de Grootstraat 34a.
H. Meijer,	T.	v. Merlenstr. 92, d. Haag.
D. J. Mink,	S. en W. I.	v. Leeuwenhoeksingel 38.
H. B. Moes,	Ijk.	Overschieschestraat 16, Schiedam.
A. Mioulet,	V. S.	Koningin Emmakade 47, den Haag.
C. Moerman,	W. I.	Verversdijk 32a.
L. Mok,	W. I.	Brab. Turfmarkt 69.
A. de Mooy A.Czn.,	C. I.	Verversdijk 43.
Mej. M. H. Nederburgh,	V. S.	Den Haag.
H. A. D. Nelemans,	W. I.	Zuidwal 7a.
C. L. van Nes,	M. I.	Koornmarkt 30.

N A A M.	STUDIE- VAK.	A D R E S.
P. M. C. Nicolai,	W. I.	Noordeinde 146, den Haag
F. C. Nienaber,	C. I.	Verversdijk 178.
M. A. van Nieukerken,	alle lessen	v. Speijkstr. 38, den Haag.
H. H. Nieuwenhuis,	C. I.	Verversdijk.
C. H. Nieuwland,	T.	Gasthuislaan 7.
B. H. Nijenhuis,	W. I.	Koornmarkt 53.
H. A. van Oorde,	S. en W. I.	Vrouwenrecht 12.
C. C. Ouwerling,	C. I.	Columbusstraat 114, den Haag.
M. M. Overeijnder,	W. I.	Stationsweg 10, R'dam.
W. F. Th. Pasdeloup,	W. I.	v. Bylandtstraat 102, den Haag.
D. H. Peereboom Voller,	V. S.	de Ruyterstraat 84, den Haag.
A. Perelaer,	C. I.	Laan v. Meerdervoort 268, den Haag.
N. W. Perk,	W. I.	Emmastraat A 315, Loosduinen.
W. B. Peteri,	C. I.	Raamstraat 66.
F. Plantema,	W. I.	Havenstraat 37a.
Mej. M. Pohlmann,	V. S.	Noordeinde 15.
M. W. Polak,	W. I.	Prinsestraat 81, den Haag.
D. Polder,	W. I.	v. Bylandtstraat 161, den Haag.
L. C. F. Polderman,	V. S.	de Perponcherstraat 73, den Haag.
W. Polderman,	W. I.	Nieuwe Binnenweg 471, Rotterdam.
B. R. Pollema,	W. I.	Cameretten 1b.
J. H. Poppink,	W. I.	Brab. Turfmarkt 73a.
D. Postma,	W. I.	Vrouwjuttonland 13.
C. W. A. van der Pijl,	W. I.	Bazarstraat 25, den Haag.
A. Slingervoet Ramondt,	T.	Spoorsingel 14, R'dam.

N A A M.	STUDIE- VAK.	A D R E S.
A. Rappard,	V. S.	Rapenburg 45, Leiden.
G. Redeker,	C. I.	Brab. Turfmarkt 81.
J. C. van Reekum,	C. I.	Stationsweg 77, R'dam.
Mej. I. E. Siewertz van Reesema,	V. S.	
H. F. van Riel,	V. S.	v. Swietenstraat 43, den Haag.
S. J. Rikkers,	W. I.	Oude Delft 109.
E. F. Roelofs,	V. S.	Spuistraat 43, Dordrecht.
N. J. A. Roldanus,	T.	Gr. Markt 39, Schiedam.
M. J. Rotteveel,	C. en B. I.	Korte Houtstraat 15a, den Haag.
A. Ruijs,	T.	Stationsplein 1, den Haag.
B. H. van Ruyven,	T.	Oude Delft 49.
M. J. van Sas,	W. I.	Oude Delft 49.
J. C. van Schaik,	C. en B. I.	Zuiderstraat 43.
A. J. van der Schalk,	C. I.	Prins Hendrikkade wz. 38, Rotterdam.
Mej. A. Scheltema,	T.	Oude Delft 201.
Mej. M. M. Schepp,	V. S.	Den Haag.
A. M. Schippers,	S. en W. I.	Choorstraat 35.
G. Scholten,	M. I.	
A. Schotel,	C. I.	Oude Delft 176.
J. A. Schouten,	W. I.	Oude Delft 109.
A. C. S. Schweers,	C. I.	Nieuwe Kerkstraat 5.
A. da Silva,	W. I.	Oude Delft 251.
C. Slim,	W. I.	Spoorsingel 3—10.
W. P. Smit,	T.	Aalmarkt 3, Leiden.
M. Snel,	T.	Molenstraat 19.
D. C. W. Snell,	C. I.	Brab. Turfmarkt 73a.
J. Sonneveld,	M. I.	Zuiddijk, Maassluis.
Dr. R. Spanjaard,	V. S.	Spoorsingel.
C. Spruyt Jr.,	W. I.	Provenierstraat 62, R'dam.

N A A M.	STUDIE- VAK.	A D R E S.
J. Bruin v. d. Most v. Spijk,	V. S.	Haarlemmerstraat 142, Leiden.
N. Th. F. Stadtfeld,	C. I.	Coenderstraat 28.
W. P. Stakman,	Ijk.	Raamvest 47, Haarlem.
J. Steffens,	B. I.	Malakkastr. 16, den Haag.
A. Stheeman,	allelessen	Heulstr. 18, den Haag.
A. W. G. Stigter,	C. I.	Kerkstraat 52, den Haag.
D. H. Stigter,	S. en W. I.	Kerkstraat 52, den Haag.
J. W. Stoutjesdijk,	C. I.	Oude Delft 178.
J. J. Terwiel,	S. en W. I.	Weimarstr. 95, den Haag.
P. Tesch,	M. I.	Jan v. Nassaustraat 77, den Haag.
W. O. Thaarup v. Tienen.	T.	v. Swietenstr. 62 den Haag.
F. C. Theling,	W. I.	Laan v. Meerdervoort 7b, den Haag.
J. W. Theyssen,	V. S.	Harddraverstraat 15, Rotterdam.
P. G. Tideman,	T.	v. Kinsbergenstraat 14, den Haag.
A. Tom,	W. I.	Binnenwatersloot 27.
H. G. A. Treep,	C. I.	Oostsingel 28.
Mej. H. Vaillant,	V. S.	Den Haag.
R. W. van der Veen,	M. I.	Lange Geer 2.
W. L. A. van der Veen,	M. I.	Lange Geer 2.
H. W. J. Veldhuis,	W. I.	v. Leeuwenhoeksingel 19.
H. van Velthuyzen,	B. I.	Kraayenhofstraat 22, den Haag.
J. H. van Velzen,	allelessen	Haagweg 118.
H. Verhagen,	M. I.	
J. Verkoren,	T.	Zoeterwoudsche Singel 14, Leiden.
W. M. C. Vermast,	M. I.	Prinsengracht 91, d. Haag.
H. L. Vernhout,	C. I.	Oude Delft 176.

N A A M.	STUDIE- VAK.	A D R E S.
E. C. Verschoor, A. J. Vincent,	T. V. S.	Hugo de Grootstraat 128. Jacob v. d. Doesstraat 88. den Haag.
C. Visser, Ch. K. Visser, B. W. van Vliet, J. van Vooren, A. A. de Vries,	allelessen M. I. S. en W. I. M. I. T.	Voorstraat 20. Oude Delft 25. Voorstraat 45b. Sweelinckplein 45, den Haag.
G. de Vries, J. de Vries, W. de Vrind, Th. F. Warffemius, H. Th. Weissenborn, H. L. Welter, J. van der Werf, Mej. E. van West, A. J. L. Willekens, J. J. Wisse, C. J. Witteveen, G. J. Wolbers, D. F. Wouda, T. C. van Wijngaarden, G. A. Zeeman, E. M. van der Zijl, H. van Zijll, J. Zijlstra,	S. en W. I. M. I. B. I. V. S. W. I. T. C. I. T. W. I. T. C. I. W. I. C. I. M. I. V. S. T. C. en B. I. V. S.	Passage 15, Rotterdam. Brab. Turfmarkt 35. Parkstraat 83, den Haag. Bagijnhof 76a. Franklinstr. 121, d. Haag. Chasséestraat 5, den Haag. Havenstraat 39a. Balistraat 17, den Haag. Oude Delft 249. Molenstraat 18. Oude Delft 86. Vrouwjuttonland 13. Noordeinde 36. Oude Delft 164. Choorstraat 39. Korte Houtstr. 2, d. Haag.

Totaal der ingeschrevenen

858

waarvan

Leden	van het D. S. C.	494.
Oud-Leden	"	92.
Niet-Leden	"	272.

VERKLARING DER AFKORTINGEN.

T.	=	Technoloog.
C. I.	"	Civiel-Ingenieur.
B. I.	"	Bouwkundig-Ingenieur.
W. I.	"	Werktuigkundig-Ingenieur.
S. I.	"	Scheepsbouwkundig-Ingenieur.
M. I.	"	Mijnen-Ingenieur.
V. S.	"	Verschillende Studievakken.

